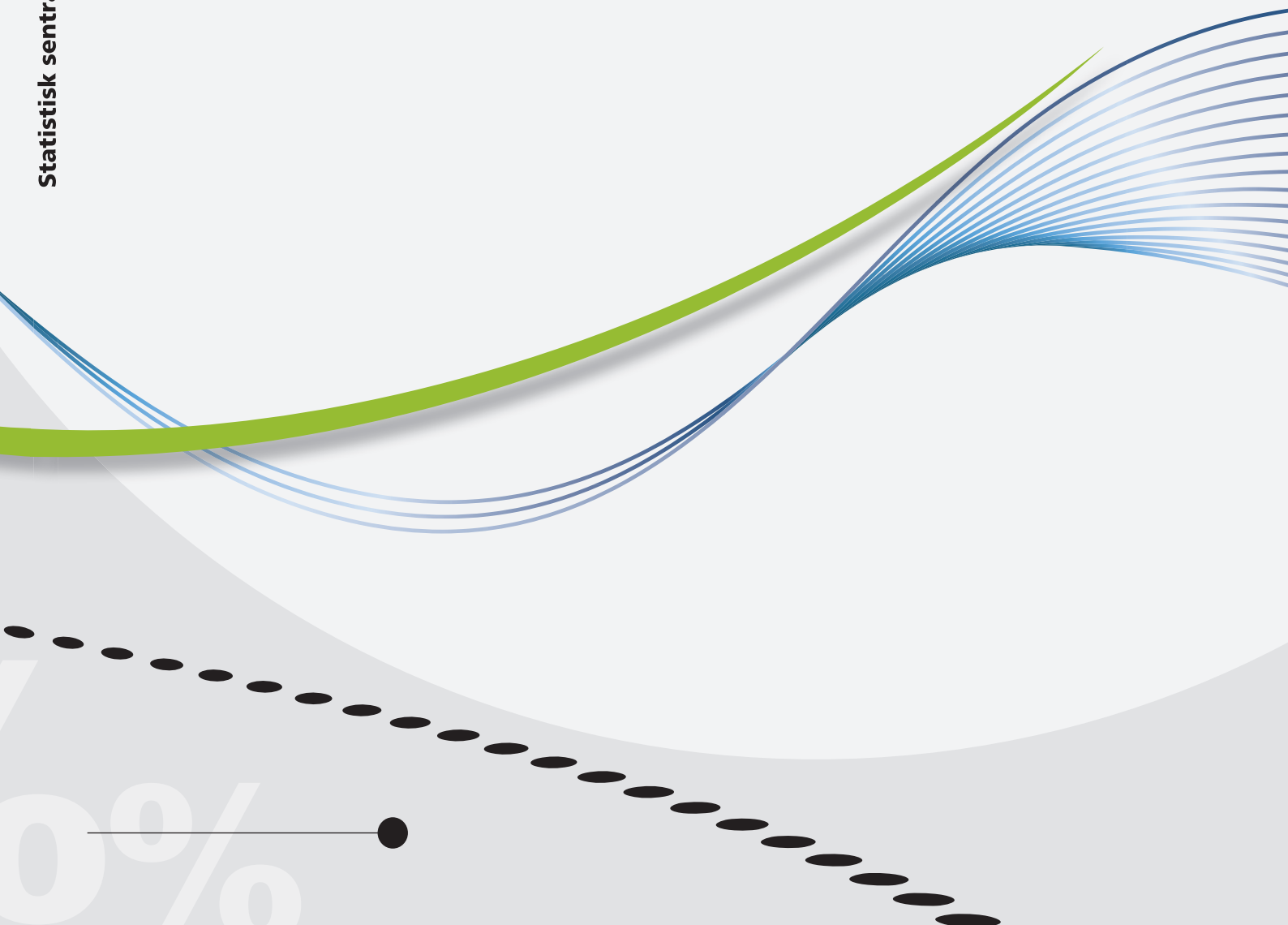

KOSTRA

Arbeidsgrupperapporter 2014

KOSTRA

Arbeidsgrupperapporter 2014

Notater I denne serien publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	..
Publisert august 2014	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8974-3 (elektronisk)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISSN 1891-5906	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Emne: Offentlig sektor	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

KOSTRA-prosjektet (Kommune-Stat-Rapportering) hadde to hovedformål:

- Gjennomgang av det faglige innholdet i rapporteringen fra kommune til stat, med sikte på å forenkle og samordne samt på at rapporteringen skal gi relevant styringsinformasjon.
- Etablering av en elektronisk rapporteringskjede som omfatter elektronisk innrapportering fra kommunene og publisering av nøkkeltall om den kommunale virksomheten på Internett.

Prosjektet ble avsluttet 1. juli 2002, og KOSTRA er for lengst over i driftsfasen. Oppdatering og vedlikehold skjer ved en årlig gjennomgang av rapporteringsinnholdet i regi av arbeidsgrupper med representanter fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, KS og ev. andre brukere.

For nærmere opplysninger om KOSTRA henvises til nettstedene <http://www.ssb.no/kostra> og <http://kostra.dep.no/>

Statistisk sentralbyrå, 11. juli 2014

Elisabeth Nørgaard

Sammendrag

Dette notatet omfatter rapporter for 2014 fra KOSTRAs arbeidsgrupper. Arbeidsgruppene har en årlig gjennomgang av eventuelle oppdateringer og veldikehold av rapporteringsinnholdet. Representantene i arbeidsgruppene er fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og arbeidsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, Kommunenes Sentralforbund og ev. andre brukere.

Rapportene vil bli gjenstand for behandling høsten 2014.

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag.....	4
Barnehage.....	6
Grunnskole	11
Kommunale helse- og omsorgstenester	14
Psykisk helsearbeid og rusarbeid	31
Kommunalt disponerte boliger	39
Sosialtjenesten	42
Introduksjonsordningen - vedlegg til rapport for sosialtjenesten	53
Barnevern.....	56
Vann, avløp og renovasjon (VAR).....	64
Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø.....	71
Klima og energi	92
Samferdsel.....	103
Brann- og ulukkesvern	115
Eiendommer.....	125
Landbruk.....	134
Kultur, barne- og ungdomstiltak.....	140
Kirke	143
Tannhelsetenesta.....	148
Videregående opplæring	161

Barnehage

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for området for KOSTRA-barnehage. Regnskapsfunksjoner som er tillagt arbeidsgruppen er:

201 Førskole
211 Styrket tilbud til førskolebarn
221 Førskolelokaler og skyss

Arbeidsgruppen består per juni 2014 av:

Elin Såheim Bjørkli (leder)	SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk
Hossein Moafi	SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk
Corretta Aluoch Arodi	SSB, Seksjon for offentlige finanser
Nicolai Stensig	Utdanningsdirektoratet
Karen Nystad Byrhagen	Kommunal- og regionaldepartementet
Elen Cecilie Isdahl	KS, Trondheim kommune
Katrine Nikolaisen	KS, Region Akershus og Østfold
Jon Stranger	Oslo kommune, Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning
Guri Hustad	Fylkesmannen i Hedmark

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Det har blitt avholdt to møter i arbeidsgruppen i løpet av siste periode, ellers har informasjon og spørsmål foregått per e-post. På første møte var kvalitetsindikatorer hovedsak, mens andre møte hadde fokus både på mandat for 2014, bruk av registerbaserte sysselsettingsdata og kvalitetsindikatorer.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen har jobbet med kvalitetsindikatorer på barnehageområdet og har forslag til endringer som er spesifisert i pkt 7. Nye kvalitetsindikatorer vil bli vurdert fortløpende ettersom vi via innrapporteringen av «Årsmelding for barnehager per 15.12.» vil få tilgang til nye grunnlagsdata.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Tjenestedataene innhentes fra skjemaet "Årsmelding for barnehager per 15.12.2013" som rapporteres via Utdanningsdirektoratets innrapporteringsportal BASIL. Endringer i rapporteringen for 2013 var:

- I tillegg til barnehagens forretningsadresse er nå også postadresse preprintet på skjemaene.
- Barnehagens eier (kommune, fylkeskommune, stat og privat) blir hentet fra Virksomhets- og foretaksregisteret og preprintet skjemaet

- Barnehagens eierform blir hentet fra Virksomhets- og foretaksregisteret og preprintet skjemaet.
- Nytt punkt med spørsmål om dato for siste godkjenning av barnehagen etter barnehageloven §§ 10 eller 11.
- Nytt spørsmål om barnehagen per 15.12 har fått innvilget midlertidig dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning (jf. Forskrift om pedagogisk bemanning §§ 1 og 3)
- Oppholdskategorier for barn i familiebarnehage og minoritetspråklige barn i barnehage (pkt. 4 B og punkt 5 A i skjemaet) er endret slik at man nå har tre kategorier for avtalt oppholdstid per uke;
 - Til og med 32 timer
 - 33-40 timer
 - 41 timer eller mer
- Nytt tilleggsspørsmål under pkt. 5 er «Blir tilbudet om særskilt språkstimulering til barna i 5B gitt i form av ekstra personalressurser?»
- To spørsmål om foreldrebetaling, pkt 7, utgår fra og med 2013 ettersom disse opplysningene innhentes via «Foreldrebetalingsundersøkelsen» som også er en KOSTRA-rapportering, men da på kommunenivå:
 - Er foreldrebetalingen inntektsgradert?
 - Har barnehagen søskenmoderasjon ved to eller flere barn?
- Nytt felt hvor kommunen har mulighet for å legge inn merknader. Dette er kun tilgjengelig for kommunene.

3.2 Kontroller i skjema

Skjemaet i databaseløsningen inneholder flere logiske kontroller, f.eks at en familiebarnehage må ha rapportert barn i familiebarnehage og årsverk i familiebarnehage. Noen felter har også obligatorisk utfylling. Ved fullført skjema blir hele skjemaet kontrollert og oppgavegiver får feilmeldinger eller advarsler dersom noe i utfyllingen er feil eller antatt feil.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Dataene innsamles gjennom BASIL som åpnes for rapportering 15.12 (på tellingsdatoen). I år falt denne datoen på en søndag og basen ble derfor åpnet fredag 13.12. Det er kommunene som sørger for at alle barnehager har fylt ut skjema innen sine frister og deretter er det fylkesmennene som ser til at kommunene overholder sine frister. Tilbakemelding fra SSB om manglende innrapportering, manglende godkjenning m.m. sendes via Fylkesmennene slik at de tar kontakt med "sine" kommuner.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjon av opplysningene som er gitt i skjema skjer i tre ledd; først kontrollerer og godkjenner kommunen skjemaet, deretter kontrollerer og godkjennes det av fylkesmannen. Når fylkesmannen har godkjent skjemaene, blir dataene overført til revisjonsverktøy i SSB og flere kontroller blir foretatt der i tiden etter 15.03. Etter hvert som flere kontroller er lagt inn i BASIL, er det få endringer i revisjonsperioden og små endringer fra foreløpige til endelige tall i KOSTRA. Til tross for at det stadig blir flere barn i barnehage, går tallet på antall barnehager ned. Dette kan skyldes at det har vært en jevn nedgang av familiebarnehager de siste årene, men det er også flere tilfeller av organisatoriske endringer. Jf. Barnehageloven skal alle godkjente barnehager være registrert med eget organisasjonsnummer i Brønnøysundregisteret. Barnehager som er fysisk adskilt (ulike adresser) skal registrerer hver for seg, men flere barnehageeiere har registrert flere av sine barnehager samlet selv om dette ikke er i henhold til retningslinjene.

3.5 Publisering

Frigivning av ordinær barnehagestatistikk har tidligere vært på samme tidspunkt som frigivning av KOSTRA-nøkkeltallene. Ettersom omfanget av revisjon stadig har blitt mindre, var det nå mulig å framskynde frigivning av ordinær barnehagestatistikk. Denne ble nå frigitt 25. april, vel 7 uker tidligere enn før.

Utviklingen i barnehagesektoren har vært «jevn» i mange år, men for første gang så vi nå en liten nedgang i andel barn med barnehageplass (dekningsgraden). Mens andel barn i alderen 1-5 år tidligere har steget jevnlig, hadde den nå en liten tilbakegang på 0,1 prosentpoeng.

Ved frigivning 15. mars manglet vi grunnlagstallene for å kunne beregne «Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn», disse blir derfor aldri med på publisering før 15. juni.

Nye grunnlagstall i KOSTRA (nivå 3) ved frigivning i 2014:

- 1-åringer født etter 1.9. med barnehageplass
- 1-åringer født før 1.9. med barnehageplass
- Assistenten med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning, kommunale barnehager
- Assistenten med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning, private barnehager
- Korrigerte oppholdstimer i barnehage, alle eierforhold
- Styrere med barnehagelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning
- Styrere med barnehagelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning, kommunale barnehager
- Styrere med barnehagelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning, private barnehager
- Pedagogiske ledere med barnehagelærerutd. eller videreutd. i barnehagepedagogikk
- Pedagogiske ledere med barnehagelærerutd. eller videreutd. i barnehagepedagogikk, kommunale barnehager
- Pedagogiske ledere med barnehagelærerutd. eller videreutd. i barnehagepedagogikk, private barnehager

Nye indikatorer i KOSTRA (nivå 2) ved frigivning i 2014:

- Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet, alle barnehager
- Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet, kommunale barnehager
- Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet, private barnehager

Betegnelsen førskolelærer er gjennomgående endret til barnehagelærer, samt en del andre endringer for å få mer korrekt betegnelse på nøkkeltall:

Endret navn fra:	Nytt navn f.o.m. frigivning i 2014:
Assistenter med førskolelærerutd., fagutd eller annen pedagogisk utdanning	Assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning
Andel assistenter med førskolelærerutd., fagutd, eller annen pedagogisk utdanning	Andel assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning
Ansatte i alt med førskolelærerutdanning alle barnehager	Ansatte i alt med barnehagelærerutdanning alle barnehager
Ansatte i alt med førskolelærerutdanning kommunale barnehager	Ansatte i alt med barnehagelærerutdanning kommunale barnehager
Ansatte i alt med førskolelærerutdanning private barnehager	Ansatte i alt med barnehagelærerutdanning private barnehager
Ansatte i alt med dispensasjon fra kravet om førskolelærerutdanning	Ansatte i alt med dispensasjon fra kravet om barnehagelærerutdanning
Ansatte med disp. fra kravet om førskolelærerutd. kommunale barnehager	Ansatte med disp. fra kravet om barnehagelærerutd. kommunale barnehager
Ansatte med disp. fra kravet om førskolelærerutd. private barnehager	Ansatte med disp. fra kravet om barnehagelærerutd. private barnehager
Styrere med godkjent førskolelærerutd. alle barnehager	Styrere med godkjent barnehagelærerutd. alle barnehager
Styrere med godkjent førskolelærerutd. kommunale barnehager	Styrere med godkjent barnehagelærerutd. kommunale barnehager
Styrere med godkjent førskolelærerutd. private barnehager	Styrere med godkjent barnehagelærerutd. private barnehager
Pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutd alle barnehager	Pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutd alle barnehager
Pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutd kommunale barnehager	Pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutd kommunale barnehager
Pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutd private barnehager	Pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutd private barnehager
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	Andel ansatte med barnehagelærerutdanning
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning	Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning

3.6 Brukerreaksjoner

Vi har ikke fått noen spesielle brukerreaksjoner knyttet til nøkkeltallene, utover vanlige spørsmål om innhold og veiledning i bruk av KOSTRA-nøkkeltallene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har per dags dato ingen forslag eller ønske om endringer i funksjons- og/eller artskontoplanene.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Opplysningene som benyttes til KOSTRA-barnehage er et filuttrekk fra "Årsmelding for barnehager per 15.12". Det er planlagt endringer i skjemaet for 2014, men dette er ikke endelig bestemt og derfor heller ikke vurdert tatt inn i KOSTRA.

6. Ønskede endringer i faktaark

Per dags dato foreligger ingen konkrete forslag om endringer av eksisterende nøkkeltall eller nye nøkkeltall for KOSTRA-barnehage utover endringene i kvalitetsindikatorer nevnt i pkt. 7, men behovet vil bli vurdert fortløpende og diskutert på arbeidsgruppemøter.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Arbeidsgruppa har den siste perioden jobbet videre med utvikling og forbedring av kvalitetsindikatorer på barnehageområdet. Det foreligger forslag til flere endringer i datagrunnlaget fra og med rapporteringen i 2014 og dette vil også åpne nye muligheter for utvikling av kvalitetsindikatorer. Dette vil bli vurdert senere. Per i dag har vi noen forslag på indikatorer som endres til publiseringen i 2015:

- Andel barnehager med åpningstid 10 timer eller mer per uke beholdes, mens de øvrige kategoriene 0-6, 6-9 og 9-10 timer fjernes. Hensikten med å ta i bruk disse produktindikatorer som kvalitetsindikatorer var i utgangspunktet at de skulle vise tilgjengelighet og fleksibilitet i forhold til åpningstid. Nå har imidlertid de aller fleste barnehager en oppholdstid på 10 timer eller mer (eller tett innpå dette), derfor ønsker arbeidsgruppa å vise det som er mest aktuelt nå, 10 timer eller mer per uke.
- Nye kvalitetsindikatorer som ønskes fra og med frigivning i 2015 er:
 - Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager
 - Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager
 - Andel styrere med førskolelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning
 - Andel pedagogiske ledere med førskolelærerutdanning eller videreutdanning i barnehagepedagogikk
 - Andel ansatte menn i basisvirksomhet (Her må vi også se på hvilke stillingskategorier som omfatter basisvirksomhet)

8. Annet

Arbeidsgruppa har, sammen med Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk i SSB, hatt en gjennomgang av hva som finnes av registerdata på sysselsatte og sett på hvordan vi eventuelt kan benytte disse tallene i KOSTRA. Generelt ligger sysselsatte fra registerdata lavere enn ansatte oppgitt i skjemaet «Årsmelding for barnehager per 15.12.». Dette skyldes trolig at vi i skjema får med sysselsatte som er ansatt sentralt i kommunen, men som har sitt arbeid ute i ulike barnehager. For å få knyttet sysselsatte til barnehagen de faktisk jobber i og samtidig få med opplysninger om kompetanse, dispensasjoner fra utdanningskravet m.m., er det foreløpig ikke aktuelt å gå over til å benytte registerdataene på området.

9. Referanser

-

10. Vedlegg

Vedlegg 1. Årsmelding for barnehager per 15. desember 2013

Vedlegg 2. Veiledning til Årsmelding for barnehager per 15. desember 2013

Grunnskole

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa for grunnskole har ansvaret for følgende funksjoner:

Funksjon 202 Grunnskole
 Funksjon 213 Voksenopplæring
 Funksjon 214 Spesialskoler (utgått fra 2013)
 Funksjon 215 Skolefritidstilbud
 Funksjon 222 Skolelokaler
 Funksjon 223 Skoleskyss

Kunnskapsdepartementet er fagdepartement for arbeidsgruppa for grunnskole, men ansvaret er delegert til Utdanningsdirektoratet. Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og regionaldepartementet, Fylkesmannen, Kommunenes sentralforbund og Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsgruppa består per juni 2014 av følgende medlemmer:

Per Torstein Tuhus (leder)	SSB
Rita Aanerud	SSB
Manju Chaudary	SSB
Corretta Aluoch Arodi	SSB
Hilde Hjorth-Johansen	Utdanningsdirektoratet
Marit Helen Bakken	Utdanningsdirektoratet
Roald Fremstad	Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Hanne Marie Moum Brun	KS
Arne Rekdal Olsen	KS
Per-Erik Eimhjellen	KS
Baard Krag	KRD

2. Oppsummering og anbefaling

Siden forrige rapport har det ikke vært avholdt møter i KOSTRA gruppa, Det har bare blitt gjort mindre endringer i faktaarket som følge av sammenslåing av funksjon 202 og 214 fra 2013.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

KOSTRA grunnskole har ikke eget skjema, men innhenter eksterne data fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Tellingstidspunkt er 1. oktober hvert år. Utarbeidelse og videreutvikling av GSI foregår i et samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet, SSB og Waade Information System (WIS). Utdanningsdirektoratet har opprettet en egen faggruppe for GSI som deltar i utviklingen av GSI.

3.2 Kontroller i skjema

GSI har et omfattende kontrollsystem i skjemaet. Faggruppe for GSI har ansvaret for å vedlikeholde og utvikle kontrollene. Kontrollsystemet på skjema bidrar til at mange feil oppdages på et tidlig tidspunkt og blir rettet på skolenivå.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Det publiseres ikke lenger foreløpige GSI tall, endelige tall publiseres i desember. Det vil si at GSI dataene er endelige når de blir publisert i KOSTRA i mars.

Regnskapsrapporteringen er bedret i forhold til fjoråret. Regnskapstallene bygger på rapporter fra alle fylkeskommuner og alle kommuner, bortsett fra én. Svarprosenten for kommunale foretak (KF) og interkommunale selskaper (IKS) er 90 prosent for kommunale KF og IKS.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Grunnskoleområdet har ikke eget revisjonssystem i KOSTRA. Tjenestedataene blir korrigert i GSI før overføring til KOSTRA, og regnskapsdataene blir kontrollert ved mottak.

3.5 Publisering

Det har bare vært gjort noen mindre endringer i faktaarket, som følge av at funksjon 202 (grunnskole) og 214 (spesialscole) er slått sammen fra og med 2013.

3.6 Brukerreaksjoner

Det har vært positive tilbakemeldinger på endringene som har blitt gjort i faktaarket de siste årene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen

4.2 Forslag til endring

Ingen

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Faggruppen for GSI gir innstillinger om ønskede endringer i GSI.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Ønskede endringer

På nåværende tidspunkt er det ingen konkrete planer om å endre eller utvide arket.

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året.

6.1.2 Nye nøkkeltall

Ingen

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Det foreslås ingen nye kvalitetsindikatorer i 2014.

Følgende indikatorer ligger under kvalitetsarket per juni 2014:

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring
Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn

Ønsker å gjennomføre følgende endringer fra arbeidsgrupperapporten i 2013: Forslag til endringer i kvalitetsindikatorer på kort sikt:

Arbeidsgruppa ønsker å fjerne indikatoren ” Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året”. Gruppa begrunner dette med at denne indikatoren var aktuell ved 6 års reformen, men at denne indikatoren ikke lenger er et mål for kvalitet.

Gruppa har ett forslag til ny kvalitetsindikator:

- Antall barn i sfo per årsverk
- Data til denne indikatoren foreligger i dag (GSI og registerbasert personellstatistikk), så det medfører ingen ekstra rapporteringsbyrde. Gruppa ønsker å se nærmere på hvordan denne best kan utformes før den eventuelt blir lagt til som kvalitetsindikator.

Forslag til kvalitetsindikatorer på lang sikt:

Nasjonale prøver, elevundersøkelsen og eksamen er viktige kvalitetsindikatorer for å måle resultat og er standardisert. Per i dag ligger dette i skoleporten, og hvorvidt dette skal inn i KOSTRA er ikke avklart.

På lengre sikt kan det også være aktuelt med flere indikatorer fra GSI, for eksempel ”andel av spesialundervisning på 1.-4. trinn, for å måle ”tidlig innsats”. Det har også kommet inn forslag om å utvikle en indikator om fravær i grunnskolen. Per i dag finnes ikke gode data for dette.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Publisering av konsernregnskap gir et mer helhetlig bilde av grunnskolesektoren, særlig i de kommunene som har KF, eller IKS. Samtidig gir det en del merarbeid i form av å vedlikeholde to faktaark i stedet for ett. Ved forespørsler anbefaler vi å bruke konserntall.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

Ingen

Kommunale helse- og omsorgstenester

1. Innleiing

1.1 Arbeidsgruppas ansvar og samansetjing

I 2012 blei det fatta avgjersle om å slå saman tidlegare arbeidsgruppe for kommunehelseteneste og pleie og omsorg, til ei gruppe; arbeidsgruppe for kommunale helse- og omsorgstenester.

Arbeidsgruppas samansetjing:

Kommunal- og regionaldepartementet	Odd-Sigurd Vegsund
Helse- og omsorgsdepartementet	Kari Eika ¹ (vara: Olav Gjestvang)
KS	Kari Hesselberg ²
KS	Anne Gamme (vara: Linda Lyche)
KS, Tolga kommune	Kjetil Brodal
KS, Hamar kommune	Halvor Haug
Helsedirektoratet	Nina Brøyn (vara: Maren M. Wiberg)
Helsedirektoratet	Linda Haugan (vara: Michael C. Kaurin)
KS / Oslo kommune	Martin Fjordholm (vara: Elisabeth Bøe)
Bergen kommune	Brynjar Skaar (vara: Kjell A. Wolff)
Statistisk sentralbyrå	Anni Sutatip Thirpaks Fretheim
Statistisk sentralbyrå	Åsne Vigran (vara: Helge Næsheim)
Statistisk sentralbyrå	Trond Ekornrud (vara: Arne Jensen)
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen

For å ta vare på regionale interesser og erfaringar, blei òg fylkesmannsembetet ved Fylkesmannens arbeidsutval/FM Buskerud invitert til å delta i den nye gruppa. Dei sa seg interessert, men det er ikkje blitt utnemnd representant herfrå.

1.1.2 Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Gruppa har ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjon innanfor følgjande KOSTRA-funksjonar:

- 120 Administrasjon (årsverk i kommunale helse- og omsorgstjenester)
- 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste
- 233 Annet forebyggende helsearbeid:
 - Miljørettet helsevern
 - Annet forebyggende arbeid
- 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse
- 241 Diagnose, behandling og re-/habilitering.
- 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon
- 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
- 255 Medfinansiering, somatiske tjenester
- 256 Akutthjelp, helse- og omsorgstjenester
- 261 Institusjonslokaler

Hovudtala for brukarar av omsorgstenester blir frå og med 2007-årgangen henta frå IPLOS-registeret (<http://www.ssb.no/iplos/>).

¹ Steinar Barstad overtar inntil vidare fom. 1.7.2014

² Overtok for Anne Jensen i 2014

Tre skjema dekker resten av tenesterapporteringa for desse funksjonane:

Skjema 1 Personell og verksemd i den kommunale helse- og omsorgstenesta:
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2013/skjema_kommune/1.pdf

Skjema 4. Helse- og omsorgstenester - samleskjema
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2013/skjema_kommune/4.pdf

Skjema 5. Helse- og omsorgsinstitusjonar
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2013/skjema_kommune/5.pdf

I tillegg blir følgjande datakjelder brukt:

- SSB sin registerbaserte personellstatistikk, som bl.a. bygger på:
 - NAV sitt Arbeidsgivar- og arbeidstakarregister
 - Norsk utdanningsdatabase (NUDB)
 - Helsepersonellregisteret til Helsedirektoratet
- NAV sitt fastlegeregister

Det blir også vist til:

- Samlerettleiing for tenesterapportering frå kommunane
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2013/samleveilning_kommune_2013.pdf
- Retningslinjer for inndeling av kommunal verksemd i Enhetsregisteret og innmelding av tilsette i Arbeidsgivar- og arbeidstakarregisteret:
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2013/kommuner-inndelingsregler_2013.pdf

I 2013 blei det etablert ei eiga KOSTRA-arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane. Denne gruppa har eit særskilt ansvar for å gi innspel til andre KOSTRA-arbeidsgrupper for å utvikle datagrunnlag og indikatorar som kan kaste lys over psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane, under dette utfordringar knytt til samhandlingsreforma (inkl. finansielle verkemidlar), førebygging og folkehelse. Dei to arbeidsgruppene har samarbeida med dette som føremål.

1.1.3 Møter i arbeidsgruppa

Det er halde eitt møte i rapporteringsperioden:

- 20.mai 2014

I tillegg blei det halde eit seminar om kvalitetsindikatorar i regi av KOSTRA koordineringsgruppe for kvalitetsindikatorar 22.januar 2014. Tema for seminaret var kvalitetsindikatorar i helsesektoren, nærmare bestemt innanfor pleie- og omsorgsområdet. Her deltok arbeidsgruppa sine faste medlemmar i tillegg til fleire andre relevante aktørar frå etatane KS, Oslo kommune, Norsk Fysioterapiforbund, Sjukepleiarforbundet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og SSB (sjå meir under punkt 7).

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Siste periode (august 2013 - juni 2014) har vore aktiv for arbeidsgruppa. Vidare oppfølging av samhandlingsreforma, gjennomgangen av kvalitetsindikatorar på pleie- og omsorgsområdet, og ei brei kartlegging av frisklivssentralar i skjema 1 har mellom anna vore område som har blitt via særleg med tid i perioden.

Innsamling og kontroll av 2013-tal gjekk som normalt. Hausten 2013 undersøkte SSB moglegheitene for å framskunda rapporteringsfristen frå 15.februar til

15.januar, slik IPLOS har gjort det ved dei to siste rapporteringane. Tilbakemeldingane frå enkelte kommunar var blant anna at ein del opplysningar knytt til eigenbetaling i KOSTRA skjema 4 ikkje var tilgjengelege tidnok til at det var muleg å overhalda fristen 15.januar. Difor valde ein å halda fram med 15.februar som frist.

Skjemainngangen for 2013-data var på om lag same nivå som tidlegare år før 16.marspubliseringa for KOSTRA skjema 1, 4 og 5. Til 16.junipubliseringa var alle skjema innrapportert etter nokre purringar via e-post og telefon.

Sjølv om arbeidsgruppene for tidlegare kommunehelsetenesta og pleie og omsorgstenester blei slått i saman til ei felles KOSTRA arbeidsgruppe i 2012, har SSB i ein overgangsfase framleis vald å publisere tal for dei to de områda kvar for seg. Samhandlingsreforma vil bli omtalt på begge områder (ev. med noe ulik vinkling). Arbeidsgruppa har ikkje teke stilling til korleis ei samanslåing av områda best skal gjerast når det gjeld felles publiseringsløsning etc. Fram til eit forslag føreligg vil arbeidsgruppa halda fram med å presentera statistikken kvar for seg.

Samhandlingsreforma generelt og ny lov om folkehelse som tredde i kraft f.o.m. 1.1.2013 spesielt gjer at det er behov for meir informasjon om folkehelsearbeid i kommunane. Helsedirektoratet ønskjer difor å innlemme fleire spørsmål om temaet i KOSTRA i framtida. SSB har bedd Helsedirektoratet om å bruke KOSTRA arbeidsgruppa for helse- og omsorgstenester som kontaktpunkt i denne prosessen. Dette har fungert godt det siste året, og det er ønskjeleg at denne forma på prosessen held fram i tida som kjem. Nokre spørsmål er allereie innlemma i KOSTRA skjema 20 Plan - Fysisk planlegging frå og med 2013-rapporteringa.

Det har vore dialog mellom Helsedirektoratet og SSB i samband med kartlegging av miljøretta helsevern i KOSTRA. Helsedirektoratet har kome med innspel til kartlegging av godkjenning av barnehagar, grunnskular og vidaregåande skular etter folkehelselova med forskrifter som er formidla til SSB sine kontaktpersonar (arbeidsgruppeleiarar) for relevante KOSTRA område.

I utgangspunktet skulle skjema 1 blitt utvida med eitt spørsmål om talet på 2-åringer som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta grunna orale forhold. Helsedirektoratet følgde opp alle fagsystemleverandørane i helsestasjons- og skulehelsetenesta hausten 2012, men det har enno ikkje lukkast å få på plass ei registreringsordning for alle fagsystemleverandører. SSB og Helsedirektoratet følgjer opp saka hausten 2014, i tett samarbeid med arbeidsgruppa for KOSTRA tannhelse.

Kommunal medfinansiering (KOSTRA funksjon 255 medfinansiering av somatiske tenester) er ei ordning som kjem til å gå ut frå og med 2015. Denne finansieringa kjem til å bli ført tilbake til spesialisthelsetenesta. Førspurnadar frå fleire kommunar tydar på at statistikken burde ha oversiktar over kjøp og sal av medisinske plassar mellom kommunar.

I Forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon blir institusjon med heildøgns helse- og omsorgstenester for rusmiddelavhengige nemnd. I og med at det er eit satsingsområde for helsemyndigheitene, og er tilført ekstra middel for 2014 (343 millionar), er det viktig å følgje opp aktivitet på dette området. Skal ein følgje lovverket, skal slike institusjonar bli overført frå sosialtenesta (f243) til helse- og omsorgstenesta (f253) i regnskapsføringa.

I KOSTRA sorterer rusomsorgsinstitusjonar stadig under f243 «Tilbod til personar med rusproblem». Arbeidsgruppa vurderer likevel at det er naudsynt å avklare grundig kva følgjer ein slik forskyving frå f243 til f253 vil få. Då vil det vere viktig å undersøkje nærare omfanget og kva slags aktivitetar som er knytt til rusomsorgsinstitusjonane. Hovudansvar her ligg hos KOSTRA-arbeidsgruppa for

psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane, i nært samarbeid med KOSTRA-arbeidsgruppene for helse- og omsorgstenester og sosialtenester.

2.2 Arbeidsgruppa sine anbefalingar til Samordningsrådet for KOSTRA

Arbeidsgruppa anbefaler at KOSTRA skjema 1 fjernar den breie kartlegginga av frisklivssentralar som blei gjennomført ved 2013-rapporteringa. Meininga er at kartlegginga skal takast inn igjen i skjemaet kvart femte år eller oftare ved behov. For 2014-rapporteringa vil KOSTRA skjema 1 berre vidareføra spørsmål 5.2.1 og 5.2.2 frå kartlegginga av frisklivssentralar.

Arbeidsgruppa anbefaler at spørsmåla under punkt 6-1 i KOSTRA skjema 1 blir revidert, slik at dei blir meir oppdaterte og meir i tråd med kva som er situasjonen ute i kommunane per i dag. Spørsmåla slik dei blei stilte ved 2013-rapporteringa kan verka misvisande. Helsedirektoratet har i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet utarbeidd eit forslag justeringar.

Arbeidsgruppa anbefaler å fjerna spørsmål under punkt 6-2 om samhandlingsavtalar i KOSTRA skjema 1 f.o.m. 2014-rapporteringa. Helsedirektoratet arbeider med å etablere ei ny publiseringsløysing for samarbeidsavtalar. Arbeidet er i gang og vil halda fram hausten 2014.

Det er stilt spørsmål om kvaliteten og nytta av spørsmåla i skjema 4 om system for brukarundersøkingar. Arbeidsgruppa anbefaler at SSB set KOSTRA-tal for system for brukarundersøkingar opp mot opplysningane til KS publisert på nettstaden www.bedrekommune.no. SSB utarbeider notat som sendast arbeidsgruppa innan 30.10.2014.

Arbeidsgruppa føreslår å endra formuleringa «Øyeblikkelig helsehjelp - døgnplassar som blir drivne i samarbeid med spesialisthelsetenesta» i KOSTRA skjema 5 under punkt 4.

Arbeidsgruppa anbefaler at Helsedirektoratet følgjer opp dei 47 kommunane/bydelane som i KOSTRA skjema 4 under del 3 («tidsrom på døgnet når heimesykepleie er tilgjengelig») i 2013-rapporteringen rapporterer at dei (tilsynelatande) ikkje har 24 timar teneste, men berre leverer tenesta dag/kveld.

Arbeidsgruppa anbefaler at Helsedirektoratet følgjer opp definisjon av dagsenter i IPLOS og vurderer behovet for ei ekstra kartlegging av dagsenter i 2015 etter mal for kartlegginga som blei gjennomført av bemanna bustadar i 2011 og den føreslåtte kartlegginga av heimetenester.

Arbeidsgruppa anbefaler ei eiga kartlegging for å samle inn informasjon om målgrupper for alle verksemder i heimetenesten, med utgangspunkt i organisasjonsnummer i Einingsregisteret. Det gjer det bl.a. muleg å samanstill informasjon om målgruppe og organisering med data om årsverk/utdanning, brukardata i IPLOS, og rekneskap. Kartlegginga har bl.a. som mål å vurdere i kor stor grad kvar eining og den einskilde tilsette er knytt til ein eller fleire målgrupper (sjå eige vedheng 10.3).

Arbeidsgruppa anbefaler at indikatorar henta frå KUHR-databasen om fastlegekonsultasjonar på kommunenivå blir innlemma f.o.m. publiseringa i mars 2015. Kva indikatorar som tilslutt blir innført er avhengig av SSB si utreiing av datagrunnlaget frå KUHR-databasen, og kva arbeidsgruppa blir enige om. SSB sender ut tal på kommunenivå til arbeidsgruppa straks desse føreligg hausten 2014, jf p 10.2.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjema 4 og 5 hadde ingen nye spørsmål for 2013-rapporteringa, berre mindre justeringa i ordlyd og oppsett.

I skjema 1 blei det i år for første gang gjennomført ei utvida kartlegging av frisklivssentralar under del 5. Planen er at kartlegginga skal gjennomførast kvart femte år eller ved behov. Rapporteringa av informasjon om frisklivssentralar ser ut til å ha gått bra. Det har vore få spørsmål frå rapportørane om sjølve innhaldet i kartlegginga. Ei av årsakene til dette er nok forarbeidet som Helsedirektoratet og SSB gjorde hausten 2013, som inkluderte ei utvida e-posthøyring i arbeidsgruppa der nyttige innspel om kva som var muleg å skaffa informasjon om for kommunane med frisklivssentralar.

3.2 Kontrollar i skjema

I skjema er det hovudsakleg kontrollar på utfylte felt. Skjema har i tillegg nokre logiske kontrollar.

I revisjonsarbeidet for skjema 1 kommunehelse blei eit nytt analyse- og editeringssystem utvikla og teke i bruk av SSB for andre gong. Systemet gjer det enklare å fange opp feilrapporteringar, i tillegg til å følgje opp kommunar og bydelar tettare og meir effektivt når det gjelder tilbakemelding. Grunna IT-tekniske problem var det ikkje muleg å nytta tilbakemeldingsmodulen på same måte som i fjor. For meir om det nye editeringssystemet, sjå punkt 3.3 og 3.4)

3.3 Innsamling av data (rapporteringa);

Ved publisering av ureviderte tal 17. mars var svarprosenten omtrent den same som for tidlegare årgangar, og som i 2013 hadde alle kommunane rapportert på IPLOS. Ved publiseringa 16. juni hadde alle kommunar og bydelar innrapportert skjema 1,4 og 5. Purring av kommunane har føregått på e-post, i tillegg blei det purra på nokre kommunar per telefon – til rådmannen for dei sist som mangla. I revisjonsarbeidet har kommunane blitt kontakta via e-post eller telefon. Det nye tilbakemeldingssystemet, som er ein modul i det nye editeringssystemet utvikla i SSB sin Seksjon for helsestatistikk, blei ikkje nytta i revisjonsperioden mellom publiseringane i mars og juni. Årsaka var IT-tekniske problem. Målsetnaden er at systemet skal vera oppe å gå hausten 2014, og kan bli brukt til å revidera fram mot endeleg publisering av 2013-tal i mars 2015.

Tabell 1. Datainnngang KOSTRA helse og omsorg 2014 (dvs. 2013-årgangen)

2014	skj1	skj4	skj5 ³	IPLOS
Forventa	443	443	1553	428
Inn 17.2	367	416	1316	424
Andel	82,8	93,9	84,7	99,1
Forventa	443	443	1467	428
Inn 12.3	423	434	1385	428
Andel	95,5	98,0	94,4	100,0
Forventa	443	443	1468	428
Inn 13.6	443	443	1434	428
Andel	100,0	100,0	97,7	100,0

³ Inkludert rusomsorgsinstitusjonar berre for 17.2-tal. Pga. lav svarprosent er desse ikkje med i dei øvrege skjema 5-tala.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Meininga er at responssystemet skal gjere kontakten mellom oppgåvegivarane og SSB lettare. Ein liknande versjon har vore brukt på andre KOSTRA-område tidlegare (KOSTRA tannhelse) og på skjema i spesialisthelsetenesta. På grunn av at systemet er noko endra frå sist gang det var i bruk, var det nokre barnesjukdomar første året. Samstundes var det stor hjelp i revideringa i 2013, både for oppgåvegivarane og SSB.

Grunna IT-tekniske problem har det ikkje blitt nytta ved revideringa for 2013-rapporteringa i perioden mellom dei to publiseringane i mars og juni. Ein har difor måtte nytta vanleg e-postkorrespondanse og telefon i kontakt med oppgåvegivarane i år. Målsetnaden er å få systemet opp å gå igjen i løpet av hausten 2014 slik at det kan nyttast til revidering fram mot publisering av endelege 2013-tal i mars 2015.

Det nye analysesystemet gjer det muleg å gjennomføre logiske kontrollar til revideringsføremål på alle innrapporterte variablar i skjema, og gjer det muleg med tverrgåande revisjon, dvs. samankopling og analyse av informasjon frå ulike kjelder, som til dømes mottakarar, årsverk og rekneskap. Systemet kommuniserer både med SSBs revisjonssystem Dynarev og responssystemet og gjer arbeidet med å fange opp dei openbare feilrapporteringane lettare.

3.5 Publisering

3.5.1 Endringar i publisering:

Det var ingen endringar i årets publisering samanlikna med i fjor.

I 2015 foreslår ein å publisera årsverk for legar og fysioterapeutar publisert som eigne variablar på nivå 3 grunnlagstal. No publisert berre timer per veke.

3.5.2 Nasjonale tal

For fjerde gong blei det publisert sumtal for landet, fylke og KOSTRA-grupper på nivå 3 grunnlagstal. For dei kommunane som ikkje har levert tal, blei det berekna eit estimat (til dømes basert på innbyggjartal), eller imputert fjorårstal. Spesielt i mars-publiseringa, der ein del kommunar tradisjonelt manglar, vil dette vere av interesse.

3.6 Brukarreaksjonar

Tilbakemeldinga frå brukarar av data varierer noko etter kva type skjema det gjeld. Samstundes var det nokre spørsmål frå oppgåvegivarane før og etter 17. mars-publiseringa, og i etterkant av 16.junipubliseringa. Det tydar på at kommunane sjekkar tala sine – noko som bidreg til god kvalitetssikring. I tillegg får SSB ein del spørsmål frå helsemyndigheitene i samband med dei to publiseringane.

Dei nye nettsidene som SSB lanserte i 2013 har til en viss grad råka KOSTRA. Reaksjonane er her noko blanda; nokon synast det er blitt meir oversiktleg, medan andre ikkje finn sidene og oppsett der dei er vant med å finne dei. Samstundes har det vore færre av denne type tilbakemeldingar i år samanlikna med i fjor.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

Det er ingen konkrete forslag til endringar i kontoplanen frå arbeidsgruppa for 2014-rapporteringa.

Samstundes kan det nemnast at arbeidsgruppa fekk gjennomslag i Samordningsrådet for KOSTRA i september 2011 for forslaget om å oppretta to nye funksjonar knytt til samhandlingsreforma frå og med rekneskapsåret 2012:

- 255 Medfinansiering, somatiske pasienter
- 256 Akutthjelp, helse- og omsorgstjenesten

Når det gjeld kommunal medfinansiering og funksjon 255 medfinansiering av somatiske tenester er dette ei ordning som kjem til å gå ut frå og med 2015. Denne finansieringa kjem til å bli ført tilbake til spesialisthelsetenesta. Førespurnadar frå eksterne tydar på at statistikken burde ha oversikt over kjøp og sal av medisinske plassar mellom kommunar

I Forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon blir institusjon med heildøgns helse- og omsorgstenester for rusmiddelavhengige nemnd. I og med at det er eit satsingsområde for helsemyndigheitene, og er tilført ekstra middel for 2014 (343 millionar), er det viktig å følgje opp aktivitet på dette området. Skal ein følgje lovverket, skal slike institusjonar bli overført frå sosialtenesta (f243) til helse- og omsorgstenesta (f253) i regnskapsføringa.

I KOSTRA sorterer rusomsorgsinstitusjonar stadig under f243 «Tilbod til personar med rusproblem». Arbeidsgruppa vurderer likevel at det er naudsynt å avklare grundig kva følgjer ein slik forskyving frå f243 til f253 vil få. Då vil det vere viktig å undersøkje nærare omfanget og kva slags aktivitetar som er knytt til rusomsorgsinstitusjonane. Hovudansvar her ligg hos KOSTRA arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid, jf. gruppa sin rapport til Samordningsrådet. Elles viser arbeidsgruppa til rapport frå KOSTRA-arbeidsgruppa for psykisk helsearbeid og rusarbeid og vedlegget om kartlegging av heimetenestene når det gjeld mulegheiter og avgrensingar i å synleggjere psykisk helsearbeid og rusarbeid i KOSTRAs funksjonskontoplan.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

5.1 Skjema 1 Kvalitetsindikator for tannhelse i helsestasjonstenesta

5.1.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa ønskjer følgjande spørsmål inn i skjema 1, under punkt 4 *”Talet på 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold”*

Arbeidsgruppa har tidlegare gått inn for å innlemma spørsmålet i skjema 1 som gjer det mulig å etablere ein kvalitetsindikator. Indikatoren vil mellom anna kunne seie noko om barnevern-aspektet som er ein viktig del av helsestasjonstenesta. Vidare vil ein til ein viss grad få kartlagt behovet blant 2-åringar når det gjeld å få ein tannlegekonsultasjon. Helsedirektoratet vil i samarbeid med SSB følgje opp implementeringa av spørsmålet ved å kontakte fagsystemleverandørane og helsestasjonane, som enno ikkje har etablert moglegheitene for å registrere dette hausten 2014.

Samordningsrådet har tidlegare gitt klarsignal for å innlemma spørsmålet, og slik det ser ut p.t. er det mest sannsynleg at registrering kan starte f.o.m. 2015. Dette vil bety at man tidlegast kan innlemme det i skjema 1 i 2016 for 2015-rapporteringa.

5.1.2 Forslag til endring

Med atterhald om at alle fagsystemleverandørar i løpet av september kan forsikre om at spørsmålet vil vere tilgjengeleg innan 1. oktober 2014, føreslår arbeidsgruppa følgjande spørsmål inn i skjema 1, under punkt 4 *”Talet på 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold”*

5.2 Skjema 1: spørsmål om folkehelse i KOSTRA

5.2.1 Bakgrunn for endring

Samhandlingsreforma med ny lov om folkehelse gjer at det er behov for meir informasjon om folkehelsearbeid i kommunane. Helsedirektoratet ønskjer difor å innlemme fleire spørsmål om dette i KOSTRA i framtida. Bakgrunnen er eit behov for å sjå folkehelse meir heilskapleg i KOSTRA.

Samhandlingsreforma set krav til staten om å følgje med på folkehelsearbeidet i kommunar og fylkeskommunar. For å gjere dette trengs meir informasjon enn det som er tilgjengeleg per i dag. Denne informasjonen vil vere nyttig for kommunane sjølv til å sjå status på ulike område, i arbeidet med vidareutvikling, og som eit leidd i benchmarking-tenking. Helsedirektoratet ser det i denne samanheng som mest hensiktsmessig å bruke KOSTRA som kanal, då fleire enkeltundersøkingar i regi av dei sjølv kan stå fram som lite koordinert overfor kommunane.

SSB har bedt Helsedirektoratet om å bruke KOSTRA arbeidsgruppa for helse- og omsorgstenester som kontaktpunkt i denne prosessen. Dersom det er andre grupper som er meir relevante blir Helsedirektoratet og informasjon kanalisert vidare til de aktuelle arbeidsgruppene.

Helsedirektoratet har til no arbeida inn mot arbeidsgruppa for KOSTRA KNNM og fått inkludert spørsmål om folkehelse i planarbeidet i kommunane og fylkeskommunane i hhv. KOSTRA skjema 20Plan. Fysisk planlegging og KOSTRA skjema 51. Spørsmål om dette blei inkludert og rapportert på ved 2013-rapporteringa.

Samstundes har Helsedirektoratet kome med innspel til kartlegging av godkjenning av barnehagar, grunnskular og vidaregåande skular etter folkehelselova med forskrifter som er formidla til SSB sine kontaktpersonar (arbeidsgruppeleiarar) for relevante KOSTRA område

5.2.2 Forslag til endring

Det er ingen konkrete forslag til nye spørsmål om folkehelse i år.

5.3 Skjema 1: Fjerning av spørsmål om frisklivssentralar i KOSTRA

5.3.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa anbefalar å fjerna den breie kartlegginga av frisklivssentralar i skjema 1 som blei gjennomført ved 2013-rapporteringa. Meininga er at kartlegginga skal takast inn igjen i skjemaet kvart femte år ved behov. For 2014-rapporteringa vil KOSTRA skjema 1 berre vidareføra spørsmål 5.2.1 og 5.2.2 frå kartlegginga av frisklivssentralar. Dette er i tråd med kva arbeidsgruppa fatta avgjersle om i fjor då ein inkluderte den breie kartlegginga i skjema.

5.3.2 Forslag til endring

Arbeidsgruppa anbefalar at den breie kartlegginga av frisklivssentralar blir fjerna i neste års skjema 1. For 2014-rapporteringa vil KOSTRA skjema 1 berre vidareføra spørsmål 5.2.1 og 5.2.2 frå kartlegginga av frisklivssentralar.

5.4 Skjema 1, punkt 6-1: Tekstlege justeringar av spørsmål om re-/habilitering

5.4.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa anbefaler at spørsmåla under punkt 6-1 i KOSTRA skjema 1 blir revidert, slik at dei blir meir oppdaterte og meir i tråd med kva som er situasjonen ute i kommunane per i dag. Spørsmåla slik dei blei stilte ved 2013-rapporteringa kan verka misvisande.

6-1. Re-/habilitering	
Benytter kommunen/bydelen seg av individuelle planer innanfor re-/habilitering til brukere med sammensatte behov? (jf. ny forskrift om individuelle planer)	☐ Ja ☐ Nei
Har kommunen/bydelen en politisk vedtatt plan for re-/habilitering eller en plan der dette fagområdet inngår som et eget virksomhetsområde?	☐ Ja ☐ Nei
Har kommunen/bydelen en egen koordinerende enhet?	☐ Ja ☐ Nei
Hvis ja, hvordan er den koordinerende enheten organisert	
	☐ fast overordnet team ☐ eget koordineringskontor ☐ gjennom den ordinære aktiviteten ☐ på annen måte
Dersom organisert på annen måte, spesifiser:	<input type="text"/>

5.4.2 Forslag til endring

Helsedirektoratet har i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet utarbeidd eit forslag til tekstlege justeringar. Arbeidsgruppa føreslår at spørsmåla under punkt 6-1 om re-/habilitering blir endra til følgjande:

Konkrete innspill til skjema 1, spørsmål 6-1: Re- /habilitering og samhandling:

- 6-1:

o **Spørsmål 1:**

Benytter kommunen/bydelen seg av individuelle planer innanfor re-/habilitering til brukere med sammensatte behov? (jf. ny forskrift om individuelle planer) Heile spørsmålet blir fjerna.

o **Spørsmål 2:** Har kommunen/bydelen en politisk vedtatt plan for re-/habilitering eller en plan der dette fagområdet inngår som et eget virksomhetsområde?

o **Spørsmål 3:** Har kommunen/bydelen en egen koordinerende enhet? Blir ståande, men blir justert til: *Har kommunane/ bydelen etablert ei eigen koordinerende eining?* – Dvs. at ordet eigen blir teke ut og ordet etablert blir teke inn.

o **Spørsmål 4:** Hvis ja, korleis er den koordinerende eininga organisert?

«Fast overordnet team» blir erstatta med Fast team (dvs. ut med ordet: *overordna*.)

«Eige koordineringskontor» blir erstatta med Organisert enhet.

«Gjennom den ordinære aktiviteten» blir erstatta med Lagt til bestillarkontor/forvaltningskontor.

«På annen måte»: blir verande

5.5 Skjema 1 punkt 6-2: Fjerning av spørsmål om samhandlingsavtalar

5.5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa anbefaler å fjerna spørsmål under punkt 6-2 om samhandlingsavtalar i KOSTRA skjema 1 f.o.m. 2014-rapporteringa. Helsedirektoratet arbeider med å etablere ei ny publiseringsløyseing for samarbeidsavtalar. Bakgrunnen for at dette blir føreslått fjerna er, at desse lovpålagte samarbeidsavtalar etter helse- og

omsorgstenestelova kap. 6 skal bli sendt inn til Helsedirektoratet i ei ny felles publiseringsløyssning. Det inneber at det er muleg å henta tala over ulike typar avtalar her.

5.5.2 Forslag til endring

Følgjande spørsmål om samhandlingsavtalar i skjema 1 under punkt 6-2 blir føreslått fjerna:

- Er det etablert samhandlingsavtalar med spesialisthelsetenesta anten etter helse- og omsorgstenestelovas kapittel 6 eller etter Nasjonal rammeavtale om samhandling på helse- og omsorgsområdet?
 - Psykisk helse (JA/NEI)
 - Rehabilitering og habilitering (JA/NEI)
 - Utskriving og innskrivingspraksis (JA/NEI)
 - Andre område (JA/NEI)
 - Viss ja, beskriv:
- Er samarbeidsavtalene integrert i resten av kommunanes planarbeid? (JA/NEI)
- Er allmennlegetenesta omtala i avtalene? (JA/NEI)

5.6 Skjema 5 punkt 4 Endring av formulering:

5.6.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa føreslår å endra formuleringa «Øyeblikkelig helsehjelp – døgnplassar som blir drivne i samarbeid med spesialisthelsetenesta» i KOSTRA skjema 5 under punkt 4. Arbeidsgruppa har enno ikkje utarbeidd eit endeleg utkast til ny tekst, men har drøfta forslaget «Øyeblikkelig hjelp – døgnplassar i kommunen». Som følgje av samhandlingsreforma frå 2016 vil det bli ei plikt å tilby døgnopphald til personar med behov for akutthjelp frå helse- og omsorgstenesta i kommunen, jf. helse- og omsorgstenestelova § 3-5 tredje ledd. Kartlegginga bidreg til å følgje opp reforma. Tilbodet er ulikt organisert og plassane kan bli brukt til forskjellige føremål til ulike tider. Etersom fleire kommunar òg kan dele same plass etter behov, er det ei utfordring å fordele plassane regionalt.

5.6.2 Forslag til endring

Arbeidsgruppa føreslår å endra formuleringa «Øyeblikkelig helsehjelp - døgnplassar som blir driven i samarbeid med spesialisthelsetenesta» i KOSTRA skjema 5 under punkt 4. Helsedirektoratet følgjer opp og utarbeider eit nytt forslag til tekst i skjema og rettleiar som dei sender til SSB.

F255 Kommunalt tilbud om øyeblikkelig hjelp - døgnopphold

Utgifter til tilbud om døgnopphold for personer med behov for øyeblikkelig hjelp. Som følge av samhandlingsreforma vil det fra 2016 bli en plikt å tilby døgnopphold til personer med behov for øyeblikkelig hjelp, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-5 tredje ledd. Statlige overføringer fra Helsedirektoratet og helseforetakene knyttet til etablering og drift av øyeblikkelig hjelp døgnplasser skal føres som inntekt på denne funksjonen.

(Utgifter til drift og vedlikehold av lokaler knyttet til døgnplassene føres på funksjon 261.)

5.7 Skjema 5 Natffaste – uttesting, nytt punkt på sikt?

Helsedirektoratet har spelt inn et forslag om å innlemma eit spørsmål knytt til natffaste i skjema 5. Natffaste er planlagt å være ein ny nasjonal kvalitetsindikator (jf. arbeidet i Kvalitetsindikatorgruppa for PLO). På arbeidsgruppemøtet i mai blei det konkludert med at indikatoren må testast ut før den eventuelt inngår i skjema 5. Helsedirektoratet ynskjer at den nødvendige uttestinga gjerast kommende periode slik at indikatoren (gitt at datakvaliteten er god nok) innlemmast i skjema 5 året etter. Viss indikatoren ikkje innhentast gjennom KOSTRA kan det gje behov for særreportering.

6. Ønska endringar i faktaark

Generell vurdering av faktaarket

Faktaarka ser ut til å fungere tilfredsstillande. Samstundes er det forvirring forårsaka av at kommunekasse og konsern har kvart sitt ark. Dei store arka er også temmeleg uoversiktlige. Samtidig planlegger arbeidsgruppa ein totalgjennomgang av alle de ulike faktaarkene på nivå 2 og 3. Alle variablar og indikatorar må vurderast og, i tillegg må arbeidsgruppa vurdere ny publiseringsløyning for det nye området «kommunale helse- og omsorgstenester». Det er ikkje fastsett tid for denne totalgjennomgangen.

Arbeidsgruppa har ikkje kome opp med konkrete forslag til endringar av strukturen på faktaarkene i forhold til slik de er i dag. Samstundes skjønar arbeidsgruppa at det må gjerast endringar både i forhold til talet på variablar, indikatorar og mest sannsynlig talet på faktaark. Det blir i så måte viktig å ha god dialog med formidlingsavdelinga i dette arbeidet.

Arbeidsgruppa vil samstundes avventa prosjektet frå KOSTRA sentralt som skal omhandla ein totalgjennomgang av KOSTRA-system og ny publiseringsløyning.

6.1 Fjerning av eksisterande nøkkeltall

Det er ingen forslag til fjerning av eksisterande nøkkeltal

6.1.3 Endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltall

Det er ingen forslag til endringar i allereie eksisterande nøkkeltal på nivå 2.

6.2 Nye nøkkeltall

6.2.1 Vidareutdanning

(Repetert frå 2012-rapporten, arbeidet utsatt til hausten 2014)

Det vert vist til rapport til Samordningsrådet for 2011. Her blei det føreslått å sjå nærare på indikatorar for vidareutdanning hausten 2011. Dette fell til dels inn under arbeidet med samhandlingsreforma. Spørsmålet ein ønskjer å få svar på er om det er muleg å etablere registerbaserte indikatorar tilsvarende spørsmåla som fram til 2007-årgangen inngjekk i skjema 1 Personell og verksemd i kommunehelsetenesta, skjema 4 Pleie og omsorgstenester, samleskjema og skjema 7 Personell og verksemd i sosialtenesta:

- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, eldreomsorg/aldersdemens/gerontologi (669914)
- Vidareutdanning i sjukepleie, onkologi (kreftomsorg) 661114 (661123 og 661106)
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, habilitering og rehabilitering 669925
- Vidareutdanning i vernepleie, målretta og metodisk miljøarbeid 661303
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, arbeidsmiljøretta helsevern 669913
- Vidareutdanning i vernepleie, rusomsorg 661302
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, rusproblematikk 669918

SSB følgjer dette opp internt i løpet av hausten og utarbeider eit forslag til kva indikatorar som kan publiserast. Forslaget vil bli presentert for KOSTRA arbeidsgruppa, slik at dei kva ta stilling til kva som skal publiserast. Forslaget til SSB bør drøfta kva faktaark det vil vera mest hensiktsmessig å publisere registertala for gruppene nemnd ovanfor, samt ev. andre grupper. Forslaget må også ta stilling til kva nivå ein ønskjer å publisere tala på. For enkelte vidareutdanningar kan ein risikere at tala på kommunenivå blir for små. Forslag om ev. nye vidareutdanningsindikatorar bør ferdigstillast i løpet av november 2014.

6.2.2 Nye indikatorar om konsultasjonar hos fastlege med KUHR som datakjelde

Arbeidsgruppa anbefaler at indikatorar henta frå KUHR-databasen om fastlegekonsultasjonar på kommunenivå blir innlemma f.o.m. publiseringa i mars 2015. Kva indikatorar som til slutt blir innført er avhengig av SSB si utreiing av datagrunnlaget frå KUHR-databasen, og kva arbeidsgruppa blir einig om. SSB sender ut tal på kommunenivå til arbeidsgruppa straks dette føreligg hausten 2014.

Sjå vedheng 10.2 for meir om bakgrunnen

6.2.3 Psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane

Arbeidsgruppa for psykisk helsearbeid og rusarbeid publiserte i tråd med Samordningsrådets vedtak frå 2012 eit eige faktaark ved publiseringa i 2014. I alt 15 nøkkeltal blei publisert på nivå 2. Dette er i all hovudsak nøkkeltal som tidlegare har vore publisert på andre tenesteområde i KOSTRA.

For meir detaljert informasjon om publiseringa for psykisk helsearbeid og rusarbeid, sjå arbeidsgruppa sine eigen rapport.

6.1.3 Endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltall

Det er ingen forslag til endringar i allereie eksisterande nøkkeltal på nivå 2.

7. Vidareutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorar

Det er ikkje gjort endringar av kvalitetsindikatorar innanfor kommunehelse eller pleie- og omsorgstenestene det siste året. Samstundes har arbeidsgruppa delteke på eit kvalitetsindikatorseminar 22.1.2014 i regi av KOSTRA koordineringsgruppe for kvalitetsindikatorar.

På kommunehelsetenesteområdet er det til nå utvikla fire indikatorar

- Legetimer per. veke per. beboer i sykehjem (også i plo)
- Fysioterapitimer per. veke per. beboer i sykehjem (også i plo)
- De to andre var til nå:
- Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke
- Andelen nyfødte med hjemmebesøk

Når det gjeld kvalitetsindikatoren ”Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke” er ikkje denne lenger mulig å publisere på grunn av at eitt av spørsmåla som danna grunnlaget for indikatoren blei fjerna i skjema for 2010-rapporteringa. Arbeidsgruppa må vurdere om andre indikatorar om helsestasjon for ungdom kan vurderast som nye potensielle kvalitetsindikatorar. Eit alternativ kan være å inkludere eit nytt spørsmål i skjema 1. Arbeidsgruppa har ikkje konkrete forslag til nye spørsmål til neste års rapportering.

På pleie- og omsorgsområdet er det til nå utvikla ti indikatorar

- Legetimer per uke per beboer i sykehjem (også i kommunehelse)
- Fysioterapitimer per uke per beboer i sykehjem (også i kommunehelse)
- Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner
- Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc
- System for brukerundersøkingar i institusjon
- System for brukerundersøkingar i hjemmetjenesten
- Andel årsverk i brukerretnede tjenester m/ fagutdanning
- Andel årsverk i brukerretnede tjenester m/ fagutdanning fra vidaregående skole

- Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra høyskole/universitet
- Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste

Det er stilt spørsmål om kvaliteten og nytta av spørsmåla i skjema 4 om system for brukarundersøkingar, som også er rekna som kvalitetsindikatorar. Arbeidsgruppa anbefalar at SSB set KOSTRA-tal for brukarundersøkingar opp mot opplysningane til KS publisert på nettstaden www.bedrekommune.no. SSB utarbeider notat som sendast arbeidsgruppa innan 30.10.2014.

Seminar om kvalitetsindikatorar

I tillegg blei det halde eit seminar om kvalitetsindikatorar i regi av KOSTRA koordineringsgruppe for kvalitetsindikatorar 22.januar 2014 i Kommunal- og moderniseringsdepartementet sine lokale. Tema for seminaret var kvalitetsindikatorar i helsesektoren, nærmare bestemt innanfor pleie- og omsorgsområdet. Her deltok arbeidsgruppa sine faste medlemmar i tillegg til fleire andre relevante aktørar frå etatane KS, Oslo kommune, Norsk Fysioterapiforbund, Sjukepleiarforbundet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og SSB.

Bakgrunnen for seminaret var eit initiativ frå KOSTRA koordineringsgruppe for kvalitetsindikatorar om å kjøre ein pilot på gjennomgang av nye kvalitetsindikatorar innanfor pleie- og omsorg. Initiativet blei teke etter at KS ønska eit felles seminar med SSB og Helsedirektoratet som skulle omhandla kvalitetsindikatorar. Det var ønskjeleg at seminaret skulle ta utgangspunkt både i dei eksisterande kvalitetsindikatorar, men også drøfte nye potensielle kvalitetsindikatorar innfor området.

På seminaret orienterte Helsedirektoratet om deira arbeid med nasjonale kvalitetsindikatorar. Bakgrunnen for prosjektet deira er å finne i følgjande dokument:

- Rapporten «Rammeverk for nasjonale kvalitetsindikatorer i helsetjenesten» som kom i 2010: <http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/nasjonale-kvalitetsindikatorer/Publikasjoner/nasjonale-kvalitetsindikatorer.pdf>
- Ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester i 2012: <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30>
(«Helsedirektoratet **skal utvikle, formidle og vedlikeholde nasjonale kvalitetsindikatorer** som hjelpemiddel for ledelse og kvalitetsforbedring i tjenesten, og som grunnlag for at pasienter kan ivareta sine rettigheter.»)
- Stortingsmelding 10 (2012-2013) «God kvalitet – trygge tjenester» <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-10-20122013.html?id=709025>

Arbeidet med kvalitetsindikatorar i KOSTRA starta i 2004, og blei bl.a. fulgt opp med årlege seminar. Dei første kvalitetsindikatorane blei publisert i KOSTRA i 2007.

KS orienterte om kvalitetsindikatorarbeid med bakgrunn i to FoU- rapportar:

1. SØF «Bedre måling av kvalitet i kommunene» (<http://www.ks.no/PageFiles/24612/KS%20KVALITET%20RAPPORT%2012.pdf>).

Omtalar kvalitetsindikatorar for seks tenesteområde og legg frem 67 indikatorar innanfor kommunehelse/pleie og omsorg. Rapporten har gode omtalar av dei ulike kvalitetstypene og drøftar kost/nytte for kvar enkelt indikator.

2. Agenda Kaupang «Fagsystem til nye kvalitetsindikatorer for folkevalgt styring»

http://www.ks.no/PageFiles/49616/Rapport_Fagsystem%20til%20nye%20kvalitetsindikatorer_Agenda%20Kaupang_KS%20FoU.pdf?epslanguage=no

Tok utgangspunkt i SØF-rapporten for tenestane innanfor helsestasjon/skulehelsetenesta og pleie og omsorg. Undersøkte kor praktiske indikatorane var etter følgjande kriterie:

- Styring - politisk og administrativ
- Handterbare og nyttige for kommunane og bidra til å
- Måle resultat
- Data/aggregering mht. kommunenes fagsystem

Seminaret blei avslutta med gruppearbeid og gjennomgang av kva dei ulike gruppene hadde kome fram til. Gruppearbeidet tok utgangspunkt i følgjande 14 kvalitetsindikatorar henta frå SØF-rapporten:

Pleie og omsorg - heimeetenesta:

1. Saksbehandlingstid
2. Iverksettelsestid
3. (Maks Y) antall tenesteytere som er på hjemmebesøk til en bestemt bruker som har to eller flere besøk pr dag i løpet av 14 dager.
4. Andel avlyste besøk praktisk bistand som skyldes tjenesten selv
5. Andel avlyste besøk hjemmesykepleie som skyldes tjenesten selv
6. Andel brukere (65 år og eldre) i hjemmetjenesten som har fått foreskrevet 10 eller flere legemiddel

Pleie og omsorg - institusjonstenesta:

7. Saksbehandlingstid
8. Iverksettelsestid
9. Avvik legemiddelhandtering – med gradering?
10. Andel beboere med kartlagt ernæringsstatus
11. Fall – med gradering? Andeler?
12. Liggesår/trykksår – med gradering? Andeler?
13. Andel beboere (65 år og eldre) i institusjon som har fått foreskrevet 10 eller flere legemiddel
14. Andel beboere ved sykehjem hvor nattfasten ikke overstiger 11 timer

Dei ulike gruppene blei bedne om å vurdere indikatorane etter følgjande kriterium på skal frå 1-4:

- **Relevans:** Kor relevante er indikatorane for dei de gjeld?
- **Målbarheit:** Er indikatoren ein kvantitativ storleik?
- **Gjennomførbarheit:** Kor tilgjengelege er dataa målinga er basert på?
- **Reliabilitet:** Kor konsistente/pålitelege er målingane?
- **Validitet:** Måler indikatoren det den er meint å måle?
- **Endringssensitivitet:** Vil ein eventuell betring kunne fangast opp?
- **Hensiktsmessige konsekvenser:** Kan bruk av indikatoren føre til uhensiktsmessig dreining av verksemda

Følgjande felles konklusjonar blei fatta med grunnlag i gruppearbeidet:

- a) «Andel brukere (65 år og eldre) i hjemmetjenesten som har fått foreskrevet 10 eller flere legemiddel» bør byttast med ein meir generell indikator som går på medikamenthandtering siste 6 månader.

- b) Indikatorane tilknytt medikamenthandtering, ernæring og liggesår skårar høgt i alle grupper, og kan vurderast samla i to indikatorar («risikokartlegging»), då fordelt på institusjon og heimeteneste
- c) «Antall tjenesteytere på hjemmebesøk» kjem inn blant dei 5 viktigaste
- d) Deretter iverksettingstid og institusjon

Det var einigheit på seminaret om at samarbeid på tvers av instansar var viktig i kvalitetsindikatorarbeidet. Brukarane sine behov bør vektleggjast sterkast i val av indikatorar. I tillegg skal lovverket òg ta utgangspunkt i brukarbehova. Når det gjeld dei 14 kvalitetsindikatorane som blei behandla på seminaret omhandla mange tid og avvik. I slike tilfelle kan det tenkjast at brukarane sjølv kan ha skuld for forseinkingar og avlysingar og andre forhold som ein vanskeleg kan gjere noko med. Ein må òg vurdere om indikatorane lett kan hentast ut frå eksisterande system. For mykje ekstraarbeid knytt til rapportering talar i mot å innføra indikatorar.

7.2. Kommunal tenesteproduksjon - Korleis få med heile bildet?

Kvalitetssikring av indikatorar, sikring av same omfang i teller og nemnar

For den gamle kommunehelsetenesta er det svært liten grad av føretaksorganisering og IKS/§27-samarbeid. Det er berre når det gjeld legevakt at det er ein større grad av interkommunalt samarbeid (og noko på jordmorteneste), men her er det ikkje snakk om tenestedata. På personellsida kan det her vere vanskeleg å oppnå en rett fordeling, då dei fleste samarbeid ikkje er av ein slik art at det blir registrert i Einingsregisteret.

Ved publiseringa av registerbaserte årsverkstal for f232 er det like tal i faktaark for "kommunekasse" og faktaark for konsern. Det er rett nok ingen indikatorar i kommunehelse per i dag som inkluderer både rekneskapsdata og personelldata. Dette gjer at ei annleis fordeling av årsverk ikkje nødvendigvis vil ha så mye å seie når det gjeld indikatorar som skal vise ulike former for dekningsgrad.

Arbeidsgruppa vil likevel fortsette med følgje området nøye i tida som kjem, og viss utviklinga heller i retning av meir organisering i føretak og KF vil nye vurderingar bli gjort med omsyn til kva som vil vere rett populasjon i teljar og nemnar for indikatorane på området.

Ei utfordring ved registerbaserte tal for helsestasjons- og skulehelsetenesta (funksjon 232) er at dersom kommunar kjøper jordmortenesta frå ein annan kommune eller spesialisthelsetenesta vil dette ikkje bli justert for i kommunetala. Følgjeleg vil fleire kommunar da stå oppført med 0 årsverk for jordmødrer. Arbeidsgruppa har drøfta mulegheitene for å supplere med spørsmål i skjema 1 om organiseringa av jordmortenesta i kommunane. Arbeidsgruppa har likevel ikkje blitt einig om korleis det skal brukast for å justere årsverkstala mellom kommunane. Ein mulegheit vil vere å spørje kommunar med 0 årsverk om omfang kjøpt frå andre kommunar.

Når det gjeld utfordringar knytt til konsistens vil det først og fremst være interessant å bruke konsern-faktaarket for indikatorane som omhandlar rekneskapsdata, og for registerbaserte årsverkstal for dei ulike funksjonane innanfor kommunehelse.

Nye perspektiv?

Arbeidsgruppa har fått skissert andre mulege perspektiv å presentere KOSTRA-statistikken enn produsentperspektivet. Alle deltakarane i arbeidsgruppa er blitt oppmoda til å ta dette med til eigen etat og kome med innspel om mulege løysingar for kommunehelseområdet. Arbeidsgruppa har per i dag ingen konkrete forslag til nye perspektiv å presentere helse- og omsorgsstatistikken på, men vil følgje opp dette arbeidet vidare opp hausten 2014.

Det er likevel verdt å nemne at brukarperspektivet kan bli meir aktuelt i KOSTRA kommunale helse- og omsorgstenester, særleg med tanke på innføringa av samhandlingsreforma og brukarfokuset ein finn i den.

8. Anna

8.1 Endring i innsamlingsheimel?

Gjennom databehandlaravtalen som er inngått mellom Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og SSB, har heimelen for innsamling av bl.a. KOSTRA-skjema 1 funne ein foreløpig løysning. Sidan den nye helse- omsorgstenestelova ikkje tar godt nok omsyn til Helse- og omsorgsdepartementet sin rett til å innhente data tilsvarande heimelen i kommunehelsetenestelova § 6-3 andre ledd, samlast det nå inn opplysningar i KOSTRA skjema 1 med heimel i helseregisterloven § 10.

HOD og SSB er samstundes einige om at denne løysninga er foreløpig, og at det må arbeidast vidare med å få tilpassa den nye helse og omsorgstenestelova § 5-9, slik at den betre vidarefører innhaldet knytt til datainnsamling som er tilfelle i kommunehelsetjenestelova § 6-3 andre ledd. På den måten kan dette bli brukt som innsamlingsheimel i framtida.

8.2 Eiga kartlegging av heimetenestene

Arbeidsgruppa anbefaler ei eiga kartlegging for å samle inn informasjon om målgrupper for alle verksemder i heimetenesten, med utgangspunkt i organisasjonsnummer i Einingsregisteret. Det gjer det bl.a. muleg å samanstillе informasjon om målgruppe med data om årsverk/utdanning, brukardata i IPLOS, og rekneskap. Kartlegginga har bl.a. som mål å vurdere i kor stor grad den einskilde tilsette jobbar med ein eller fleire målgrupper.

Det er tenkt at alle aktive verksemder med heimetenestenæring og kommunalt eigarskap eller privateigde som utfører tenester for kommunane blir inkludert i populasjonen. Det blir då oppretta eit skjema for kvar verksemd i undersøkinga. Utgangspunkt vil vere skjema for bustadkartlegginga som blei gjort i 2011, tilpassa ein utvida populasjon og handtering av blanda målgrupper og integrerte tenester. Utforming av skjema vil skje i samarbeid med intervjueskjema hos SSB, og skjema må bli testa i ein del kommunar av ulik karakter, til dømes ASSS-nettverket. Når det gjeld rapporteringa vil kommunane rapportere skjema for sine aktuelle verksemder, medan dei privatdrivne verksemdene rapporterer direkte, gjennom KOSTRA sin portal og tekniske plattform.

Det er avgjerande å få på plass informasjon om organisasjonsnummer. Dette er nøkkelinformasjon for å hente ut data om verksemdene frå register. Det er viktig å ha i mente at kommunane organiserer tenestene forskjellig, og at dei ofte har tenester både retta mot spesifikke målgrupper og tenester (gjerne bufellesskap) retta mot ulike målgrupper (sjå eige vedheng).

8.3 Helsestasjons- og skulehelsetenesta (skjema 1 Del 4) - splitting av årsverk

Helsemyndigheitene har eit behov for å følgje tenesta betre enn dei gjer i dag. Mellom anna har dei eit behov for å synleggjere skilnaden i ressursbruk mellom helsestasjonstenesta, skulehelsetenesta og helsestasjon for ungdom. For å kunne gjere dette er det ønskjeleg å splitte årsverka under KOSTRA-funksjon 232 (helsestasjons- og skulehelsetenesta). Denne moglegheita er ikkje til stades per i dag.

Årsverk for helsestasjons- og skulehelsetenesta har f.o.m. 2010 vore henta frå register (utanom lege- og fysioterapeutårsverk). I registeret er det per i dag ikkje

mogleg å splitta årsverka mellom helsestasjonstenesta på den ein sida og skulehelsetenesta på den andre sida. Det at dette ikkje er muleg har ført til ei rekke oppfølgingsmøte mellom Helsedirektoratet, KS og SSB.

I møte mellom Helsedirektoratet og SSB 18. desember 2013 (KS hadde ikkje høve til å delta) blei det fatta avgjersle om:

- at det skal lagast ei arbeidsgruppe som Helsedirektoratet Avdeling allmennhelse skal leia og der SSB vil stilla med ein representant eller fleire.
- at mandatet til denne arbeidsgruppa er å sjå på moglegheita for å splitta dei to deltenestene mellom helsestasjonstenesta og skulehelsetenesta når det gjeld årsverk.
- at det kan bli utforma eit pilotprosjekt der enkelte kommunar blir spurt om å vera med.
- at følgjande instansar bør vera representert i ei slik arbeidsgruppe: KS, SSB, Oslo kommune, Helsedirektoratet Avdeling statistikk og kodeverk, ASSS-nettverket.
- at Helsedirektoratet vil utforma eit forslag til mandat og framdriftsplan og presentere dette på første møte i arbeidsgruppa som vil ta plass i 2014.

Dette er ei sak som har vore oppe til diskusjon i arbeidsgruppa fleire gonger, og initiativet som blei teke i samband med arbeidsgruppemøtet 25. april 2013 har resultert i at direktoratet no ønskjer å setje ned ei eiga arbeidsgruppe. Det er fleire problemstillingar knytt til saka. Dei viktigaste er:

- om kommunane har føresetnadar til å splitte ressursinnsatsen i dei to tenestene
- om det er for store metodologiske utfordringar for å gjere splittinga
- om kommunane si rapportering/registrering på dei to tenestene blir for skjønsmessig

Vidare behandling skjer i regi av Helsedirektoratet i den breidt samansette arbeidsgruppa som dei skal leie. Mandat og forslag frå gruppa skal til behandling i arbeidsgruppa for KOSTRA helse- og omsorgstenester når desse føreligg.

Initiativet til splittinga har kome som eit resultat av behovet for meir detaljert informasjon i samband med å følgje opp folkehelsearbeidet i kommunane, og då særleg i samband med folkehelseprofilane som Nasjonalt folkehelseinstitutt arbeider med. Helsedirektoratet vil kome tilbake til KOSTRA arbeidsgruppa med meir informasjon om samansetning, mandat og forslag frå arbeidsgruppa når det føreligg. Helsedirektoratet vil på oppmoding òg følgje opp at KS blir invitert med i arbeidet.

9. Referansar

10. Vedlegg

10.1 Skjema(a) først, anna nummereres fortløpende.

- Skjema 1 - Personell og virksomhet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten
- Skjema 4 - Helse- og omsorgstjenester - samleskjema
- Skjema 5 - Helse- og omsorgsinstitusjoner

Psykisk helsearbeid og rusarbeid

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for helhetlig vurdering av datainnsamling og publisering i KOSTRA på området psykisk helsearbeid og rusarbeid. Gruppens ansvarsområde er ikke knyttet til særskilte regnskapsfunksjoner og går på tvers av etablerte KOSTRA-områder. I Samordningsrådet møte i september 2012 ble gruppen likevel gitt mandat til å utrede innhold i KOSTRA-funksjon 243 «Tjenester til personer med rusmiddelproblemer»: Det er naturlig å se en slik utredning i sammenheng med tilsvarende utredning for helse- og omsorgsgruppen når det gjelder muligheter for eventuell oppsplitting på målgrupper av KOSTRA-funksjon 254 «Tjenester til hjemmeboende». Innen hjemmetjenestefunksjonen vil både psykisk helsearbeid og rusarbeid være sentrale.

Arbeidsgruppen har videre en koordinerende funksjon i forhold til andre KOSTRA-arbeidsgrupper når det gjelder problemstillinger knyttet til psykisk helsearbeid og rusarbeid. Arbeidsgruppen samarbeider tett med KOSTRA-arbeidsgruppene for helse- og omsorgstjenester, sosialtjenester, barnevernstjenester og kommunale boliger/boligvirkemidler med sikte på å bedre datagrunnlaget på området.

Arbeidsgruppens sammensetning:

Helse- og omsorgsdepartementet	Sandro Moe Melgalvis
Kommunal- og regionaldepartementet	Odd Sigurd Vegsund
Helsedirektoratet, Statistikkavdelingen	Kirsti Strand (vara: Nina Brøyn)
Helsedirektoratet, Avd. psykisk helse og rus	Jan Tvedt (vara: Thor Hallgeir Johansen)
Arbeids- og velferdsdirektoratet	Ellen Elster (vara: Gina Krogsvold)
Husbanken	Hermund Urstad (vara: Anne Merete Hallan)
Statens institutt for folkehelse	Jocelyne Clench-Aas (vara: Anne Reneflot)
KS	Kari Hesselberg
KS, Stavanger kommune	Eli Karin Fosse
KS, Nøtterøy kommune	Lena Sjølie
KS, Holmestrand kommune	Janne Visnes Melgaard
Fylkesmannen i Buskerud	Marit Engen
Fylkesmannen i Vestfold	Inge Bendik Sandvold
Statistisk sentralbyrå, Seksjon for helsestatistikk	Dag Abrahamsen (vara: Arne Jensen)
Statistisk sentralbyrå, Seksjon for helsestatistikk	Linda M. Allertsen
Statistisk sentralbyrå, Seksjon for helsestatistikk	Merete Thonstad
Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (observatør)	Petter Dahle

1.2 Rammer for gruppens arbeid

Arbeidsgruppen ble startet opp i januar 2013.

Arbeidsgruppen har med utgangspunkt i det generelle mandatet for arbeidsgrupper i KOSTRA for 2013 utarbeidet mandat for eget arbeid (se 10.1). Gruppens mandat definerte fem hovedtemaer for arbeidet i 2013:

- Arbeidsgruppen skal vurdere tiltak for å tydeliggjøre områdene psykisk helsearbeid og rusarbeid i KOSTRA. Til dette arbeidet hører å avgrense og begrepsavklare ”psykisk helsearbeid” og ”rusarbeid” med utgangspunkt i statistiske standarder og arbeid med definisjoner og grupperinger (kategoriseringer).
- Arbeidsgruppen skal særlig vurdere om datagrunnlaget er egnet for å dekke utfordringer knyttet til samhandlingsreformen, herunder finansielle virkemidler, forebygging og folkehelse, og ev. foreslå tiltak for å gjøre datagrunnlaget mer velegnet.
- Arbeidsgruppen skal fremme forslag til helhetlig publisering, samt gjennomgå og vurdere muligheten for å ta i bruk nye datakilder i KOSTRA. Herunder skal gruppen vurdere publiseringsløsning og videreutvikling av datagrunnlaget, jf. vedtak i Samordningsrådet for KOSTRA 11.9.2012.
- Arbeidsgruppen skal vurdere publisering på høyere aggregeringsnivå for KOSTRA-data som ut fra små tall, sensitivitet, kvalitetsproblemer mv ikke blir publisert på kommunenivå. Slik publisering vil da komme i tillegg til publisering på kommunenivå.
- Arbeidsgruppen skal bidra med vurdering av om dagens funksjonskontoplan for KOSTRA gir regnskapstall som er godt nok tilpasset muligheten for å etablere statistikk på feltet. Vurderingene må gjøres i tett samarbeid med KOSTRA-arbeidsgruppene for sosialtjenester og helse- og omsorgstjenester.

En så det ikke som aktuelt å endre mandatet for arbeidet våren 2014, men en bør vurdere behovet for justeringer i 2015.

Autoritative definisjoner på psykisk helsearbeid og rusarbeid, som legger føringer på gruppens arbeid fremover, er hentet fra statsbudsjettet 2013 (Helse- og omsorgsdepartementet 2012), forarbeidene til ny helse- og omsorgslov (Helse- og omsorgsdepartementet 2011) og ”Veileder for lokalt rusarbeid” (under arbeid)⁴. Definisjonene oppsummeres slik:

Psykisk helsearbeid i kommunene og psykisk helsevern⁵ forutsettes å legge til rette for prosesser som styrker mestring og egenomsorg, funksjonsevne, samhandling og tilpasning i lokalsamfunnet. Å forebygge at vanlige livskriser utvikler seg til psykiske lidelser er i første rekke en utfordring for arbeidsliv, barnehage, skole, fritidsarenaer, idrettsmiljø mv. Tjenesteapparatet skal på sin side delta i og understøtte det forebyggende arbeidet, ved siden av behandlings- og støttfunksjoner.

Psykisk helsearbeid i kommunene omfatter forebygging, diagnostikk og funksjonsvurdering, tidlig hjelp og behandling, rehabilitering, oppfølging i bolig, psykososial støtte og veiledning samt henvisning til spesialisthelsetjenesten. Psykisk helsearbeid utføres i helse- og omsorgstjenesten og andre sektorer i kommunen. Kommunen skal i samsvar med den nye folkehelseloven ha oversikt over den psykiske helsetilstanden til befolkningen, faktorer som påvirker den og over behovet for tiltak og tjenester.

⁴ Veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne» er endelig tittel. Og denne veilederen er ferdig og publisert i 2014. Mandatet må oppdateres her.

⁵ Spesialisthelsetjenesten

Kommunalt rusarbeid er tiltak og tjenester rettet inn mot mennesker med rusrelaterte problemer og konsekvenser av rusmiddelproblemer hos den enkelte, samt forebyggende tiltak rettet mot den kommunale befolkningen som helhet, for eksempel begrensede skjenketider for alkoholholdig drikk. Kommunalt rusarbeid legger vekt på helhetlig tenkning med forebygging, tidlig oppdagelse og intervensjon, rehabilitering, behandling og skadereduksjon. Arbeidet omfatter alle typer rusmiddelproblemer: alkohol, medikamenter og narkotiske stoffer. Kommunen har hovedansvar for å gi råd, veiledning og hjelpetiltak overfor rusmiddelavhengige. Kommunen skal sørge for behandlingsopplegg når det er behov for det lokalt eller i egnet behandlings- eller omsorgsinstitusjon, og har også et oppfølgingsansvar under og etter institusjonsopphold.

1.3 Møter i arbeidsgruppen

I rapporteringsperioden august 2013 – juni 2014 har arbeidsgruppen hatt følgende møter:

- 12.12.2013 (hovedtemaer: IS-8/IS-24-rapporteignen, KOSTRA-gjennomgang generelt og spesielt etablering av nytt faktaark på området)
- 12.05.2014 (hovedtemaer: Muligheter for registerbasert statistikk på området, rapport fra Helsedirektoratets kvalitetsindikatorgruppe på området)

Referat fra møtene er tilgjengelig på <http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/psykisk-helsearbeid-og-rusarbeid>.

I tillegg har flere medlemmer deltatt i Helsedirektoratets arbeidsgruppe for kvalitetsindikatorer på området, se avsnitt 7.1.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i de retningslinjer og mandat som ble utarbeidet våren 2013.

Hovedaktivitet i perioden august 2013 til mars 2014 har vært å tilrettelegge for publisering av nytt faktaark på området.

Da gruppen ikke har ansvar for rapportering av KOSTRA-skjema, er det ikke relevant å evaluere forrige års rapportering. Av denne grunn inneholder kapittel 3 kun henvisning til Helsedirektoratets rapporteringsskjema utenfor KOSTRA, som for øvrig er med som vedlegg til rapporten.

Faktaarket for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene, med sammenstilte indikatorer på området, ble for første gang publisert i mars 2014.

Endringer i helse- og omsorgslovgivningen sidestiller målgruppen «Personer med rusmiddelproblemer» med andre målgrupper på helseområdet. Dette innebærer at KOSTRA-funksjon 243 – *Tilbud til personer med rusmiddelproblemer* ikke harmonerer med lovgivningen, i det rusomsorgsinstitusjoner nå regnes som helse- og omsorgsinstitusjoner. I tillegg til f243, må dermed også f253 *Helse- og omsorgstjenester i institusjon* endres. Før berørte arbeidsgrupper tar stilling, anbefales en utredning for å kartlegge omfanget av rusomsorgsinstitusjoner.

Kvalitetsindikatorer omtales kort i kapittel 7.1. Gruppen finner at det så tidlig i utviklingsarbeidet ikke er relevant å skille ut egne kvalitetsindikatorer. Helsedirektoratet nedsatte i 2013 en arbeidsgruppe for nettopp å utvikle slike indikatorer, og det er etablert samarbeid mellom de to gruppene. Arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid og rusarbeid vil først fremme forslag til å publisere kvalitetsindikatorer etter at arbeidet ledet av Helsedirektoratet har kommet lenger.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan man skal få med hele bildet i kommunal tjenesteproduksjon, omtales dette i kapittel 7.2. Gruppen mener det er viktig å få bedre oversikt over private rusomsorgsinstitusjoner som har avtaler av større omfang med kommunene. Dette vises også her til arbeidet med å harmonisere f243 og f253 i henhold til lovverket. I tillegg er det også viktig å få tilsvarende oversikt over private institusjoner innen *psykisk helsearbeid*.

3. Evaluering av siste rapportering

Arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid og rusarbeid har ikke ansvar for egen datainnsamling. Et av formålene med å opprette gruppen er å redusere kommunenes samlede rapporteringsarbeid. Helsedirektoratet har siden Opptrappingsplanens begynnelse i 1998 gjennomført egen rapportering utenom KOSTRA på psykisk helsearbeid (IS-24), og fra og med 2010 tilsvarende på det kommunale rusfeltet (IS-8). Det er fortsatt et mål å erstatte/integrere IS-skjemaene med løpende årlig datainnsamling i KOSTRA, forutsatt tilfredsstillende løsninger. Direktoratet har p.t. ikke tatt en avgjørelse om en skal legge ansvar for en ny 3-årsperiode med innsamlinger ut på anbud.

Det vises til gjennomgang i Samordningsrådsrapport for 2013 av denne datainnsamlingen utenom KOSTRA. Det var ikke endringer i spørsmål om årsverk i rapportering for 2014, så i denne rapporten inngår kun selve spørreskjemaene som vedlegg 10.2 og 10.3.

3.3 Kontroller i skjema

Ikke relevant.

3.4 Innsamling av data (rapporteringen)

Ikke relevant.

3.5 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Ikke relevant.

3.6 Publisering

Hovedoppgave første halvår 2013 var å foreslå publisering av nytt faktaark for psykisk helsearbeid og rusarbeid i 2014. Utgangspunktet var å finne frem til indikatorer som kunne realiseres på kort sikt. Gruppen konsentrerte seg da om å vurdere indikatorer som allerede publiseres i annet faktaark i KOSTRA, eller som kan utvikles fra KOSTRAs datagrunnlag uten stor ressursinnsats.

Faktaarket for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene, med sammenstilte indikatorer på området, ble for første gang publisert i mars 2014.

Link til faktaarket:

http://www.ssb.no/a/kostra/stt/index.cgi?spraak=norsk®ionstype=kommune&ni_vaa=2&radnummer=0®ioner=010100@2013%20CEKG13@2013%20CEKA01@2013%20CEAKUO@2013%20CEAK@2013&faktaark=K1351583720P2003

For å finne faktaarket: *ssb.no* > *KOSTRA* > *KOSTRA-databasen (faktaarkene)* > *Detaljerte nøkkeltall (Må velge en kommune ved første gangs bruk)* > *Psykisk helsearbeid og rusarbeid*

Tilsvarende indikatorer finnes i Statistikkbanken, foreløpig under Pleie og omsorg: www.ssb.no/tabell/10441

I tillegg vises det til Rambølls og Sintefs rapporter for 2012-årgangen:

- ”Rapportering på kommunalt rusarbeid 2012”, utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra direktoratet (Rambøll 2014). I rapporten analyseres data innhentet gjennom IS-8. Data analyseres på nasjonalt nivå.
<http://www.ramboll.no/news/publikasjoner>
- ”Kommunale tiltak i psykisk helsearbeid 2012. Årsverksstatistikk og analyser av kommunal variasjon” (Ose/Slettebak 2014). I rapporten analyseres data innhentet gjennom IS-24. Data analyseres på nasjonalt nivå, samt for helseforetaksområder.
<http://www.sintef.no/psykiskhelsearbeid>

3.7 Brukerreaksjoner

Kort tid etter publisering i mars kom det noen henvendelser fra media.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

- Arbeidsgruppen anbefaler at mulighetene for en indikator tilknyttet videreutdanning innen rusarbeid utredes høsten 2014. Om det viser seg at tallene på kommunenivå er representative, anbefales det å publisere en indikator for dette i 2015.
- Arbeidsgruppen anbefaler at indikator tilknyttet videreutdanning innen psykisk helsearbeid gjennomgås med tanke på inkludering av flere videreutdanninger på området. Det varsles dermed muligheter for justering av innholdet i nåværende indikator.
- Arbeidsgruppen har fått bekreftelse på at regnskapsføringen på funksjon 243 – *Tilbud til personer med rusproblemer* ikke harmonerer med ny helselovgivning. Grensedragningen mellom sosialtjeneste på den ene side og helse- og omsorgstjeneste på den andre side er forskjøvet og endret med nye lovverk. Rusomsorgsinstitusjoner skal i henhold til nytt lovverk flyttes fra sosialtjenester til helse – og omsorgstjenester. Det anbefales en utredning av virksomheten knyttet til både kommunale og private rusomsorgsinstitusjoner, og av hvordan grensedragningen mot spesialisthelsetjenesten skal håndteres.
- Parallelt med en utredning av rusomsorgsinstitusjoner anbefales det at berørte KOSTRA-arbeidsgrupper (sosialtjeneste, helse- og omsorgstjeneste og psykisk helsearbeid og rusarbeid) i fellesskap ser på justeringer i de to berørte regnskapsfunksjoner f243 *Tilbud til personer med rusproblemer* og f253 *Tjenester i helse- og omsorgsinstitusjoner*.

Det anbefales at arbeidsgruppen avventer en totalgjennomgang av kontoplanen med tanke på målgruppene psykisk helsearbeid og rusarbeid til resultatene fra den foreslåtte kartleggingen av hjemmetjenester foreligger (jf. rapport fra helse- og omsorgsgruppen).

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønskede endringer i kontoplanen

I henhold til gruppens mandat (jf. vedlegg 10.1) skal gruppen ”... vurdere om datagrunnlaget er egnet for å dekke utfordringer knyttet til samhandlingsreformen, herunder finansielle virkemidler, forebygging og folkehelse, og ev. foreslå tiltak for å gjøre datagrunnlaget mer velegnet”.

Gruppen har ikke ansvar for egne regnskapsfunksjoner, men foreslo at det høsten 2013 skulle settes ned en underarbeidsgruppe for å vurdere mulighetene for å få regnskapsdata for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene. I tillegg skulle

gruppen vurdere data som kan fange opp finansielle tiltak for å fremme samhandling på området.

Det var meningen at gruppen høsten 2013 skulle gjennomføre en helhetlig vurdering av muligheter og begrensninger i KOSTRA funksjonskontoplan, særlig funksjon 243 – *Tilbud til personer med rusmiddelproblemer*. Dette ble også forsterket ved at KOSTRA arbeidsgruppe for helse- og omsorgstjenester i Samordningsrådet fikk ansvar for å utrede muligheten for å skille ut utgifter i hjemmetjenesten rettet mot ulike målgrupper. Dette var en videreutvikling av SSBs forslag om å gjennomføre en kartlegging av enheter i hjemmetjenesten slik de er registeret i Enhetsregisteret, for å avdekke omfang av kommunal organisering av tjenester rettet mot målgrupper. Etter innføringen av ny helse- og omsorgslov er det tydeliggjort at en vesentlig del av tjenestene som har vært regnskapsført på funksjonen, nemlig omsorgsinstitusjoner for rusmiddelmissbrukere, skal oppfattes som en del av kommunenes helse- og omsorgstjeneste, ikke sosialtjeneste. På denne måten blir personer med rusmiddelproblemer sidestilt med andre som trenger helse- og omsorgstjenester.

På arbeidsgruppemøtet 12.5.2014 ble det vedtatt å utarbeide en oversikt over de private enhetene som er registret som «Omsorgsinstitusjoner for personer med rusmiddelproblemer» i Enhetsregisteret. Særlig kan det være fruktbart å kontakte de større organisasjonene som driver slik virksomhet for å kartlegge i hvilken grad det er inngått (eller forventes å bli inngått) kommunale avtaler. Videre kan det være hensiktsmessig å inkludere spørsmål i IS-8 og IS-24 om hvilke private enheter kommunen har avtale med, forutsatt at disse skjemaene videreføres.

Grunnet flere forhold er arbeidet med vurdering av kontoplan forsinket. I perioden har KS, ASSS og flere andre kommuner kontaktet SSB i sakens anledning. SSB har nå foreslått å legge inn noen spørsmål om regnskapsføring i skjema for kartlegging av hjemmetjenesten. En håper at en slik kartlegging kan gjennomføres høsten 2014, og derved kan gi viktig kunnskap i det videre arbeidet med å vurdere regnskapsfunksjonen, og da særlig f254 *Tjenester til hjemmeboende*.

Det er en stor utfordring at en på den ene siden ikke ønsker å skille mellom målgrupper, men la disse som helhet inngå under helse- og omsorgstjenester, samtidig som det i det nye lovverket forsterkes at behovet til konkrete målgrupper skal ivaretas. Mange kommuner etterlyser derfor mer detaljert statistikk for ressursinnsats og effekt som kan brukes for å sikre og sammenligne tilbudet som gis til de ulike målgruppene. Et alternativ til særskilte regnskapstall per målgruppe vil være å lage et ressursanslag basert på data om årsverk, tjenestetyper og brukertall

Inntil arbeidsgruppa har konkludert her, er det ikke aktuelt å foreslå endringer i noen av aktuelle KOSTRA-funksjoner. En totalgjennomgang av funksjonskontoplanen vil dog ha en lengre tidshorisont enn bare å flytte utgifter til rusomsorgsinstitusjoner fra f 243 til f253. En harmonisering av disse to funksjonene i forhold til nytt lovverk bør derfor ha høy prioritet høsten 2014.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Ingen endringer i skjema/filuttrekk

Gruppen har ikke ansvar for et eget skjema i KOSTRA, og har heller ikke foreslått endringer i skjema der andre KOSTRA-arbeidsgrupper er ansvarlig.

6. Ønskede endringer i faktaark

Etter planen ble et nytt KOSTRA faktaark for området psykisk helsearbeid og kommunalt rusarbeid publisert 17. mars 2014. Foreløpig er bare indikatorer

(detaljerte nøkkeltall, nivå 2) publisert. I 2015 legges også tilhørende grunnlagsdata (nivå 3) ut. For publisering i 2015 er det ellers bare foreslått en mindre utvidelse, og ev. justering av innhold i en indikator.

Høsten 2014 vil en også vurdere årsverkstall for psykologer, både fra register og fra IS-8/IS-24. Faggruppen er sentral i arbeidet, og helsemyndighetene har egen tilskuddsordning til gruppen. Om tallene er for små til å publiseres på kommunenivå, bør de være aktuelle på aggregert nivå.

6.1 Ønskede endringer

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen.

6.1.2 Nye nøkkeltall

- Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innbyggere.

Indikatoren er basert på SSB sine personell- og utdanningsregistre, og den beregnes på samme måte som tilsvarende indikator for videreutdanning i psykisk helsearbeid, som ble publisert i mars 2014:

«Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere.» SSB startet våren 2014 en gjennomgang av grunndata for utdanning. Arbeidet her vil fortsette til høsten.

Publisering forutsetter at prøvekjøringer høsten 2014 viser tilfredsstillende tall. Ev. større avvik mot IS-8 bør det redegjøres for.

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

- Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere.

SSB tar høsten 2014 en gjennomgang av utdanningskodene som er lagt til grunn for indikatoren. En har påvist flere aktuelle koder enn det som til nå har inngått. Om arbeidsgruppen konkluderer med at inkludering av disse bør skje, vil i så fall indikatoren bli oppdatert med tall også for tidligere årganger.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Flere av medlemmene i KOSTRA arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid deltar også i Helsedirektoratets arbeidsgruppe for kvalitetsindikatorer innen psykisk helse og rus – primær. Her er det nylig vedtatt å gå for minst én kvalitetsindikator for *kompetanse*, altså noe tilsvarende indikatoren for videreutdanning i psykisk helsearbeid omtalt over. Det jobbes videre høsten 2014 med å vurdere kilde (SSBs registertall og/eller IS-8/24) og beregningsalternativer.

7.2 Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Som omtalt over, er det foreslått å se nærmere på de private rusomsorgsinstitusjonene, ikke minst ettersom det nå ser ut til at disse er tiltenkt en større rolle som tilbydere til kommunene. Også private institusjoner innen psykisk helsearbeid er det grunn til å få bedre oversikt over.

En utfordring for begge områder er at mange av de private institusjonene har avtaler med både kommuner og helseforetak. Hvordan en best kan fordele plasser,

utgifter og årsverk både mellom statlig og kommunalt nivå - og innen kommunalt nivå på involverte kommuner – bør derfor utredes.

7.3 Annet

Ikke relevant.

8 Annet

Ikke relevant.

9 Referanser

Rambøll (2014): "Rapportering på kommunalt rusarbeid 2011".

<http://www.ramboll.no/news/publikasjoner>

"Kommunale tiltak i psykisk helsearbeid 2012. Årsverksstatistikk og analyser av kommunal variasjon" Ose/Slettebak 2014). I rapporten analyseres data innhentet gjennom IS-24. Data analyseres på nasjonalt nivå samt for helseforetaksområder.

<http://www.sintef.no/psykiskhelsearbeid>

Helse- og omsorgsdepartementet (2011): Forslag til lovvedtak "Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester med mer", Prop 91 L (2010-2011).
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/prop/2010-2011/prop-91-l-20102011.html?id=638731>

10 Vedlegg

10.1 Mandat for KOSTRA-arbeidsgruppe psykisk helsearbeid og rusarbeid for 2013

10.2 Skjema IS-8/2014

Separat vedlegg

10.3 Skjema IS-24/2014

Separat vedlegg

Kommunalt disponerte boliger

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for å utarbeide skjema og veileder for kommune-KOSTRA-skjema nr. 13 "Kommunalt disponerte boliger". Skjemaet dekker funksjonene 265 "Kommunalt disponerte boliger", 283 "Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig" og 315 "Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak" i KOSTRA sin funksjonskontoplan.

Arbeidsgruppen består av følgende personer:

Agnes Aall Ritland, KMD, Charlotte Herje, KMD, Christian Hellevang, Kommunenes sentralforbund (KS), Atle Kristiansen, KS, Skien kommune, John S. Schistad, Kommunale Boligadministrasjoners Landsråd (KBL), Trondheim kommune, Margrethe Stornes Iversen, Asker kommune, Torbjørn Kjennerud, Helse- og velferdsetaten, Oslo kommune, Hermund Urstad, Husbanken, Herman Christensen, Husbanken, strategikontoret, Pål Eivind Aamodt, NAV, Olav Solli, SSB, seksjon for offentlige finanser, Unni Beate Grebstad, SSB, seksjon for levekårsstatistikk, Wasif Hussain, seksjon for levekårsstatistikk.

Det har vært gjennomført arbeidsgruppemøte 24.03.14 og 17.06.14. Møtefrekvensen har økt til 2 ganger per år. Det vurderes ved behov evt. et 3 møte til høsten.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Reviderte tall 2013 er publisert via KOSTRA per 16. juni 2014. Her manglet data fra 11 kommuner. Det er videre publisert en forenklet Dagens Statistikk (DS) den 25. juni 2014 på bakgrunn av de reviderte tallene publisert i KOSTRA 16. juni 2014.

Tidligere år er det også publisert endelige tall for kommunale boliger i forbindelse med KOSTRA-publiseringen i juni. For å få til slik publisering av endelige tall, har vi måttet si nei til kommuner som ønsker å få med tall, eller endre innrapporterte tall, etter publisering. I 2014 har vi grunnet feilrapportering fra et fåtall kommuner publisert endelige tall 17. mars 2014.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen har ingen spesielle anbefalinger.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Det var ikke planlagt endringer i skjema for 2014-rapporteringen.

3.2 Kontroller i skjema

I skjemaet er det lagt inn noen logiske kontroller. Ellers er det lagt vekt på at selve skjemautformingen skal hjelpe til med å synliggjøre den sammenhengen som måtte være mellom spørsmålene. Skjemakontrollene forenkler til en viss grad revisjonsarbeidet ved å sikre konsistens mellom svar som har en logisk

sammenheng. Det har tidligere vært mulig å sende inn skjemaet uten å aktivere kontrollene. Dette på bakgrunn av at KOSTRA-administrasjonen ikke ønsket å gjøre det for vanskelig å få sendt inn det elektroniske skjemaet.

Arbeidsgruppen var imidlertid positive til SSBs forslag på arbeidsgruppemøtet 24. mai 2013 om å legge om denne strategien slik at det for 2013 rapporteringen for første gang kunne legge inn flere kontroller ved innrapporteringen, slik at skjema ikke kan sendes inn med for mange feil. SSB la derfor inn kontroller mot fjorårets tall på de fleste variabler i innrapporteringen. Skjemagiver ble allerede ved innrapportering gjort oppmerksom på store endringer i forhold til fjorårets tall, og fikk også muligheten til å kommentere årsakene til disse. Selv om innrapportering ikke ble hindret som følge av stor vekst/ reduksjon, så har mange benyttet seg av muligheten til å kommentere endringene. Dette har forenklet revisjonsarbeidet betydelig, og kommunene har også satt pris på å få kommentere årsakene i innrapporteringsfasen, da det er mer tidkrevende å komme tilbake til dette i ettertid.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Publiseringen 17. mars i år av ureviderte tall, var basert på om lag 95 prosent innkommet materiale. Ved publiseringen av foreløpige tall 16. juni, hadde 97 prosent av kommunene levert inn skjema 13.

Kommunene ble påminnet og purret før publisering 17. mars og de som ikke hadde levert innen 17.3.2014 ble purret opptil flere ganger per e-post og telefon. Samtlige kommuner som ikke svarte på e-post ble oppringt, men dette førte likevel ikke til at de resterende 3% av kommunene klarte å levere innen fristen.

Eksterne data fra Husbanken ble publisert som foreløpige tall 17. mars 2014 og endelige tall ved publiseringen 17. juni 2014. Husbanken meddelte at det ikke var forskjell på foreløpige og endelige tall. SSB valgte å ikke lenger publisere tall for omsorgsboliger siden dette er gamle tall, og det er planlagt at tallene for investeringstilskudd erstatter disse fra neste års publisering.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Kommunale boliger var ”pilot” ifht. å bruke seksjon 330 sitt revisjonsverktøy i 2013, noe som innebærer at revisjonen i større grad får et makroperspektiv før mikrorevisjon gjennomføres.

Revisjonsarbeidet i 2014 har videreført makroediteringen og er derfor i hovedsak basert på oppfølging av kommuner som dette revisjonsverktøyet identifiserte. Oppfølgingen bestod for det meste i e-post-korrespondanse med kommunene i tillegg til telefonisk kontakt. Feilene ble deretter rettet opp i samsvar med kommunenes tilbakemeldinger. Kontroller mot fjorårets tall i innrapporterings-skjema, og kommunenes kommentarer her til vekst /reduksjon, ble også benyttet som kvalitetskontroll. SSB vil imidlertid evaluere nærmere erfaringene fra makrorevisjon.

3.5 Publisering

Reviderte tall 2013 er publisert via KOSTRA per 17. juni 2014. Her mangler data fra 11 kommuner. Det er videre publisert en forenklet Dagens Statistikk (DS) den 25. juni 2014 på bakgrunn av de reviderte tallene publisert i KOSTRA.

Inntil videre er publiseringsstrategien endret slik at vi ved de ulike KOSTRA-publiseringene i mars og juni hvert år, prioriterer å publisere mest mulig komplette og kvalitetssikrede tall heller enn endelige tall.

3.6 Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har ikke mottatt noen eksterne kommentarer knyttet til nøkkeltallene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen konkrete forslag.

4.2 Forslag til endring

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppen ønsker ikke å fremme noen endringer i skjema/filuttrekk for neste år.

6. Ønskede endringer i faktaark

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om endring i faktaarkene for kommunalt disponerte boliger for neste år.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Det er nå kommet en ny strategi: Bolig for velferd - Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020). Her skal det lages indikatorer som mest sannsynlig vil berøre arbeidet med kvalitetsindikatorer i KOSTRA. Viktig med tanke på å få testet ut og utviklet nye kvalitetsindikatorer. SSB planlegger å teste ut kvalitetsindikatorer knyttet til midlertidige boliger som er et forslag fra Effektiviseringsnettverket.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Sosialtjenesten

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Fra 2009 har arbeidsområdet for gruppen også inkludert introduksjonsstønad, især ut fra hensyn til at introduksjonsstønad og kvalifiseringsordningen burde behandles av en og samme gruppe. I tråd med dette har gruppen vært utvidet med medlemmer fra BLD og IMDI. Høsten 2009 ble også Helsedirektoratet med i gruppen, spesielt pga arbeidet med kommunale rusmiddeltiltak (funksjon 243), og fra høsten 2010 er også Husbanken medlem. Fra nyttår 2010 har fylkesmannsembetet ikke vært representert, ved at Fylkesmannen i Oslo og Akershus har trukket seg ut og ingen andre av embetene har ønsket å tre inn. Gruppen består nå av følgende representanter:

Jan Oddum	Oslo kommune
Linn Ising	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Pål Eivind Aamodt	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Ivar Lima	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Sille Naper	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Magne Hustad	Kommunenes sentralforbund
Oddrun Goksøyr	Kommunesektorens organisasjon (KS)
Veslemøy Hellem (observatør)	Kommunesektorens organisasjon (KS)
Kirsti Strand	Helsedirektoratet
Janne Strandrud	Helsedirektoratet
Hermund Urstad	Husbanken
Arild Haffner Naustdal	Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)
Kari Framnes	Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)
Anne Edman	IMDi
Peter Oftebro Baum	IMDi
Olav Solli	Statistisk sentralbyrå
Kari Kraakenes	Statistisk sentralbyrå
Unni Grebstad	Statistisk sentralbyrå
Torild-Irene Brakalsvålet	Statistisk sentralbyrå
Harald Tønseth	Statistisk sentralbyrå (leder)

Statistisk sentralbyrå har også sist år ivaretatt leder- og sekretærfunksjonene. Det er avholdt ett arbeidsgruppemøte siden KOSTRA-rapporteringen 15/6-2013 (21. mai 2014).

Arbeidsgruppen har ansvar for utvikling innenfor følgende funksjoner:

- 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- 243 Tilbud til personer med rusproblemer
- 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi
- 281 Økonomisk sosialhjelp
- 275 Introduksjonsordningen
- 276 Kvalifiseringsordningen

Fem skjemaer dekker tjenesterapporteringen for sosialtjenesten og de tilhørende funksjonene:

- Skjema 7 Personell og virksomhet i kommunale sosiale tjenester per 31.12
- Skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp
- Skjema 11B Registreringsskjema for introduksjonsstønad
- Skjema 11C Registreringsskjema for kvalifiseringsstønad
- Skjema 12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp. Rapporteres pr. 31.12

Det er utarbeidet en særskilt arbeidsgrupperapport for introduksjonsordningen. For alle problemstillinger tilknyttet introduksjonsordningen viser vi til denne.

Arbeidsgruppens mandat for 2014 ble fastsatt på Samordningsrådets møte 5/9-2013, og lyder slik:

”Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD). Liste over arbeidsgruppene og hvilke funksjoner de har ansvar for vedlegges.

Arbeidsgruppene skal:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og å kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, med hensyn til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig med tanke på kvalitetsindikatorer.
- Vurdere indikatorer om universell utforming.
- Arbeidsgruppene skal følge opp nødvendige oppdatering av administrative registre for å sikre at kommunenes oppgavebyrde holdes på lavest mulig nivå.
- Arbeidsgruppene skal kritisk gjennomgå innrapportering og nøkkeltall i KOSTRA, med sikte på å redusere rapporteringsbyrden og antallet indikatorer.
- Arbeidsgruppene skal også i 2014 vurdere gamle/nye kvalitetsindikatorer, blant annet i lys av SØF-rapporten. Gruppene skal rapportere særskilt om arbeidet med kvalitetsindikatorer til Samordningsrådet i KOSTRA i møtet i 2014.
- Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetalning for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
- Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Rapportering av data for 2013 har blitt gjort online for alle skjemaene (7, 11, 11C og 12). Ved publisering 16. juni hadde samtlige kommuner sendt inn de aktuelle skjemaene 7, 11, 11 C og 12.

I en egen arbeidsgruppe ledet av Arbeids- og sosialdepartementet, og med deltakelse fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, KS og SSB (her kalt «ASD-gruppen») har det våren 2014 vært foretatt en gjennomgang av de berørte KOSTRA-skjemaene, og forslag til endringer lagt frem for KOSTRAS sosialtjenestegruppe. Som følge av dette foreslås en del endringer i skjema 7 for 2014 og skjema 11 og 11 C for 2015, mens 12 går uendret. ASD-gruppen har utarbeidet en egen rapport til Samordningsrådet.

Når det gjelder endringer i faktaark, kunne av tekniske årsaker ikke alle fjorårets forslag gjennomføres allerede inneværende år. De vil derimot bli publisert i sin helhet neste år. Ellers bare ett nytt forslag (vedr. KVP).

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

ASD har våren 2014 finansiert en statistikkgjennomgang for sosialtjenesten, etter mønster av gjennomgangen BLD finansierer for barnevernstjenesten. Jf punkt 5.1 nedenfor. Som følge har KOSTRA-gruppen sluttet seg til følgende endringer i neste års skjema:

På skjema 11 sosialhjelp tas inn: Sosialhjelp per måned fordelt på bidrag og lån. Mottakerens navn tas inn der fødselsnummer/ D-nummer mangler og der det ikke er innrapportert journalnummer. Gjeldsrådgivning omformuleres som økonomisk rådgivning. Koordinator for individuell plan strykes. Punkt 2.7 (viktigste kilde til livsopphold) og 2.8 (trykkesituasjon) bytter plass.

På skjema 7 endres skjemaets tittel. Beskrivelsen av funksjon 242 a og 242b endres, uten at dette påvirker grensedragningen mot andre funksjoner. Spørsmålene om tilgjengelighet og brukerundersøkelser fjernes. Spørsmål om mottakere av gjeldsrådgivning og årsverk til gjeldsrådgivning omformuleres som økonomisk rådgivning.

Vedr. *publisering* tas de 2 indikatorene som ikke kunne publiseres i år, inn på faktaarkets nivå 3. Dette gjelder antall barn forsørget av sosialhjelpsmottakere og gjennomsnittlig utbetaling til mottaker med sosialhjelp som hovedinntekt.

Når det gjelder *kvalitetsindikatorer*, fullføres inntaket av de nye indikatorene som ble varslet i fjorårets rapport.

Ut over dette gjøres bare én endring i KOSTRA- publiseringen: Andel kvinner av KVP-deltakerne tas inn på faktaarket nivå 2.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjema 7 og 12 for 2013 og skjema 11 og 11 C for 2014 har blitt utarbeidet av fagseksjonen ved Torild-Irene Brakalsvålet. Som tidligere år har dette fungert veldig bra.

I tråd med året før gjennomførte SSB høsten 2013 møter med de tre viktigste systemleverandørene med sikte på mer smidig innsending av skjema 11 og 11 C. Det er viktig å opprettholde denne dialogen også høsten 2014.

3.2 Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene *7 Personell og virksomhet i sosialtjenesten* og *12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp* er ikke endret fra fjorårets innrapportering. Kontrollene som benyttes, er i hovedsak sumkontroller, logiske kontroller og kontroller for manglende utfylling av obligatoriske felter. Noen av kontrollene fungerer kun som advarsler, og gjør det mulig for kommunene å gå videre i skjemaet uten å svare. I revisjonen kontrollerer man mot fjorårets tall i både skjema 7 og skjema 12.

For skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp* har over 95 % av kommunene egne fagsystemer. Det er utarbeidet et kontrollprogram som kommunene skal benytte i forbindelse med online-innrapportering. Etter at kontrollene i 2009 ble lagt inn i fagsystemene, slik at kommunene fikk umiddelbar beskjed om feil/mistenkelige verdier før innsending, økte kvaliteten på de innsendte data merkbart.

Skjema 11 C (kvalifiseringsordningen) følger i hovedsak samme opplegg for kontroller som skjema 11, men her opplever vi at en del kommuner velger å overse et stort antall feilmeldinger og likevel sender inn mangelfulle/ feilaktige data.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Til publiseringen 15. mars var datainngangen omtrent som i fjor, og data ble publisert som planlagt. I tråd med resten av KOSTRA ble det 15. mars publisert landstall/ estimerte nasjonale tall for en del sentrale nøkkeltall.

Ved publisering 16. juni hadde samtlige kommuner sendt inn skjema 11. Også skjema 7 og 12 var da komplette. Dette var i tråd med 2012. Også skjema 11 C var komplett 16. juni, ved at samtlige kommuner som hadde KVP- deltakere i 2013, da hadde sendt inn data.

Fra skjema 11 ble det publisert mer detaljerte tall på nasjonalt nivå 24. juni sammen med artikkel i Dagens statistikk.

På samme måte som årene før ble det gjennomført en særskilt KVP-publisering etter fylke og kommunestørrelse 25. juni.

Både for skjema 7, 11 og 11 C fortsatte datarevisjonen noen dager etter KOSTRA-publiseringen 16. juni, slik at data publisert 24-25. juni skulle få status av endelige tall. Det vil derfor forekomme mindre avvik mellom publiseringene 16. juni og 24.-25. juni.

For skjema 11 er det fortsatt en del vansker med uttrekk fra fagsystemene. En del kommuner venter for lenge med å oppgradere fagsystemet sitt til nyeste versjon, og enkelte oppgir vansker med å få bistand fra edb-leverandøren. En hel del opplever også brist på IT-ressurser internt i kommunen ved innrapportering.

For skjema 11 C byr filuttrekk fortsatt på store utfordringer i mange kommuner som ikke har samtlige data samlet i ett fagsystem.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Også i år har det i noen kommuner forekommet misvisende feilmeldinger ved innsending av data, dette vil bli søkt rettet til neste versjon av skjema 7, skjema 11 og 11 C.

Vedr. kvalifiseringsstønad mottok SSB også for 2013 data fra Arbeids- og velferdsdirektoratets interne rapporteringer som bidrag til å vurdere kvaliteten på de innsamlede data.

3.5 Publisering

På faktaarket for kvalitet ble for 2013 publisert følgende nye indikatorer:

1. Mottakere 18-24 år i prosent av innbyggere i samme aldersgruppe
2. Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18- 24 år
3. Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25- 66 år

Publiseringen av estimerte nasjonale tall gikk i hovedsak som planlagt både i mars og juni.

3.6 Brukerreaksjoner

Som tidligere har en del kommuner meldt tilbake at rapporteringen av KVP er svært tidkrevende, gitt organiseringen av data i kommunene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Det er ikke kommet ønske om nye funksjoner eller arter for sosialtjenesteområdet for 2014. Selv om statistikkgjennomgangen i regi av ASD våren 2014 ikke har medført forslag om endrede funksjonsgrenser, har det blitt reist enkelte spørsmål om skillet mellom sosial- og omsorgssektoren som på sikt kan få betydning for slike grensedragninger. Dels dreier dette seg om skillet mellom tjenester etter sosialloven og etter helse- og omsorgsloven.

Med utgangspunkt i KOSTRA-gruppen for psykisk helsearbeid og rusarbeid planlegges et møte høsten 2014, der ulike ønsker/ behov for regnskapsdata på helse-, sosial- og omsorgssektoren vil være tema. Utgangspunktet vil være rusarbeid og psykisk helsearbeid, men arbeidet kan få ringvirkninger, bl.a. gjennom det fornyede fokuset på data per målgruppe.

Arbeidsgruppen har ellers tatt opp med KOSTRAs regnskapsgruppe spørsmålet om hvordan man håndterer kommuner som fører etableringstilskudd til flyktninger som sosialhjelp. Her behøves presiseringer i regnskapsveilederen. (Jf punkt 5.1 nedenfor).

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Begrepet «uføreytelser» endres til «uføretrygd» i alle skjema.

Skjema 7: Personell og virksomhet i kommunale sosiale tjenester

Skjemaets tittel må endres for å få frem at «sosiale tjenester» nå per definisjon bare er sosiale tjenester i NAV. Skjema omfatter imidlertid også andre tiltak, især introduksjonsordningen, rusmiddeltiltak og krisesenter. Siden det blir vanskelig å finne noen samlebetegnelse, bør alt dette nevnes i skjemaets tittel: «Personell og virksomhet i sosiale tjenester i NAV, rusmiddeltiltak, introduksjonsordning og krisesenter».

Personellkategorier: Ingen endring for 2014, men det arbeides videre med saken til høsten med sikte på ev. endringer i 2015.

Det gjøres en forenkling/ presisering av definisjonen til funksjon 242a, se punkt 5.2 nedenfor.

Avgrensningen av funksjon 242b skrives fortsatt direkte på skjema. Det er viktig å finne en formulering som både er korrekt i forhold til det nye lovgrunnlaget, og som samtidig ikke skaper tvil om grenseoppgangen mot pleie/ omsorg og kommunehelsetjeneste. I arbeidsgruppen er det blitt foreslått to «konkurrerende» formuleringer.

Arbeids- og velferdsdirektoratets forslag lyder: «Oppfølgingstjenester til brukere på de øvrige kommunale tjenesteområdene som er regulert i helse- og omsorgstjenesteloven, med unntak av tjenester som omfattes av funksjon 243 og funksjonene 273 og 275».

Helsedirektoratet har foreslått: «Rådgiving, veiledning og forebygging av sosiale problemer som er regulert i helse- og omsorgsloven, med unntak av tjenester som omfattes av funksjon 243, 273 og 275».

Frem mot Samordningsrådsmøtet vil SSB søke å bidra til at man kommer frem til en omforent formulering. Uansett formulering er det en mulighet for å bli enda mer presis mht lovgrunnlaget i veiledningsheftet som lages til høsten – i tillegg til, i heftet, å gi eksempler på de viktigste *tjenestene* det i praksis er snakk om.

Årsverk til gjeldsrådgivning: Defineres på nytt som økonomisk rådgivning med henvisning til NAVs veileder, jf skjema 11 nedenfor.

Spørsmål 3 (tilgjengelighet) og 4 (brukerundersøkelse): Fjernes. Begrunnelse: Målene oppfattes som uklare, lite relevante og delvis dekket i KS' egne tall.

Antall saker gjeldsrådgivning: Spørsmålet har vært vurdert splittet i to, men det ble stilt spørsmål ved behovet for så detaljerte data. Dette gjøres derfor ikke, slik at spørsmålet videreføres som økonomisk rådgivning forankret i NAVs veileder.

Når det gjelder spørsmålene om krisesentre, skal evalueringen av krisesenterloven foreligge i november 2014. Barne- ungdoms og familiedirektoratet og SSB har avtalt et møte i uke 36 for å starte arbeidet med fremtidig statistikk på området. Et mulig utfall er en noe utvidet KOSTRA-statistikk i forhold til i dag, samtidig som et annet datasett enda en tid fremover går utenom KOSTRA. I påvente av dette gjøres ingen endringer i KOSTRA-spørsmålene for 2014. BLD vil orientere Samordningsrådet om status på rådsmøtet i august.

Vedr. ev. nye rusmiddelspørsmål på skjema 7:

Helsedirektoratet har også i 2014 gjennomført en særskilt datainnsamling fra kommunene om kommunalt rusarbeid. Data er dels relatert til kommunens bruk av øremerkede tilskudd, og dels til kommunens samlede innsats uansett finansiering. Det er fortsatt en målsetting å innlemme de nye opplysningene i KOSTRA etter hvert, men direktoratet vurderer også for 2015 en rapportering utenfor KOSTRA som mest hensiktsmessig.

Skjema 11 økonomisk sosialhjelp:

Arbeidsgruppen har sluttet seg til ASD-gruppens forslag om følgende endringer i skjema 11 for 2015:

1. Utbetalt sosialhjelp oppgis for hver enkelt måned, fordelt på bidrag og lån. Begrunnelse: Arbeids- og velferdsdirektoratet har behov for å følge sosialhjelpsutviklingen i større detalj enn hva som fremgår av et årsbasert tall. Fagsystemleverandørene har pekt på at det hurtig må klargjøres hvordan det månedlige beløpet skal defineres.
2. Spørsmålet om koordinator for individuell plan strykes. Begrunnelse: For dårlig registrert i fagsystemene.

3. Spørsmålet om gjeldsrådgivning omformuleres som økonomisk rådgivning i tråd med NAVs veileder. Begrunnelse: Ønskelig å presisere hva det spørres etter og å knytte data nærmere til NAVs konkrete arbeid med ulike typer økonomisk rådgivning.
4. Mottakerens navn tas inn i de tilfeller det mangler fødselsnummer/ D-nummer **og** kommunen heller ikke har oppgitt journalnummer. Begrunnelse: Dette vil lette SSBs etterspørsel/ søk etter nylig tildelte fødselsnummer under revisjonen.
5. Gammelt punkt 2.7 (viktigste kilde til livsopphold) og punkt 2.8 (trygdesituasjon) bytter plass på skjema. Dette for å gjøre det tydeligere at det aktuelle punktet skal fylles ut for ALLE med en trygdesituasjon, også dem som ikke har trygd som hovedinntekt.

For å sikre tilstrekkelig tid til testing, veiledning og implementering i fagsystemene har Samordningsrådet hatt nytt skjema 11 til forhånds-godkjenning i juni 2014. Deretter ble nytt skjema oversendt systemleverandørene til oppstart av arbeidet.

Spørsmålet om å registrere problemområder på skjema 11

Spørsmålet om å ta inn problemområder på skjema 11 sosialhjelp, basert på etablering av nytt, felles kodeverk i fagsystemene, har ikke vært oppe til ny vurdering og blir ikke fremmet på nytt for 2015.

Kommuner som fører etableringstilskudd til flyktninger som sosialhjelp

Gjennom revisjonen av 2013-data kom det frem at en del kommuner med flyktningekontor utenfor NAV har innrapportert diverse bruk av etableringstilskuddet på sosialhjelp på skjema 11. SSB har fjernet slike data under revisjonen. ASD-gruppen har diskutert saken, og ASDs konklusjon var at sosialhjelp nå som før bare skal forstås som vedtak etter sosiallovens §§ 18 og 19. Det er tatt kontakt med KMD for å få dem til å presisere hvor kommunene skal føre disse utgiftene. En mulighet er KOSTRA-funksjon 285, utgifter utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde.

Skjema 12 stønadssatser Ingen endringer for 2013

Skjema 11 C KVP

Arbeidsgruppen har sluttet seg til ASD-gruppens forslag om å stryke følgende tre punkter i skjema for 2015:

- Spørsmål om deltakeren har deltatt i kvalifiseringsprogram tidligere
- Spørsmål om deltakeren var i noe program/ tiltak 1 uke før søknad om KVP
- Spørsmål om stønadssituasjon etter avsluttet program

Begrunnelse: Data kan i stor grad erstattes gjennom filuttrekk i etterkant. Forenkling av skjema betyr dessuten ressursbesparing for kommunene.

Også for skjema 11 C gjelder: For å sikre tilstrekkelig tid til testing, veiledning og implementering i fagsystemene har Samordningsrådet hatt nytt skjema 11 C til forhånds-godkjenning i juni 2014. Deretter ble nytt skjema oversendt systemleverandørene til oppstart av arbeidet.

Behovet for en «fase II» i statistikkgjennomgangen.

Allerede ved oppstarten av statistikkgjennomgangen understreket SSB at man måtte være forberedt på så mange forslag om nye data at det kunne bli behov for en «del II» av gjennomgangen høsten 2014. Underveis kom det da også mange forslag som i første omgang måtte legges til side pga manglende tid og for lite dokumentasjon. Dette tilsier at det høsten 2014 gjennomføres en «del II» i statistikkgjennomgangen. Av spørsmål som foreløpig ble lagt til side, nevnes:

1. Sammenstilling av årsverk fra skjema og register. SSB har under utarbeidelse en slik sammenstilling, som vil være klar i september. Data herfra vil kunne

- danne utgangspunkt for vurderinger av omlegging/ strykning av personelldelen i skjema 7.
2. Oppholdsgrunnlag: Ble utsatt til ny vurdering for 2016. Datakvalitet og nytte må sjekkes bedre.
 3. Fordele beløp på § 18 og § 19: Ble utsatt til ny vurdering for 2016. Datakvalitet og nytte må sjekkes bedre.
 4. Fordele utgifter på garanti for lån og varer og tjenester: Ble utsatt til ny vurdering for 2016.
 5. Vilkår ved utbetaling: Ble utsatt til ny vurdering for 2016.
 6. Individuell plan (IP): Beholdes uendret for 2015, ny vurdering for 2016 ut fra Helsedirektoratets arbeid med oversikt over ulike typer IP.
 7. Midlertidig botilbud: Ny vurdering for 2016.
 8. Stønadsform: Ev. behov for mer detaljerte data etter § 21 vurderes for 2016.
 9. Svaralternativene i skjema 11 C, punkt 4: Enkelte av disse bør vurderes på nytt for 2016.
 10. Til-fra-dato i stedet for måneder bør også vurderes for skjema 11 C i 2016.
 11. Skjema 12 stønadsatser er ikke blitt gjennomgått.
 12. Publisering: Spørsmålet om dagens KOSTRA-nøkkeltall er optimale i forhold til behov og muligheter, ble i liten grad berørt i gjennomgangen.

SSB vil derfor ta kontakt med ASD med sikte på å få finansiert en «del II» av statistikkgjennomgangen.

5.2 Forslag til endring

Skjema 7:

Skjemaets navn endres til: «Personell og virksomhet i sosiale tjenester i NAV, rusmiddeltiltak, introduksjonsordning og krisesenter».

På skjema skrives følgende presisering/ forenkling av definisjonen til funksjon 242a:

«Oppfølgingstjenester til tjenestemottakere på de kommunale tjenesteområdene som kommer inn under minimumsløsningen i NAV, jf. lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §§ 17, 18, 19, 27, 28 (Kvalifiseringsprogrammet etter §§ 29 flg. føres på funksjon 276)».

På skjema foreligger p.t. to divergerende forslag til avgrensning av funksjon 242b:

Forslag a): «Oppfølgingstjenester til brukere på de øvrige kommunale tjenesteområdene som er regulert i helse- og omsorgstjenesteloven, med unntak av tjenester som omfattes av funksjon 243 og funksjonene 273 og 275».

Forslag b): «242b Rådgiving, veiledning og forebygging av sosiale problemer som er regulert i helse- og omsorgsloven, med unntak av tjenester som omfattes av funksjon 243, 273 og 275».

Et omforent forslag må foreligge til Samordningsrådsmøtet i august.

Spørsmål 2.1 skal lyde: «*Angi antall årsverk knyttet til økonomisk rådgivning på nivå II (midlertidig betalingsudyktighet) og III (varig betalingsudyktighet) per 31.12.2014 (se NAVs veileder til bruk ved økonomisk rådgivning)*».

Spørsmål 3 (tilgjengelighet) utgår.

Spørsmål 4 (brukerundersøkelse) utgår.

Spørsmål 5.3 skal lyde: «*Antall saker hvor det er gitt økonomisk rådgivning på nivå II (midlertidig betalingsudyktighet) eller III (varig betalingsudyktighet) til personer som ikke mottar økonomisk sosialhjelp (se NAVs veileder til bruk ved økonomisk rådgivning)*»

Skjema 11:

Nytt punkt 2.3: Mottakerens navn.

Tidligere punkt 2.7 (nytt punkt 2.8): «Uføreytelser» endres til «uføretrygd».

Tidligere punkt 2.7 (viktigste kilde til livsopphold) og tidligere punkt 2.8 (trygdesituasjon) bytter plass på skjema.

Nytt punkt 3.4: Utbetalt stønad per måned, fordelt på bidrag og lån.

Tidligere punkt 3.4, nå punkt 3.5: Skal nå lyde: «Er det gitt økonomisk rådgivning på nivå II (midlertidig betalingsudyktighet) eller III (varig betalingsudyktighet) i forbindelse med utbetaling? (Se NAVs veileder til bruk ved økonomisk rådgivning)».

Punkt 4.2 koordinator for individuell plan: Utgår.

Skjema 11 C:

Skjemaets punkt 3: Spørsmål om deltakeren har deltatt i kvalifiseringsprogram tidligere utgår.

Spørsmål om deltakeren var i noe program/ tiltak 1 uke før søknad om KVP utgår.

Skjemaets punkt 4: Spørsmålet om livssituasjon: «Uføreytelser» erstattes «uførepensjon».

Spørsmålet om stønadssituasjon utgår.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Ønskede endringer

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen forslag til fjerning av eksisterende nøkkeltall.

6.1.2 Nye nøkkeltall

Antall barn forsørget av sosialhjelpsmottakere tas inn på KOSTRA-faktaarket nivå 3. Arbeidsgruppen mener det er viktig å få vist tallet på barn, i tillegg til dagens indikator om antall mottakere som forsørger barn under 18 år. Mulige tolkningsproblemer vil være tilfeller med delt forsørgeransvar, der barn kan bo dels hos en sosialhjelpsmottaker, og dels hos person med annen inntekt. Samme barn kan også i enkelte tilfeller bli telt hos to ulike sosialhjelpsmottakere. Likevel mener gruppen tallet bør publiseres.

Videre tas inn på nivå 3 *Gjennomsnittlig utbetaling til mottaker med sosialhjelp som hovedinntekt*. Dette ut fra at det er ønskelig med et sterkere fokus på data om de tyngste mottakerne.

På faktaarket for kvalitet fullføres de endringene som ble vedtatt for 2013. Ny indikator for 2014 blir:

1. Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde

På faktaarkets del 2 tas inn: *Andel kvinner av KVP-deltakerne*.

Ut over dette gjøres det ikke endringer i KOSTRA- publiseringen.

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

I faktaarket for kvalitet gjøres følgende endring i et eksisterende nøkkeltall (ble varslet allerede i fjor):

Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer splittes på mottakere med og uten trygd som viktigste kilde til livsopphold.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen diskuterte kvalitetsindikatorer på sitt møte 27. mai 2013, med utgangspunkt i SØF-rapport nr. 2/12, jf arbeidsgruppens mandat. Arbeidsgruppen ga i 2013-rapporten en redegjørelse for sitt arbeid med nye indikatorer, og har i 2013 og 2014 tatt inn de nye indikatorene.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Det arbeides med å få KOSTRA-publiseringen mer dekkende for kommunal tjenesteproduksjon, ved at virksomhet ved kommunale foretak (KF) og interkommunale selskaper (IKS) inkluderes, slik det gjøres ved den nye publiseringen av konserntall for bl.a. sosialtjenesten. For sosialtjenesten er slik organisering foreløpig nokså sporadisk.

Det ble i 2010 kartlagt hvordan tjenesterapporteringen håndterer samarbeid over kommunegrensen, samarbeid med private aktører og i form av særbedrifter. Når det gjelder KOSTRA-skjema 7, sier dagens tjenesteveiledning: "Det skal fylles ut ett skjema per kommune...Når det gjelder tjenesterapportering for interkommunale ordninger, skal hver kommune føre opp sin andel av personellet som omfattes av ordningen". Det man har tenkt på her, er i hovedsak samarbeid etter kommune-lovens § 27. Årsverk fra ev. kommunale foretak og IKS er også forutsatt å være med, men dette sies ikke eksplisitt. Det samme vil gjelde ev. organisering av samkommuner.

Når det gjelder årsverk til skjema 7, ligger utfordringen i å få kommunen til å inkludere ev. utskilte virksomheter (KF) når de fyller ut skjema. Ved ulikt interkommunalt samarbeid ligger utfordringen i å få kommunene til å beregne hvilken årsverksinnsats (og av hvilke typer personell) som ligger bak hver enkelt kommunes bidrag til den interkommunale virksomheten. Antagelig vil man her måtte ta utgangspunkt i den samlede personellinnsatsen for samarbeidsprosjektet, og så se på hvor stor andel av utgiftene kommune X bidrar med, og deretter overføre denne prosenten til hver personellgruppe som samarbeidsprosjektet består av.

Gruppen har flere ganger understreket målsettingen om å vise hvilke tjenester som står til befolkningens rådighet, og ikke bare kommunekassens bidrag til disse tjenestene. Som bidrag til dette inkluderte skjema 7 i noen år opplysninger om hvorvidt kommunen deltok i ulike interkommunale ordninger på fagområdet, mens man nå bare har formuleringen om interkommunale ordninger i veiledningsheftet. Tiltaket f.o.m. 2010 om å korrigere årsverksdata for innsats utført ved NAV-kontor, er i tråd med dette. Gruppen ønsker om mulig å styrke tjeneste-/velferds-perspektivet i skjema 7 ytterligere, så lenge det ikke kommer i konflikt med kommuneregnskapets behov. Ved en større gjennomgang av sosialtjenesteskjema (jf punkt 5.1 over) vil det også være naturlig å trekke inn spørsmålet om hvor godt skjema fanger opp den samlede tjenesteytingen på feltet.

7.3. Annet

Helsedirektoratet og SSB etablerte høsten 2012 en arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid/rusarbeid, til å se helhetlig på problemstillinger som løper på tvers av KOSTRA-områder. KOSTRA-sosialtjenestegruppen står i løpende dialog med denne gruppen for å sikre en mer planmessig utbygging av data på dette sektorovergripende feltet. Man vil medvirke aktivt i diskusjonen om ønsket regnskapsrapportering på området rus og psykisk helse høsten 2014.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende

Skjema 7
Skjema 11
Skjema 11 C
Skjema 12

Introduksjonsordningen - vedlegg til rapport for sosialtjenesten

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Introduksjonsstønaden har fra våren 2009 inngått i arbeidsgruppen for sosialtjenesten. Det vises til Rapport til Samordningsrådet 2014 – sosialtjenesten. I dette vedlegget omtales tillegg for introduksjonsstønaden. Arbeidet utføres av SSB på oppdrag fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). I arbeidsgruppen har Arild Haffner Naustdal deltatt fra BLD og Anne Edman og Peter Oftebro Baum fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). I tillegg deltar Kari Kraakenes fra SSB som fagansvarlig for SSB sin statistikk om introduksjonsstønaden. BLD, IMDi og SSB har som tidligere år hatt formøte før arbeidsgruppemøtet våren 2014.

Data hentes inn på KOSTRA-skjema 11B *Registreringsskjema for introduksjonsstønaden*. Årsverk i skjema 7 *Personell og virksomhet i kommunale sosiale tjenester per 31.12* og utgifter og inntekter i kommuneregnskapet registreres på funksjon 275 *Introduksjonsordningen*.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Rapportering av data for 2013 har blitt gjort online også for alle skjema 11B. Ved publisering 16. juni hadde samtlige kommuner med introduksjonsprogram sendt inn skjema eller filuttrekk for skjema 11B.

Det foreslås ingen endringer i skjema 11B for 2015.

Det foreslås ingen endring i faktaark.

Skjema 11B skal som opprinnelig planlagt erstattes av filuttrekk fra Nasjonalt introduksjonsregister (NIR). Ny versjon av NIR er planlagt ferdigstilt i høsten 2014. Foreløpig registreres ikke introduksjonsstønaden på individnivå i NIR.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Det foreslås ingen endringer i skjema 11B for 2015.

Ingen forslag til endring av funksjoner eller faktaark.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjema 11 B for 2013-2014 har blitt utarbeidet av fagseksjonen ved Kari Kraakenes. Skjema for 2014 og 2015 finnes foreløpig kun i word-versjon.

SSB gjennomførte som tidligere år høsten 2013 felles møter med de tre viktigste systemleverandørene for skjema 11 og 11C samt skjema 11B med sikte på mer smidig innsending også av skjema 11B. Det er viktig å opprettholde denne dialogen også høsten 2014.

3.2 Kontroller i skjema

Veiledning til skjema 11B og kontroller i skjemaet og av innsendte data ble revidert på høsten 2009 for innrapporteringen for 2009 og det ble her lagt inn flere nye kontroller i skjemaet. Dette har medført at det senere har vært færre kommuner som med feil i dataene etter innsending til SSB. Samme kontrollprogram ble benyttet for 2013.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Datainngangen for 2013 ved publiseringen 17. mars 2014 var om lag som året før; 9 kommuner manglet, mens det ved publisering i mars 2013 året før manglet data for 2012 fra 13 kommuner. Ved publisering 16. juni 2014 manglet ingen kommuner.

Ved publisering 16. juni 2014 hadde 314 kommuner sendt inn skjema 11B mot 301 året før. Som tidligere år er noen av flyktningene bosatt sist år bosatt så sent på året at de ikke er kommet i gang med introduksjonsprogram før året etter. Disse kommer med først i neste års rapportering.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det ble høsten 2009 lagt inn flere kontroller i skjema 11B. Disse er senere videreført. En ny kontroll ble innført for 2011, ingen nye i 2012 og 2013. De fleste kontrollene fungerer kun som advarsler, men flere kontroller har medført færre feil etter innrapportering til SSB.

Til tross for innebygde kontroller og kontrollprogram er det behov for en del intern revisjon der feil ikke blir rettet før innsending. Til neste kartlegging vil det bli vurdert om flere kontroller kan gjøres obligatoriske slik at feil hindrer innsending. Det er imidlertid mange av kontrollene som kun kan fungere som advarsler.

Oppfølging/purring av kommunene forvanskes noe av at ikke alle kommuner har introduksjonsprogram, men oversikt over kommuner som er anmodet av IMDi om å bosette flyktninger er en god kilde til å finne nye kommuner som skal rapportere.

3.5 Publisering

Publisering 17. mars og 16. juni gikk som planlagt.

Det kan foreløpig ikke estimeres nasjonale tall beregningene ikke skiller mellom de kommuner som er forsinket med rapporteringen og de kommunene som ikke har deltakere i introduksjonsprogram og dermed ikke skal inngå i estimeringen av nasjonale tall.

En egen DS med artikkel og flere tabeller over deltakere i introduksjonsordningen i 2013 ble publisert 8. juli 2014

Ingen endringer i nøkkeltall.

3.6 Brukerreaksjoner

Ingen kommentarer til nøkkeltallene.

Det er tidligere kommet ønske fra noen av kommunene om mer samsvar mellom koder i skjema 11B og NIR. Dette vil bli fulgt opp i en forbedret veiledning i samarbeidet mellom IMDi og SSB, og også i arbeidet med å legge til rette for at data fra NIR på sikt kan erstatte skjema 11B.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønsker om endringer.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Ingen ønsker om endringer.

6. Ønskede endringer i faktaark

Ingen endringer

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Ingen kvalitetsindikatorer på området

7.2 Kommunal tjenesteproduksjon – hvordan få med hele bildet?

Det vises til rapport fra sosialtjenesten

7.3 Annet

Det var før 2009 ikke en formell arbeidsgruppe for skjema 11 B, siden man ved oppstart vurderte skjemaet kun skulle bestå midlertidig i noen få år. Planen var at Integrerings- og mangfoldsdirektoratets (IMDi) Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) relativt fort skulle overta som datakilde for deltakelse i introduksjonsordningen. Dette er fortsatt den overordnede målsettingen, men dekningsgrad og kvalitet i registeret har foreløpig ikke vært tilfredsstillende. IMDi arbeider med heving av kvaliteten i registeret og ny versjon av NIR er planlagt ferdigstilt høsten 2014. SSB vil fortsette samarbeidet med BLD og IMDi og vurdere omfanget av det videre arbeidet mot at filuttrekk fra NIR kan erstatte skjema 11B. Resultatene av videre arbeid vil når det foreligger bli lagt fram for arbeidsgruppen for sosialtjenesten.

Erfaringer fra det pågående arbeidet ved Seksjon for utdanningsstatistikk i SSB med etablering av ny statistikk for deltakere i opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere basert på filuttrekk fra NIR vil være nyttig i det videre arbeidet. Statistikk for norskopplæring for voksne innvandrere i 2010 og 2011 ble publisert første gang 25. juni 2013.

Ved senere utfasing av skjema 11B må det finnes en løsning for innrapportering av introduksjonsstønad på individnivå om dette fortsatt skal kartlegges. Introduksjonsstønad registreres i dag ikke i NIR.

Et nytt møte med deltakelse fra BLD, IMDi og SSB er planlagt i slutten av august 2014.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Forslag til skjema 11B for 2015

Barnevern

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa har ansvar for området for KOSTRA-barnevern.

Regnskapsfunksjoner som er tillagt arbeidsgruppen er:

244 Barnevernstjenester

251 Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet

252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet

Arbeidsgruppen består nå av representanter fra:

- Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet (BLD)
v/Anders Humstad
- Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet (BLD)
v/Solveig Valseth
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
v/Sandra Lien
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
v/Gaute Andresen
- Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)
v/Hilde Marie Skarvang
- Kommunenes sentralforbund (KS)
v/Anne Jensen (vara: Chriss Madsen)
- Oslo kommune
v/Jan Motzfeldt Dahle
- Barnevernstenesta i Hareid-Ulstein-Volda-Ørsta
v/Brynhild Solvang
- Statistisk sentralbyrå (SSB)
v/Tone Dyrhaug (leder), Unni Grebstad, Vibeke Sky og Corretta Aluoch Arodi

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppa for barnevern har hatt to møter i løpet av våren 2014, henholdsvis 21. mars og 22. mai. Begge møtene har hatt fokus på å beslutte nye grunnlagsdata og nøkkeltall for barnevernsområdet med utgangspunkt i omleggingen av rapporteringsgrunnlaget f.o.m. 2013. I tillegg ble mandatet tatt opp på første møte og kvalitetsindikatorer på det andre møtet.

Etter et ønske fra arbeidsgruppa om å ha en representant fra en kommune i tillegg til Oslo er Brynhild Solvang, leder for Barnevernstenesta i Hareid-Ulstein-Volda-Ørsta, nytt medlem i arbeidsgruppa fra mai 2014.

I og med at BLD har delegert ansvaret for arbeidsgruppa til Bufdir fra 01.01.2015 hadde Bufdir to representanter på det siste møtet, mens BLD stilte med en representant på begge møtene.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

I og med at rapporteringsgrunnlaget er endret fra rapporteringsår 2013 har arbeidsgruppa diskutert og vedtatt hvilke grunnlagsdata og nøkkeltall som skal supplere nivå 2 og 3 for barnevern fra og med publisering 15.03.2015. Nøkkeltallene og grunnlagsdataene legges fram i punkt 6. Arbeidsgruppa ønsker

også en mindre endring i presiseringen i teksten til funksjon 252 i kontoplanen, se punkt 4.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjema 15 eksisterer ikke f.o.m. rapporteringsår 2013. SSB kan kun motta filuttrekk.

Skjema 8 ble utarbeidet uten problemer.

3.2 Kontroller i skjema

Skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten, det er 2 kontroller i skjemaportalen:

Punkt 2A og 2B Sum besatte stillinger skal ha lik verdi.

Feilmelding: Feil antall. Sum besatte stillinger i 2A og 2B skal være lik.

Punkt 2C Sum ubesatte stillinger bør ikke ha lik eller høyere verdi enn punkt 2A Sum besatte stillinger.

Feilmelding: Ubesatte stillinger bør være færre enn besatte stillinger.

Filuttrekk 15 Barnevern, det er utarbeidet et omfattende kontrollprogram som kommunene kan laste ned selv og som fagprogramleverandørene har tilpasset og integrert i sine fagprogram, men viktigst er at dette kontrollprogrammet kjøres automatisk ved innsending av fil i KOSTRAs innrapporteringsportal. De fleste av disse kontrollene hindrer innsending dersom de slår ut. Dette medfører at kommunene må rette opp før de kan sende inn fil til SSB. Dette mener SSB vil gjøre at vi får inn bedre data og slipper en ekstra runde med rettinger.

Før omleggingen hentet SSB inn hvilken funksjon tiltaket hadde og om det var hjelpe- eller omsorgstiltak fra kommunenes fagprogram, og det ble brukt en del ressurser på rettinger av disse opplysningene. Fra og med 2013-data vil SSB selv sette funksjon med utgangspunkt i hvilket tiltak som er oppgitt, hovedkategori 1, 2 og 8 gir funksjon 252, mens resterende hovedkategorier er funksjon 251. Omsorgstiltak er definert som § 4-12 og § 4-8, 2. og 3. ledd. Resterende paragrafer er hjelpetiltak.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Filuttrekket for barnevern var nytt på mange måter for 2013 og det oppstod en del mer tekniske problemer med kommunenes generelle IT-systemer. Det var problem med filformatet som medførte at ÆØÅ ble ikke godkjent som tegn på fila. Dette var en feil fra SSB som medførte ekstraarbeid både for kommunene, fagprogramleverandørene og SSB. Denne feilen ble rettet opp hos SSB, i samarbeid med VISMA og ACOS som også måtte gjøre endringer i sine systemer, i forbindelse med ny innrapportering med frist 25.04. (se under).

Likevel har innrapporteringen for mange kommuner gått rimelig greit etter en så stor omlegging. Men for enkelte kommunene har det vært svært vanskelig og ressurskrevende. Frist for innrapportering var 15. januar og innen 20. januar hadde 213 kommuner levert. Til publisering 17. mars manglet 18 kommuner. Og ved publisering 16. juni var det 8 kommuner som ikke hadde rapportert. Disse kommunene viser til ikke oppdaterte IT-systemer eller manglende personell som årsak for uteblitt rapportering. Det ble gjennomført 2 purrerunder av KOSTRA-administrasjonen, mens fagseksjon har fulgt opp med gjentatte e-poster og telefoner etter disse rundene.

Det viste seg i SSBs kvalitetssikring av tallene at Vismas valgte metode for å omkode gamle tiltakskoder som ikke kunne kodes om direkte slo kraftig ut på tallene. For en del kommuner som ikke hadde ryddet og omkodet før innrapportering ga dette seg utslag i at aktive gamle tiltakstyper som ikke var rettet til nye ble rapportert til SSB som tiltak med kode 1.1 Barnevernsinstitusjon. Dette fordi gamle, ugyldige tiltakskoder automatisk ble omkodet til kode 1.1 før innsending til SSB. Og selv om KOSTRA-publiseringsen ikke har med tiltakstyper slår dette ut på antall tiltak på funksjon 251 *Barn som ikke er plassert av barnevernet med tiltak* som har gått ned, vs. funksjon 252 *Barn som er plassert av barnevernet med tiltak*, som har gått opp. SSB ba 30. mars 191 kommuner og bydeler om å rydde i fagsystemene sine og kode om til nye tiltakskoder, for så å sende inn ny fil. Frist for ny innrapportering ble satt til 25. april. I samme forbindelse ble ÆØÅ-problemet rettet opp for å gjøre andre innrapporteringsrunde lettere. Det er levert inn omtrent 160 nye filer fra kommuner og bydeler publiseringen 16.06.

For skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten 2013 har innrapporteringen fungert bra. Ved publisering 17. mars manglet 19 kommuner, mens alle kommuner var inne til 16. juni. Noe usikkerhet knyttet til i hvilken grad personell på funksjon 252, som for første gang var inkludert i skjema for 2013, har blitt rapportert. Det ble gjennomført 2 purrerunder av KOSTRA-administrasjonen, mens de kommunene som leverte helt til sist ble purret av fagseksjon.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Filuttrekk Barnevern 2013. Det er kontrollprogrammet i innrapporteringsportalen som har vært kontrollene filene for 2013 har gått gjennom før publisering i KOSTRA. I dette hindrer de fleste av kontrollene innsending. Dette fordi SSB mener det vil høyne kvaliteten på dataene om de rettes opp før innrapportering i stedet for å måtte gå en ekstra runde. I tillegg er de nye modulene ISEE Hierarki og ISEE Driller tatt i bruk for å se på innkomne data og gjøre visse opprettinger som kommuner har meldt inn. Det er også disse modulene som har vært brukt for å avdekke og følge opp tiltakskode 1.1 -feilen.

SSB har valgt å gå bort fra utsending av tabeller og feillister. Tabeller fordi vi ønsker at publiseringen 15. mars skal brukes av kommunene for å vurdere kommunens tall og eventuelt gi tilbakemelding til SSB om feil. Feillister kan det bli aktuelt å sende ut, men foreløpig har ikke SSB utarbeidet et system for dette, og det er målsetningen at kontrollprogrammet skal fange opp feil før innsending av fil slik at feillister er unødvendig.

Skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten 2013. Revisjon av skjema 8 blir utført i ISEE Dynarev. Det er benyttet en kontroll i skjema 8, og den har slått til ved stor endring av sum årsverk i forhold til fjoråret. Når kontrollen slår ut blir kommunene kontaktet ved bruk av e-post.

3.5 Publisering

Publiseringen 17. mars gikk greit. SSB fikk kritikk fra KS og Oslo kommune sine representanter i arbeidsgruppa for å ha publisert tall SSB visste var feil jf. feilen knyttet til bruk av kode 1.1, se punkt 3.3. SSB mener dette er selve intensjonen i KOSTRA, at ureviderte tall publiseres i mars-publiseringen som så kommunene skal vurdere for å levere rettelsers/ny fil om nødvendig. Deretter skal reviderte tall publiseres i juni.

Nye tall for barnevern ble publisert i KOSTRA 02.05.2014 fordi SSB etter kontakt med kommuner oppdaget feil i SSB sine definisjoner av omsorgstiltak, også barn med § 4-12 som jamførparagraf ble talt med, og feil i optelling av andel barn med plan. Feilene slo sterkt ut for enkelte kommuner, men det medførte bare små

endringer i landstallene. Alle kommuner som hadde levert fil på ny innen frist 25.04. ble også publisert med nye tall.

Publiseringen 16. juni forløp også uten tekniske utfordringer. Siden dette er reviderte tall valgte SSB å prikke følgende variabler da vi ikke hadde fått inn nye innrapporteringer fra alle kommuner slik at tallene var usikre:

Barn som ikke er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 251)

Barn som ikke er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 251, kan ha hatt funksjon 252 også)

Barn som er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 252)

Leveransen av nasjonale tall har forløpt uten problemer.

3.6 Brukerreaksjoner

Det har ikke kommet konkrete ønsker fra kommunene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Endring i presisering av teksten knyttet til funksjon 252. Etter nærmere vurdering er arbeidsgruppa enige om at kun tiltak 8.2, ikke hele hovedtiltakskategori 8, skal defineres som plasseringstiltak.

4.2 Forslag til endring

252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet

Utgifter til tiltak når barnet har plasseringstiltak fra barnevernet, herunder:

- Utgifter til tiltak som fosterhjem, akutt plasseringer, institusjon, bofellesskap.
Det vil si hovedtiltakskategoriene 1-Institusjon og 2-Fosterhjem **samt tiltakskategori 8.2 Bolig med oppfølging (inkluderer også bofellesskap)** i KOSTRA-statistikken for barnevern (skjema 15 Barnevern).
- Utgifter til hjelpetiltak iverksatt i tillegg til plassering
- Tilsynsfører i fosterhjem

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Ingen endringer av filuttrekk Barnevern 2014 eller skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten 2014.

5.2 Forslag til endring

Ingen endring.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Ønskede endringer

På grunn av omleggingen av statistikkgrunnlaget fra 2013 skal det inn nye grunnlagsdata og nøkkeltall i KOSTRA-publiseringen. Se punkt 6.1.2 for oversikt over alt som er nytt.

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen nøkkeltall skal fjernes.

6.1.2 Nye nøkkeltall

For meldinger

Overskrift: Dekningsgrader

Indikator: Barn med melding ift. antall innbyggere 0-17 år

Teller: Barn med melding

Nevner: Antall innbyggere 0-17 år

Overskrift: Produktivitet

Indikator: Andel meldinger som går til undersøkelse

Teller: Meldinger som gikk til undersøkelse

Nevner: Meldinger i alt

Overskrift: Produktivitet

Indikator: Andel meldinger med behandlingstid innen 7 dager

Teller: Meldinger med behandlingstid innen 7 dager

Nevner: Meldinger i alt

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Antall meldinger per barn med melding 0-5 år

Teller: Antall meldinger barn 0-5 år

Nevner: Barn med melding 0-5 år

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Antall meldinger per barn med melding 6-12 år

Teller: Antall meldinger barn 6-12 år

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Nevner: Barn med melding 6-12 år

Indikator: Antall meldinger per barn med melding 13-17 år

Teller: Antall meldinger barn 13-17 år

Nevner: Barn med melding 13-17 år

For undersøkelser

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Andel undersøkelser henlagt etter barnevernstjenestens vurdering av alle henlagte undersøkelser

Teller: Undersøkelser henlagt etter barnevernstjenestens vurdering

Nevner: Undersøkelser henlagt etter barnevernstjenestens vurdering +

Undersøkelser henlagt etter partens ønske + Undersøkelser henlagt som følge av flytting

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Andel undersøkelser henlagt etter partens ønske av alle henlagte undersøkelser

Teller: Undersøkelser henlagt etter partens ønske

Nevner: Undersøkelser henlagt etter barnevernstjenestens vurdering +

Undersøkelser henlagt etter partens ønske + Undersøkelser henlagt som følge av flytting

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Andel undersøkelser henlagt som følge av flytting av alle henlagte undersøkelser

Teller: Undersøkelser henlagt som følge av flytting

Nevner: Undersøkelser henlagt etter barnevernstjenestens vurdering + Undersøkelser henlagt etter partens ønske + Undersøkelser henlagt som følge av flytting

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Andel undersøkelser henlagt etter partens ønske av undersøkelser som barnevernet mente burde medføre tiltak

Teller: Undersøkelser henlagt etter partens ønske

Nevner: Undersøkelser som førte til tiltak + Undersøkelser henlagt etter partens ønske

For tiltak

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Andel barn i institusjon og fosterhjem av barn i tiltak

Teller: Barn med tiltak institusjon i løpet av året + Barn med tiltak fosterhjem i løpet av året

Nevner: Barn med tiltak i løpet av året

Overskrift: Dekningsgrader

Indikator: Andel barn med tiltak som ikke er plassert (funksjon 251) ift. antall innbyggere 0-17 år

Teller: Barn som ikke er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 251)

Nevner: Antall barn 0-17 år

Overskrift: Dekningsgrader

Indikator: Andel barn med tiltak som er plassert (funksjon 252) ift. antall innbyggere 0-17 år

Teller: Barn som er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 251)

Nevner: Antall barn 0-17 år

For planer

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Andel barn med tiltaksplan av barn med hjelpetiltak

Teller: Barn med hjelpetiltak 31.12. med tiltaksplan

Nevner: Barn med hjelpetiltak per 31.12.

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Andel barn med omsorgsplan av barn under omsorg

Teller: Barn med omsorgstiltak 31.12. med tiltaksplan

Nevner: Barn med omsorgstiltak per 31.12.

For regnskap

Overskrift: Prioritering

Indikator: Netto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)

Teller: Netto driftsutgifter funksjon 252

Nevner: Barn som er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 252)

For stillinger

Overskrift: Utdypende tjenesteindikator

Indikator: Stillinger med fagutdanning av alle fag- og tiltaksstillinger

Teller: Allerede eksisterende grunnlagsdata: Stillinger med fagutdanning.

Nevner: Ny grunnlagsdata: Stillinger knyttet til saksbehandling og tiltak fra barnevernstjenesten (funksjon 244 unntatt støttefunksjoner, funksjon 251 og 252).

Det er Sum stillinger i alt minus støttefunksjoner, det vil si at det er fag- og tiltaksstillinger på funksjon 244, 251 og 252 som gjenstår.

Nye grunnlagsdata – nivå 3

Barn med melding
 Meldinger i alt
 Meldinger avsluttet
 Antall meldinger barn 0-5 år
 Antall meldinger barn 0-5 år
 Antall meldinger barn 13-17 år
 Meldinger som gikk til undersøkelse
 Meldinger med behandlingstid innen 7 dager

Barn med undersøkelse
 Undersøkelser startet
 Undersøkelser som førte til tiltak Navn endres til: Undersøkelser med vedtak om tiltak/ begjæring om tiltak for fylkesnemnda
 Undersøkelser med behandlingstid over 6 måneder
 Undersøkelser henlagt etter barnevernstjenestens vurdering
 Undersøkelser henlagt etter partens ønske
 Undersøkelser henlagt som følge av flytting

Barn med tiltak institusjon i løpet av året
 Barn med tiltak fosterhjem i løpet av året
 Barn med tiltak beredskapshjem i løpet av året
 Barn med tiltak for å styrke foreldreferdigheter i løpet av året
 Barn med tiltak for å styrke barnets utvikling i løpet av året
 Barn med tiltak tilsyn og kontroll i løpet av året
 Barn med tiltak nettverksarbeid/samarbeid med andre tjenester i løpet av året
 Barn med tiltak undersøkelse og behandling fra andre tjenester i løpet av året
 Barn med tiltak bolig i løpet av året

Barn med hjelpetiltak 31.12. med tiltaksplan
 Barn med omsorgstiltak 31.12. med omsorgsplan

Barn med tiltak institusjon per 31.12.
 Barn med tiltak fosterhjem per 31.12.
 Barn med tiltak beredskapshjem per 31.12.
 Barn med tiltak for å styrke foreldreferdigheter per 31.12.
 Barn med tiltak for å styrke barnets utvikling per 31.12.
 Barn med tiltak tilsyn og kontroll per 31.12.
 Barn med tiltak nettverksarbeid/samarbeid med andre tjenester per 31.12.
 Barn med tiltak undersøkelse og behandling fra andre tjenester per 31.12.
 Barn med tiltak bolig per 31.12.

Barn som ikke er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 251) per 31.12.
 Barn som er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 252) per 31.12.

Stillinger knyttet til saksbehandling og tiltak fra barnevernstjenesten (funksjon 244 unntatt støttefunksjoner, funksjon 251 og 252)

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Allerede fra publiseringen i 2014 er tallene i grunnlagsdata, nivå 3, for undersøkelser endret. Dette skyldes endret innrapportering. Tidligere rapporterte kommunene kun en undersøkelse per barn, men fra 2013 skal alle undersøkelser startet eller avsluttet i løpet av rapporteringsåret med i filuttrekket. Navn på grunnlagsdata er videreført, men innholdet er altså endret f.o.m. årets publisering.

Dette får noe ulikt utslag på nøkkeltallene på nivå 2 som inneholder undersøkelser. De to nøkkeltallene som dreier seg om antall barn med undersøkelse er ikke endret da vi tidligere også hadde antall barn:

Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år

Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk

Grunnlagsdata «Barn med undersøkelse» er ikke publisert i 2014, men den vil publiseres i 2015.

Men for disse to nøkkeltallene vil det altså fra i år være alle undersøkelser, ikke bare en per barn, som er med:

Andel undersøkelser som fører til tiltak

Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

På området er følgende nøkkeltall definert som kvalitetsindikatorer:

System for brukerundersøkelser i barnevernstjenesten

Benyttet brukerundersøkelse siste år

Innført internkontroll i barnevernstjenesten

Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder

Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år

Arbeidsgruppa har følgende forslag til en **ny kvalitetsindikator**:

Indikator: Stillinger med fagutdanning av alle fag- og tiltaksstillinger

Teller: Allerede eksisterende grunnlagsdata: Stillinger med fagutdanning.

Nevner: Ny grunnlagsdata: Stillinger knyttet til saksbehandling og tiltak fra barnevernstjenesten (funksjon 244 unntatt støttefunksjoner, funksjon 251 og 252)

Dette er Sum stillinger i alt minus støttefunksjoner, det vil si at det er fag- og tiltaksstillinger på funksjon 244, 251 og 252 som gjenstår.

Det pågår et kvalitetsarbeid i Bufdir som arbeidsgruppen avventer. Det er enighet om at vi neste år setter ned en mindre gruppe med utgangspunkt i arbeidsgruppa som skal jobbe med å få til bedre og flere kvalitetsindikatorer.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

7.3. Annet

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Veiledning for barnevernsstatistikken 2014

Skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten 2014

Vann, avløp og renovasjon (VAR)

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

VAR-området omfatter statistikkområdene vann, avløp og avfall (renovasjon).

Datainnhenting skjer via KOSTRA-skjemaene:

21 - Husholdningsavfall

21C – Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon

22 - Kommunale gebyrer knyttet til bolig

23 - Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren

26A – Offentlig ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg

26B1 – Avløpsanlegg iht. kapittel 13 i forurensningsforskriften

26B2 – Avløpsanlegg iht. kapittel 14 i forurensningsforskriften

26C – Behandling og disponering av avløpslam

26D – Offentlig ledningsnett for avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14

I tillegg kommer kommuneregnskapene og eksterne data fra Vannverksregisteret (VREG). VREG er administrert av Folkehelseinstituttet.

VAR-gruppa har ansvar for funksjonene:

340 Produksjon av vann

345 Distribusjon av vann

350 Avløpsrensing

353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann

354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.

355 Innsamling av husholdningsavfall (fra 2014 slås funksjon 357 sammen med funksjon 355)

357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall

338 Forebygging av brann og andre ulykker. Feiervesen (*NB! VAR-gruppas ansvar omfatter kun feiegebyr*)

KOSTRAs gruppe for VAR har våren 2014 bestått av følgende medlemmer:

Kari B. Mellem, Statistisk sentralbyrå (SSB), leder

Arild Kormeseth, Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)

Kai Ole Hagestrøm, KS (Bærum kommune)

Øivind Ryenbakken, KS (Oslo kommune)

Terje Farestveit, Miljødirektoratet

Bernt S. Ringvold, Miljødirektoratet

Hege Rooth Olbergsveen, Miljødirektoratet

Jon Fonnli Larsen, Miljødirektoratet

Liliane Myrstad, Nasjonalt Folkehelseinstitutt (FHI)

Carl Fredrik Nordheim, FHI

Atle Wold/ Morten Nicholls, Mattilsynet

Torild Agnalt Østmo, Mattilsynet

Ole Lien, Norsk Vann (repr. fra KS)

Roy Ulvang, Avfall Norge

Kristine von Hanno, KS Bedrift

Eva Vinju, SSB

Gisle Berge, SSB

Simen Sæterdal, SSB

Else Bredeli, SSB

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Det har blitt avholdt 1 møte i VAR-gruppas regi i år.

I 2013 ble det gjennomført en grundig gjennomgang av indikatorer og nøkkeltall for alle områdene til arbeidsgruppa. Det ble deretter gjennomført en del forbedringer og endringer. I år er det kun foreslått små endringer i et par av skjemaene, og ingen foreslåtte endringer i kontoplanen.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

VAR-gruppa har i år ingen forslag til endringer i skjemaene eller i kontoplanen.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

I henhold til fjorårets gjennomgang av indikatorer og nøkkeltall er det gjort følgende endringer i skjemaet:

- Del 3, i spørsmålet om hva som påvirker gebyret er det lagt til «Andre valgmuligheter»
- I del 5 ble det satt inn en ekstra kolonne for sentralsortering i spørsmålet om henteordninger
- Del 6 "Vanlig åpningstid" er endret fra 8-17 til 7-17
- Spørsmålet om antall husholdninger med hjemmekompostering ble tatt ut
- Spørsmålene om universell utforming og individuelt tilpasset renovasjon ble tatt ut
- Våtorganisk er endret til «Matavfall og annet våtorganisk»

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

En del endringer i henhold det som ble bestemt ved kvalitetsgjennomgangen i 2013.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Noen endringer i henhold det som ble bestemt ved kvalitetsgjennomgangen i 2013.

Vannverksregisteret (VREG):

Ingen særskilte kommentarer.

3.2 Kontroller i skjema

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Flere kontroller er lagt inn i skjemaet

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Ingen særskilte kommentarer – ingen nye kontroller i skjemaene.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Ingen særskilte kommentarer.

Vannverksregisteret (VREG):

Ingen særskilte kommentarer.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Longyearbyen lokalstyre har sendt inn skjemaene 21, 26A, 26B1, 22 og 23. Disse er inkludert i tabellene nedenfor.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Tabell 1: Nøkkeltall for mottak av avfallsskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
21	332	410	96	+1
21C	54	66	100	+2

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Tabell 2: Nøkkeltall for mottak av avløpsskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni		Andel skjema mottatt, juni,	
		Antall skjema	Prosent endring fra året før	Prosent svarandel	Prosentpoeng endring fra året før
26A	375	402	-0,2	94	0
26B1	-	2 192	+0,8	93 ¹	0
26B2	-	333	-3,2		
26C	-	111	-9,8	86 ¹	-3
26D	-	380	-2,1	96 ¹	-0

¹ Vurdert i forhold til forhåndsutfylling av skjema

Tall for antall skjema mottatt i februar er basert på antall skjema som ble med i mars-publiseringen 15. mars (omfatter også noen skjema rapportert etter 15. februar – dvs. fristen for innlevering). Antall skjema rapportert i februar utenom 26A, er ikke registrert.

Generelt sett har innrapporteringen for de aktuelle skjemaene vært på nivå med tidligere år.

Gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Tabell 3: Nøkkeltall for mottak av skjema 22

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
22	397	415	97	0

Datafangsten for skjema 22 er omtrent som i fjor.

Kostnadsdekning – Skjema 23:

Tabell 4: Nøkkeltall for mottak av skjema 23

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
23	368	404	94	-2

Inngangen av skjemaer ved publiseringen i juni er noe lavere enn for fjoråret. I etterkant av den sentrale puringen ble det sendt e-post til alle kommuner som ikke hadde levert skjema 23. Det ble også sendt e-post til de kommunene som hadde mangelfull utfylling av skjema. Etter dette har det vært betydelig kontakt i form av både e-post og telefon. Dette arbeidet har pågått tett opp til publiseringstidspunktet.

Det er en del av kommunene som ikke rapporterer selvkostdata for avfallssektoren. Dette har sammenheng med at avfallssektoren i stor utstrekning består av ulike former for interkommunale samarbeid. Selv om det er klart bestemt i lovverket at det er kommunestyrets plikt å vedta gebyrene med bakgrunn i selvkostregnskapet, er det flere kommuner som viser til det interkommunale selskapet når det gjelder selve innrapporteringen.

Vannverksregisteret (Vreg):

Mattilsynet overtok ansvaret for innsamlingen av vannverksdata i 2009 i forbindelse med etablering av Mattilsynets forvaltningsstøttesystem MATS. Folkehelseinstituttet hadde tidligere ansvaret for datainnsamlingen. Mattilsynets hovedkontor har en koordinerende rolle, mens Mattilsynets distriktskontorer sender ut brev om innrapportering, purrebrev, evt. varsel om pålegg og kvalitetssikrer innkomne data. Folkehelseinstituttet (FHI) assisterer Mattilsynet, bl.a. i kvalitetssikringen og utarbeider rapporter/oversikter både som forvaltningsstøtte til Mattilsynet og for eget behov. FHI får oversendt filuttrekk fra MATS til innlasting i Vannverksregisteret (VREG) ca. 1 gang per måned i perioden februar-juni, og uttrekkene i februar og mai er grunnlaget for filene med KOSTRA-data. Datasettet fra Mattilsynets skjematenester MATS til kjøring av KOSTRA-tall blir levert av Folkehelseinstituttet. Datasett ble levert til både prøvekjøringer og endelig kjøring av nøkkeltall til KOSTRA-faktaarkene.

VREG inneholder vannverk som forsyner minst 50 personer eller 20 husstander/hytter/ fritidsboliger. Av totalt ca. 2 300 vannverk i VREG, er det per 16. juni, 1 161 kommunale/ interkommunale vannverk. Disse utgjør ca. 51 % av vannverkene og ca. 85 % av befolkningen. 413 av 428 kommuner har kommunale vannverk, mens 15 kommuner bare har private vannverk. De private vannverkene er for det meste andelslag hvor abonnentene eier vannverket og velger et styre til å drifte virksomheten.

Tabell 5: Rapportering fra kommunale vannverk

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosentpoeng
VREG	583	1 013	92	-2

FOTNOTE 1: Små kommunale vannverk som forsyner færre enn 50 fastboende personer OG færre enn 20 husstander/hytter/fritidsboliger inngår ikke i KOSTRA-tallene. Tilsvarende gjelder for vannverk som kun server skole og/eller barnehager – disse er ikke med i tallene som presenteres.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

I skjemaene er det lagt til rette for egenkontroll av avfallsmengdene mot tidligere år og landsgjennomsnitt. I tillegg inneholder skjemaet enkelte kontroller for logiske feil. Innkomne data sjekkes av SSB. For hele datasettet brukes tukeys differanse og boksplokk mellom de siste 2 årgangene til å plukke ut avvikere som sjekkes enten for feil eller for å finne forklaringer på avviket. Opplagte feil rettes kun med informasjon til oppgavegiver. Ved tvilstilfeller tas kontakt pr telefon.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Revisjonen utføres i ISEE med prioritering av spesielt store og grove feil.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Revisjonen er lagt på et overordnet nivå, med prioritering av spesielt store og grove feil.

Purring ble sendt ut i slutten av mars samtidig for de fem avløpsskjemaene, og responsen var generelt god, selv om det fremdeles finnes tilfeller av frafall for deler av rapporteringen og enkelte kommuner. Purringen av "26-skjemaene" inngår nå i den ordinære purrerutinen til KOSTRA (med unntak av IKS og eventuelle private som ikke er tilpasset KOSTRAS purrerutine og må purres per brev).

I noen tilfeller fungerer purringen som en bevisstgjøring på kommuner som regelrett har misforstått hvilke skjema man skal fylle ut. Ut i fra preutfyllingen i skjemaene framgår det samtidig hvilke skjema som forventes rapportert.

Vannverksregisteret (Vreg):

Folkehelseinstituttet bearbeider og reviderer vannverksdataene før levering til Statistisk sentralbyrå. SSB reviderer de mottatte data ved hjelp av ferdiglagete rutiner og melder tilbake feil/avvik/store endringer. Folkehelseinstituttet følger disse opp overfor Mattilsynet. Noen data retter Mattilsynet direkte i MATS, mens andre data må rettes opp av vannverkseierne.

3.5 Publisering

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

På nivå 3 er det opprettet nye variable for avfall levert til deponi, biogass, kompostering og annen behandling fordelt på aktuelle materialtyper. På nivå 2 inngår fortsatt biogass og kompostering i indikatoren for materialgjenvinning.

Faktaarket på nivå 3 er nå delt i 4 nye tabeller:

Husholdningsavfall og renovasjon - økonomi. Nivå3

Husholdningsavfall - mengder (justert for grovavfall og næringsavfall) - nivå 3

Renovasjonsordninger i kommunene, nivå 3

Husholdningsavfall og renovasjon - grunnlagsdata, nivå 3

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 26. juni 2014:

<http://www.ssb.no/emner/01/05/10/avfkomm/>

Skjema 22:

Ingen spesielle kommentarer.

Det ble publisert en artikkel om statistikken 2. juli 2014:

<http://www.ssb.no/emner/05/03/kommgeb/>

Skjema 23:

Ingen spesielle kommentarer vedrørende publiseringen i faktaark og statistikkbank. Kostnadsdekning er omtalt med egne avsnitt i Dagens Statistikk (DS) for vann, avløp og husholdningsavfall.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

For 2013-årgangen skal estimater skal nå være beregnet for alle nøkkel- og grunnlagstall. Nye grunnlags- og nøkkeltall er også nå publisert som en del av det ordinære KOSTRA løpet – etter flere år med forberedelser og arbeid.

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 25. juni 2014

http://www.ssb.no/var_kostr/

Vannverksregisteret (VREG):

For 2013-årgangen skal estimater nå være beregnet for nesten alle nøkkel- og grunnlagstall med unntak av to nye nøkkeltall på som fremdeles mangler (omfatter temaet beredskapsøvelse og -plan). Disse bør imidlertid estimeres til neste år, og utgjør gjenstående arbeide.

Der er også tatt med i årets publisering noen nye nøkkel-/grunnlagstall siden sist som omfatter private anlegg og ikke bare den kommunale delen. De omfatter tall på private og kommunale anlegg til sammen og tilhørende tilknytning.

En artikkel til statistikk ble publisert 20. juni 2014: http://www.ssb.no/vann_kostr/

3.6 Brukerreaksjoner

Det virker som at kommunene er fornøyd med den tekniske plattformen som benyttes i rapporteringen, og at man i økende grad har overkommet de fleste tekniske problemene som var til stede da den nye online løsningen ble igangsatt for et par år siden.

Delegeringsfunksjonen i skjemaet er bl.a. en flittig benyttet funksjon som øker fleksibiliteten i forhold til å gi andre ansvar og tilgang til utfylling av bestemte deler av skjemaet.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønskede endringer

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Skjema 21:

Tall for restavfallet som samles inn via renovasjonen brukes i beregningene av nyttbart matavfall, og det er derfor behov for å skille dette avfallet fra restavfallet som kommer fra gjenvinningsstasjonene.

Det vurderes derfor å sette inn et spørsmål i skjemaet om mengden restavfall som er hentet fra husholdningene.

Skjema 26A: Spørsmål om det benyttes digitale kart på ledningsnett fjernes fra skjema 26A.

6. Ønskede endringer i faktaark

Avfall: Det vurderes å opprette en indikator som viser mengden restavfall hentet fra husholdningene.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa hadde i 2013 en grundig og detaljert gjennomgang av alle nøkkeltall, indikatorer og kvalitetsindikatorer. En del endringer ble vedtatt, og en like grundig gjennomgang ble ikke ansett som nødvendig i 2014. Det er ikke foreslått noen ytterligere endringer av kvalitetsindikatorene.

7.2. Kommunal tjensteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

For kostnadsdekning i vann- avløps- og avfallssektoren viser de aller fleste nøkkeltallene hele bildet. Faktaarkene inneholder nøkkeltall hvor data fra kommunens selvkostregnskap for den enkelte sektor inngår. Disse dataene er ikke hentet fra kommuneregnskapet og omfatter hele tjensteproduksjonen. De kan derfor anses som konserntall.

8. Annet

Selvkost-rapportering på flere områder

KOSTRA-KNNM-gruppa vurderer å ta i bruk rapportering på selvkost på området for gebyrer på byggesaksbehandling. De ønsker å innføre rapportering etter samme prinsipp og oppsett som brukes på VAR-området, men VAR-gruppa blir ikke faglig berørt av dette. Det vil bli vurdert å benytte skjema 23 til denne rapporteringen.

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Lenke til skjemaene

10.1.1

Skjema 21 Husholdningsavfall

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/126059?_ts=14298c7cbe0

10.1.2

Skjema 21C Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/147594?_ts=1423706f098

10.1.3

Skjema 22 Kommunale gebyrer knyttet til bolig

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/147595?_ts=14237077d38

10.1.4

Skjema 23 Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/126062?_ts=1429971f660

10.1.5

Skjema 26A Offentlig ledningsnett, tilknytning, og små avløpsanlegg.

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/126065?_ts=14299727b30

10.1.6

Skjema 26B1 Avløpsanlegg iht. kapittel 13 i Forurensningsforskriften

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/126066?_ts=14298cf22c8

10.1.7

Skjema 26B2 Avløpsanlegg iht. kapittel 14 i Forurensningsforskriften

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/126067?_ts=14298cfbb20

10.1.8

Skjema 26C Behandling og disponering av avløps slam

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/126068?_ts=14299730fa0

10.1.9

Skjema 26D Offentlig ledningsnett for avløpsanlegg omfattet av

Forurensningsforskriften kapittel 14

http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/_attachment/126069?_ts=1441cd75d00

10.1.10

Årlig innrapportering av vannforsyningssystem (rapporteres til Mattilsynet via Altinn) se:

http://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/vann/vannverk/innrapportering_av_vassverksdata.4766

Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar

Arbeidsgruppa for KOSTRA – fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (forkortet KNNM-gruppa) skal etablere og justere rapporteringen og nøkkeltallene kontinuerlig i tråd med de samfunnsmessige behovene, legge til rette for benchmarking mellom kommuner og kommunale aktører, peke på viktige utviklingsområder og skissere tiltak, på kort og lang sikt.

1.2 Mandat for arbeidet

Mandatet er i hovedsak det samme som for tidligere år (<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/mandat-for-arbeidsgruppene>). Ved årets arbeid har vi lagt vekt på funksjonskontoinndelingen, indikatortilfanget og endringer i rapporteringsinnholdet. Innholdet i KOSTRA har vært drøftet med effektivitetsnettverket for byggesak i storkommunene (ASSS-samarbeidet).

1.3 Sammensetning 2014

Arbeidsgruppa har bestått av følgende medlemmer:

- Svein Homstvedt, SSB Seksjon for naturressurs- og miljøstatistikk (leder)
- Jørn Kr. Undelstvedt, SSB Seksjon for naturressurs- og miljøstatistikk
- Else Bredeli, SSB Seksjon for offentlige finanser
- Sølve Bjørkevoll, KS – Askim kommune
- Grete Sjøholt, KS – Kristiansand kommune
- Hogne Hove, KS – Oslo kommune
- Petter Wiberg, KS – Bergen kommune
- Lars-Otto Hammer, KS – Våler kommune i Østfold
- Even Vaboen, Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
- Ivar Aanerød, Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
- Susanne Colding, Klima- og miljødepartementet (KLD)
- Øystein Nesje, Klima- og miljødepartementet (KLD)
- Ida Rørbye, Kartverket
- Ole Chr. Tollersrud, Riksantikvaren (RA)
- Jill Ina Olsen, Miljødirektoratet
- Marit Langen, Direktoratet for byggkvalitet (DiBK)
- Sissel Karin Andersen, Direktoratet for byggkvalitet (DiBK)
- Monica Fleisje, Helsedirektoratet (H-dir)

Else Bredeli, Hogne Hove, Lars-Otto Hammer og Øystein Nesje er nye representanter i 2014. Nesje har vært med i arbeidsgruppa tidligere.

Anni Fretheim (SSB), Jan Petersen (KS - Oslo kommune) og Elisabeth Seip (KS – Hedmark fylkeskommune) har gått ut. Til tross for mange purringer til KS, har det ikke lyktes å få på plass ny representant for fylkeskommunene.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1 Rammevilkår for arbeidet

Stortinget vedtok 16. juni 2014 endringer i plan- og bygningsloven av 2008 (pbl-08) der siktemålet er forenklinger av søknadsprosessen gjennom bl.a.:

- Endring av frister, også for dispensasjonssøknader
- Unntak fra søknadsplikt for flere typer tiltak
- Endringer i bestemmelsene om nabovarsling
- Opphør av lokal godkjenning
- Endring av bestemmelsene om ansvarsrett
- Endring i bestemmelsene om tilsyn, oppfølging og sanksjoner

Videre fremmet regjeringen 13. juni i år St.prp. nr. Prop. 121 L (2013–2014) om Endringer i plan- og bygningsloven (forenklinger mv. i plandelen), der siktemålet er å «...legge til rette for enklere, mer effektiv og fleksibel behandling av forslag til reguleringsplaner.» Hovedinnholdet er å:

- Øke lengden på frist for å gjennomføre godkjente private detaljreguleringer
- Endringer i bestemmelsene om planprogram
- Innstramming av frister for behandling av planer

KNNM-gruppa konstaterer at endringene antakelig vil føre til endringer i statistikk-bildet og delvis til brudd i tidsseriene i KOSTRA-statistikken. Derimot vil de vedtatte og foreslåtte endringene ikke føre til vesentlig bortfall av rapporteringen til KOSTRA. Snarere er det slik at økt fokus på frister for saksbehandling og for unntak fra bestemmelsene vil føre til økt kunnskapsbehov både om dispensasjonsbehandling og om sakshåndtering.

2.2 Arbeidet

Arbeidsgruppa har hatt 3 ordinære møter i 2014: 3. mars, 10. april og 6. juni.

Det har vært arbeidet videre med å få dratt i gang filuttrekksprosjektet. En samarbeidsavtale med KS er etablert, der filuttrekksprosjektet inngår i en totalpakke for elektronisk byggesaksbehandling, elektronisk kommunikasjon mellom søkere og innbyggere og elektronisk rapportering til KOSTRA er viktigste elementer. Dette medfører også at filuttrekksprosjektet må inngå i porteføljestyringen i SSB. Disse utvidelsene av rammene for prosjektet har medført forsinkelser.

2.3 Arbeidsgruppas anbefalinger

2.3.1 Funksjonskonti

Arbeidsgruppa foreslår følgende mht. funksjonskonti:

- Funksjon 301 deles i to;
 - 30x Overordnet/egen planlegging*
 - 30y Behandling av detaljreguleringsplaner*
- Funksjon 303 deles i to:
 - 30w Forvaltning av kommunens kartgrunnlag og geodetiske grunnlag*
 - 30z Saksbehandling etter matrikkelloven*

Disse to funksjonene ble foreslått delt også i 2013. Forslaget gjentas.

- Funksjon 304 deles i to:
 - 30q Byggesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser*
 - 30p Delesaksbehandling*

Forslaget er nytt i 2014.

For alle tre delingsforslagene gjelder at de kun skal være obligatoriske for kommuner over 20 000 innbyggere. Kommuner under denne befolkningsstørrelsen skal imidlertid ha anledning til å rapportere etter samme forslag til ny funksjonskonto-inndeling.

Definisjoner og begrunnelser er gitt i kap. 4.1.

2.3.2 Selvkost

Ved samordningsrådets behandling av fjorårets rapport ble det godkjent at det skal iverksettes selvkostrapportering for:

- Detaljreguleringsplan (nåværende funksjon 301)
- Saksbehandling etter matrikkelloven (nåværende funksjon 303)

Kommuner over 20 000 innbyggere vil måtte rapportere etter selvkost for regnskapsåret 2014.

KNNM-arbeidsgruppa foreslår i år at selvkostrapportering iverksettes for

- Byggesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser (ny i år, implementeres for regnskapsåret 2015 med rapportering i 2016).
- Delesaksbehandling (implementeres for regnskapsåret 2015 med rapportering i 2016).

Forslaget medfører en splitting av tema «bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser» som ble vedtatt implementert for regnskapsåret 2014 med rapportering i 2015.

Forslaget innebærer at kommuner over 20 000 innbyggere skal rapportere etter selvkost for regnskapsåret 2015.

2.3.3 Skjemaendringer

Det er foreslått flere endringer i skjema, begrunnet med konsistens i rapporteringen og brukerretterspørsel – særlig er det etterlyst mer utsagnskraftige indikatorer for saksbehandlingstid.

De viktigste endringene er (tillegg = normal skrift, *strykninger* = kursiv):

Skjema 20:

- Spørsmål om saksbehandlingstid og saksbehandlingsomfang skal omfatte de samme sakstypene.
- Ved rapportering av omfang og tid skal det skilles mellom saker behandlet iht. plan- og byggesaksbestemmelser og dispensasjonssaker.
- Det skal telles ikke bare antall klagesaker i alt, men antall fordelt på ulike sakstyper og saksutfall. I tillegg skal det telles på antall klager som omgjøres av kommunen og antall som oversendes fylkesmannen for endelig avgjørelse.
- Det skal rapporteres saksbehandlingstid på igangsettingstillatelser, midlertidige brukstillatelser, ferdigattester og klagesaksbehandling.
- Alle spørsmål om rekreasjon og friluftsliv (skjemabolk I) skal omfatte også det som er under kommunalt driftsansvar.
- *Spørsmål om inngrep i naturområder utgår på permanent basis.*

Skjema 20Plan

- Det skal spørres også etter omfanget av kommunedelplaner for veger.
- Det skal spørres etter omfanget av klagesaker for område-reguleringer og detaljreguleringer, samt utfallet av disse klagen.
- Det skal spørres om kommunen fører løpende oversikt over helsetilstanden i befolkningen og påvirkninger på denne.

- Det legges til spørsmål om innsigelser av hensyn til risiko og sårbarhet; områdestabilitet / rasfare og flom.
- Urban flom legges til som et undertema i spørsmål om ROS-analyser.
- *Spørsmålsmatrisen om tema som er prioritert i kommuneplanen (skjemabolk E, spørsmål 3 og 4) utgår.*

Skjema 51

- Det legges til et spørsmål om ressursbruk (årsverk) til folkehelsearbeid.
- Det spørres om plansituasjonen for vindkraft og småkraftverk.
- Det spørres etter antall dispensasjonssaker som fylkeskommunen håndterer for temaene: «Barn og unge», og «Samordning av areal- og transportplanlegging».

Endringene gjøres i all hovedsak gjeldende fra rapporteringsåret 2015, slik at kommunene og leverandørene av sakssystemer får tid på seg til å justere registrerings- og opptellingsrutinene.

Excel-versjoner av skjema er vedlagt. Der er markert alle endringer som KNNM-gruppa foreslår, inklusive endringsforslag som gruppa har behandlet, men ikke anbefalt.

2.3.4 Nøkkeltall / styringsindikatorer

Kvalitetsindikatorene som ble vedtatt i 2013 forblir uforandret.

KNNM-gruppa har konfirmert vedtak fra i fjor om tematisk gruppering av faktaark og statistikkbank-tabeller og gjennomgått indikatorsettet. SSB vil implementere vedtakene så fort som mulig. Nivå 3 er prioritert.

Delingen av funksjon 302 til 304 og 305 er gjenspeilet i statistikkbanken.

Gruppa har bekreftet fjorårets vedtak om ny statistikkbank-matrise for innsigelser, slik at tema gjøres tilgjengelig for alle, og publisert denne. Videre er det etablert statistikkbank-matrise for behandling av tema i planverket (spørsmålsbolk E).

Gitt at KNNM får aksept for deling av flere funksjoner, vil det bli utarbeidet flere tematiske faktaark med indikatorer. Egne faktaark med samletall brukerfinansierte tjenester i alt og samletall for kommunale ansvarsområder vil også bli utarbeidet.

2.3.5 Videreutvikling av KOSTRA (kap. 7)

Arbeidsgruppen ser et behov for en modernisering og oppgradering av KOSTRAs teknologiske plattform for å sikre effektive rutiner for innrapportering, kvalitetssikring, tilbakerapportering og publisering av KOSTRA.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema med kontroller

Skjema 20 er videreført etter malen som ble etablert i 2013.

Skjema 20Plan og skjema 51 er omstrukturert til matriseform, iht. den malen som ble skissert i fjorårets arbeidsgrupperapport.

3.2 Kontroller i skjema

For alle skjema er det lagt inn sumfelt for total- og mellomsummer, samt et moderat sett validitetskontroller. Kontrollene er i hovedsak ikke sterkere enn at kommunen kan fullføre rapporteringen selv om det er gitt varsel om inkonsistenser.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

3.3.1 Online rapportering

Rapporteringsløsningen fungerte slik den var tenkt. Ingen tilbakemeldinger om at kommuner eller fylkeskommuner møtte tekniske problemer.

Registerinformasjon som inngår i nøkkeltallene:

Befolkning

Befolkningstallene hentes fra SSBs befolkningsstatistikk, med tall per 31.12 i rapporteringsåret.

Fritidsboliger

Fra Matrikkelen hentes data for antall fritidsboliger i kommunene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i en rekke nøkkeltall som har årsinnbygger (definert nedenfor) i nevner.

Godkjent bruksareal

Fra Matrikkelen hentes godkjent bruksareal siste år. Tallet brukes som nevner i nøkkeltall som indikatorer på produktivitet innen funksjon 302 Byggesaksbehandling og seksjonering.

Målebrev

Fra Matrikkelen hentes takk på etablering av nye grunneiendommer. Anvendes i nøkkeltall på antall utstedte målebrev.

Årsinnbygger

Årsinnbygger er et konstruert begrep, og er en variabel som tar hensyn til at også feriebefolkningen beslaglegger planleggingskapasitet i kommunen. Inngår som nevner i en rekke nøkkeltall. Beregnes slik:

$$\text{Folkemengde i alt} + \text{antall fritidsboliger} * 3.$$

Eiendommer

Fra Matrikkelen hentes tall over antall eiendommer i kommunene per januar i rapporteringsåret.

Kystlinje utenom tettsteder

Lengden av kystlinjen utenom tettsteder i hver kommune beregnes av SSB basert på grunnlagsdata fra Statens kartverk og SSBs tettstedsgrenser. Disse tallene inngår i nøkkeltallet "Antall dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen per 100 km kystlinje".

Vedtaksfredete kulturminner

Fra Riksantikvaren hentes tall over antall vedtaksfredete kulturminner i fylkene i rapporteringsåret. Disse inngår i et nøkkeltall på fylkesnivå (antall innvilgede dispensasjoner per fredet kulturminne).

Statlig sikra friluftsområder

Datasett innhentes fra Direktoratet for naturforvaltning (DN).

3.4 Bearbeiding (revisjon og kontroll)

Innsatsen har fokusert på å få inn flest mulig skjema. Det har ikke vært tilstrekkelig tilgjengelige ressurser til å foreta en gjennomgripende revisjon. Ved revisjonen har følgende tema vært prioritert::

- saksbehandlingstid
- dispensasjonspraksis

3.4.1 Generelt om revisjonen av skjemaene 20, 20Plan og 51

Dataene for 2013 ble revidert med verktøyet DynaRev. Som et sammenligningsgrunnlag er det lagt inn tidligere årganger med data for skjema 20, skjema 20Plan og 51.

Revisjonen har blitt gjennomført med fokus på store avvik fra tidligere års verdier og manglende utfylling av helt sentrale spørsmål. Feilsøking har blitt utført samlet for data fra alle innkomne skjema ved hjelp av Excel. Dette gir mulighet til raskt å sortere fram uteliggere for hver enkelt variabel i datasettene, og visuelt å avdekke hvilke skjema som må følges opp nærmere på grunn av mangelfull utfylling og logiske brister. Videre oppfølging og korrigerende av skjemaer utføres i DynaRev for å sikre god dokumentasjon og tilbakeføring av korrigerende data til produksjonsløpet for KOSTRA-nøkkeltall.

3.4.2 Datakvalitet inn

I datasettene som rapporteres er det noen typer feil som er vanlig forekommende:

- Ufullstendig utfylling – skyldes i de fleste tilfeller at det ikke foreligger data tilgjengelig hos kommunene eller fylkeskommunene, som igjen kan tilskrives manglende ressurser til forberedelse av KOSTRA-rapporteringen slik den er lagt opp per i dag.
- Desimalfeil/1000-tallsfeil for tall som skal oppgis i flatemål
- Feil som skyldes at tall blir plassert i feil spørsmålskategori, og dette går på brukernes forståelse av spørsmålsstillingene, manglende bruk av veiledning og KOSTRA-arbeidsgruppas evne til å fastsette gode spørsmålsformuleringer.
- Stor variasjon på tallene for ulike årganger for det samme spørsmålet. Dette kan skyldes omtrent samme årsaker som nevnt over.

Det er av kapasitet/ressursmessige årsaker begrenset mulighet for SSB til å sjekke om data som ser ut til å ligge innenfor forventede intervaller faktisk stemmer for den enkelte kommune eller fylkeskommune. Derfor er det ikke gjort forsøk på usikkerhetsberegninger for dataene til KOSTRA-KNNM-området.

3.4.3 Rapportering på KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema

Ved publisering 15. mars hadde 386 kommuner rapportert på skjema 20, og tidsnok til at de ble med i kjøringene av nøkkeltall og grunnlagstall. I juni hadde tallet steget til 402, og dette tilsvarer en svarprosent på 94 til publiseringen 15. juni.

Tabell 1. Svarprosent på skjema 20 ved tre sentrale milepæler i KOSTRA-løpet. Prosentandel av kommunene som har besvart

Skjema 20 Rapporteringsår	Av alle kommuner. Prosent		
	15. mars	15. april ¹	15. juni
2001	83	91	93
2002	89	93	95
2003	79	89	91
2004	82	89	95
2005	80	88	96
2006	81	89	93
2007	79	85	91
2008	83	87	91
2009	83	89	93
2010	88	92	96
2011	82	90	93
2012	86	91	94
2013	90	93	94

¹ Ved revisjonsstart etter 15. april. Dato kan variere noe fra år til år.

Det framgår av tabellen at det ikke er noen entydig bedring i svarprosenten per 15. juni siden oppstart i 2001. Svarprosenten per 15. mars for 2013-rapporteringen var den beste siden 2001.

3.4.4 Rapportering på KOSTRA-skjema 20Plan, kommuneskjema

Ved publisering i mars hadde 384 kommuner rapportert. I juni hadde tallet steget til 398. Det vil si at 93 prosent av kommunene hadde levert skjema til publiseringen 15. juni.

Tabell 2. Svarprosent på skjema 20Plan ved tre sentrale milepæler i KOSTRA-løpet. Prosentandel av kommunene som har besvart

Skjema 20Plan Rapporteringsår	Av alle kommuner. Prosent		
	15. mars	15. april ¹	15. juni
2010	87	90	95
2011	83	90	93
2012	84	89	91
2013	90	91	93

¹ Ved revisjonsstart etter 15. april. Dato kan variere noe fra år til år.

3.4.5 Rapportering på KOSTRA-skjema 51, fylkesskjema

Ved publiseringen 15. juni hadde 19 fylkeskommuner levert skjema, dvs. 100 prosent respons. Besvarelsene var generelt bra.

Tabell 3. Svarprosent på skjema 51 ved tre sentrale milepæler i KOSTRA-løpet. Prosentandel av kommunene som har besvart

Skjema 51 Rapporteringsår	Av alle kommuner. Prosent		
	15. mars	15. april ¹	15. juni
2007	90	100	100
2008	95	95	95
2009	95	95	100
2010	95	95	95
2011	100	100	100
2012	100	100	100
2013	95	100	100

¹ Ved revisjonsstart etter 15. april. Dato kan variere noe fra år til år.

Oppsummert: Det var samlet 43 kommuner som ikke rapporterte på ett eller begge skjemaene, av dem var det 13 som ikke rapporterte på noen av skjemaene. Det vil si at 385 kommuner rapporterte både skjema 20 og skjema 20Plan. Alle fylkeskommunene rapporterte, av dem var det 9 som rapporterte innen fristen 15. februar (lørdag), og 18 som hadde rapportert innen mandag 17. februar.

3.5 Publisering

Publiseringen av nøkkeltall per 15.6.2014 bygger på rapportering av

- Skjema 20: 402 skjema/kommuner
- Skjema 20Plan: 398 skjema/kommuner
- Skjema 51: 19 fylkeskommuner (100 prosent).

3.5.1 Byggesak, kart og plan

Hovedvekt på innsigelser, bygging i LNF-områder, saksbehandlingstid for reguleringsplaner, byggesøknader (og fordelt for store og små kommuner) og kartforretninger. Ellers oppfølging av fjorårets publisering.

Årets statistikkartikkel: <http://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/fysplan>

3.5.2 Miljøvernarbeid i kommunene

Hovedvekt på dispensasjoner for motorferdsel i utmark (som i fjor). Bakgrunnstall for hvordan kommuner i forsøksordningen med å etablere scooterløyper for fornøyleskjøring (fra 2014) har rapportert i forhold til de øvrige kommunene.

Bakgrunnstall om snøscooterparken. Imidlertid ble prøveordningen ble opphevet av Regjeringen torsdag 19. juni, samtidig med fristen for utarbeiding av den publiserte artikkelen. En merknad om opphevelsen er innarbeidet i statistikkartikkelen. Kulturminnehensyn som hovedårsak til kommunale verneplaner. Driftsinntekter for kommunene (friluftsliv og kulturminneforvaltning). Årets statistikkartikkel: http://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/miljo_kostr

4. Ønskede endringer i funksjonskontoplanen

4.1 Foreslått deling. Navnsetting og definisjoner

Forslaget:

Arbeidsgruppa foreslår følgende mht. funksjonskonti:

- Funksjon 301 deles i to;

30x Overordnet/egen planlegging

Utarbeiding, behandling, kontroll og konsekvensutredninger av planer etter plan- og bygningsloven, som er underlagt kommunalt ansvar. Gjelder både arbeid med reguleringsplan, kommunedelplaner og kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, samt konsekvensutredninger.

Funksjonen er obligatorisk for kommuner med over 20 000 innbyggere. Kommuner med lavere antall innbyggere har anledning til å benytte funksjon 30x funksjon 30y.

30y Behandling av detaljreguleringsplaner

Behandling, kontroll og konsekvensutredninger av innsendte detaljreguleringsplaner etter plan- og bygningsloven.

Funksjonen er obligatorisk for kommuner med over 20 000 innbyggere. Kommuner med lavere antall innbyggere har anledning til å benytte funksjon 30x funksjon 30y.

- Funksjon 303 deles i to:

30w Kart-, oppmålings- og matrikkelarbeid som det ikke er anledning å ta gebyr for

Forvaltning av kommunens kartgrunnlag og geodetiske grunnlag
Saksbehandling etter matrikkelloven. Førings av matrikkelen.
Oppmålingsforretninger etter matrikkelloven. Adresseforvaltning.
* Etablering og drift av kommunens kartgrunnlag og geodetiske grunnlag.
* Førings og retting av matrikkelen som del av kommunens kart- og oppmålingsarbeid.
* Adresseforvaltning og annen saksbehandling etter matrikkellova, med unntak av førings av opplysninger i matrikkelen som skjer som ledd i kommunens saksbehandling av byggesak eller eierseksjonering.

Utgifter og inntekter knyttet til forvaltning av geografisk informasjon for bestemte tjenester, f.eks. ledningskart for vann og avløp (funksjon 345 og 353), føres under aktuell funksjon. Det samme gjelder oppmålingsarbeid i forbindelse med bestemte tjenester, f.eks. utstikning av kommunal vei (funksjon 333).

Funksjonen er obligatorisk for kommuner med over 20 000 innbyggere. Kommuner med lavere antall innbyggere har også anledning til å benytte funksjon 30w og 30z i stedet for 303.

30z. Oppmålingsforretninger etter matrikkelloven

* Oppmålingsforretninger etter matrikkelloven.

Utgifter og inntekter knyttet til forvaltning av geografisk informasjon for bestemte tjenester, f.eks. ledningskart for vann og avløp (funksjon 345 og 353), føres under aktuell funksjon. Det samme gjelder oppmålingsarbeid i forbindelse med bestemte tjenester, f.eks. utstikning av kommunal vei (funksjon 333 332).

Funksjonen er obligatorisk for kommuner med over 20 000 innbyggere. Kommuner med lavere antall innbyggere har også anledning til å benytte funksjon 30w og 30z i stedet for 303.

- Funksjon 304 deles i to:

30q Byggesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelse

* Saksbehandling og kontroll knyttet til søknader om tiltak etter plan- og bygningsloven (byggesaksbehandling), herunder

- behandling av konsekvensutredninger av tiltak
- behandling av søknader som krever dispensasjon fra byggesaksreglene

- behandling av søknader om ansvarsrett og klagesaksbehandling

* Saksbehandling av utslippstillatelse etter forurensningsloven.

* Behandling av dispensasjoner fra plandelen av plan- og bygningsloven.

Funksjonen omfatter føring av opplysninger i matrikkelen som skjer som ledd i kommunens saksbehandling av byggesak.

Funksjonen er obligatorisk for kommuner med over 20 000 innbyggere. Kommuner med lavere antall innbyggere har også anledning til å benytte funksjon 30q og 30p i stedet for 304.

30p Delesaksbehandling

- Saksbehandling av søknader om oppretting eller endring av eiendom(tillatelse til opprettelse av matrikkelenhet, eller arealoverføring) jf. pbl § 20-1 første ledd bokstav m (tiltak som krever søknad og tillatelse) og matrikkellova § 15 - arealoverføring - ekspropriasjon

Funksjonen er obligatorisk for kommuner med over 20 000 innbyggere. Kommuner med lavere antall innbyggere har også anledning til å benytte funksjon 30q og 30p i stedet for 304.

4.2 Kort historikk

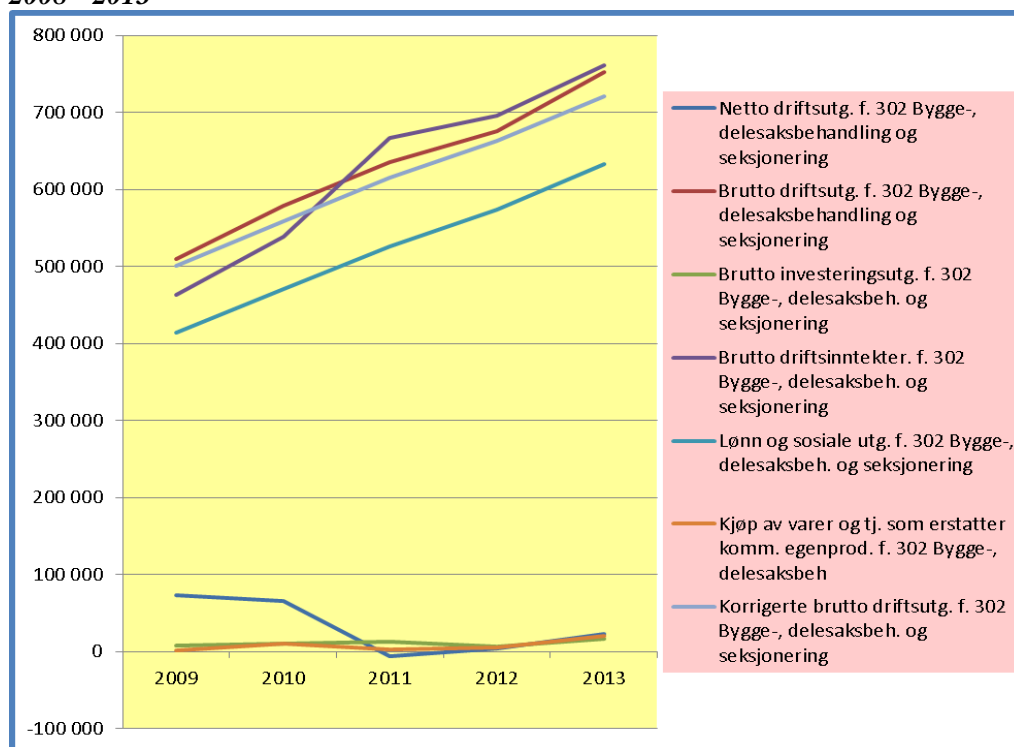
KNNM-arbeidsgruppa foreslo også i 2013 å splitte funksjonene 301 og 303 langs aksens brukerbetalte tjenester / ikke brukerbetalte kommunale tjenester. Dette skulle gjennomføres som differensiert rapportering, slik at delingen bare skulle være obligatorisk for kommuner over 20 000 innbyggere. Ved samordningsrådets behandling samme året ble dette ikke imøtekommet, begrunnet med at en først ville se an hvilke erfaringer en hadde fått med delingen av funksjon 302 i 304 (bygge- og delesaker) og 305 (eierseksjoneringsaker). I tillegg mente Samordningsrådet at selvkostrapportering (se kap. 5.5) ville gi tilstrekkelig informasjon.

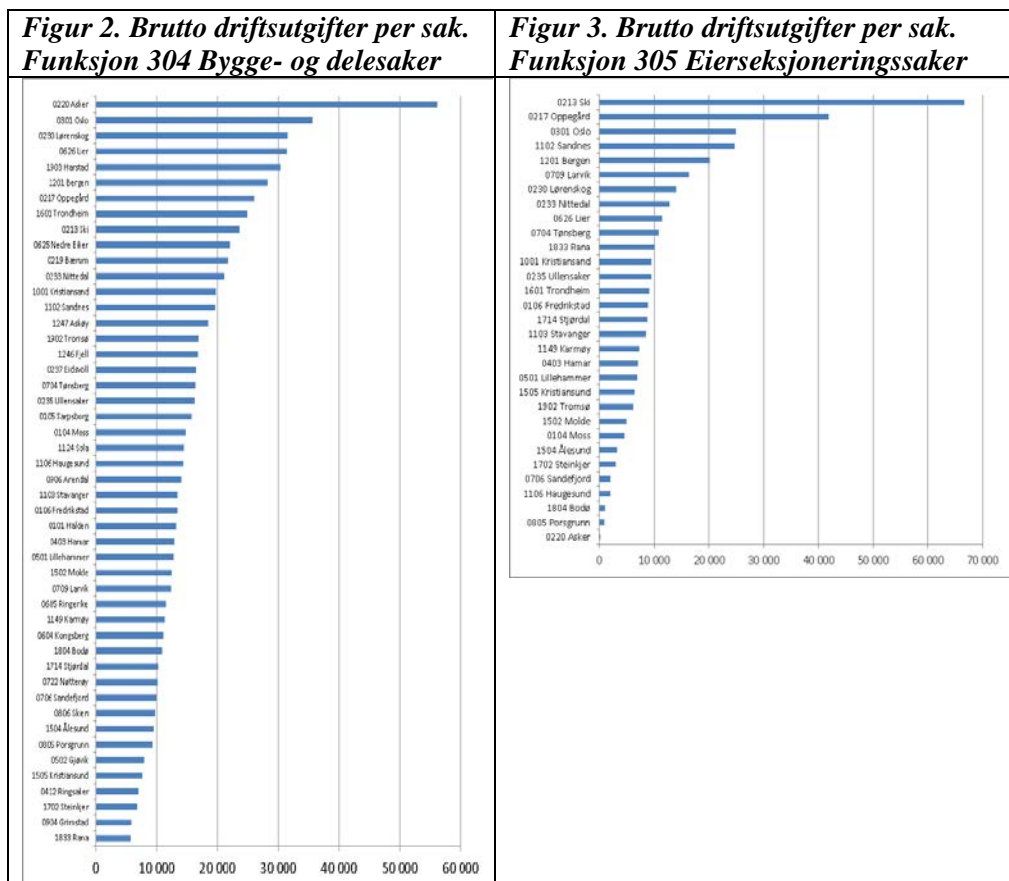
KNNM har evaluert denne delingen på møtene i mars og april. Kort oppsummert kan vi konstatere:

- 51 kommuner hadde over 20 000 innbyggere, 49 av disse er brukt som underlag for evalueringen.
- Summering av økonomiske nøkkeltall for funksjonene 304 og 305 viser at år 2013 følger en forventet trend når en ser på tallene fra 2009 til 2013.
- Det er en nokså stor spredning i rapporterte bruttoutgifter per sak kommunene i mellom for både funksjon 304 og 305, men – når en ser bort fra uteliggerne – ikke vesentlig mer enn en kan forvente.
- 13 av kommunene har ikke gjort oppsplittingen som forutsatt, og har rapportert alle kostnader på funksjon 304, selv om det har vært saksbehandling som tilsier kostnadsføring på funksjon 305.
- Noen kommuner har en fordeling av kostnader mellom 304 og 305 som indikerer feilføring.

Noen funn er illustrert nedenfor.

Figur 1. Sum av økonomiske nøkkeltall for kommuner over 20 000 innbyggere. 2008 - 2013

KNNM-gruppa er av den oppfatning at funksjonskontoføringen har gitt rimelige resultater for de aller fleste kommunene. Ordningen vil derfor antakelig vil «gå seg til» også for de øvrige. Erfaringene gir ikke grunnlag for å reversere funksjonskontodelingen eller å hindre nye delinger i å bli etablert. Det er derimot grunn til å vente noe innkjøringsproblemer for noen kommuner.

4.3 Begrunnelser for foreslått deling

4.3.1 Funksjon 301 og 303

Kravet er primært fremmet av KS-representantene i arbeidsgruppa, og særlig fra storkommunene. Det har også vært diskutert på i ASSS-nettverket for byggesaker på samlinga i mai i år, og fikk stor tilslutning fra dette forumet.

Begrunnelsen for splitting ligger i å få en totaloversikt og standard indikatorer for hver av de foreslåtte funksjonene, på linje med de indikatorer som finnes for andre funksjoner. Selvkost for funksjonsområdene (som er godkjent av Samordningsområdet) inneholder noen viktige variable for totalomfanget, men er likevel ikke tilstrekkelig for dette. Videre vil kvaliteten på selvkostregnskapet kunne øke når det ikke bare framkommer som resultat av et skyggeregnskap, men hvor driftsdelen av det blir integrert med ordinær regnskapsføring.

KMDs representanter er skeptisk avventende til nytte-/kost-brøken ved å dele opp i flere funksjoner, dette gjelder særlig funksjon 301. Det er noe mer forståelse for å dele funksjon 303.

En deling vil også kunne medføre at vi får nye enheter med aggregerte indikatorer for byggesak, kart og plan:

- Byggesak, kart og plan som er et kommunalt ansvar. Sum av:
Funksjon 30x Overordnet, egen planlegging (tidl. del av 301)

Funksjon 30w Forvaltning av kommunens kartgrunnlag og geodetiske grunnlag (tidl. del av 303)

- Byggesak, kart og plan som er underlagt gebyrfinansiering. Sum av:
 - 30y Behandling av detaljreguleringsplaner (tidl. del av 301)
 - 30z Saksbehandling etter matrikkelloven (tidl. del av 303)
 - 30q Byggesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser (tidl. del av 304)
 - 30p Delesaksbehandling (tidl. del av 304)
 - 305 Eierseksjoneringssaker

4.3.2 Funksjon 304

Kravet er primært fremmet av KS-representantene i arbeidsgruppa, og særlig fra storkommunene. Det har også vært diskutert på i ASSS-nettverket for byggesaker på samlinga i mai i år, og fikk stor tilslutning fra dette forumet.

Begrunnelsen for oppdeling av funksjonen er en annen enn for 301 og 303: For flere store kommuner er arbeidet med delesaker organisert i annen enhet enn byggesaker m.m. Resultatoppfølging og styringsindikatorer i KOSTRA blir dermed mindre relevante enn om funksjonen hadde vært delt opp.

Det vil fortsatt kunne utarbeides aggregerte indikatorer for sum 304 og 305 – og også for 302 som sum av 304, 305 og de nye kontiene.

Det er ingen representanter som har fremmet store motforestillinger mot denne delingen.

4.4 Andre endringer i funksjonskontobeskrivelsen

Det er et behov for justeringer av navnsetting eller definisjon av noen funksjonskonti. Endringene er vist med feit, understreket kursiv (tillegg) eller ~~feit, dobbel gjennomstreking~~ (for strykninger). Dette gjelder funksjoner vist nedenfor:

302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering

* Saksbehandling og kontroll knyttet til søknader ~~og meldinger~~ om tiltak etter plan- og bygningsloven (byggesaksbehandling), herunder Osv.

365 Kulturminneforvaltning~~vern~~

233 Folkehelse og annet forebyggende helsearbeid

Annet forebyggende helsearbeid enn helsestasjons- og skolehelsetjeneste:

* Folkehelsearbeid iht § 4 i folkehelseloven, bedriftshelsetjeneste og annet forebyggende arbeid etter helse- og omsorgsloven § 3-3 og folkehelseloven § 8.

Kommentar: Denne siste funksjonen ligger utenfor KNNMs ansvarsområde, men arbeidsgruppa kan ikke se at folkehelse er innarbeidet i funksjonskontoplanen per dato. Av de mange funksjonene knyttet til helsearbeid, synes denne å være den mest passende. En egen funksjon for folkehelsearbeid blir ikke foreslått.

750 Kulturminneforvaltning~~vern~~

Aktiviteter knyttet til

- det fylkeskommunale ansvar for kulturminneforvaltning~~vern~~,
- forvaltning av fredningsobjekter,
- fylkeskonservator,
- saksbehandlingsinnsats

- bistand/uttalelser i forbindelse med kommunal og privat planlegging og utbyggingsvirksomhet,
- og ulike typer tilskudd innenfor kulturminneforvaltningen ~~vernet etter~~ ~~e~~ skjønn.

5. Foreslåtte endringer i skjema

5.1. Generelt

Skjema er et kompromiss mellom kryssende hensyn: behov for indikatorer og rådata, og krav til redusert oppgavebyrde. De justeringer/tillegg som er foreslått, er i hovedsak gjort for å få bedre konsistens mellom rapporteringen og indikatorene, samt for å møte økt brukerretterspørsel etter indikatorer for mer entydige sakstyper.

Langt de fleste kommuner har nå et elektronisk sakssystem fra leverandører i markedet. Både leverandører og kommuner følger nøye med på endringer i innholdet, og forsøker – i varierende grad – å tilpasse sine systemer slik at maskinelle optellingene er mulig.

SSB samarbeider med Kommunenes sentralforbund – KS – om å få utarbeidet og knesatt krav til elektronisk saksbehandling og rapportering til KOSTRA. Når dette blir implementert, vil oppgavebyrden synke dramatisk, fordi alt blir tilrettelagt for dumping av informasjonen. Denne prosessen er allerede i gang, og KNNM har forventninger til at de endringer som er foreslått i rapporteringen, i stor grad vil kunne realiseres maskinelt første året de blir innført.

KNNM har tidligere bedt om at foreslåtte endringer blir gjennomført for det aktuelle rapporteringsåret. Dette har fungert, men brukere – og systemleverandører – har klaget over at de må snu seg i stolen midt i året. Systemleverandørene ønsker at endringer skal varsles minst 6 måneder før de innføres. Vi velger denne gangen å foreslå ordinær gjennomføringshastighet mht. øvrige KOSTRA-endringer, dvs. at skjemaendringene (med noen svært få unntak) implementeres i skjema for 2015, som skal rapporteres i 2016.

De største endringene i skjema går på mer rapportering om saksbehandlingstid. Det er et tverrpolitisk økende krav om å få enklere saksbehandling og kortere saksbehandlingstider. KOSTRA er det viktigste verktøyet til å overvåke utviklingen av saksbehandlingstidene i plan- og byggesaker i kommune-Norge.

I dette kapitlet omtales endringene. De nye skjemaforslagene finnes i vedlegget til rapporten. Markeringer av endringer er gjort hva fargepaletter:

"Tegnforklaring"

	Til ledetekst og felt som skal ikke rapporteres
	Eksisterende felt for utfylling
Rød skrift	Forslag til tekst for nye skjemafelt for utfylling i 2015-skjema
	Forslag til nye skjemafelt for utfylling i 2015-skjema
Grønn skrift	Forslag til tekst for nye skjemafelt for utfylling i 2014-skjema
	Forslag til nye skjemafelt for utfylling i 2014-skjema
Fiolett skrift:	Tekst til eksisterende skjemafelt som er foreslått droppet for 2014-skjema
	Eksisterende skjemafelt som er foreslått droppet for 2014-skjema
Hvit skrift på svart bunn	Forslag til skjematekst FREMMET I 2014 som KNNM-gruppa IKKE har tatt til følge Forslag FREMMET I 2014 som KNNM-gruppa IKKE har tatt til følge
<i>Sumfelt</i>	Felt som summeres automatisk, skal ikke rapporteres i feltet

5.2 Skjema 20

5.2.1 Konsistens mellom skjemabolk C og D

Skjemabolk C inneholder informasjon om gjennomsnittlig saksbehandlingstid og antall saker over lovpålagt tid. Skjemabolk D inneholder informasjon om antallet søknader, fordelt på mottatt, behandlet og mangelfulle søknader med spørsmål om tilleggsinformasjon. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid må ses i sammenheng med antall saker for å kunne evaluere tidsestimatet.

I dag er det inkonsistens mellom sakstypene i skjemabolk C og D. I skjemabolk D må det derfor legges til kolonner om:

- Opprettelse av grunneiendom (ny kolonne a)
- Oppmålingsforretninger (ny kolonne g)
- Igangsettingstillatelser (ny kolonne h)
- Midlertidige brukstillatelser (ny kolonne i)
- Ferdigattester (ny kolonne j)

For de tre siste kolonnene gjelder at «antallet søknader i alt» overføres fra skjemabolk F (og derfor ikke medfører noen reell økning i rapporteringen). For disse sakstypene er det nå nytt at det skal rapporteres på «gjennomsnittlig saksbehandlingstid» og «antall saker som overskrider fristene».

5.2.2 Sondring mellom saker iht. plan- og byggesaksbestemmelser og dispensasjonssaker (skjemabolk C og D)

Ulikheter i saksbehandlingstid kan skyldes flere forhold. Ett som har vært framholdt som svært viktig, er at det har vært store ulikheter i tidsbruken mellom saker iht. plan- og byggesaksbestemmelser, og dispensasjonssaker. Nå har regjeringen bestemt at det skal strammes inn på saksbehandlingsfristene og innfører tidsfrist også for dispensasjonssaker fra plan, men fortsatt er det grunn til å tro at det vil være vesentlige ulikheter i tidsbruken. KNNM-gruppa innstiller derfor på å kartlegge alle sakstypene, også dispensasjoner, for å få fram mer robuste indikatorer for tidsforbruket.

Ett-trinnsøknader med 3 ukers frist forutsettes å være i tråd med plan og byggesaksbestemmelser, slik at dispensasjoner ikke er aktuelt. Derfor er rapporteringen enklere for akkurat denne sakstypen.

Etter som det blir registrert både saksomfang og gjennomsnittstid, kan de eksisterende indikatorene for gjennomsnitt (uavhengig av dimensjonen dispensasjon / ikke dispensasjon) beregnes i fortsettelsen, uten at de trenger å rapporteres.

Kommunene får inn noen dispensasjonssøknader *før* søker sender konkret byggesak. Slike saker oppstår gjerne som følger: Kommunene mottar en byggesøknad (ofte men ikke alltid en rammesøknad) som han være komplisert og formet slik at den åpenbart vil kreve en eller flere dispensasjoner fra gjeldende plan. Disse dispensasjonene kan være krevende å få til. Sannsynligheten for avslag er stor. Behandlingen kan da være følgende: Kommunene behandler først selve dispensasjonsspørsmålet, og lar resten av byggesaken ligge i ro til spørsmålet om dispensasjon er avklart. Blir det gitt dispensasjon, tas resten av byggesaken til behandling. Blir dispensasjonen avslått, kan prosjektet ikke gjennomføres, resten av søknaden blir ikke behandlet (og søker sparer mange penger og arbeidstimer og bry).

Slike dispensasjonssaker kan dermed ikke henvises til noen bestemt sakstype. Det er lagt inn en egen kolonne g for slike dette.

5.2.3 Andre forklaringsvariable for saksbehandlingstid.

KNNM har også kort drøftet ytterligere registreringer som kan forklare saksbehandlingstida. Den mest aktuelle variabelen er bruksareal i alt. Gruppa er

kommet til at dette ikke skal tas med i noe skjema nå, men at en heller vil søke å hente ut så mye som mulig av slike opplysninger fra Matrikkelen.

5.2.4 Mer informasjon om klagesaker (skjemabolk F)

I dag spørres det etter klagesaker i alt som er formidlet til Fylkesmannen (skjemabolk F, spørsmål 6).

Klagesaksbehandling utgjør et nokså stort omfang av saksbehandlingen i kommunene, avhengig av utbyggingspress m.m.

KNNM innstiller på at det spørres om 5 typer klagesaker fordelt på 5 utfall. Dette vil kunne gi flere aggregerte indikatorer.

5.2.5 Fokusering på kommunalt ansvar for rekreasjon og friluftsliv (skjemabolk I)

Kommunene melder at det både er enklere og mest relevant å rapportere tall for de variablene som reflekterer et kommunalt driftsansvar. Derfor anbefaler KNNM-gruppa at matrisen blir utvidet med 3 nye spørsmål:

- 1b. Areal av leke- og rekreasjonsområder med kommunalt driftsansvar innenfor tettsteder
- 2. Antall leke- og rekreasjonsområder med kommunalt driftsansvar innenfor tettsteder
- 4. Areal av friluftslivsområder som kommunen hadde rådighet over gjennom offentlig eie per 31.12.

5.2.6 Inngrep i naturområder utgår (skjemabolk L)

Problemstillingen inngrep i naturområder er relevant, og spørsmålet derfor også relevant å stille. Dette ble imidlertid i fjor vedtatt utelatt fra 2013-rapporteringen, men da som et midlertidig tiltak, og begrunnet med at man hadde lovende resultater av bruk av registerinformasjon og ville sjekke ut dette nærmere.

Resultatene av det videre arbeidet er såpass gode at KNNM har vedtatt å droppe spørsmålsbolken på permanent basis, og heller vil satse på å hente ut informasjonen fra administrative kilder. Resultatene vil imidlertid inngå i KOSTRA-statistikken..

5.2.7 Skjemabolker som det ikke skjer endringer med:

- Bolk B: Gebyrer
- Bolk E: Resultat av byggesaksbehandling
- Bolk G: Utøvelse av tilsyn i byggesaker
- Bolk H: Pålegg, sanksjoner og andre virkemidler etter byggesaker
- Bolk J: Motorferdsel i utmark
- Bolk K: Kulturminner og kulturmiljøer
- Bolk M og N: Kommentarer og grunnlag for rapportering og tid for utfylling av skjema

5.3 Skjema 20Plan

5.3.1 Omfang av klagesaker og kommunedelplaner for veger inn (skjemabolk D)

I likhet med hva som gjelder for byggesaker, er det økende fokus på klagesaker, og på å få ned antallet av disse (og på å korte ned saksbehandlingstiden, men KNNM lanserer intet forslag om spørsmål om dette nå). Det er ingen kunnskaper om omfanget av klagesaker i dag, utover de som Fylkesmennene har hatt til behandling. Fylkesmennene rapporterer imidlertid kun dette til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (tidligere til Fornyings- og administrasjonsdepartementet).

Det foreslås to nye spørsmål; for områdereguleringsplaner og detaljreguleringsplaner hver for seg, og fordelt på de samme fire saksutfallene som for byggesaker.

Arbeid med kommunedelplaner for veger blir viktigere. Det stilles derfor spørsmål om antallet planer vedtatt siste året, antallet planer sendt på høring (med frist i løpet av året) og antallet møtt med innsigelser.

5.3.2 Spørsmål om kjennetegn ved planarbeidet forenkles (skjemabolk E)

KNNM er enige om at det er viktigere å fokusere på hvordan ulike tema ivaretas med juridisk bindende bestemmelser, enn om de er signalisert prioritert i kommuneplanarbeidet. Spørsmålmatriksen som utgjør spørsmål 3 og 4 utgår derfor.

Det gjennomføres en teknisk justering av skjema, ved at «signalspørsmålet» om tema er planforankret ikke lenger skal rapporteres særskilt (som filterspørsmål som åpner for rapportering i matrisen) men fylles ut maskinelt dersom det krysses av og legges inn årstall minst ett sted på den samme linjen. Feltet tjener dermed fortsatt som signal, og vil ivareta historikken i hvordan temaplaner er behandlet i kommunen.

Helsedirektoratet har behov for kunnskap om hvordan det brede folkehelsearbeidet lansert i folkehelseoven og folkehelsemeldingen forankres i kommunene. En kartlegging av arbeidet med den løpende oversikten over folkehelsen og koordineringsfunksjonen knyttet til det systematiske folkehelsearbeidet er viktig for å lykkes i arbeidet.

Skiftet i perspektiv og fokus på folkehelseområdet, fra levevaneperspektivet til påvirkningsfaktorer for en helsevennlig lokalsamfunnsutvikling, forutsetter nye måter å arbeide på. Det systematiske folkehelsearbeidet legger føringer for arbeidsmetodikken.

KNNM foreslår derfor at det legges inn et enkelt signalspørsmål om hvorvidt kommunen har løpende oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer «oversikt over folkehelsen». Denne endringen krever ingen særskilte forberedelser fra kommunene, og kan derfor implementeres i skjema for 2014-rapporteringen.

5.3.3 Innsigelser til kommune- og reguleringsplanarbeid (skjemabolk F og G)

Økt fokus på sikkerhet og beredskap, særlig mht. klimaendringer, gjør at «områdestabilitet / rasfare» og «flom» kommer inn som to nye tema som det kan fremmes innsigelser i forhold til. Disse summeres i en ny mellomgruppe «Risiko og sårbarhet (ROS)» for begge plantypene.

5.3.4 ROS-analyser (skjemabolk I)

Hittil har denne skjemabolken vært navnsatt «Tilpasning til klimaendringer». Spørsmålene har imidlertid bare dreiet seg om ROS-analyser. ROS-analyser kan utarbeides også av andre hensyn, og overskriften endres derfor til det bolken dreier seg om.

Flommer rammer både store og små vassdrag, i naturområder men også i byer. Skader ved flom i byene kan forsterkes dersom byene har underdimensjonerte eller gamle avløpsanlegg. For å få oversikt over ROS-analyser på dette, innføres en undergruppe «urban flom» som et tema for ROS-analyser.

5.3.5 Skjemabolker som det ikke skjer endringer med:

Bolk B: Gebyrer

Bolk C: Saksbehandlingstid

Bolk H: Omfang av reguleringsplaner med særlige hensyn

Bolk J: Utfylling av skjema

5.4 Skjema 51

5.4.1 Rapportering om tid brukt til koordinering av folkehelsearbeid (skjemabolk B)

Skjemabolken spør etter hvor mange årsverk som er brukt til ulike sentrale aktivitetsområder i fylkeskommunen. Ettersom folkehelse er et «up-coming» tverrsektorielt område, er det naturlig å inkludere dette i spørsmålet om ressursbruken.

Det føres ikke systematiske timeregnskaper i fylkeskommunen, det rapporteres på anslag. På denne bakgrunn kreves det ikke særskilte forberedelser til denne delen av rapporteringen, og den kan implementeres på 2014-skjemaet.

5.4.2 Mer spesifikke spørsmål om energi i planarbeidet (skjemabolk C)

Skjema inneholder fra før spørsmål om fylkeskommunen har en gjeldende plan etter plan- og bygningsloven med fokus på energi (spørsmål 21). Dette gir for lite spesifikk informasjon, og spørsmålet utvides med to undergrupper; vindkraftverk og småkraftverk.

Etter som dette er et ja-/nei-spørsmål med tillegg for årstall, kreves det ikke særskilte forberedelser til denne delen av rapporteringen. Den kan implementeres på 2014-skjemaet.

5.4.3 Flere tema blir gjenstand for dispensasjonsbehandling (skjemabolk E)

Skjemabolk E spør etter hvor mange dispensasjonssøknader som fylkeskommunen mottar om ulike tema. For hver søknadstype spørres det etter antall søknader mottatt, antallet der fylkeskommunen har frarådet dispensasjon og antall der fylkeskommunen har påklaget vedtak om dispensasjon.

KNNM foreslår å inkludere to sentrale tema i denne oversikten; «Barn og unge» og «Samordning av areal- og transportplanlegging».

5.4.4 Skjemabolker som det ikke skjer endringer med:

Bolk D: Behandling av innkomne søknader

Bolk F: Automatisk fredete kulturminner

Bolk G og H: Kommentarer og utfylling av skjema

5.5 Kostnadsdekning for plansaker, byggesaker, delesaker og oppmålingssaker

5.5.1 Status

Ved behandlingen av fjorårets rapport fikk KNNM-gruppa Samordningsrådets samtykke til å etablere selvkost for:

- Detaljreguleringsplan som kan gebyrlegges (til funksjon 301)
- Saksbehandling etter matrikkelloven (til funksjon 303)
- Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser (til funksjon 304)

Disse rapporteringene vil bli iverksatt for rapporteringsåret 2014. Teknisk sett vil det være en forlengelse av skjema 23 dersom dette lar seg gjennomføre, all den stund rapporteringen bare gjelder for kommuner over 20 000 innbyggere, mens den øvrige delen av skjema gjelder VAR-saker og feiing, og omfatter alle kommuner.

5.5.2 Skille mellom byggesaker og delesaker

KNNM-gruppa har bedt om å dele funksjon 304, begrunnet hovedsakelig med at dette for store kommuner ofte er ulike arbeidsområder og ulikt organisert, jf. kap. 4.

Som følge av dette vil det være behov for indikatorer for resultatoppfølging og styring for disse områdene separat. Selvkost vil være gjenstand for dette.

KNNM-gruppa foreslår derfor at det også etableres et separat selvkostskjema for henholdsvis byggesaker m.m. og delesaker, fra og med rapporteringsåret 2015. Selvkostbiten for «Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslipps-tillatelser» (se over) vil dermed utgå.

Rapporteringen gjøres obligatorisk for alle kommuner over 20 000 innbyggere, frivillig for andre.

6. Ønskede endringer i faktaark og statistikkbank-tabeller

6.1 Struktur

6.1.1 Status 2014 / 2015

Den tematiske strukturen for faktaark på nivå 2 og statistikkbank-tabeller på nivå 3, som foreslått i fjorårets rapport, vil bestå, med noen justeringer. Strukturen ser slik ut for 2014 og 2015:

Kommunene

Byggesak, eierseksjonering, kart og plan

- Ark 1: Byggesak, eierseksjonering, kart og plan (funksjon 301, 302, 303, 304 og 305)
- Ark 2: Universell utforming
- Ark 3: Plansaksbehandling (funksjon 301)
- Ark 4: Hovedtall innsigelser til planer
- Ark 5: Bygge- og delesaksbehandling samt seksjonering (funksjon 302 inkl. 304 og 305)
- Ark 6: Bygge- og delesaksbehandling (funksjon 304)
- Ark 7: Tilsyn med byggesaker
- Ark 8: Eierseksjonering
- Ark 9: Kart og oppmåling (funksjon 303)

Miljøforvaltning

- Ark 10: Fysiske miljøtiltak: Rekreasjon i tettsteder, naturforvaltning og friluftsliv, kulturminneforvaltning (funksjonene 335, 360 og 365)
- Ark 11: Rekreasjon i tettsteder (funksjon 335)
- Ark 12: Naturforvaltning og friluftsliv (funksjon 360)
- Ark 13: Kulturminneforvaltning (funksjon 365)
- Ark 14: Energibruk, forurensninger, beredskap mht. klimaendringer

2. Fylkeskommunene

Felles for alle funksjoner

- Ark 1: Lokal og regional utvikling, miljøvernforvaltning (funksjon 715, 716 og 750)

For de enkelte funksjonene

- Ark 2: Lokal og regional utvikling (funksjon 715)
- Ark 3: Friluftsliv og miljø (funksjon 716)
- Ark 4: Kulturminneforvaltning (funksjon 750)

De enkelte indikatorene under de ulike kapitlene er vist i vedlegg.

Det har ikke vært tid til å implementere strukturen i faktaark og statistikkbanktabeller så langt i år, det vil bli gjort til høsten.

6.1.2 Planer 2016 ff

Dersom KNNM-gruppa får samtykke i å dele funksjon 301, 303 og 304, vil kommunetabellene fra og med 2016 bli utvidet. Følgende organisering av Faktaarkene vil bli organisert etter følgende inndeling (nye faktaark er satt med kursiv – her er ikke indikatorsettet ferdig utviklet):

1. Kommunene

Byggesak, eierseksjonering, kart og plan

- Ark 1: Byggesak, eierseksjonering, kart og plan (funksjon 301, 302, 303, 304 og 305)
- Ark 2: Universell utforming
- Ark 3: Plansaksbehandling (funksjon 301)
- Ark 4: *Overordnet, egen planlegging (funksjon 30x)*
- Ark 5: *Behandling av detaljreguleringsplaner (funksjon 30y)*
- Ark 6: Hovedtall innsigelser til planer
- Ark 7: Bygge- og delesaksbehandling samt seksjonering (funksjon 302 inkl. 304 og 305)
- Ark 8: Bygge- og delesaksbehandling (funksjon 304)
- Ark 9: *Byggesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser (funksjon 30z)*
- Ark 10: Tilsyn med byggesaker
- Ark 11: *Delesaksbehandling (funksjon 30w)*
- Ark 12: Eierseksjonering (funksjon 305)
- Ark 13: Kart og oppmåling (funksjon 303)
- Ark 14: *Kart-, oppmålings- og matrikkelarbeid som det ikke er anledning å ta gebyr for (funksjon 30q)*
- Ark 15: *Oppmålingsforretninger etter matrikkeloven (funksjon 30z)*
- Ark 16: *Aggregerte indikatorer for brukerfinansierte tjenester*
- Ark 17: *Aggregerte indikatorer for kommunalt finansierte tjenester.*

Miljøforvaltning

- Ark 10: Fysiske miljøtiltak: Rekreasjon i tettsteder, naturforvaltning og friluftsliv, kulturminneforvaltning (funksjonene 335, 360 og 365)
- Ark 11: Rekreasjon i tettsteder (funksjon 335)
- Ark 12: Naturforvaltning og friluftsliv (funksjon 360)
- Ark 13: Kulturminneforvaltning (funksjon 365)
- Ark 14: Energibruk, forurensninger, beredskap mht. klimaendringer

2. Fylkeskommunene

Felles for alle funksjoner

- Ark 1: Lokal og regional utvikling, miljøvernforvaltning (funksjon 715, 716 og 750)

For de enkelte funksjonene

- Ark 2: Lokal og regional utvikling (funksjon 715)
- Ark 3: Friluftsliv og miljø (funksjon 716)
- Ark 4: Kulturminneforvaltning (funksjon 750)

Alle de nye og de eksisterende arkene for spesifikke funksjonskonti med brukerfinansiering vil inneholde indikatorer for selvkost. Dette gjelder arkene 5, 7, 8, 9, 11, 15 og 16,

6.2 Kvalitetsindikatorer

Det ble det satt fokus på ved KNNM-gruppas arbeid i 2013. Det er ikke framkommet grunner til å endre disse kvalitetsindikatorene, som dermed består.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Hvordan finne fram i talljungelen?

KOSTRAs tilbakemeldingssystem er komplisert, og det tar tid å lære å manøvrere seg fram i jungelen av tall. Det er vanskelig å søke seg fram til de rette variablene både på faktaarkenes nivå 2 og i statistikkbanken på nivå 3, det er begrensninger i antall karakterer for en indikator, noe som kan gjøre det vanskelig å svare sikker på at man har funnet den rette variabelen. Og antall variable som kan hentes fra statistikkbanken (det er f.eks. komplisert å hente ut 8 variable for 5 år og alle kommuner).

Det trengs endringer i strukturen for å lete fram informasjonen. Stikkord her er oversikt, søkbarhet, interaktiv veiledning under søk, bidrag til tolkning av informasjonen (metainformasjon), enkle, standardiserte systemer for benchmarking, visuell framstilling i grafer og kart, «abonnementssystemer» for henholdsvis kommunestyre, rådmann og saksbehandlerleddet osv. KOSTRA kan her fungere som en pilot for øvrig statistikkformidlingsarbeid i SSB. Filuttrekksprosjektet vil arbeide med tilbakemeldingssystemet som en del av prosjektet; filuttrekk skal gå begge veier, både fra og til oppgavegiver.

7.2 Teknologiske krav

K

KOSTRA som system brukes av mange aktører og arbeidsgruppen ser et behov for en modernisering og oppgradering av KOSTRAs teknologiske plattform for å sikre effektive rutiner for innrapportering, kvalitetssikring, tilbakerapportering og publisering av KOSTRA. Det er viktig å få et system som henger sammen og som bidrar til effektiv databearbeiding og god kvalitet. Filuttrekksprosjektet innen KNNM er en del av moderniseringsarbeidet innen byggesaker, og arbeidsgruppen foreslå at dette prosjektet sees i sammenheng med det en utvikling av KOSTRA systemet.

7.3 Egne nøkkeltall for nasjonen Norge?

I KNNM-gruppas rapport for 2013 er det lansert et forslag om å utvikle egne nøkkeltall/kvalitetsindikatorer for nasjonen Norge, f.eks. opptellinger av antall kommuner / antall innbyggere bosatt i kommuner som oppfyller visse karakteristika (f.eks. ja / nei på særskilte signalspørsmål).

Noen skjema inneholder flere ja-/nei-spørsmål innenfor samme skjemabolken. Disse kan være egnet til å lage indekser omkring måloppnåelse etc., også på kommune- og fylkesnivå.

KNNM-gruppa gjentar derfor forslaget om at det bør settes i gang arbeid med å utvikle egnede nøkkeltall / kvalitetsindikatorer for særskilte variable som teller opp / grupperer kommuner i Norge, fylket eller regionen.

7.4 Økonomiske rammer

Finansieringen av det løpende KOSTRA-arbeidet inkl. løpende utvikling er snau. Bruken av dataene er stor og økende, datatilfanget øker, og kravene til kvalitet øker også. Det er nødvendig med ny satsning og sterkere finansiering, for at systemet skal kunne tilfredsstille brukerkravene. Særlig gjelder dette mht. nødvendige investeringer, og ved endringer og tillegg i datafangsten. Både sentrale organer med ansvar for KOSTRA samt brukerorganisasjoner må være villige til å bidra.

8. Annet

Intet å melde.

9. Referanser

Lovvedtak 93 (2013-2014): Vedtak til lov om endringer i plan- og bygningsloven (forenklinger i byggesaksdelen og oppheving av krav om lokal godkjenning av foretak) m.m. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Vedtak/Beslutninger/Lovvedtak/2013-2014/vedtak-201314-093/>

Prop. 121 L (2013–2014): Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). Endringer i plan- og bygningsloven (forenklinger mv. i plandelen). Tilråding fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet 13. juni 2014, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Solberg)
<http://www.regjeringen.no/pages/38729506/PDFS/PRP201320140121000DDDDPD FS.pdf>

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). LOV-2008-06-27-71. Sist endret: LOV-2014-06-20-52.
<http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

KOSTRA. Arbeidsgrupperapporter 2013. Notater / Documents 33/2013.
<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/kostra-arbeidsgrupperapporter-2013>

10. Vedlegg

Utkast til nye versjoner av skjema for 2014- og 2015-rapporteringen, med endringsmarkeringer

1. Skjema 20 Byggesaksbehandling, kulturminner, natur og nærmiljø
2. Skjema 20Plan. Fysisk planlegging
3. Skjema 51 Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (fylkeskommune)
4. Oppsett av faktaark. Nivå 2

Klima og energi

1. Oppsummering og anbefaling

1.1 Oppsummering

Arbeidsgruppa for KOSTRA klima og energi leverer med dette sin tredje rapport. Arbeidsgruppa har i 2014 bestått av følgende personer:

Henning Høie (leder)	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Aksel Håkonsen	KS, Midtre Namdal samkommune
Per Hjalmar Svæe	KS, Hordaland fylkeskommune
Simon James Loveland	KS, Trondheim kommune
Kjetil Bjørklund	KS
Dag Spilde	Norges vassdrags- og energidirektorat
Elin Økstad	Miljødirektoratet
Linn Ising	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Lisbet Høgset	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk

I 2014 ble det for andre gang gjennomført rapportering av energibruk i kommunenes og fylkeskommunenes egen egne bygninger. Alle de 18 fylkeskommunene rapporterte (Oslo rapporterer som kommune), mens over 350 av landets 428 kommuner rapporterte. Om lag 20 flere kommuner enn i fjor rapporterte.

Det er publisert nye nøkkeltall som beskriver energibruk, energieffektivitet målt i forhold til ulike størrelser som bygningsarealer og brukere, klimagassutslipp (CO₂) i forhold til energibruken og fornybarandel i energibruken. Det er også publisert nøkkeltall som beskriver energikostnadene og hvordan disse er fordelt på ulike tjenesteområder og energityper.

1.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler ny rapportering innen energibruk i vann- og avløpssektoren.

1.2.1 Rapportering av energibruk og energiproduksjon i vann- og avløpssektoren

Skjema 35A og 35B for kommunene utvides til også å omfatte energibruk i vann- og avløpssektoren.

Forslag til oppsett av spørsmål i skjema dersom rapporteringen skal skje på KOSTRA-skjema 35:

Energibruk innen funksjon 340 produksjon av vann og 345 distribusjon av vann og 350 Avløpsrensing og 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann¹

	El. kWh	Fjernvarme/ fjernkjøling. kWh	Fyringsolje. kWh	Naturgass. kWh	Bioenergi. kWh
Innkjøpt energi					
Egenprodusert energi					
Salg av energi					
Sum egen energibruk [regnes ut eller rapporteres?]					

¹ Det rapporteres for vann og avløp hver for seg, og produksjon og distribusjon hver for seg, i alt 4 spørsmålsmatriser.

Begrunnelse

- Energibruken i VA-sektoren er betydelig og på nivå med energibruken i skole og institusjoner som det allerede rapporteres på gjennom KOSTRA. Det er også en betydelig energiproduksjon i denne sektoren.
- Det er et stort energisparepotensial, og det er forventet betydelige tiltak i de nærmeste årene, og det er således viktig å ha oversikt over energibruken, slik at en har mulighet til å se effekten av tiltak.
- Det er stor interesse i VA-sektoren for energieffektivisering og for styringsdata på området. Norsk Vann har utviklet og testet ut en egen rapportering for energidata som vil bli inkludert i tilstandsvurderingen (bedreVA, Norsk Vann 2011). En rapportering i KOSTRA kan koordineres med eksisterende rapportering, og vil kunne gi kommunene og sentrale myndigheter en raskere tilgang på data fra langt flere kommuner.

Framdrift

Rapporteringen implementeres i 2015 og innpasses i eksisterende KOSTRA-skjema 35. Forslaget testes ut overfor et utvalg kommuner i og utenfor BedreVA høsten 2014.

En utvidelse av KOSTRA som foreslått her, forutsetter at SSB arbeid i forbindelse med dette finansieres utenfra.

1.2.2 Publisering

Arbeidsgruppa anbefaler at det utvikles nye nøkkeltall knyttet til energirapportering i VA-sektoren. Arbeidsgruppa anbefaler at det neste år vurderes om det skal etableres en egen statistikk i SSB basert på dette fagområdet.

2. Innledning

Arbeidsgruppa i KOSTRA for klima og energi leverer med dette sin tredje rapport. Alle medlemmene i arbeidsgruppa stiller seg enstemmig bak forslagene i rapporten.

2.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa har i 2014 bestått av følgende personer:

Henning Høie (leder)	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Aksel Håkonsen	KS, Midtre Namdal samkommune
Per Hjalmar Svae	KS, Hordaland fylkeskommune
Simon James Loveland	KS, Trondheim kommune
Kjetil Bjørklund	KS
Dag Spilde	Norges vassdrags- og energidirektorat
Elin Økstad	Miljødirektoratet
Linn Ising	Kommunal- og moderniserings
Lisbet Høgset	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk

Arbeidsgruppa har hatt ett møte første halvår 2014, og det planlegges et møte høsten 2014. På møtet i mars deltok Ole Lien, Norsk Vann, og May Rostad, Kinei AS med presentasjon av rapporteringssystemet BedreVA der nå 77 kommuner deltar frivillig. Gisle Berge, SSB presenterte arbeidet med vann- og avløpsdelen av KOSTRA (skjema 26).

De generelle føringene for arbeidet er i stor grad gitt i arbeidsgruppens mandat (se <http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/mandat-for-arbeidsgruppene>). Dette mandatet gjelder generelt for arbeidsgruppene i KOSTRA, og den enkelte gruppe må derfor selv avklare hvor den faglige grensen for gruppas ansvarsområde går. Denne KOSTRA-gruppa skal støtte opp under kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for oppfølging av Statlig planretningslinje for klima- og

energiplanlegging i kommunene, som pålegger kommunene å utarbeide energi- og klimaplaner, (se <http://www.regjeringen.no/planretningslinje-klima-energi.html?id=575764>).

Grunnlaget for etableringen av denne arbeidsgruppa er gjort nærmere rede for i de to forutgående arbeidsgrupperapportene.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjema 35 A, B, C og D er utarbeidet med de samme funksjonsinndelinger og utforming som skjema 34 A, B, C og D som gjelder arealrapportering. Dette er gjort både fordi en slik utforming allerede er kjent i kommunene/fylkeskommunene, og fordi data i de to skjemaene skal koples i nøkkeltall (energibruk/kvadratmeter). Den eneste endringen i skjemaene sammenlignet med forrige års utgave, er at alle energibrukstallene nå skal oppgis i kWh. En planlagt utvidelse av rapporteringen om biogassanlegg (se fjorårets arbeidsgrupperapport) er ikke gjennomført fordi behovet ikke var tilstrekkelig avklart

3.2 Kontroller i skjema

Det ble ikke lagt inn kontroller i skjema. Et problem er at oppgavegiverne opptrer ulikt mht. rapportering av 0. Noen skriver 0, mens andre ikke fyller ut feltet. Dermed kan tomt felt enten bety at kommunene mangler data, men har et energivareforbruk, eller at energivareforbruket er 0. I beregningene i KOSTRA regnes tomme felt som 0. Siden det er andre år med disse skjemaene, vil det fortsatt være en del kommuner som mangler data. I den grad disse har sendt inn skjema, vil det være en del tomme felt som egentlig skulle hatt verdi, men som blir tolket som 0. Det betyr at totaltall og gjennomsnittstall kan være noe underestimert. Vi har ikke funnet noen god måte å legge inn kontroll for dette, utenom at det i veiledningen og på skjema står tydelig at man skal fylle ut med 0 dersom de ikke har forbruk.

3.3 Innsamling av data

3.3.1 Skjemarapporteringen

Skjemarapporteringen fulgte vanlige rutiner for levering av skjema i KOSTRA. Dette var andre året med denne rapporteringen, og det var en betydelig økning i skjemainngangen sammenlignet med i fjor. Som en del av skjemarevisjonen ble det sendt ut purring til alle kommunene og fylkeskommunene som ikke hadde sendt inn hhv. skjema 35A og 35C. Det ble også sendt ut purring på foretaksskjema (B og D). Tabell 3.1 viser antall innkomne skjema.

Tabell 3.1. Innkomne skjema 35 i 2014 og 2013 (i parentes)

Skjema nr.	Antall innkomne skjema ved revisjonsstart 1. mai	Antall innkomne skjema til publisering 16. juni	Antall skjemaer som er endret i revisjonen
35A Kommune	357(301)	367(330)	37(45)
35B Kommuneforetak	106(74)	112(74)	6(4)
35C Fylkeskommune ¹	18(16)	18(16)	2(1)
35D Fylkeskommuneforetak ¹	5(1)	5(2)	0(0)

¹ Oslo rapporterer som kommune.

3.3.2 Eksterne data

Følgende data fra kilder utenfor KOSTRA inngår i nøkkeltallene:

Antall personbiler

Antall personbiler hentes fra SSBs statistikk basert på kjøretøyregisteret.

Antall elbiler

Antall el-biler hentes fra SSBs statistikk basert på kjøretøyregisteret, og omfatter personbiler med drivstofftype elektrisitet.

Antall ladestasjoner

Data for antall ladepunkt hentes fra Norsk Elbilforening, www.elbil.no, og omfatter alle typer tilgjengelige ladepunkt for el-bil.

Energivareforbruk i fjernvarmeverk

En rekke ulike energivarer med forskjellige CO₂-utslipp og fornybarandel inngår i produksjonen av fjernvarme. Energivareforbruket i fjernvarmeverk er hentet fra grunnlagsdata i SSB fjernvarmestatistikk. Tallene brukes til å beregne CO₂-utslipp og fornybarandel i fjernvarmeproduksjonen. Se nærmere beskrivelser i kapittel 6.1.1

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Dette var andre års rapportering av energiforbruk. Forbruket av de enkelte energivarene er langt på vei gjensidig substituerbare og kan ha store nivåforskjeller uten at det er feil, og det er derfor også begrenset hvilke kontroller man kan lage mot selve nivået i oppgitt forbruk. For likevel å kunne gi en fornuftig tilbakemelding til kommunene og fylkeskommunene, beregnet vi en del nøkkeltall basert på rapporteringen. Til hver enkelt kommune og fylkeskommune som hadde rapportert, sendte vi e-post med en tabell om hva de faktisk hadde rapportert siste år og foregående år (kommune og foretak i alt), og en tabell med beregnede nøkkeltall for den aktuelle kommune og gjennomsnitt for alle kommuner basert på rapporteringen per 15. mars. Stor forskjell i nøkkeltallsverdi mellom kommune og gjennomsnittet vil da indikere mulig feil.

Omtrent all kommunikasjon foregikk via e-post. Rundt 40 kommuner sendte inn rettelser, enten via e-post eller ved å sende inn skjema på nytt. Tilbakerapporteringen gjorde også at det ble oppdaget feil i arealtall rapportert på skjema 34 for en del kommuner. Rettelsene førte dermed til bedre samsvar mellom rapporteringen på disse skjemaene. I tillegg til rettelser av data, hadde en del kommuner rapportert de samme dataene på skjema 35A og 35B, slik at det ble dobbelttelling. Dette måtte rettes ved å sette ett av skjemaene til «ikke aktivt». Det kan ha ført til feil i enkelte skjema at forbruket i år, i motsetning til i fjor, skulle oppgis i kWh for alle energivarene, selv om dette ble presisert både i skjema og i veiledning.

Til de kommunene som ikke hadde rapportert, ble det sendt en henvendelse via e-post til kommunens/fylkeskommunens oppgitte kontaktperson for KOSTRA. Det resulterte i at antall kommuner som rapporterte økte fra 355 til 367. Ved revisjons-slutt var det fremdeles 48 kommuner som ikke hadde rapportert verken på A- eller B-skjemaet. Alle fylkeskommunene hadde rapportert ved revisjonsstart.

3.5 Publisering

De rapporterte dataene er publisert som nøkkeltall og grunnlagsdata i KOSTRA databasen (faktaarkene) og i Statistikkbanken, første gang 15. mars. Nye nøkkeltall i år ble publisert første gang 16. juni. Det har ikke vært problemer med publiseringen. Nøkkeltallene for klimatilpasninger er tatt ut pga. tekniske problemer. Disse vil bli lagt inn igjen til neste år.

3.6 Brukerreaksjoner

Nøkkeltallene som er basert på energirapporteringen har vært tilgjengelige siden 16. juni. Siden da, og som kommentarer under revisjonen, har vært noen få brukerreaksjoner, som alle har vært positive.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Det er ingen forslag til endringer i kontoplanen. Forslag til endringer ble lagt fram og begrunnet i fjorårets rapport (SSB 2013), og omfatter nye regnskapsarter fordelt på energitype tilsvarende det som rapporteres på skjema: strøm, fjernvarme, fyringsolje/parafin, naturgass og bioenergi. De nye regnskapsartene er rapportert første gang i 2014 for året 2013. Vi har ikke mottatt tilbakemeldinger fra denne rapportering.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Forslag til endringer i eksisterende rapportering

Arbeidsgruppa anbefaler at den etablerte rapporteringen av energibruk i egne bygninger videreføres uten endringer. Veiledningen til skjemaene bør gjennomgås på grunnlag av innkomne kommentarer på rapporteringsskjemaene.

5.2 Forslag til ny rapportering

Det legges frem ett forslag til ny rapportering. Det ene gjelder *energibruk i vann- og avløpssektoren*.

Forslaget som gjelder energibruk i VA-sektoren ble foreslått i 2013, og er nærmere utredet i 2014 i forhold til bl.a. annen rapportering på området, først og fremst BedreVA.

5.2.1 Energibruk i VA-sektoren

Arbeidsgruppa foreslår at skjema 35A og 35B for kommunene utvides til også å omfatte energibruk i vann- og avløpssektoren.

Begrunnelse for forslaget

Begrunnelsen for forslaget er beskrevet i arbeidsgrupperapporten for i fjor (SSB 2013, <http://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/attachment/131123?ts=1403f2ff410>, s.118), og argumentene er bekreftet i den utredningen som er gjort i samarbeid med Norsk Vann. Forslaget er motivert ut fra følgende forhold (oppsummert fra forrige arbeidsgrupperapport):

- Energibruken i VA-sektoren er betydelig i kommunal sammenheng, og på nivå med energibruken i skole og institusjoner som det allerede rapporteres på gjennom KOSTRA. Det er også en betydelig energiproduksjon i denne sektoren.
- Det er et stort potensial for energieffektivisering, og det er behov for å se effekten av tiltak.
- Det er stor interesse i VA-sektoren for energieffektivisering og for styringsdata på området. I 2013 deltok 77 kommuner i Norsk Vanns tilstandsvurdering av VA-tjenester (bedreVA). Disse kommunene omfatter om lag 3 mill. innbyggere.

Nærmere om BedreVA og utvikling av informasjonsgrunnlaget for energibruk i VA-sektoren

BedreVA er under stadig utvikling og antall kommuner som deltar er økende. Systemet har som formål å måle hvordan kommunene presterer mht. økonomisk effektivitet og kvalitet i VA-tjenestene sett i forhold til krav og normer og å gi kommunene tilbakemelding om dette. Nødvendig informasjon innhentes vha.

rapportering fra kommunene direkte til BedreVA og gjennom vann- og avløpsdelen av KOSTRA (skjema 26).

Det samles allerede inn data både for energiproduksjon og energibruk i BedreVA, men siden BedreVA først og fremst har et økonomi- og tjenesteperspektiv, er det ikke skilt mellom ulike energityper. Rapporteringen gjennom BedreVA kan dermed ikke dekke behovet for energidata. For de kommunene som har produksjon, er størrelsen på produksjonen vesentlig sammenlignet med brukt energi, men fordi det ikke skilles mellom energityper er det ikke mulig å vite om egenprodusert energi kan erstatte innkjøpt energi, og det er heller ikke mulig å beregne utslipp eller fornybarandel i energibruken. Energirapportering i BedreVA er derfor ikke detaljert nok. For å kunne beregne CO₂-utslipp og fornybarandel, må en eventuell energirapportering gjennom KOSTRA skille mellom energityper slik som det er gjort på skjema 35. Energirapporteringen gjennom KOSTRA bør ta sikte på å avlaste energirapporteringen gjennom BedreVA. For de kommunene som ikke deltar i BedreVA vil det bli økt rapporteringsbyrde, men arbeidsgruppa mener at denne informasjonen er nødvendig av hensyn til informasjonsbehovet i klima- og energiplanene som alle kommuner er pålagt å ha.

Tjenestene innen vann og avløp er organisert på ulike måter. En del kommuner utfører tjenestene selv, mens andre organiserer dem gjennom kommunale foretak, gjennom interkommunalt samarbeid eller kjøper fra private leverandører. Interkommunale selskaper (IKS) er foreløpig ikke en del av BedreVA, men skal inkluderes fra neste år. Varierende kommunesamarbeid gjør det utfordrende å fordele kostnader, energibruk og utslipp som er knyttet til VA-sektoren til de respektive kommunene. Anlegg for vannproduksjon og avløpsrensing kan ha virksomhetene konsentrert til en kommune, mens tjenestene de leverer (rent vann og avløpsrensing) kan omfatte innbyggerne i flere kommuner. Distribusjon omfatter imidlertid alle kommuner direkte, og distribusjon utgjør en vesentlig del av energibruken. Siden produksjon, rensing og distribusjon er fordelt på kommunene svært ulikt, og produksjon, rensing og distribusjon i tillegg er skilt i regnskapet, mener arbeidsgruppa at det er nødvendig å skille mellom produksjon/rensing og distribusjon i rapporteringen. I energirapporteringen gjennom BedreVA er det erfart at det for en del kommuner kan være vanskelig å skille mellom produksjon/rensing og distribusjon når det gjelder energikostnadene og energibruken, men dette har bedret seg over tid.

Det bør rapporteres for avløp og vann hver for seg. Utfordringen for en del kommuner er at en stor andel av kommunenes produksjon skjer i interkommunale selskap. Disse kommunene må derfor innhente disse dataene fra selskapene, noe som kan medføre ekstra arbeid og dårligere kvalitet i tallene. Arbeidsgruppa for VAR er konsultert om dette, men det anbefales ikke at rapporteringen gjøres på renseanleggsnivå i KOSTRA og på vannverksnivå i Mattilsynets MATS. Det ble også frarådet å utvide avløpsskjemaene i KOSTRA.

Arbeidsgruppa anbefaler derfor at kommunene står for energirapporteringen, og at det bør det på skjema 35 slik at energirapportering samles på ett sted. Hvis man skal fordele forbruket på kommunene ut fra informasjonen fra IKS, bør en se på muligheten for å fordele energibruken etter samme mal/ formel som kostnadsfordelingen. Da kan man dra nytte av noe som allerede eksisterer. Om det ikke er hensiktsmessig på distribusjon/ transport, kan det kanskje være mulig på produksjon/behandling. På sikt bør filuttrekk vurderes som innsamlingsmetode.

VA-sektoren skiller seg fra de andre tjenesteområdene som er omfattet av energirapporteringen i KOSTRA ved at det er en egenproduksjon av energi i VA-sektoren. Energiproduksjon bør derfor inkluderes i skjema.

En rapportering i KOSTRA vil gi en merverdi på to måter sammenlignet med det som innhentes i BedreVA:

1. Det skilles mellom ulike energityper i KOSTRA, men ikke i BedreVA. Dette er en helt nødvendig informasjon mht. styring av energibruken fordi ulike energityper har ulike anvendelsesmuligheter, miljøbelastning, pris og tilgang.
2. Man får et datatilfang som omfatter alle kommunene, noe som ikke er mulig gjennom dagens frivillige opplegg. Det vil også gi et felles sett med nøkkeltall (styringsdata) og publiseringsplattform for disse som også er vanskelig å oppnå i den frivillige ordningen.

Det forutsettes imidlertid at mest mulig av informasjon innhentet i KOSTRA og BedreVA er gjensidig utfyllende.

Oppgavebyrde

Oppgavebyrden anses som liten fordi mange kommuner allerede i dag har det meste disse opplysningene systematisert og tilgjengelig i forbindelse med frivillig deltakelse i BedreVA. En rapportering i KOSTRA må koordineres med rapportering i bedreVA slik at kommunene bare rapporterer en gang. KOSTRA-data vil foreligge tidligere enn rapporteringen i bedreVA, og det må utredes i hvilken grad energidata innhentet via KOSTRA kan erstatte noe av rapportering i bedreVA. Rapporteringen i bedreVA har som mål å gjenbruke mest mulig fra KOSTRA og MATS (Mattilsynets drikkevannsrapportering).

Forslag til hva som bør rapporteres gjennom KOSTRA

Arbeidsgruppa anbefaler at rapportering av energibruk og energiproduksjon iverksettes gjennom KOSTRA på skjema 35 A og B fra og med rapporteringsåret 2015. Innen avløp skilles det mellom Avløpsrensing (350) og Avløpstransport (353), og innen vann skilles det mellom Vannproduksjon (340) og Vandndistribusjon (345). Da følges den etablerte funksjonsinndelingen i KOSTRA. Før rapportering implementeres, tester SSB behovet, rapporteringsbyrde, spørsmålsformuleringer mm. i utvalgte kommuner tidlig på høsten 2014.

En utvidelse av KOSTRA som foreslått her, forutsetter at SSB arbeid i forbindelse med dette finansieres utenfra.

Det foreslås følgende i spørsmål i skjema:

Energibruk innen funksjon 340 produksjon av vann

	El. kWh	Fjernvarme/ fjernkjøling. kWh	Fyringsolje. kWh	Naturgass. kWh	Bioenergi. kWh
Innkjøpt energi					
Egenprodusert energi					
Salg av energi					
Sum egen energibruk [regnes ut eller rapporteres?]					

Energibruk innen funksjon 345 distribusjon av vann

	El. kWh	Fjernvarme/ fjernkjøling. kWh	Fyringsolje. kWh	Naturgass. kWh	Bioenergi. kWh
Innkjøpt energi					
Egenprodusert energi					
Salg av energi					
Sum egen energibruk [regnes ut eller rapporteres?]					

Energibruk innen funksjon 350 Avløpsrensing

	El. kWh	Fjernvarme/ fjernkjøling. kWh	Fyringsolje. kWh	Naturgass. kWh	Bioenergi. kWh
Innkjøpt energi					
Egenprodusert energi					
Salg av energi					
Sum egen energibruk [regnes ut eller rapporteres?]					

Energibruk innen funksjon 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann

	El. kWh	Fjernvarme/ fjernkjøling. kWh	Fyringsolje. kWh	Naturgass. kWh	Bioenergi. kWh
Innkjøpt energi					
Egenprodusert energi					
Salg av energi					
Sum egen energibruk [regnes ut eller rapporteres?]					

6. Ønskede endringer i faktaark**6.1 Nøkkeltall som allerede er publisert**

Nøkkeltall basert på eksisterende og lett tilgjengelige data ble publisert 2012 (KOSTRA-faktaark U1. Konsern - Klima og energi - nivå 2). Disse nøkkeltallene omfatter energikostnader for egne bygg, transport, avfall og planlegging.

Nøkkeltall basert på den nye rapporteringen av energibruk (KOSTRA-skjema 35), ble lagt til dette faktaarket og publisert første gang i 2013. Disse gir styringsinformasjon vedrørende energibruk i egne bygninger. Nøkkeltallene beskriver følgende forhold:

- energibruk
- energibruken fordelt på ulike energityper
- energieffektivitet målt i forhold til ulike størrelser som bygningsarealer og brukere
- klimagassutslipp (CO₂) i forhold til energibruken
- fornybarandel i energibruken
- energikostnadene fordelt på fornybar og ikke fornybar energi
- energikostnadene fordelt på ulike energityper

Nøkkeltallene for energibruk omfatter foreløpig bare energibruk i egen bygninger. Nøkkeltallene gjelder for eiendomsforvaltning samlet, samt egne nøkkeltall for administrasjon, førskole, skole, og institusjoner. Det er ikke laget egne nøkkeltall for kulturbygg og idrettsbygg fordi dette utgjør forholdsvis liten andel av energibruken, og det er vanskelig å knytte energibruken til presise areal- eller brukertall for disse tjenesteområdene.

Nøkkeltallene for energikostnader omfatter alle energikostnadene for de ulike tjenesteområdene, også for leide arealer der dette eventuelt posteres som energiutgifter og ikke leieutgifter. I fjor var det foreslått nøkkeltall som knyttet regnskap og forbrukstall direkte, men det ble ikke gjort fordi det en del vesentlige forskjeller i avgrensning (bl.a. er leide arealer ikke med i rapporteringen av faktisk forbruk), og fordi det kan være varierende kvalitet i både regnskaps- og

forbruksrapporteringen. Det vil slå ekstra sterkt ut når disse datakildene koples. I stedet er nøkkeltall for energikostnader laget etter «samme lest» som forbruksnøkkeltallene (prosentvis fordeling av kostnader på ulike energityper)

Alle nøkkeltallene er vist i vedlegg 2. I tillegg til nøkkeltallene, er også omtrent alle grunnlagsdataene som inngår i nøkkeltallene publisert på nivå 3 i KOSTRA-faktaarkene.

6.1.1 Forutsetninger om CO₂-utslipp og fornybarandel i nøkkeltallene

I tråd med prinsippene i det nasjonale klimagassregnskapet, er det for bioenergi og elektrisitet forutsatt 0 CO₂-utslipp ved bruk av energien. Utslipp forbundet med produksjonen rapporteres fra produsenten. For olje og naturgass er CO₂-utslippet er forutsatt å være beregnet til hhv. 268 og 201 g/kWh (se vedlegg nxxx). Selv om utslippet fra fjernvarme er knyttet til produksjonen, og ikke til sluttbruken, har vi i nøkkeltallene likevel forutsatt CO₂-utslipp ved bruk av fjernvarme. Vi har begrunnet det med at dette er et utslipp som kommunene kan påvirke, for eksempel gjennom å sortere ut plast fra restavfallet som går til forbrenning. De er også ofte eiere av fjernvarmeanleggene, og kan på den måten sette føringer for valg av energibærere til topplast. CO₂-utslippet fra fjernvarme i en kommune er beregnet på grunnlag av fossile energivarer som inngår i fjernvarmeproduksjonen basert på opplysninger i SSBs fjernvarmestatistikk for den aktuelle kommune. For kommuner som ikke har rapportert til SSBs fjernvarmestatistikk, er det beregnede landsgjennomsnitt på xxx g/kWh anvendt. Samme tall er også benyttet i beregningen av utslipp fra fylkeskommunal forbruk av fjernvarme.

Fornybarandelen er beregnet tilsvarende som CO₂-utslippet. Bioenergi forutsettes å være 100 prosent fornybart, mens for olje og naturgass er det forutsatt 0 prosent fornybarhet. Elektrisitet er en energibærer som kan være basert på ikke-fornybare og fornybare kilder. Norsk elektrisitet er i hovedsak basert på vannkraft, og er i denne sammenhengen regnet som 100 prosent fornybar. For fjernvarme har fornybarhet blitt beregnet på grunnlag av energivarene som inngår i fjernvarmeproduksjonen basert på opplysninger i SSBs fjernvarmestatistikk. For kommuner som ikke har rapportert til SSBs fjernvarmestatistikk, er det beregnede landsgjennomsnitt på xxx prosent anvendt. Denne fornybarandelen er også benyttet i beregningen av fornybarandel i fylkeskommunalt forbruk av fjernvarme.

6.2 Ønskede endringer i faktaarkene

Forslagene om rapportering knyttet til energibruk i VA-sektoren vil også gi grunnlag for nye nøkkeltall, se 6.2.2.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Nøkkeltall om ROS-analyser mm er fjernet pga. tekniske problemer. Disse vil bli tatt inn igjen neste år.

6.2.2 Forslag til nye nøkkeltall

Arbeidsgruppa vil drøfte det endelige tilfanget av nøkkeltall når endelig rapporteringsforslag foreligger. Foreløpig forslag er vist i tabell 6.1

Tabell 6.1 forslag til nye nøkkeltall med begrunnelse

Nøkkeltall	Informasjonsverdi/tolkning
Energibruk i VA-sektoren	
Energibruk pr enhet vann produsert	Indikator for energieffektiviteten i drikkevannproduksjonen
Energibruk i avløpsrensing pr tilknyttet personekvivalent	Indikator for energieffektiviteten i avløpsrensingen
Andel av energibruk produsert selv ("selvforsyningsgrad")	Indikator for utnyttelse av energipotensialet
CO ₂ -utslipp per enhet produsert vann	Indikator for utslippsintensiteten i VA-sektoren
CO ₂ -utslipp per enhet rensset avløp	Indikator for utslippsintensiteten i VA-sektoren
Fornybarandel i brutto energibruk	

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen nøkkeltall er endret

6.3 Annen publisering i SSB

SSB mener at det nye datatilfanget som har kommet i den nye KOSTRA-rapporteringen på skjema 35 i 2014 fortsatt ikke har tilstrekkelig kvalitet eller omfang til å etablere klima og energi i KOSTRA som offisiell statistikk. Dette bør imidlertid vurderes i 2015 når datatilfanget omfatter tre årgang med energidata, to årganger med differensierte økonomitall og eventuelle nye energidata fra VA-sektoren. En kan også anta at kvaliteten i energirapporteringen vil bedres etter hvert.

7. Videreutvikling av KOSTRA**7.1. Kvalitetsindikatorer og kommunal tjenesteproduksjon**

Anses å ikke aktuelt for dette arbeidsområdet siden klima og energi ikke omfatter tjenester.

7.2. Annet

Av videre utviklingsarbeid ble det bestemt at følgende oppgaver skal prioriteres:

1. opplegg for temperaturkorrigering av energibrukstallene
En innføring av temperaturkorrigerede energibrukstall forutsetter at faktorer for dette er enkelt tilgjengelig og lett kan innpasses i programmeringen av nøkkeltall.

Forbruket av energivarer varierer med temperatur. For å kunne sammenligne energibruken mellom år i forhold til variasjon i behovet som følge av temperaturvariasjoner, er det aktuelt å temperaturkorrigere forbrukstallene. En slik korrigering kan gjøres på grunnlag av "gradagstall" for hver kommune som publiseres av Enova. Det kan være hensiktsmessig at SSB foretar en eventuell temperaturkorrigering. Det sikre at det blir brukt et felles datagrunnlag og metode, og det vil også gi "stordriftsfordeler" og sammenheng til resten av publiseringen.

2. oppfølging av Vegdirektoratets arbeid for transportindikatorer for kommunene

De påfølgende punktene er hentet fra fjorårets rapport, og gjelder fortsatt.

I dette kapitlet presenteres kort temaer som arbeidsgruppa mener kan være viktig for å forbedre informasjonsgrunnlaget knyttet til klima og energi, men som arbeidsgruppa ikke har rukket å behandle i innværende år. Disse temaene vil

derfor kunne bli tatt opp av arbeidsgruppa i tida framover og utviklet videre i KOSTRA-sammenheng.

- **Biogass**

Det må vurderes om det kan utvikles et helhetlig rapporteringssystem for produksjon av biogass og biorest, og det må vurderes hvem som skal rapportere og på hvilken måte. Samordning mellom hva som allerede rapporteres fra anleggseier inn i Forurensning, hva som bør rapporteres inn i Forurensning, hva som inngår i rapportering på VAR-siden gjennom KOSTRA, og hva som kan hentes fra andre datakilder.

- **Transport**

Transport står for et stort utslipp av klimagasser. Som planmyndighet og egentransportør har kommunene vesentlig innflytelse på transportsektoren, og det er derfor et klart behov å utvikle et bedre informasjonsgrunnlag knyttet til kommunens arbeid og resultater av det innen transport. Mulighetene for å forbedre data knyttet til kommunal transport er imidlertid komplisert, blant annet fordi eget transportbehovet dekkes gjennom eide kjøretøy, leasede kjøretøy og bruk av ansattes biler.

- **Energibruk i leide bygg**

Forslaget om rapportering av energibruk i leide bygg er ikke tatt inn i arbeidsgruppas forslag, se kapittel 3. Dette henger sammen med at kommunene for en stor del mangler informasjon om energisystemene og forbruket i leide lokaler. Arbeidsgruppa vil se på muligheter for hvordan denne informasjonen kan forbedres, og deretter eventuelt på muligheter for å samle inn denne informasjonen.

- **Utnyttelse av omgivelsesvarme**

En del enøktiltak er knyttet til utnyttelse av lavtemperaturrenergi fra omgivelsene (luft, vann, jord, berg) gjennom varmepumper ("gratisenergi"). Det er ønskelig å kvantifisere omfanget av denne energien, men per i dag mangler det tilstrekkelig informasjon om bruk av varmepumper, og det er heller ikke utviklet gode nok metoder for å beregne dette. Viktig samarbeidspartner her vil være Enova.

- **Filuttrekk**

Det bør arbeides for å få mer av rapporteringen over på filuttrekk fra aktuelle saks- og fagsystemer i kommunene og fylkeskommunene. Et fungerende opplegg for filuttrekk vil gi bedre kvalitet på informasjonen i KOSTRA og samtidig lette kommunenes oppgavebyrde ved rapportering.

- **Publisering og formidling**

Det er viktig å synliggjøre resultatene som publiseres. Arbeidsgruppa bør se på andre publiseringsformer etter hvert som datagrunnlaget forbedres.

8. Referanser

Norsk Vann (2011): Tilstandsvurdering av kommunale vann- og avløpstjenester. Resultater 2011

(http://www.norskvann.no/images/olel/BedreVA_resultatrapport_2011_data.pdf)

SSB (2013): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2013. Notater 33/2013, Statistisk sentralbyrå.

SSB (2012): The Norwegian Emission Inventory. Documents 2012/43, Statistisk sentralbyrå (<http://www.ssb.no/en/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/the-norwegian-emission-inventory-2012>)

Samferdsel

1. Innledning

Arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel ble opprettet våren 1999. Det har vært utarbeidet en rapport hvert år siden. Gjennomføring av forvaltningsreformen i 2010 har økt og vil fremover øke betydningen av KOSTRA-Samferdsel. Statistikk av god kvalitet tilpasset den nye ansvarsfordelingen og signaler om økt satsing innenfor samferdselsområdet, er viktig både for kommunesektoren og staten og ikke minst i dialogen mellom forvaltningsnivåene. Områdets betydning understrekes gjennom etableringen av nytt ASSS-nettverk for samferdsel. Den første samlingen ble avholdt på Gardermoen 22. og 23. mai i år med deltagelse og innlegg fra arbeidsgruppa. Arbeidet med årets KOSTRA-samferdselssaker ble startet høsten 2013, med møte i arbeidsgruppa 24. september. Våren 2014 er det gjennomført tre møter i arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel, og det tas sikte på et oppfølgende i september/oktober i år.

1.1 Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

Representant	Etat
Arnold Langaas, Dag Namtvedt og Olav Sætre	SD (Samferdselsdepartementet)
Arne Gjerstad	NHO Transport
Sigurd Steinsund Pedersen	KMD (Kommunal- og moderniseringsdepartementet) ¹
Bendix Gunvaldsen og Inger Andrea Thrane	SVV (Statens vegvesen, Vegdirektoratet) ²
Grethe Hjelle	Akershus fylkeskommune
Turid Åsen Olsgård	VBT (Vegforum for byer og tettsteder)
Ingunn Monsen og Anne Johanne Enger	KS (Kommunesektorens organisasjon)
Jørn Kristian Undelstvedt	SSB, Seksjon for miljøstatistikk
Anni Fretheim	SSB, Seksjon for offentlige finanser
Jan Monsrud	SSB, Seksjon for transport-, reiselivs- og IKT- statistikk/leder
Asbjørn Wethal	SSB, Seksjon for transport-, reiselivs- og IKT- statistikk/sekretær

¹Charlotte Herje var til stede på de to første møtene i arbeidsgruppa under punktet om hvordan skille mellom utgifter til drift vs. vedlikehold. ²Alberte Ruud og Sari Wallberg deltok i det første møtet når databehovet knyttet til parkering ble diskutert. De redegjorde særlig for behovet for slike data i lys av Regjeringens arbeid med helhetlige bymiljøavtaler.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat

Arbeidsgruppa har forholdt seg til mandatet for 2014 innenfor egne funksjonsområder. Hovedpunktene i mandatet er:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og eventuelt gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag hvilke nøkkeltall og grunlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.

- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og å kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, med hensyn til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig med tanke på kvalitetsindikatorer.
- Vurdere indikatorer om universell utforming.
- Arbeidsgruppene skal følge opp nødvendig oppdatering av administrative registre for å sikre at kommunenes oppgavebyrde holdes på lavest mulig nivå.
- Arbeidsgruppene skal kritisk gjennomgå data som samles inn og publiseres i KOSTRA med sikte på å redusere rapporteringsbyrden og antallet indikatorer.
- Arbeidsgruppene skal også i 2014 vurdere gamle/nye kvalitetsindikatorer, blant annet i lys av SØF-rapporten. Gruppene skal rapportere særskilt om arbeidet med kvalitetsindikatorer til Samordningsrådet i KOSTRA i møtet i 2014.
- Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
- Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

Arbeidsgruppene skal rapportere til sitt respektive fagdepartement og parallelt til Samordningsrådet med frist 30. juni.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1 Oppsummering

Funksjonskontoplanen

Funksjonene for både fylkes- og kommuneveier ble forenklet gjeldende fra og med regnskapsåret 2013. Grunnet usikre tall gikk man vekk fra særskilt spesifisering av utgifter til miljø- og trafikksikkerhetstiltak. For regnskapsåret 2014 ble utgifter/inntekter knyttet til parkering fjernet fra kommuneveifunksjonen («rendyrket» tiltak rettet mot vei) og lagt til funksjonen Samferdselsbedrifter/transporttiltak (330). Arbeidsgruppa har ingen forslag til endring av funksjonskontoplanen for 2015.

Skille mellom drifts- og investeringsregnskapet

Arbeidsgruppa har mottatt flere innspill om behovet for å skille mellom veiutgifter til drift og vedlikehold i KOSTRA. Dette omtales nærmere i neste punkt. For at et slikt skille skal bli meningsfylt, er det en forutsetning at både kommuner og fylkeskommuner følger de samme prinsipper for når og hvilke anleggsmidler som skal aktiveres og avskrives. Det gis riktignok regler og retningslinjer for et slikt skille i blant annet GKRS, KRS nr.4., uten at vei omtales konkret. Arbeidsgruppa mener at det med fordel kan tas inn noe rundt denne problemstillingen i KMDs veileder for regnskapsåret 2015, særskilt knyttet til asfaltering/reasfaltering. Vi

rekker ikke å ha et tekstforslag klart innen fristen for denne innstillingen (30.06), men målsettingen er at det utarbeides et forslag til diskusjon i arbeidsgruppa til høsten. Det vil også være aktuelt å omtale dette i 1. november-brevet, eventuelt i et vedlegg til brevet.

Skille mellom drift og vedlikehold - fylkesveier

Arbeidsgruppa støtter innspillene/behovene for å skille mellom utgifter til drift og vedlikehold i KOSTRA, bl.a. for at det skal kunne føres gode dialoger om vedlikehold og etterslep mellom staten og fylkeskommunene. Det ble gjort et forsøk på et slikt skille i 2012 basert på daværende regnskapsføring på artene 070, 230 og 250. Beregningen førte ikke frem grunnet blant annet uensartet og manglende regnskapsføring på nevnte arter.

Arbeidsgruppa konkluderte imidlertid i 2012 med at det finnes tilstrekkelig informasjon i de fylkeskommunale regnskapene (basert på bevilgningskoder i SVV) til å gjøre et skille mellom drift og vedlikehold, men at denne informasjonen går tapt ved konverteringen til artskontoplanen i KOSTRA. I lys av hvor viktig disse dataene er som styringsinformasjon, ikke bare for samferdselsområdet, foreslo gruppa i rapporten for 2012 at problemstillingen ble løftet til KRD for utredning av hvordan dette kan løses innen KOSTRA-systemet.

SVV har arbeidet med å ferdigstille en konverteringstabell mellom SVVs kontoplan og KOSTRA og har rådført seg med KMD underveis. Arbeidet har til dels vært vanskelig, og har tatt noe lengre tid enn først antatt. I arbeidsgruppas siste møte (4. juni) kom det frem at konverteringen nå kan gjennomføres for samtlige fylker, og at det er mulig å foreta konverteringen for regnskapsåret 2014. Det vil i så fall medføre en del ekstraarbeid (omposterings) for fylkeskommunene (supplere med egne utgifter). Arbeidsgruppa ble derfor enig om å anbefale at iverksettelsen utsettes til 1. januar 2015 og etter at det er informert godt om omleggingen. Akershus fylkeskommune, KMD og SVV vil samarbeide om presentasjon/informasjon i KMDs veileder, i SSBs 1. november-brev og til fylkeskommuner og veiregioner. Forslaget skal være klart til arbeidsgruppas møte i september. Det kan også være aktuelt å informere på SSBs innrapporteringssider.

Det er ønskelig med et tilsvarende skille også for kommuneveier. SVV er ikke involvert i regnskapsføringen for kommuneveiene slik som for fylkesveiene, og kan følgelig ikke bidra på samme måte her. Noen erfaringer fra prosjektet knyttet til fylkesveier, kan kanskje overføres til et kommuneprojekt. Det faktum at parkering er tatt ut av funksjon 332 fra og med 2014, bør kunne forenkle oppgaven noe. Dette vil bli en sak på arbeidsgruppas dagsorden i 2015. Den første samlingen i ASSS-nettverket for Samferdsel bekreftet interessen for et skille mellom utgifter til drift og vedlikehold. Forhåpentligvis kan vi etter hvert forvente noe drahjelp derfra.

Forslag til justering av teksten i artskontoplanen (art 230)

I gjeldende KMD veileder er byggetjenester/bygg/nybygg stikkord i beskrivelsen av art 230. Arbeidsgruppa vil foreslå noen mindre justeringer i beskrivelsen av art 230 for å synliggjøre vei/anlegg på en bedre måte. Våre anbefalinger fremkommer i sin helhet senere i rapporten, mens vi her illustrerer vårt forslag kun med endringen i overskriften. Endringer er merket med rødt:

230 Vedlikehold, bygge-/anleggstjenester og nybygg/**nyanlegg**

Parkering

Utgifter og inntekter knyttet til parkering er som tidligere nevnt bestemt regnskapsført på funksjon 330 fra og med regnskapsåret 2014. Som omtalt i fjorårets rapport samt i arbeidsgruppas møte høsten 2013, ble det stilt spørsmål ved hva dataene om parkering som rapporteres i dag egentlig brukes til, og at formålet med datainnhenting må klargjøres.

Våren 2014 ble arbeidsgruppa opplyst om at det som en følge av bymiljøavtalene er oppstått et særskilt behov for å klarlegge databehovet om parkering. Statens vegvesens anbefalinger om målindikatorer vil være knyttet til to områder; trafikkutvikling og klimagassutslipp. Det vil bli laget forslag til indikatorer knyttet til to innsatsområder; arealbruksutvikling og bilrestriktive tiltak. Disse vil utvikles videre i samarbeid med KS og de fire største byområdene. Det legges også opp til å kunne bruke indikatorer i eksisterende bypakker. Det er indikatorer for innsatsområdet bilrestriktive tiltak, som vil kunne dekkes blant annet med parkeringsdata samlet inn gjennom KOSTRA.

Arbeidsgruppa var enig om å avvente videre utvikling av parkering i KOSTRA til det foreligger forslag til et endelig rapporteringsopplegg gjennom bymiljøavtalene. Inntil videre beholdes dagens spørsmål om parkering. Arbeidsgruppa påpekte også viktigheten av å unngå dobbelrapportering når nye rapporteringskrav fastlegges.

Publisering 16. mars

Publiseringen av 2013-tall gikk i hovedsak etter planen. SVV kunne heller ikke for 2013 levere tall for antall km FV med bredde mindre enn 6 meter, antall meter FV med forsterket midtoppmerking og antall km vegbelysning langs FV. SVV har for øvrig nå gitt beskjed om at data om vegbelysning ikke kan leveres fra NVDB, og vil følgelig bli tatt ut av bestillingen.

Endringer i skjema og filuttrekk

I kommuneskjemaet (skjema 24) foreslås antall lyspunkt tatt ut. Øvrige data knyttet til belysning, som er en betydelig utgiftspost for kommunene, beholdes.

Når det gjelder skjemaet for fylkeskommunene (skjema 50) ble det primært med bakgrunn i Samferdselsdepartementets behov, tatt inn en del nye spørsmål knyttet til fylkesveifergedriften i fjorårets skjema (for 2013-rapporteringen). Først etter grundig revisjon i SSB var det mulig å publisere data (publisert første gang 16.06.14). En viktig årsak til dette var en noe mangelfull rettledning. Den vil bli oppdatert i skjemaet for 2014.

I de to siste møtene i arbeidsgruppa er et forslag fra Samferdselsdepartementet og Statens vegvesen til utvidet rapportering fra fylkeskommunen grundig diskutert. Arbeidsgruppa foreslår at utvidelsen blir gjennomført i KOSTRA. Det betyr utvidet publisering av registerdata (fra NVDB) og via skjema. Registerdataene har Samferdselsdepartementet fått direkte fra den nasjonale veidatabanken, men som nå fases inn i SSBs ordinære, årlige bestilling av registerdata for publisering i KOSTRA. Slik sett er det ingen utvidelse, men en ytterligere samling av data i ett rapporteringspunkt. I følge SVV er det fylkeskommunene som er eier av produksjonsdata om fylkesveinettet, og disse dataene må følgelig hentes inn via skjema 50. En oversikt over nye registerdata (tilstandsdata) og forslag til utvidelse av skjema 50 (produksjonsdata) er vist nedenfor:

Fra register i SVV (NVDB) - tilstandsdata	Utvidelse av FK skjema (50) - produksjonsdata
Ant. km fylkesvei med tillatt aksellast <10 tonn	Ant. km fylkesvei åpnet for trafikk siste år
Ant. km fylkesvei med begrensning på totalvekt <50 tonn	Ant. km ny 4-felts fylkesvei med fysisk adskilte kjørebaneler åpnet for trafikk siste år
Ant. tunneler på fylkesvei med høydebegrensning <4m	Ant. km dekkelegging siste år (FV)
Ant. bruer på fylkesvei med tillatt aksellast <10 tonn	Ant. m midtrekkverk på 2 og 3 felts fylkesvei åpnet for trafikk siste år
Ant. bruer på fylkesvei med høydebegrensning <4m	Ant. km gang-/sykkelvei langs/på fylkesvei åpnet for trafikk siste år
Ant. km g-/s. vei i byer/tettsteder >5000 innbyggere	Ant. meter med forsterket midtoppmerking på fylkesvei åpnet for trafikk siste år
Km fylkesvei med begrensning på kj.t.lengde <19,5m	Ant. skredutsatte pkt på fylkesvei utbedret siste år
Ant. km kollektivfelt langs fylkesvei	
Ant. holdeplasser langs fylkesvei	
Ant. holdeplasser langs fylkesvei som er universelt utformet	Tilsvarende som for tilstandsdata, men åpnet for trafikk siste år
	Utvidelse av skjema 50 - tilstandsdata
	Ant. fylkesveifergesamband som bare kan trafikkeres av kjøretøy <4m
	Antall fylkesveifergesamband som bare kan trafikkeres av kjøretøy med aksellast <10 tonn
	Antall fraktede kjøretøy med fylkesveiferger målt i PBE (personbilenheter)

Arbeidsgruppa var enig i at det er behov for *produksjonsdata* som beskrevet ovenfor. Spørsmålet er imidlertid om KOSTRA er rett kanal for slik data-innhenting. Produksjonsdata kan ikke hentes fra NVDB. Dette gjøres heller ikke for riksveg. Det vil være avgjørende med god rettledning. Med utgangspunkt i innspill fra SVV er det foreslått en tekstlig omtale slik at rapporteringen på fylkesveg blir lik rapporteringen på riksveg. Denne kan bli justert i arbeidsgruppas møte til høsten (før produksjonssetting av skjema).

Samferdselsdepartementet er meget interessert i at det blir gjort et forsøk på datainnhenting, og begrunner sitt syn som følger (inklusive fylkesveiferger):

”Samferdselsdepartementet som sektordepartement har behov for kunnskap om tilstanden innen fylkeskommunal samferdsel generelt og om satsing og utvikling på ulike prioriterte politikkområde spesielt. Ønsket om utvidet rapportering må ses i lys av det. De dataene som etterspørres gir dessuten kunnskap som ikke bare kommer staten til gode, men som også er relevant og nyttig for fylkeskommunene. Det etterspørres blant annet produksjonsdata (ny veg, dekkelegging, ny fire-feltsveg m.m.), for å få et bilde av hvordan fylkeskommunen har prioriterte samferdsel det siste året. Videre bes det om opplysninger om tilstanden på fylkesvegnettet, blant annet for å kartlegge flaskehals. Spørsmål knyttet til fylkesvegferjedrifta reflekterer et slikt behov. Det er også behov for rapporteringer på politiske satsingsområder, som produksjon av ny gang- og sykkelveg, utbedringer av skredpunkt og antall holdeplasser som er universelt utformet. Alt dette er nødvendig kunnskap for å kunne utøve ansvaret som sektordepartement på en tilfredsstillende måte.”

Når det gjelder utvidelsen av skjema 50 med hensyn på *tilstandsdata* vil tallet på personbilenheter (PBE - en omregning av andre kjøretøytyper til personbilenheter) være en interessant tilleggsinformasjon til antall fraktede kjøretøy på

fylkesveiferges. Tallet på PBE gir et bedre sammenligningsgrunnlag av fergenes reelle transportproduksjon.

Det er ønske om ytterligere data knyttet til universell utforming, også av terminaler i tillegg til holdeplasser. Her må det imidlertid gjøres en del arbeid med hensyn på definisjoner og spørsmålsformuleringer, som antagelig først kan ferdigstilles ved årsskiftet 2014/2015

Justering av nøkkeltall og faktaark

For kommunene er det ikke forslag til nye indikatorer for 2014-dataene For fullstendig oversikt over faktaarket for kommunene, se vedlegg 7.

Som en følge av forslaget om ny datainnhenting av tilstands- og produksjonsdata fra register og skjema (jf. forrige punkt), vil det bli utvidet publisering av grunnlagsdata og indikatorer for 2014-rapporteringen. Forslaget vist i avsnittet foran og vedlegg 8 er ikke endelig, og kan bli noe justert i arbeidsgruppas møte til høsten.

Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har i tråd med mandatet de siste to årene hatt en grundig gjennomgang av mulige kvalitetsindikatorer på området Samferdsel. De viktigste nye forslagene er knyttet til universell utforming av holdeplasser. Her er datagrunnlaget fortsatt mangelfullt, men det er håp om at SVV kan rapportere noen data for 2014 eventuelt 2015

3. Evaluering av siste rapportering (for 2013)

3.1 Utarbeiding av skjema

Det var ingen endringer i kommuneskjemaet for 2013.

I fylkesskjemaet (skjema 50) ble det tatt inn nye spørsmål om fylkesveifergedriften:

- Antall fylkesveifergesamband i alt, og fordelt på åpningstider for ulike PBEÅDT-grupper
- Antall avganger i døgnet for ulike PBEÅDT-grupper og takstsoner
- Gjensitting

Så godt som alle fylkeskommunene med fylkesveifergedrift, besvarte ett eller flere av de nye spørsmålene feil. Det var dessuten satt av for få posisjoner til feltet om antall fraktede kjøretøy i fylkesskjemaet. Samlet førte dette til noe merarbeid under revisjonen.

Arbeidet med å oppdatere spørreskjemaene i Designer gikk bra.

3.2 Kontroller i skjema

Det ble ikke lagt inn noen nye kontroller i 2013-skjemaene.

3.3 Innsamlingen av data (rapporteringen)

Tabellen nedenfor viser antall innkomne skjema og regnskap for 2013-publiseringen per 15. mars og 16. juni 2014:

	15.03.14				16.06.14			
	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap
Fylke	17	89,5 %	19	100 %	19	100 %	19	100 %
Kommune*	382	89,3 %	415	97,0 %	398	93 %	427	99,8 %

* Bydelsregnskap er ikke inkludert.

15.03.14

Tallet på kommuneskjema har de seneste årene stabilisert seg på rundt 370-380. I 2014 ble 17 skjema mottatt innen publisering av foreløpige tall. Også antall regnskap har de siste årene vært rundt 380, og var for 2013 382. Svarinngangen må sies å være tilfredsstillende.

16.06.14

Tabellen viser full dekning i både tjeneste- og regnskapstall for fylkeskommunene etter revisjonen. For kommunene er dekningsgraden på 93 prosent for skjema, mens dekningsgraden for regnskap er tilnærmet 100 prosent.

Det er som vanlig sendt og mottatt et stort antall e-post i alt, noen flere enn tidligere år både for kommunene og fylkeskommunene. Det er i tillegg et betydelig antall henvendelser over telefon.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonsinnsatsen er noe forsterket sammenlignet med tidligere ved at det er tilført mer revisjonsressurser. Ved mistanke om feil, ble det sendt e-post til skjemaansvarlig kontaktperson. Manglende svar på henvendelsen ble purret, men det er fortsatt noen kommuner som ikke følger opp revisjonshenvendelser fra SSB.

3.5 Publisering

Publiseringen av 2013-tall gikk i hovedsak etter planen. SVV kunne heller ikke denne gang levere breddedata for fylkesveiene og antall meter fylkesvei med forsterket midtoppmerking. Tall for belysning langs fylkesveiene ble heller ikke levert, men her har SVV nå klargjort at slike data ikke vil bli tilgjengelig i NVDB. Indikatorer og grunnlagsdata for de nye spørsmålene om fylkesveiferger ble først publisert 16.6. De mest detaljerte tallene vil bli frigitt som egen Statistikkbanktabell i forbindelse med DS-publiseringen 27. juni.

3.6 Brukerreaksjoner

Det har kommet noen få brukerreaksjoner for 2013-rapporteringen og spørsmålene er blitt besvart fortløpende. Blant annet har Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) minnet om sin henvendelse fra 2013 om muligheten for produksjonsdata knyttet til fylkesveinettet. De er informert om Samferdselsdepartementets innspill (tidligere omtalt) og arbeidsgruppas forslag til utvidelse av skjema 50 for å fange opp denne type endringsdata

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Forslag til justering av teksten i artskontoplanen (art 230)

Arbeidsgruppa har ingen forslag til endringer verken i funksjons- eller artskontoplanen for regnskapsåret 2015. Vi vil kun foreslå en justering av teksten for art 230 i KMDs veileder for 2015. I gjeldende KMD veileder er byggetjenester/bygg/nybygg stikkord i beskrivelsen av art 230. Arbeidsgruppa vil foreslå noen mindre justeringer i beskrivelsen av art 230 for å synliggjøre vei/anlegg på en bedre måte (de forslåtte endringene er markert med rødt):

Art 230 Vedlikehold, bygge-/anleggstjenester og nybygg/nyanlegg

Art 230 skal kun omfatte innkjøp av varer/tjenester fra andre.

- Vedlikeholdsavtaler **anlegg og** bygninger, innvendig og utvendig
- Innvendig vedlikehold og utvendig vedlikehold
- Vedlikehold av kummer og anlegg
- Vedlikehold av ytre anlegg
- Vedlikehold og nyanlegg av veier
- Utgifter vedrørende drift av veibommer
- Byggetjenester ifm påkostning eller **nyanlegg/nybygg** (rivning, rigging, grunnarbeider, ombygging, utvikling mv)

Under art 230 plasseres alle utgifter knyttet til kjøp av tjenester for vedlikehold av bygg, nybygg, **anlegg og nyanlegg**, inkl. eksempelvis **veier og** installasjons-tjenester, men ikke inventar og utstyr til nybygg/**nyanlegg** (jf. art 200). Det kreves ingen oppsplitting av entreprenørfakturaer på eksempelvis arbeid og materialer. Utgiftene føres samlet. Art 230 omfatter ikke vedlikehold av utstyr som ikke er direkte **relatert til bygg eller anlegg**, dette føres på art 240.

Art 230 har ulik betydning i drifts- og investeringsregnskapet. I driftsregnskapet gir arten uttrykk for utgifter til vedlikehold. I investeringsregnskapet gir arten uttrykk for utgifter til bygge- **eller anleggstjenester** ved påkostninger eller investering i nybygg/**nyanlegg**. Skillet mellom vedlikeholdsutgifter og utgifter til påkostning/ investering er beskrevet i Kommunal regnskapsstandard (F) nr. 4 *Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet*, se www.gkrs.no.

Forslag til justering av KMDs veileder om skillet mellom drifts- og investeringsregnskapet

Arbeidsgruppa mener det bør tas inn et avsnitt i KMDs veileder for 2015 om hvilke prinsipper som gjelder for aktivering og avskrivning av anleggsmidler med vekt på asfaltering/reasfaltering. Vi rekker ikke å ha et tekstforslag klart innen fristen for denne innstillingen (30.06), men målsettingen er at SVV, KMD og SSB i fellesskap utarbeider et forslag til diskusjon i arbeidsgruppas møte til høsten. Det vil også være aktuelt å omtale dette i 1. november-brevet, eventuelt i et vedlegg til brevet.

Forslag til informasjon i KMDs veileder mv. om konvertering mellom SVVs kontoplan og KOSTRA

KRD har i samarbeid SVV arbeidet med å ferdigstille en konverteringstabell mellom SVVs kontoplan og KOSTRA. Arbeidet har vært krevende, men et opplegg som kan gjennomføres for samtlige fylker for 2014-regnskapsdataene er nå på plass. Det vil i så fall medføre en del ekstraarbeid (omposterings) for fylkeskommunene (supplere med egne utgifter). Arbeidsgruppa anbefaler derfor å utsette iverksettelsen til 1. januar 2015 og etter at det er informert godt om omleggingen. Akershus fylkeskommune, KMD og SVV vil samarbeide om presentasjon/informasjon i KMDs veileder, i SSBs 1. november-brev og til fylkeskommuner og veiregioner. Forslaget skal være klart til arbeidsgruppas møte i september. Det kan også være aktuelt å informere på SSBs innrapporteringssider.

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa har hatt en grundig behandling av spørreskjemaene samt registerdataene som foreslås hentet inn i 2015 for rapporteringsåret 2014.

5.2 Forslag til endring

Skjema kommune (skjema 24)

Arbeidsgruppa foreslår at spørsmålet om antall lyspunkt langs kommunale veier og langs fylkes- og riksveier som kommunen betaler for, tas ut i skjemaet for 2014-rapporteringen. Etter arbeidsgruppas mening er det tilstrekkelig å spørre etter antall km kommunale veier og gater med belysning.

Med jamne mellomrom sjekkes registerdataene over lengde kommunal vei mot kommunens egne oversikter. For 2014 foreslås det følgelig igjen å preprinte antall km kommunal vei i henhold til NVDB. Eventuelle større avvik vil bli tatt opp med Statens kartverk.

Skjema fylke (skjema 50)

Skjema 50 ble i fjor utvidet med spørsmål knyttet til fylkesveifergedriften. Ytterligere tre spørsmål om denne driften foreslås tatt inn i år, herav tallet på PBE (personbilenheter), se tabellen nedenfor. Det vil gi et bedre bilde av fergenes reelle transportproduksjon.

Et notat fra Samferdselsdepartementet om utvidet rapportering forelå til arbeidsgruppas andre møte. Dette ble grundig diskutert i de to påfølgende møtene. Ønsket om utvidelsen er todelt. Arbeidsgruppa hadde ingen motforestillinger mot den første utvidelsen som omfatter utvidet KOSTRA-rapportering med grunnlag i registerdata, dvs. fra den nasjonale veidatabanken (NVDB) i Statens vegvesen. Dette er data knyttet til fylkesveienes tilstand som Samferdselsdepartementet tidligere har mottatt direkte fra Vegdirektoratet, men som nå vil bli tatt inn i SSBs årlige databestilling fra direktoratet. Rapportering på tilstandsdata foreslås å fokusere på flaskehals på vegnettet, dvs. at det rapporteres på andel vegnett med ulike begrensninger. Utover dette er det et ønske, og behov for, data om produksjonen i løpet av siste år. Dette er ikke mulig å hente fra NVDB. Fylkeskommunene er også eier av produksjonsdataene, og bør derfor være de som står for rapporteringen. Arbeidsgruppa har derfor konkludert med/vil foreslå at det gjøres et forsøk med innhenting av produksjonsdata fra og med rapporteringsåret 2014 gjennom skjema 50.

Samferdselsdepartementet begrunner sitt databehov som følger:

”Samferdselsdepartementet som sektordepartement har behov for kunnskap om tilstanden innen fylkeskommunal samferdsel generelt og om satsing og utvikling på ulike prioriterte politikkområde spesielt. Ønsket om utvidet rapportering må ses i lys av det. De dataene som etterspørres gir dessuten kunnskap som ikke bare kommer staten til gode, men som også er relevant og nyttig for fylkeskommunene. Det etterspørres blant annet produksjonsdata (ny veg, dekkelegging, ny fire-feltsveg m.m.), for å få et bilde av hvordan fylkeskommunen har prioriterte samferdsel det siste året. Videre bes det om opplysninger om tilstanden på fylkesvegnettet, blant annet for å kartlegge flaskehals. Spørsmål knyttet til fylkesvegerjedrifta reflekterer et slikt behov. Det er også behov for rapporteringer på politiske satsingsområder, som produksjon av ny gang- og sykkelveg, utbedringer av skredpunkt og antall holdeplasser som er universelt utformet. Alt dette er nødvendig kunnskap for å kunne utøve ansvaret som sektordepartement på en tilfredsstillende måte.”

Fra register i SVV (NVDB) - tilstandsdata	Utvidelse av FK skjema (50) - produksjonsdata
Ant. km fylkesvei med tillatt aksellast <10 tonn	Ant. km fylkesvei åpnet for trafikk siste år
Ant. km fylkesvei med begrensning på totalvekt <50 tonn	Ant. km ny 4-felts fylkesvei med fysisk adskilte kjørebåner åpnet for trafikk siste år
Ant. tunneler på fylkesvei med høydebegrensning <4m	Ant. km dekkelegging siste år
Ant. bruer på fylkesvei med tillatt aksellast <10 tonn	Ant. m midtrekkverk på 2 og 3 felts fylkesvei åpnet for trafikk siste år
Ant. bruer på fylkesvei med høydebegrensning <4m	Ant. km gang/sykkelvei langs/på fylkesvei åpnet for trafikk siste år
Ant. km g-/s. vei i byer/tettsteder >5000 innbyggere	Ant. meter med forsterket midtoppmerking på fylkesvei åpnet for trafikk siste år
Km fylkesvei med begrensning på kj.t.lengde <19,5m	Ant. skredutsatte pkt. på fylkesvei utbedret siste år
Ant. km kollektivfelt langs fylkesvei	
Ant. holdeplasser langs fylkesvei	
Ant. holdeplasser langs fylkesvei som er universelt utformet	Tilsvarende som for tilstandsdata, men åpnet for trafikk siste år
	Utvidelse av skjema 50 – tilstandsdata
	Ant. fylkesveifergesamband som bare kan trafikkeres av kjøretøy <4m
	Ant. fylkesveifergesamband som bare kan trafikkeres av kjøretøy med aksellast <10 tonn
	Ant. fraktede kjøretøy med fylkesveiferge målt i PBE (personbilenheter)

Filuttrekk/registerdata

Følgende data bestilles fra SVV for rapporteringsåret 2014:

Bestilling av filuttrekk fra den nasjonale vegdatabanken i Statens vegvesen i 2015 for statistikkåret 2014. Frist for rapportering 16.2.2015 (Samferdselsdepartementets ønsker er merket med blått)

	Måle-enhet	Fordeling på regionalt nivå			Merknader
		Hele landet	Fylke	Kommune	
Riks-, fylkes-, kommune-, privat- og skogsbilveg	Km	x	x	x	
Fylkesveg uten fast dekke	Km	x	x		
Fylkesveg med 4 felt	Km	x	x		
Fylkesveg med tillatt aksellast på 10 tonn og over	Km	x	x		Utgår
Fylkesvei med tillatt aksellast <10 tonn	Km	x	x		
Fylkesveg med tillatt aksellast opp til og med 8 tonn	Km	x	x		Utgår
Fylkesvei med begrensning på totalvekt <50 tonn	Km	x	x		
Fylkesveg med fartsgrense 50 eller lavere	Km	x	x		
Fylkesveg med vegbredde mindre enn 6 meter	Km	x	x		Ikke levert foreløpig. Er datakvaliteten god nok for levering i 2015?
Fylkesvei med begrensning på kj.t.lengde <19,5m	Km	x	x		
Underganger på fylkesveg med høydebegrensning lavere enn 4 m	Antall	x	x		
Fylkesveg med dårlig eller svært dårlig dekketilstand	Km	x	x		
Fylkesveg uten fast dekke >5000 ÅDT	Km	x	x		
Tunneler på fylkesveg	Km	x	x		
Tunneler på fylkesveg	Antall	x	x		
Tunneler på fylkesveg med lengde 500 m og over	Antall	x	x		
Tunneler på fylkesvei med høydebegrensning <4m	Antall	x	x		
Vegbruer på fylkesveg	Antall	x	x		
Vegbruer på fylkesveg med tillatt aksellast på 10 tonn	Antall	x	x		Utgår, men erstattes av neste indikator
Bruer på fylkesvei med tillatt aksellast <10 tonn	Antall	x	x		
Bruer på fylkesvei med høydebegrensning <4m	Antall	x	x		
Midtrekkverk på to og trefelts fylkesveger	Meter	x	x		
Gang- og sykkelveger (statlig eller fylkeskommunalt ansvar) langs fylkesvei	Km	x	x		
Gang- og sykkelvei i byer/tettsteder >5000 innbyggere	Km	x	x		
Forsterket midtoppmerking (rumlefelt), på fylkesveg	Meter	x	x		Ikke levert foreløpig. Er datakvaliteten god nok for levering i 2015?
Støyskjermer og voller langs fylkesvei	Meter	x	x		
Kollektivfelt langs fylkesvei	Antall	x	x		
Holdeplasser langs fylkesvei*	Antall	x	x		
Holdeplasser langs fylkesvei som er universelt utformet*	Antall	x	x		

* Det er usikkert om data vil være klare til slik at de kan rapporteres på fra 2014.

6. Ønskede endringer i faktaark**6.1 Generell vurdering av faktaarkene**

Faktaarkene for både kommune og fylkeskommune ble nøye gjennomgått for et par år siden. For 2015-publiseringsen av 2014 data, foreslås noen nye indikatorer og nye grunnlagsdata som følge av forslaget om å innhente mer register- og skjema data.

6.2 Ønskede endringer

For kommunene er det ingen forslag til nye indikatorer. For fullstendig oversikt over faktaarket for kommunene, se vedlegg 7.

De viktigste endringene i faktaarket for fylkene er utvidelser som følge av nye registerdata og utvidelse av skjema 50. En oversikt over endringene er gitt i vedlegg 8.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Innledning

Videreutvikling av KOSTRA samferdsel vil blant annet bli sett i sammenheng med oppfølging av helhetlige bymiljøavtaler og mulige forslag fra det nyoppnevnte ASSS-nettverket for samferdsel. Utover dette kan det også komme forslag fra Vegfaglig nettverk for Drammensregionen og VBT til vurdering. Statlige myndigheters beslutninger fremover knyttet til nasjonale føringer for fylkesvegnettet kan også føre til ytterligere informasjonsbehov gjennom KOSTRA.

7.1 Skille mellom drift og vedlikehold

I regi av arbeidsgruppa har SVV og KMD laget et opplegg for å konvertere arter fra bevilgningsregnskapet i SVV til KOSTRA-arter. Opplegget gjør det mulig å skille mellom veiutgifter til drift og vedlikehold for fylkeskommunene. Opplegget er klart for å testes på 2014-dataene, men vil ikke bli satt i ordinær drift før i 2015, med første publisering i 2016..

7.2 Brutto- og netto investeringsutgifter

I det tidligere omtalte forslaget til (notatet fra) Samferdselsdepartementet og Statens vegvesen om utvidet databehov, er kun tjenestedata omtalt (mer tilstandsdata fra register og produksjonsdata i skjema 50). Notatet omfattet også en bolk om behov for regnskapsdata. Disse utvidelsene er/er i ferd med å gjennomføres (f.eks. skille mellom drifts- og vedlikeholdsutgifter). Det som gjenstår er å komme frem til/definere størrelsen *netto investeringsutgifter* da Samferdselsdepartementet ønsker å få frem hvor mye fylkeskommunene bruker av egne midler (rammetilskudd og skatter) og lån til investeringer i vei. Det vil derfor være nødvendig å trekke ut eksterne finansieringsmidler, for eksempel bompengemidler. Arbeidet er så vidt påbegynt, men vil bli fulgt opp til høsten/våren 2015.

7.3 Kvalitetssikring av V-base

Tallet på kilometer kommunevei inngår i flere indikatorer på området samferdsel. Det er derfor viktig at både kommuner og Statens vegvesen/Statens kartverk har noenlunde samme oppfatning om kommunale veilengder. Gjennom arbeidet med KOSTRA har vi registrert at dette ikke alltid er tilfelle. I skjema for 2014 vil det bli preprintet informasjon om antall kilometer kommunevei fra registeret, samtidig som vi vil be om kommunens eget anslag. Større avvik vil bli drøftet med Statens kartverk

7.4 Betydelige utgiftsposter

Utover å få bedre tall for belysning, er det også andre kostnadskrevende prosesser i kommunene det kan være ønskelig å få bedre og mer sammenlignbare data om. Dette gjelder i første rekke for utgifter til vintervedlikehold, dekkelegging, drenering og renhold. Spesielt dette med utgifter til vintervedlikehold ble nevnt som en særlig interessant indikator for publisering i KOSTRA i møtet i ASSS-nettverket for samferdsel i mai 2014.

7.5 Parkering

Som tidligere beskrevet vil arbeidsgruppa avvente eventuelle forslag til databehov i forlengelsen av arbeidet med nye bymiljøavtaler før det blir tatt noe standpunkt om forslag til nye tjenesteindikatorer skal foreslås implementert i KOSTRA. Inntil videre beholdes eksisterende indikatorer. Dersom det viser seg å bli et sterkt ønske om ytterligere data om parkering, og dette kan favnes i KOSTRA-folden, vil det være naturlig å gå videre med å vurdere muligheten for hvordan KOSTRA kan kartlegge inntekter og kostnader knyttet til parkering.

7.6 Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har over flere år hatt en omfattende prosess med å utvikle kvalitetsindikatorer innen KOSTRA-Samferdsel.

Status for kvalitetsindikatorer innen KOSTRA-Samferdsel er:

Dagens kvalitetsindikatorer

- **Andel kilometer fylkesvei med dårlig eller svært dårlig dekketilstand (fylke)**
Indikatoren sier noe om standarden på fylkesveinettet. Dataene fås fra Nasjonal vegdatabank.
- **Antall setekilometer for buss per innbygger (fylke)**
Indikatoren sier noe omfanget på busstilbudet. Dataene hentes fra SSBs kollektivtransportundersøkelse.
- **Andel kommunale veier og gater uten fast dekke (kommune)**
Indikatoren sier noe om kvaliteten på kommuneveinettet. Dataene fås fra skjema 24 og Nasjonal vegdatabank.
- **Antall parkeringsplasser skiltet for bevegelseshemmede per 10 000 innbyggere**
Indikatoren sier noe om tilgjengeligheten til parkeringsplasser for forflytningshemmede. Dataene hentes fra KOSTRA-skjema 24.

Mulige kvalitetsindikatorer, men hvor datagrunnlaget foreløpig er for dårlig eller mangler

- **Indikator for støy (fylke)**
SSB publiserer våren 2013 en artikkel om støyplager (SPI) for 1999 og 2011. Den vil imidlertid bare bli publisert hvert 3. eller 5. år. Indikatoren sier noe om andelen av befolkningen som er utsatt for støy fra veitrafikken.
Arbeidsgruppas konklusjon: I KOSTRA-sammenheng blir dette gamle data. Publisering utsettes inntil videre, og vurderes på nytt hvis mere aktuelle data blir tilgjengelig.
- **Andel holdeplasser som er universelt utformet**
Norsk Reiselivs Informasjon har ansvaret for Holdeplassregisteret og får data fra bl.a. fylkeskommunene. NVDB vil få data derfra. Arbeid med Holdeplassregisteret er i gang. Det er usikkert om dataene kan rapporteres i februar 2015 for 2014
Arbeidsgruppas konklusjon: Indikatorene publiseres så snart dataene er på plass i NVDB, forhåpentligvis per 15. mars 2015

Kvalitetsindikatorer på områder som følges løpende av arbeidsgruppa

- **Indikatorer om svevestøy**
- **Indikatorer om kollektivandelen**
- **Indikatorer om sykkelbruk**

8. Vedlegg

1. Utkast til skjema 24 Samferdsel for 2014
2. Utkast til rettledning for skjema 24 Samferdsel for 2014
3. Utkast til fylkesskjema for 2014
4. Utkast til rettledning for skjema 50 Samferdsel for 2014
5. Utviklingen i funksjonsinndelingen på området Samferdsel 1999-2014
6. Funksjonsinndelingen for 2015 for rapporteringsåret 2014
7. Forslag til nøkkeltall (nivå 2) for kommunene for 2014
8. Forslag til nøkkeltall (nivå 2) for fylkene for 2014

Brann- og ulukkesvern

1. Innleiing

1.1 Arbeidsgruppa sitt ansvar og samansetting

Arbeidsgruppa består av følgjande:

Magne Bjerckseth, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)
Frode Sandvin Folkedal, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)
Trygve Lennavik, KS (Molde kommune/ Norsk brannbefals landsforbund)
Bjørn Sigmund Andersen, KS (Tønsberg kommune)
Olav Solli, Statistisk sentralbyrå (SSB)
Trond Ekornrud, Statistisk sentralbyrå (SSB)

Det vart halde eitt møte i arbeidsgruppa våren 2014.

Gruppa sitt arbeidsfelt dekkjer følgjande funksjonar i KOSTRA:

338 Førebygging av brannar og andre ulykker

339 Beredskap mot brannar og andre ulykker

Gruppa arbeider etter det generelle mandatet for KOSTRA sine arbeidsgrupper.

2. Oppsummering og tilråding

2.1 Oppsummering

For første gong på fire år publiserte KOSTRA Brann- og ulukkesvern oppdaterte årgangar med rekneskaps- og tenestedata ved den førebelse publiseringa 16.mars.

Etter ei omlegging til nytt rapporteringssystem i Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) for nokre år tilbake har ressursmangel og innkøyringstid gjort at dei ikkje har vore i stand til å levera oppdaterte årgangar med tenestedata til dei oppgitte fristane, som KOSTRA har sett for dei to publiseringane 15.mars og 15.juni.

SSB sitt vedtak om opplysningsplikt og eit tettare samarbeid mellom DSB og SSB dei siste åra har bidrege til at DSB i 2014 leverte oppdaterte 2013-årgangar av tenestedata i god tid før dei to publiseringane i mars og juni. DSB vil halda SSB fortløpande orientert dersom det viser seg at dei ikkje er i stand til å levera til dei gitte fristane i åra som kjem.

1.juli skal det publiserast ein artikkel for brann- og ulukkesvern statistikken. Dette er andre året på rad det vert publisert DS-artikkel for dette området. Før publiseringa i fjor var det ti år sidan det hadde vore publisert denne type artikkel på området. Artikkelen kjem til å kommentera hovudtal og funn frå brann- og ulukkesvernstatistikken.

SSB og DSB hadde eit bilateralt møte i januar 2014. Målsetjinga var mellom anna å førebu arbeidsgruppemøte seinare på våren og drøfta dataleveransar frå DSB til SSB. I tillegg blei det orientert om SSB sitt nye produksjon- og editeringssystem. Meiniga er at SSB ved hjelp av eit dette systemet skal kunna bidra med informasjon om kommunar som ikkje er med i rapporteringa, og kva kommunar som har store avvik samanlikna med tidlegare års rapportering. Det er oppretta ein bilateral dialog mellom DSB og SSB i den samanhengen og etatane vil følgja opp dette hausten 2014.

Gruppa vil hausten 2014, enno ein gong, sjå på mulegheitene om ein overgang til register for årsverk innanfor tenesteområdet. Seksjon for arbeidsmarknadsstatistikk i SSB vil bidra i dette arbeidet.

Gruppa vil hausten 2014 utarbeida eit notat til rekneskapsgruppa i KOSTRA som problematiserer fordeling mellom funksjonane 338 og 339, samt funksjon 120 administrasjon. Det er særleg ønskjeleg å få klarlagt kva som skal først på *f120 administrasjon* av leiande brannpersonell. Det er grunn til å tru at praksis er ulik frå kommune til kommune.

Arbeidsgruppa ønskjer å publisera brutto utgiftstal og korrigererte brutto utgiftstal i faktaarket frå og med publiseringa for 2014-årgangen.

Arbeidsgruppa vil gjennomføra eit møte i november/desember 2014 der innhaldet i høvesvis "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal bli diskutert. Meir spesifikt skal variabellista i "Rapport om hendingar" og innspel til revidert skjema for "Melding om brannvernet" bli drøfta. DSB kjem til å førebu dette møtet.

SSB sende i fjor invitasjon til Justis- og beredskapsdepartementet om deltaking i samordningsrådet. DSB følgjer opp departementet og vurderer eventuelt om direktoratet skal vera representert i rådet.

2.2 Arbeidsgruppa sine anbefalingar

Arbeidsgruppa skal hausten 2014 vurdere om det skal nyttast tal frå register på personalsida. Arbeidsgruppa vedtok våren 2008 at datakvaliteten i register ikkje var tilfredsstillande nok til ein overgang, men har i fleire år meint at tida er inne for å sjå på mulegheitene til å foreta ein overgang. Meininga har vore at dette arbeidet skulle ha kome i gang for fleire år sidan, men arbeidet med å få inn data på området har vore det som har blitt hovudprioritert. I og med at ein no er delvis a jour med tenestedataa meiner arbeidsgruppa at det er på høg tid med ei ny vurdering. Arbeidsgruppa ber difor om at Samordningsrådet godkjenner at gruppa har mulegheit til å ta denne avgjersla etter ei vurdering hausten 2014.

Gjennomgangen skal resultera i eit notat som vurderer kvaliteten langs fleire dimensjonar. Mellom anna må tala i register samanliknast med tala rapportert inn via skjema til DSB fordelt på funksjonane 338 og funksjon 339. I tillegg må ein samanlikna tala frå registeret med tidlegare årgingar, og sjå om det er tendensar til betring i kvalitet mellom årgangane.

Arbeidsgruppa vil hausten 2014 utarbeida eit notat til rekneskapsgruppa i KOSTRA som problematiserer fordeling mellom funksjonane 338 og 339, samt funksjon 120 *administrasjon*. Det er særleg ønskjeleg å få klarlagt kva som skal først på *f120 administrasjon* av utgifter knytt til leiande brannpersonell. Det er grunn til å tru at praksisen er ulik frå kommune til kommune. Arbeidsgruppa vil avventa svar frå KOSTRA rekneskapsgruppa før ein fattar avgjersle om kva ein skal foreta seg vidare. Det er òg ting som tydar på at utgifter knytt til personell som i utgangspunktet skal arbeida med beredskap (funksjon 339) i staden arbeider med førebygging (funksjon 338) utan at det kjem fram i rekneskapet.

Dersom KOSTRA rekneskapsgruppa meiner det vil vera nytte i det, kjem arbeidsgruppa hausten 2014 utarbeida eit brev som skal sendast ut til alle brannvesen i Noreg med kopi til økonomiavdelingane i dei involverte kommunane. I brevet vil ein presisera viktigheita og behovet for mest mogleg samanliknbare tal på tvers av kommunane. Brevet vil særleg fokusera på rett fordeling av utgifter mellom funksjonane 338 og 339. Dette er eit ledd i å gjera tala mest mogleg samanliknbare på tvers av kommunane, og forhåpentlegvis vil dette gi ein positiv effekt etter kvart.

Arbeidsgruppa ønskjer framleis at 1.novemberbrevet skal ha med ei presisering av viktigheita av å fordela rett mellom funksjon 338 og 339 i KOSTRA rekneskapen.

Arbeidsgruppa ønskjer frå og med publiseringa i 2015 ha med brutto driftsutgifter og korrigererte brutto driftsutgifter i faktaarket for brann- og ulukkesvern på nivå 3 (grunnlagstal) Per i dag blir det berre publisert netto utgiftstal på området, men brutto driftsutgifter vert publisert på faktaark A – Finansielle nøkkeltal.

Arbeidsgruppa meiner det kan vera hensiktsmessig at tala blir samla på eit av faktaarka til området, og at ein med å presentera bruttotal kan synleggjera eventuelle forskjellar mellom kommunar. Medan netttotal seier noko om prioriteringar vil bruttotal seia noko om produktivitet og einingskostnader i kommunane. Det er viktig å visa begge desse dimensjonane innanfor tenesteområdet. Grunna den overordna målsetjinga til KOSTRA om å halda talet på indikatorar nede på eit så lågt som mogleg kjem variablane knytt brutto driftsutgifter berre bli publisert på nivå 3.

I fjor blei det sendt ut invitasjon tilt Justis- og beredskapsdepartementet om deltaking i samordningsrådet i framkant av møtet i september. Departementet deltok ikkje på møtet og DSB kjem til å følgja opp departementet om dette. Alternativet kan vera at DSB sjølv deltek på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet.

Den nye rapporteringsløysinga som DSB har under konstruksjon dreier seg i første omgang om "Rapport om hendingar" (ROH), medan arbeidet med å inkludere "Melding om brannvernet" (MOB) blir starta opp hausten 2014. Ein viktig føresetnad for det nye rapporteringssystemet er at alle naudsentralar tek i bruk eit system og database kalla Vision frå og med 1. januar 2016. Det er eit mål å få på plass ein automatisk tilbakerapportering til DSB frå Vision-databasen, og at heile systemet blir implementert frå og med 1. januar 2016. Det er planlagt pilotar frå hausten 2015, og ei av oppgåvene blir å jobba vidare med variabellista og korleis informasjonen kan bli nytta i KOSTRA.

Arbeidsgruppa har bestemt at det skal gjennomførast eit arbeidsgruppemøte i november/desember 2014 der innhaldet "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal bli drøfta. Meir spesifikt skal variabellista i "Rapport om hendingar" og innspel til revidert skjema for "Melding om brannvernet" bli drøfta. DSB kjem til å førebu saksdokument i begge samanhengar.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

All personell- og tenesterapportering skjer til DSB som overfører eit ekstrakt til SSB som blir nytta i faktaarka på KOSTRA sine nettsider. Gruppa gir kvart år merknader/innspel til DSB sine skjema "Melding om brannvernet" (MOB), som dannar grunnlag for hovuddelen av KOSTRA-data. I år blei det levert inn oppdatert 2013-årgang med tenestedata i tide til både den førebelse og endelege publiseringa (16.mars og 16.juni) Dette er første gong på fem år at brann- og ulukkesvernstatistikken er a jour med oppdaterte årgangar av både rekneskaps- og tenestedata til begge dei to publiseringane.

3.2 Kontrollar i skjema

Det er åttande året "Melding om brannvernet" blei rapportert elektronisk frå kommunane til DSB. Skjemaet har valideringar og krav til felt som må fyllast ut før innsending. Rettleiing og informasjon ligg tilgjengeleg for dei enkelte felt som skal fyllast ut. I tillegg har alle kommunane fått tilsendt eit grunnlag (med fjorårets tal) og informasjon om overgangen til elektronisk rapportering.

3.3 Innsamling av data (rapporteringa)

16. mars blei det publisert førebelse data for 2013-årgangen. I samband med dette blei førebelse tenestedata levert av DSB, medan førebelse rekneskapsdata for 2013 blei henta frå kommunerekneskapen. Dette var første året sidan 2009-årgangen at statistikken for brann- og ulukkesvern presenterte oppdaterte årgingar for både tenestedata og rekneskapsdata ved den førebelse publiseringa.

SSB fekk tilsendt førebelse tenestedata frå DSB (12.februar) i god tid før KOSTRA-publiseringa 16. mars. Tenestedata som blei publisert var for alle kommunar som hadde levert inn 2013-tal til DSB per 8.februar 2014. Det var i alt 72 kommunar som ikkje hadde levert inn, noko som utgjer om lag 17 prosent. Når det gjeld rekneskapstal leverte alle kommunar innan fristen.

16.juni blei det publisert reviderte tal for 2013-årgangen. I samband med dette fekk SSB tilsendt reviderte tenestedata frå DSB (9.mai) i god tid før publiseringa. Tenestedata som blei publisert var for alle kommunar som hadde levert inn 2013-tal til DSB per 8.mai 2014. Det var i alt 11 kommunar som ikkje hadde levert inn. For desse kommunane blei det nytta fjorårsverdiar. Dette blei òg påpeika i ei fotnote i publiseringa kva kommunar dette gjaldt. Når det gjeld rekneskapstal leverte alle kommunar innan fristen.

Både «Melding om brannvernet» (MOB) og «Rapport om hendingar» (ROH) blir no rapportert elektronisk frå alle kommunar (brannvesen) via ein innrapporteringsportal (Formstream). Rapport om hendingar (ROH) blei innført for elektronisk rapportering frå 01.01.2010 og inneheld informasjon om brannvesenets handtering av hendingar (dei tidlegare skjemaa). DSB kan på bakgrunn av dei innrapporterte data stilla i saman rapportar med tenestedata som tidlegare. Det nye fagsystemet for etaten føretekk rapportering frå det enkelte brannvesen og ikkje per kommune, men foreløpig ser det likevel ut til at ein får ut data per kommune.

Sjølv om dette er andre året der dei er a jour med tenesterapporteringa til SSB, er det framleis utfordringar med å få inn tal dei gitte tidsfristane frå samlede brannvesen. Innrapportering av tenestedata frå over 300 brannvesen rundt om i landet er ein omfattande og tidkrevjande jobb. Det kjem særleg av at rapporteringsløysinga som eksisterer p.t. ikkje er optimal. DSB vil likevel jobbe for å ivareta forplikingane som ligg i SSB sitt vedtak om opplysningsplikt. Det inneber at data blir rapportert frå DSB til SSB to gongar i året, høvesvis 15. februar (til KOSTRA-publisering 15. mars) og 15. mai (til KOSTRA-publisering 15. juni).

I år var rapporteringa til DSB for "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" tilgjengeleg for rapportørane i kommunane (brannvesena) frå og med 2. januar. Frist for innlevering blei sett til 31. januar. Rapporteringa blei prega av nokre tekniske utfordringar med omsyn til formstream-løysinga og nettlesarane ute i kommunane. Fram til nytt rapporteringssystem er etablert i DSB er det sannsynleg at dette vil by på problem dei komande åra òg.

Det blei i alt sendt ut tre påminningar frå DSB til brannvesena om manglande rapportering. I tillegg blei det gjennomført ei særskilt oppfølging av store kommunar. Ved publiseringa 16.juni var det i alt 11 kommunar som ikkje hadde levert inn tenestedata. Dette var i all hovudsak små kommunar.

Når det gjeld endringar i skjemaet for "Melding om brannvernet" blir det lagt opp til ei bilateral behandling mellom DSB og SSB hausten 2014/våren 2015. Forslag til endringar kjem til behandling i arbeidsgruppemøte våren 2015, og vil difor kunne bli inkludert f.o.m. 2016-rapporteringa.

DSB vil på same måte som i år halde SSB informert i framtida om data kan leverast innanfor fristane som er nedfelt i vedtak om opplysningsplikt. DSB og SSB er einige om at vedtak om opplysningsplikt (brevet datert 26.mars 2012, frå

SSB til DSB, om vedtak om opplysningsplikt) skal danne det formelle avtalegrunnlaget for dataleveransar mellom DSB og SSB i framtida.

3.4 Arbeiding/revisjon og kontroll

For "Melding om brannvernet" har det gjennom åra vore varierende kvalitet på utfyllinga. Rett nok ser det ut til at dette har betra seg dei seinare åra og for 2013 data har DSB følgt tett opp kommunar der det er mistanke feilrapportering. Det har tidlegare vore knytt usikkerheit til årsverk til funksjon 339 (beredskap), der fleire kommunar har urimelige avvik mellom tal på personar og tal på årsverk. Problemet er ikkje berre avgrensa til kommunar med interkommunalt brannvern.

Samstundes er det ofte heilt normalt at det er stor forskjell på talet på personar og årsverk. I brannvesenet er det svært utbreidd at ein enkelt person har tre til fire forskjellige funksjonar, med kvar sine små stillingsprosentar. Til dømes kan ein person vera ti prosent brannsjef, tjue prosent leiar førebyggjande, ti prosent leiar beredskap og ti prosent utrykkingsleiar, til saman i dette døme femti prosent stilling. Ikkje minst i små kommunar kan det vera personar med forsvinnande liten stillingsprosent, til dømes brannsjef i 0,05 prosent stilling.

SSB har orientert DSB om eit nytt produksjons- og editeringssystem for publisering av statistikk. Målsetnaden er at DSB òg skal kunna dra nytte av den i revideringsperioden mellom februar og mai kvart år. Meininga er at SSB etter kvart skal produsera rapportar med oversikt over dei kommunane/brannvesena med størst endring mellom årets og fjoråret på sentrale variablar. Rapportane vil òg ta omsyn til dei kommunane som har størst påverknad på talet for heile landet. På denne måten er det lettare å prioritera i kva rekkefølge DSB bør kontakta kommunane. SSB sende ikkje desse rapportane til DSB i samband med revideringa for 2013-årgange, men tek sikte på å gjera dette til neste år, for 2014-rapporteringa. SSB tek sikte på å senda døme på rapportar som er mulege å senda til DSB i løpet av hausten 2014.

3.5 Publisering

Ved den førebelse publiseringa 16.mars blei førebelse tenestedata for 2013, og førebelse utgiftstal frå kommunerekneskapen for 2013 publisert.

Ved den endelege publiseringa 16.juni blei det publisert endelege tenestedata for 2013, og reviderte utgiftstal for same årgang. Dette var første gong på fem år at området er a jour med oppdaterte årgingar for både teneste- og rekneskapsdata, ved både den førebelse og reviderte publiseringa.

Når det gjeld tal for samarbeidande kommunar, sjå rapporten sitt punkt 7.2. For kommunar som ikkje har rapportert inn tidsnok er det blitt brukt tal frå siste innrapporterte årgang. Dette er det blitt informert om i fotnote i publiseringa.

3.6 Brukarreaksjonar

Utover spørsmål frå enkeltkommunar som etterlyser oppdaterte tenestedata ved den førebelse publiseringa har ikkje SSB teke imot spesielle etterspurnader.

3.6.1 Fordeling mellom funksjonane 338 og 339

I 2007 kontakta arbeidsgruppa Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) angående feilføring av kostnader og inntekter i samband med funksjonane 338 og 339, og mulege løysingar på dette problemet. KRD ønska ei meir detaljert oversikt, og arbeidsgruppa har sidan dette følgt opp føringa mellom dei to funksjonane.

Ein gjennomgang av konserntala frå 16.junipubliseringa 2014 for indikatoren netto driftsutgifter til funksjon 338 i 2012 viser at 124 kommunar rapporterer netto inntekt, 6 kommunar 0, 297 kommunar netto utgifter og 3 kommunar er prikk for denne indikatoren.

Funksjon 338 inneheld feietenesta som er ei teneste kor kommunane krev inn feiegebyret og på den måten vil inntekter "nulla ut" utgifter til funksjon 338. Dei kommunane som har rapportert funksjon 338 i null eller med netto inntekt vil truleg berre inkludera feietenesta til funksjon 338, medan resten av det førebyggjande arbeidet som føregår i det enkelte brannvesen ikkje blir fordelt mellom funksjon 338 og 339, men blir bokført i sin heilskap på funksjon 339.

Arbeidsgruppa er einige om å utarbeida eit notat til KOSTRA rekneskapsgruppa som synleggjer problemet. Dersom rekneskapsgruppa meiner det er nytte i det kan det bli aktuelt å skriva eit brev som skal gå ut til alle brannvesen med økonomi-avdelingane i dei involverte kommunane på kopi i løpet av hausten 2014. Brevet skal presisera viktigheita av at det enkelte brannvesen og kommune må følgja KOSTRA-rettleiaren i samband med å fordela utgiftene på dei to funksjonane. Samstundes er det viktig at alle IKS og andre samarbeidsordningar spesielt, legg til rette for fakturering til dei samarbeidande kommunar kor fakturaene blir splitta på funksjon 338 og 339 frå og med rekneskapsåret 2014.

Arbeidsgruppa ønskjer vidare at presiseringa av kor viktig det er å skilja mellom dei to funksjonane skal halda fram med å stå i "1.novemberbrevet" som blir sendt ut til alle kommunane. Gjennomgangen av dei publiserte tala for 2013, viser at problemet enno ikkje er løyst, og det ser heller ikkje ut til at det har betra seg viss ein samanliknar med tidlegare årgangar.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppa har ingen konkrete ønskjer til endringar. Samstundes vurderer arbeidsgruppa måtar å gjera det klarare for rapportørane kor viktig skilje med funksjon 338 og 339 er. Det er mistanke om at fleire kommunar ikkje splittar slik hensikta er tenkt.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

Sjå punkt 7.3 om vurdering av årsverksopplysningar frå register.

Arbeidsgruppa vil gjennomføra eit arbeidsgruppemøte i november/desember 2014 der innhaldet i "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal drøftast. Meir spesifikt skal variabellista i "Rapport om hendingar" og innspel til revidert skjema for "Melding om brannvernet" bli drøfta. Truleg vil dette føra til endringar datagrunnlaget, både når det gjeld eksisterande indikatorar i som blir publisert i brann- og ulukkesvernstatistikken, men òg når det gjeld nye data som det kan vera aktuelt å føreslå som nye indikatorar ein gong i framtida.

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa vil gjera ei vurdering om i løpet av hausten 2014 om ein overgang til registerbaserte årsverkstal.

Omlegginga til nytt innrapporteringssystem i DSB vil både gi tilgang til nye data som kan vera aktuelle som grunnlag for indikatorar i KOSTRA. Samstundes vil omlegginga òg kunna endra allereie eksisterande datagrunnlag. Arbeidsgruppa vil i samband med dette gjennomføra eit arbeidsgruppemøte i november/desember 2014 der innhaldet i "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal drøftast. Det er først når ein veit resultatet av dette at ein kan seia noko framtidige forslag til endringar i innsamling og publisering.

5.2 Forslag til endring

Arbeidsgruppa må først gjera utreiinga når det overgang til registerbaserte årsverk før dei kan ta stilling til konkrete forslag til endringar (sjå punkt 5.1).

Arbeidsgruppa må først sjå konsekvensane av endringane i omlegginga av rapporteringssystemet til DSB, der mellom anna i ”Rapport om hendingar” og ”Melding om brannvernet” er inkludert, før ein kan ta stilling til konkrete forslag til endringar (sjå punkt 5.1).

6. Ønska endringar i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Faktaarket ser ut til å fungera rimeleg godt i forhold til dei data DSB og SSB samla sett har tilgjengelege. Innføringa av felles dekningsgrader for dei interkommunale samarbeidsområda har klart betra relevansen til faktaarka. Gruppa si vurdering er framleis at det ikkje er vesentlege haker ved informasjonsverdien ved slike felles tal. Jf. punkt 7.3.

Når det gjeld absolutte tal for årsverk vert ikkje desse publisert i faktaarka. Det kan henda at dette bør vurderast å publisera i framtida. Det vil likevel vera hensiktsmessig ta denne avgjerda i samband med vurderinga om ein overgang til registerbaserte årsverkstal.

6.1.1 Fjerning av eksisterande nøkkeltal

Det er ingen konkrete forslag til fjerning av allereie eksisterande nøkkeltal.

6.1.2 Nye nøkkeltal

Arbeidsgruppa ønskjer innføring av variablar som inneheld brutto driftsutgifter og korrigerte brutto driftsutgifter i faktaarket. SSB kjem til å følgja opp saka i løpet av hausten 2014.

Følgjande variablar og indikatorar er ønskjelege å innlemma:

Nivå 3 - Grunnlagstal

Brutto driftsutgifter brann- og ulukkesvern (funksjon 338 + 339)

Brutto driftsutgifter funksjon 338 førebygging av brannar og andre ulukker

Brutto driftsutgifter funksjon 339 beredskap mot brannar og andre ulukker

Korrigerte brutto driftsutgifter brann- og ulukkesvern (funksjon 338 + 339)

Korrigerte brutto driftsutgifter funksjon 338 førebygging av brannar og andre ulukker

Korrigerte brutto driftsutgifter funksjon 339 beredskap mot brannar og andre ulukker

I samband med kravet til alle arbeidsgruppene frå KOSTRA sentralt om halda talet på nøkkeltal nede i faktaarka kjem det ikkje til å bli laga nye indikatorar/nøkkeltal på nivå 2 knytt til brutto driftsutgifter.

6.1.3 Endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltal

Det er ingen konkrete forslag til endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltal.

Samstundes kan det nemnast at Endringar i dimensjoneringsføreskrifta vil innebera at tilsyn med A-objekt skal gjerast meir etter behov framover, og at kompetansekrava knytt til tilsyna vil bli endra. Desse lov- og føreskriftendringane skaper eit behov for nye og meir relevante indikatorar. I den samanhengen blir det naudsynt å sjå nærmare på innhaldet i ”Melding om brannvernet”. Ein gjennomgang skal etter planen starte opp hausten 2014, og det er viktig at arbeidsgruppa og SSB blir involvert i dette arbeidet.

7. Vidareutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorar

Dei seinare åra er det definert fire kvalitetsindikatorar på faktaarket:

- Delen A-objekt som har fått tilsyn
- Delen piper feia
- Talet på bustadbrannar pr. 1000 innbyggjar
- Delen personar med kompetanse som fører tilsyn med særskilte brannobjekt

Den siste indikatoren vart gjeninnført i 2007 og er eit mål på kor stor del av personellet i ein kommune som fører tilsyn med særskilte brannobjekt i ein kommune har kompetanse. Ifølgje forskriftene er det eit påbod om at alle som gjennomfører tilsyn skal ha gjennomført kurs i førebyggjande brannvern. Kurset skal gi dei kunnskap til å gjennomføra tilfredstillande tilsyn med brannobjekta. Indikatoren seier noko om kvaliteten på personellet som fører tilsyn i dei ulike kommunane.

Etter tilråding frå ad hoc-gruppa for kvalitetsindikatorar fatta arbeidsgruppa ei avgjersle om at indikatoren "Andel A-objekter som har fått tilsyn" skal oppfattast som ein indikator som skal gå over til å seia noko om resultat kvalitet, framfor struktur kvalitet som tidlegare var tilfelle. Denne endringa tredde i kraft frå og med junipubliseringa 2008.

Dei andre forslaga frå ad hoc-gruppa i samband med kvalitetsindikatorane blei arbeidsgruppa einige om ikkje å gjennomføra.

Alle kvalitetsindikatorane baserer seg på tenestedata og vart publisert med oppdaterte 2013-tal 16.juni. Når det gjeld gjennomgang av eksisterande og utvikling av nye kvalitetsindikatorar er arbeidsgruppa einige om at gruppa på kort sikt må ha fullt fokus på eksisterande rapportering og styrking av kvaliteten og aktualiteten. På lengre sikt kan det bli diskutert kva for indikatorar som bør inn som kvalitetsindikatorar, blant anna på bakgrunn av dei nye systema DSB skal gå i gang med å etablera.

Når det gjeld indikatoren «Delen piper feia kan det vera meir hensiktsmessig å starta kartlegging av tilsyn med fyringsanlegg heller enn å kartlegge piper som er feia. Bakgrunnen er at det blir stadig fleire varmpumper, og difor stadig færre piper som kan og/eller må bli feia. Dette må utreiast vidare, og det vil ikkje bli føreslått som endring i år.

7.2. Kommunal tenesteproduksjon - Korleis få med heile bilete?

Arbeidsgruppa har blitt orientert om prosjektet SSB har pågåande om å gjera KOSTRA meir dekkande når det gjeld kommunal tenesteproduksjon, ved at verksemd og kommunale føretak (KF) og interkommunale føretak (IKS) inkluderast i publisering av nøkkeltal på konsernnivå.

Det er eit mangfald av organiseringsmodellar, og kommunane kan anten produsera tenester sjølv (finansiert gjennom kommunekassa eller organisert i KF og IKS), kjøpe tenester av andre kommunar, eller kjøpe tenester frå private aktørar. Det er ut frå dette relevant å sjå kommunal produksjon ut frå fleire perspektiv: frå eit produsentperspektiv, frå eit "sørge-for"-perspektiv og frå eit konsumentperspektiv.

Når det gjeld rekneskapstal er "konsern" ein KOSTRA-konstruksjon, kor ein trekk inn særrekningskap frå IKS og KF i tillegg til kommunekassa. Interkommunalt samarbeid heimla i Kommunelovens § 27 er berre rapporteringspliktige når dei fører særrekningskap, og det gjer populasjonsforvaltninga vanskeleg. Ei utfordring er korleis ein skal sikra samsvar mellom teljar og nemnar i indikatorar som sett saman rekneskapstal med personelltal, tenestedata og befolkning.

Arbeidsgruppa for Brann- og ulukkesvern vil framover sjå på korleis ein enno betre enn i dag kan oppfylle målsetjinga i KOSTRA om å vise aktuell, relevant og samanliknbar styringsinformasjon uavhengig av kommunal organisering. Målet er at KOSTRA i løpet av 3-5 år skal gi eit breiare og meir heilskapleg bilete av tenestene som vert produsert. Dette bør også vera eit mål for brann- og ulukkesvern-området.

Til 16.mars-publiseringa i år var 51 særbedrifter (KF/IKS) inkluderte i konsernfaktaarket, og dersom ein inkluderer desse auka brutto driftsutgifter med 25,7 millionar. Dette viser at mange kommunar vel å organisera brannvesena utanfor kommunen si verksemd i ulike organisasjonsformer, ofte IKS. Dette gir utfordringar i forhold til å presentera eit reelt bilete av situasjonen i ein kommune.

Fordelingsnøkkelen i Konsern-faktaarket når det gjeld splitting på kommunar som inngår i eit IKS er eigardelen som er oppgitt i Bedrifts- og føretaksregisteret (BOF) for rekneskapsdata. Dette ser i stor grad ut til å gi eit rett bilete av forholda ute i kommunane. Arbeidsgruppa veit at nokon vertskommunar tek på seg større eigardelar enn kva som faktisk er tilfelle, likevel er ikkje dette problemet særleg omfattande.

Personelldata for kommunar som inngår i eit IKS blir fordelt likt på alle eigarkommunane som inngår i same IKS/KF. Talet på årsverk som er rapportert for alle kommunane i same IKS blir summert opp, det same gjeld for befolkningstalet i kommunane. Dette gjer at indikatorar som inkluderer årsverk og befolkningstal vil ha lik verdi for alle kommunar som inngår i same IKS på konsernfaktaarket. Arbeidsgruppa meiner at denne ordninga vil vera den beste måten å presentera desse tala på i Konsernfaktaarket også i tida som kjem.

Arbeidsgruppa vil frå og med 2014-årgangen utvida faktaarket for brann- og ulukkesvern med korrigererte brutto driftsutgifter på nivå 3 (grunnlagstal). No blir det berre publisert netto driftsutgifter her, medan brutto driftsutgifter ligg på faktaark A og A1 som viser finansielle nøkkeltal for kommunar og konsern. Tala er slik lite tilgjengelege for mange brukarar. Det er difor hensiktsmessig å publisera desse utgiftstala, eller delar av desse tala på i faktaarka til brann- og ulukkesvern. Alle deltakarane i arbeidsgruppa er informerte om arbeidet med å gjera Konsern-tala betre, og alle er oppfordra til å koma med innspel til eventuelle betringar og endringar på området i løpet av hausten 2014.

7.3 Anna

Ny rapporteringsløysing i DSB

DSB har presentert for arbeidsgruppa arbeidet med å utvikla og implementera ei ny rapporteringsløysing for innhenting av informasjon frå brannvesen og andre viktige aktørar ute i kommunane. Den nye løysinga har som mål å skape eit meir kunnskapsdriven brannvern i Noreg, og bidra til ein meir heilskapleg uhells- og ulukkesstatistikk. Kjeldene til data er primært 110-sentralar (Vision), brannvesenet (Vision Boss) og politiet. Skissa for den nye løysinga har blitt lagt fram for arbeidsgruppa.

Ambisjonane med den nye løysinga er høge og det blir forventa fleire effektar av ei slik implementering. Den nye løysinga skal gi betre kvalitet på statistikken på området, mindre ressurskrevjande rapportering frå brannvesenet, mindre ressurskrevjande manuelle kontrollar i DSB, og betre formidling av kunnskap om brannvern. Informasjon om hendingar vil bli samla inn frå brannvesenet og 110-sentralar, informasjon om ressursar frå brannvesenet gjennom "Melding om brannvernet", og informasjon om brannårsaker blir henta frå politiet.

Utviklinga av løysinga vil vera tufta på ei balansering av ulike informasjonsbehov og omsyn. Det er mange interessentar og det er naudsynt å halde desse orientert om

den vidare utviklinga. SSB understreka at det er viktig å melde inn registeretablering til SSB i høve til statistikkloven. Den nye rapporteringsløyisinga er elles planlagt å vere etablert når naudnettet er fullt implementert i Noreg ved utgangen av 2015.

I samband med den nye rapporteringsløyisinga til DSB vil det bli halde eit arbeidsgruppemøte i november/desember 2014 der innhaldet i "Rapport om hendingar" og "Melding om brannvernet" skal bli diskutert. Meir spesifikt skal variabellista i "Rapport om hendingar" og innspel til revidert skjema for "Melding om brannvernet" bli drøfta. DSB førebur saksdokument i begge samanhengar. Det er rimeleg å anta at omlegginga av rapporteringsløyisingane kan få innverknad på innhaldet i KOSTRA brann og ulukkesvernstatistikken på sikt. Det gjeld både for allereie eksisterande indikatorar og potensielle nye indikatorar.

Årsverksopplysningar frå register

Når det gjeld mulegheitene for å erstatta årsverksopplysningane frå "Melding om brannvernet" med registerdata, vil gruppa gjera ei ny vurdering av dette hausten 2014 for så å konkludera. Det er fleire år sidan siste utreiing, og arbeidsgruppa meiner det er på tide med ei ny vurdering. Førre gong blei det konkludert med at kvaliteten på splittinga mellom funksjon 338 og 339 var for dårleg. Gruppa skal difor gjera eit nytt utreiingsarbeid i samarbeid med seksjon for arbeidsmarknadsstatistikk i SSB i løpet av hausten for å finna ut om kvaliteten på registra har betra seg sidan førre køyring.

Gruppa ber difor Samordningsrådet om løyve til å iverksetta ei slik publisering frå mars 2015, dersom ein i løpet av hausten 2014 kjem fram til at tala er av tilfredsstillande kvalitet. I samband med denne vurderinga vil gruppa også vurdere kvaliteten på dei personelltala DSB leverer i dag. Det er her hensiktsmessig med ei totalvurdering, for å konkludera om ein ønskjer å nytta tal for register eller halda fram med dagens ordning. Då bør også årsverkstal frå tenesterapporteringa til DSB føreligga for alle kommunar, som grunnlag for ei vurdering av ein overgang.

Utreiinga var planlagt i fjor haust, men har ikkje bli følgd opp som ønskjeleg. Ein av hovudårsakene til dette er det har vore usikkerheit knytt til om ein fekk inn oppdaterte tenestedata for dei manglande årgangane. Det at ein ved den førebelse publiseringa 2014 fekk inn tal for 2013 gir mulegheit til å samanlikna registertala med nyare skjematal.

Den førebelse tilbakemeldinga frå seksjon frå arbeidsmarknadsstatistikk i SSB er at det er tvilsamt om det er kome nye registeropplysningar som skulle tilseia at kvaliteten på registertala er betre no enn ved førre vurdering i 2007. Den gangen var det særleg splittinga av årsverk mellom funksjon 338 og funksjon 339 som var av for dårleg kvalitet i registra. Arbeidsgruppa meiner likevel at det kan vera greitt å få gjort ei ny vurdering av kvaliteten på årsverkstala i registeret, og eventuelt få stadfesta om situasjonen er den same som tidlegare. Ein overgang til registerbasert årsverkstal er ei av oppgåvene som ligg i mandatet til KOSTRA arbeidsgruppene, og det er difor rimeleg å gjera ei ny utreiing.

Gjennomgangen skal resultera i eit notat som vurderer kvaliteten langs fleire dimensjonar. Mellom anna må tala i register samanliknast med tala rapportert inn via skjema til DSB fordelt på funksjonane 338 og funksjon 339. I tillegg må ein samanlikna tala frå registeret med tidlegare årgangar, og sjå om det er tendensar til betring i kvalitet mellom årgangane.

Eiendommer

Forord

Arbeidsgruppen for eiendommer har et mandat som omfatter både eiendomsskatt og eiendomsforvaltning. Selv om temaene er forskjellige, er det en felles tilnærming, nemlig grunndata fra eiendommer i kommunene. Ved å tilrettelegge for egnede register, vil grunnlagsdata kunne trekkes ut av Matrikkelen til bruk for kommunene.

For å gjøre arbeidsgruppen mer effektiv har den i praksis blitt delt i to. Møtene har blitt organisert slik at noen medlemmer deltar på begge seksjonene, mens de som har spesialkompetanse på hhv. eiendomsforvaltning og eiendomsskatt deltar på de seksjonene som omhandler sitt spesialfelt.

Oppdelingen av arbeidsgruppens arbeid fører til at rapporten vil ha to deler. Den første delen omhandler eiendomsskatt, mens den andre delen omfatter eiendomsforvaltning. Det har blitt avholdt to møter i arbeidsgruppen våren 2014. Møtene omhandlet eiendomsforvaltning. Det har også vært noe e-post korrespondanse.

Del 1. Eiendomsskatt

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for KOSTRA-skjema 33 "Eiendomsskatt i kommunene" og de to regnskapsartene 874 "Eiendomsskatt annen eiendom" og 875 "Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer".

Arbeidsgruppen består per juni 2014 av:

Arild Kormeseth (leder)	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Andreas Tveitereid	Finansdepartementet
Liv Elin Vermundsberget	KS
Rolf Bakken	Statens Kartverk
Helge Høve	Ibestad kommune
Else Bredeli (sekretær)	SSB

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens generelle mandat er som følger:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen er generelt godt fornøyd med både datainngangen og publiseringen. Det har vært lite revisjonsarbeid og kun noe purring for å få inn alle skjemaene.

Arbeidsgruppen fikk høsten 2013, Samordningsrådets godkjenning for å endre rapporteringstidspunkt for skjema 33 slik at fra og med 2014, rapporteres skjemaet med verdiene per 1. januar (det som er planlagt – vedtatt i budsjettet for det året det skal rapporteres) i stedet for per 31. desember (det som var vedtatt i budsjettet året før det skal rapporteres). Ved rapporteringen våren 2014 innebar denne endringen at kommunene rapporterte inn to skjema, et for 2013 og et for 2014. Fra og med neste års rapportering, vil det igjen kun bli ett skjema 33.

Videre er det rapportert på et nytt spørsmål om fritak for historisk bygninger (eiendomsskatteloven § 7 b).

Publiseringen av tallene i mars og juni, omfattet alle svaralternativene for hvilket område i kommunen som har eiendomsskatt, slik at det samsvarer med spørsmål 2.2 i skjemaet som igjen samsvarer med alternativene nevnt i eiendomsskattelovens § 3 a)-g).

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler ingen endringer i neste års skjema eller kontoplan..

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

På grunn av endring fra rapportering per 31. desember til per 1. januar, ble det utarbeidet to skjema. Disse var helt like, med unntak av at det ene skulle rapporteres med verdier for 2013 og det andre med verdier for 2014. Videre, så ble det tatt inn et nytt spørsmål om fritak for eiendomsskatt for historiske bygninger.

3.2 Kontroller i skjema

Det er lagt inn ulike kontroller i skjemaet, blant annet en kontroll som låser spørsmål som ikke er relevante for kommuner som kun har eiendomsskatt på verker og bruk eller kun på næringseiendommer. Kontrollene som ligger i skjemaet gjør at man eliminerer en del logiske feil før innsending.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Til publiseringen 17. mars 2014 hadde 402 kommuner rapportert skjema 33 for 2013 og 387 kommuner rapportert skjema 33 for 2014, som tilsvarer svarprosenten på henholdsvis 94 og 90. Til publiseringen 16. juni 2014 hadde alle 428 kommuner rapportert begge årganger av skjema 33. Arbeidsgruppen er svært fornøyd med innrapporteringen, og at kommunene var så velvillige til å fylle ut for to årganger. Til publiseringen i juni, har 427 kommuner levert regnskapsfiluttrekkene med eiendomsskattartene 874 og 875 for 2013.

Det ble foretatt tre purrerunde pr. e-post fra KOSTRA sentralt (for alle KOSTRA-skjema), Én før publisering 17. mars og to før publiseringen 16. juni. Fra fagseksjonen ble det sendt tre purremail før publiseringen 16. juni.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Kontrollene i skjemaet eliminerer de fleste feil, for eksempel at kommuner med bare eiendomsskatt på verk og bruk, ikke kan ha fritak for eiendomsskatt for nye boliger. Videre kontroll i SSB søker å avdekke feilføring av regnskapstallene på artene 874 og 875, feil i oppgitt takstår, bunnfradrag og i differensiert skattesats.

Det er fremdeles flere kommuner som ikke fordeler på «eiendomsskatt annen eiendom» (a874) og «eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer» (a875), noe vi følger ekstra opp under i revisjonen.

Kommunene kontaktes hovedsakelig per e-post ved mistanke om feilføring.

3.5 Publisering

Regnskapstallene for eiendomsskatt blir publisert i de to faktaarkene "A. Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter" og "A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter". Eiendomsskatt publiseres "totalt" av brutto driftsinntekter og to indikatorer, «eiendomsskatt på annen eiendom» og «eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer».

Dataene fra skjemaet blir publisert i et eget faktaark på nivå 3 (T. Eiendomsskatt).

3.6 Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har mottatt forespørsel/anmodning fra en kommune om å fjerne nøkkeltallet om størrelsen på eiendomsskatten for en enebolig på 120 kvm, eventuelt å definere bedre hva som skal legges til grunn for verdifastsettelsen av boligen. Begrunnelsen er at nøkkeltallet er lite egnet til sammenligning mellom kommuner, spesielt fordi det er for upresist hva slags boligstandard som skal legges til grunn for taksten. Jf ellers punkt 5.1 nedenfor.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har ikke ønsker om endringer kontoplanen.

4.2 Forslag til endring

Ikke aktuelt.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen har ikke ønsker om innholdsmessige endringer i skjema/filuttrekk for neste års rapportering. Det kan imidlertid være behov for bedre veiledning og mer presis definisjon når det gjelder fastsettelse av eiendomsskatt for en enebolig på 120 kvm. Videre kan det være aktuelt å legge til et svaralternativ «ikke aktuelt» i tillegg til «ja» og «nei» i spørsmålet om fritak for eiendomsskatt for historiske bygninger.

5.2 Forslag til endring

Ikke aktuelt, utover presiseringer og justeringene nevnt i 5.1.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Arbeidsgruppen er fornøyd med faktaarket T. Eiendomsskatt. Det inneholder alt det kommunene rapporterer i skjema 33, samt eiendomsskattinntektene fra regnskapet. Faktaarket gir et godt bilde på utformingen av eiendomsskatten i den enkelte kommune.

6.2 Ønskede endringer

Det er ikke ønske om noen endringer ved neste års publisering.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppen ønsker ikke å fjerne noen nøkkeltall

6.2.2 Nye nøkkeltall

Det er tatt inn 3 nye nøkkeltall: antall kommuner med fritak for historiske bygninger, kommuner med eiendomsskatt kun i områder utbygd på byvis og kommuner med eiendomsskatt i hele kommunen, unntatt på næringseiendom.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det er ikke gjort noen endringer i eksisterende nøkkeltall siden i fjor.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen ser det som mindre relevant med kvalitetsindikatorer innen for dette området.

7.2 Kommunal tjenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet?

Ikke relevant.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Del 2 Eiendomsforvaltning

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for skjema 34A "Areal på utvalgte kommunale formålsbygg", 34B "Areal på utvalgte kommunale formålsbygg (KF)", 34C "Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg", 34D "Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg (FKF)". Arbeidsgruppen har også ansvar for funksjonene 121/421 "Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen" i tillegg har gruppen ansvaret for byggfunksjonene sammen med de berørte fagarbeidsgruppene.

Arbeidsgruppen består per juni 2013 av:

Arild Kormeseth (leder)	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Vilni Verner Holst Bloch	SSB
Rolf Bakken	Statens Kartverk
Margareth Belling	KS
Kristin Thoresen	Asker kommune
Erik Viken	Møre og Romsdal fylke
Tina Williams	Trondheim kommune
Fredrik Horjen	Direktoratet for byggkvalitet (DiBK)
Marte H. Hvamb (sekretær)	SSB

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens generelle mandat er som følger:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Datakvaliteten har blitt gradvis forbedret fra 2008, og spesielt i kommuner og fylkeskommuner som har et aktivt forhold til tallene. Nøkkeltallene for eiendomsforvaltning blir i økende grad benyttet av kommuner til benchmarking i nettverk. Datakvaliteten bærer til en viss grad fortsatt preg av mangler.

Datainngangen er god selv om det ikke ble fulltelling for kommunene (414/428 kommuner rapporterte sitt areal, en svarprosent på 97 %).

Arbeidsgruppen jobber for at Matrikkelen som register skal erstatte skjemaene for arealdata. Arbeidsgruppen har også et ansvar knyttet til å vurdere om tilstandsgrader og universell utforming i kommunale bygg på sikt skal registreres i Matrikkelen. Det presiseres at det fortsatt gjenstår arbeid før Matrikkelen kan brukes som register.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler at Matrikkelen brukes som register for arealdata. Arbeidsgruppen ønsker primært at skjemaene 34a, b, c og d legges ned fra og med 2016 rapporteringen. Det må imidlertid foretas en nærmere vurdering av tidspunkt for nedleggelse av skjema 34. Denne vurderingen avhenger av hva som er teknisk mulig, kvaliteten på dataene og hvordan en skal overføre dataene fra kommunene til Matrikkelen.

KOSTRA-dataene for eiendomsforvaltning tas i bruk i økende grad av kommuner, og det bør derfor legges stor vekt på kvaliteten på disse dataene. KOSTRA-indikatorene for eiendomsforvaltning bør ikke baseres på Matrikkeldata før kvaliteten på disse anses tilfredsstillende.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Det er ikke gjort endringer i skjemaene 34A, 34B, 34C eller 34D siden forrige rapportering.

3.2 Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene skal kun sørge for at kommunene fyller ut informasjonsfeltene og at arealfeltene ikke inneholder for mange siffer i feltene for areal. Disse kontrollene fungerer godt, og etter intensjonen.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Kommune:

Til publiseringen 17. mars hadde 353 kommuner rapportert skjema 34A, altså en svarprosent på 82,3. Til publiseringen 16. juni hadde 407 kommuner rapportert skjema 34A, noe som gir en svarprosent på 95,1. Skjema 34B skal rapporteres av kommunale foretak (KF) som eier kommunale formålsbygg. Noen kommuner som har et eiendomsforetak har bare rapportert skjema 34B, så den reelle svarprosenten er dermed 97,0 prosent (areal fra 414 av 428 kommuner). Til 16. juni var det 123 innrapporterte 34B skjemaer. Det finnes ingen fullstendig oversikt med hvilke kommunale foretak som eier kommunale formålsbygg. Uten denne er det ikke mulig å gi en svarprosent, men det ble innrapportert 28 flere skjema på 34B i 2013 enn i 2012.

Det ble foretatt en purrerunde pr. e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema). Fra fagseksjonen ble det sendt tre purremail, en før publiseringen 15. mars og to før publiseringen 17. juni. Flere kommuner ble også kontaktet per telefon.

Fylkeskommune:

Til publiseringen 15. mars hadde alle 19 fylkeskommuner levert skjema 34C. Svarprosenten for fylkeskommunene samlet var dermed på 100 prosent. Før publiseringen 17. mars leverte også Oslo kommune Undervisningsbygg KF i Oslo skjema 34D med arealdataene for skolelokalene de eier.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Selv om arealdataene ble rapportert for sjette gang var revisjonsarbeidet utfordrende. Revisjonen av arealdataene ble gjort ved å se på kommunene med ”ekstremverdier” på enkelte viktige indikatorer.

Mange kommuner har ikke tatt i bruk den nye renholdsarten 075 som inngår i den nye renholds- produktivitetsindikatoren i faktaarkene arbeidsgruppen har ansvar for.

Det var en grov revisjon, men de største avvikene ble rettet opp. Revisjonsarbeidet vil i noen grad fortsette utover sommeren og høsten.

3.5 Publisering

Regnskapstallene for eiendomsforvaltning ble publisert i faktaarkene «Eiendomsforvaltning for utvalgte formålsbygg» for fylkeskommunen og kommunene, samt (fylkes)kommunekonsern.

Faktaarkene har blitt utvidet med en ny indikator: utgifter til renholdsaktiviteter, for hvert av formålsbyggene arbeidsgruppen har ansvar for.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har ikke ønsker om noen endringer i kontoplanen før neste års rapportering.

4.2 Forslag til endring

Ikke aktuelt.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om endringer i skjemaene før neste års rapportering.

5.2 Forslag til endring

Det er ikke foreslått noen endringer i skjemaet, men ved en overgang til Matrikkelen som register for arealdata planlegges skjemaene fjernet.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarkene fungerer godt men det er enighet om å ta en gjennomgang og vurdering av nåværende indikatorer og nøkkeltall utover høsten.

Det har tidligere vært enighet om å fjerne mva-kompensasjons nøkkeltallene fra 2014. Arbeidsgruppen er og innstilt på å fjerne de to indikatorene om utgifter til eide og leide bygg, men dette må diskuteres nærmere.

6.2 Ønskede endringer

Arbeidsgruppen er innstilt på å fjerne indikatorene om utgifter på eide og leide bygg, samt fjerne indikatorene om mva-kompensasjon.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Se punkt 6.2.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Til publiseringen den 16.juni opprettet vi en ny produktivetsindikator, «Utgifter til renholdsaktiviteter». Denne indikatoren er opprettet for hvert av formålsbyggene, og består av utgifter brukt på lønn renhold (art 075) og renholds- og vaskeritjenester (art 260) på byggfunksjonene.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det er et behov for en gjennomgang av hvordan en skal benevne og fremstille nøkkeltallene knyttet til driftsutgifter, herunder renhold og driftsutgifter ekskl. renhold og vedlikehold før publisering neste år.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kommunal tjenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet?

7.1.1 Kvalitetssikring

Kommunene skal rapportere både det arealet de eier og leier, og i regnskapet er det en egen art (190) for leie av eksterne. Indikatorene for eiendomsforvaltning er laget med tanke på skille på det kommunen produserer selv og det de leier. Det kommer klart frem i informasjonen til den enkelte indikator om det gjelder arealet kommunen eier eller leier, eller om det er begge deler.

7.1.2 utfordringer i konsistens

Arbeidsgruppen mener at det i dag er god konsistens med tanke på omfanget og muligheten for sammenlignbarhet mellom kommunene. Likevel ser arbeidsgruppen at for kommuner som leier mye av bygningsmassen vil få færre gode nøkkeltall, fordi leie av bygg bare føres på en art i kommunenes KOSTRA-regnskap, og det vil variere hvilke utgifter til det leide bygget som dekkes av leieutgiftene og hvilke som blir regnskapsført andre steder. Det kan bety at utgifter til f.eks vaktmester og renhold (som i noen tilfeller ikke dekkes av husleien) blir fordelt på de kvadratmeterne som kommunen selv eier innenfor den gitte funksjonen.

7.2. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har vurdert mulighetene for å etablere kvalitetsindikatorer, men anser det som vanskelig på dette området. Det kan bli mer aktuelt om det blir mulig å benytte seg av tilstandsgrader, noe flere kommune-nettverk er med på å utvikle. Arbeidsgruppen peker på Matrikkelen som register for tilstandsvurderinger, og skal diskutere dette videre.

7.3. Overgang til Matrikkelen

Arbeidsgruppen jobber høsten 2014 videre med hvordan Matrikkelen skal brukes som register.

I St. Meld nr. 28 (2011-2012) pekes det på behov for bedre bygningsstatistikk, og at Matrikkelen og KOSTRA er de sentrale systemene for utvikling av styringsinformasjon om eiendomsforvaltningen.

Det vil bli drøftet fordeler og ulemper med Matrikkelen som register for arealdata, tilstand og universell utforming knyttet til kommunale bygninger. I utgangspunktet

er det arealdataene arbeidsgruppen vurderer, men også mulighetene for å hente ut data om tilstanden på byggene og data om universell utforming vil bli diskutert.

8. Annet

9. Vedlegg

9.1 Skjema(ene)

33. Eiendomsskatt i kommunene for 2013

34A. Eiendomsforvaltning – areal på utvalgte kommunale formålsbygg

34C. Eiendomsforvaltning – areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg

Landbruk

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

KOSTRAs arbeidsgruppe for Landbruk ble opprettet våren 2004, og har levert rapport til KOSTRAs Samordningsråd i juni hvert år siden rapporteringsåret 2005.

Arbeidsgruppa har hatt ett møte i perioden 1. juli 2013-30. juni 2014. Møtet ble avholdt 23.mai 2014.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen slik:

Ole O. Moss, Statistisk sentralbyrå (SSB) (leder)

Berit Bjørlo, SSB (sekretær)

Anne Brit Thorud, SSB

Åse Marie Rusaanes, Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Anne Berit Ulstad, Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Astrid Aass, Fylkesmannen i Buskerud, (representant for LMD)

Anne-Beate Hekland, Tønsberg kommune (representant for KS)

Gudbrand Johannessen, Gran kommune (representant for KS)

Sissel Ferstad, Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD)

Jan Terje Strømsæther (SLF)

Arbeidsgruppa er underlagt LMD som fagdepartement, og i samråd med SSB er ledelses- og sekretariatsfunksjon i arbeidsgruppa overlatt SSB. De deltagende parter i arbeidsgruppene dekker selv utgiftene ved deltakelsen.

KOSTRA skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer - dekker følgende emneområder:

- Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven
- Saksbehandling etter jordloven og konsesjonsloven
 - Nydyrking
 - Omdisponering
 - Deling av landbrukseiendom
 - Konsesjon for erverv av fast eiendom
 - Driveplikt

I tillegg legger SSB inn opplysninger om antall landbrukseiendommer, antall jordbruksbedrifter, antall jordbruksbedrifter med husdyr og jordbruksareal i drift i hver enkelt kommune.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen i henhold til direktivene for arbeidsgruppene i KOSTRA. Landbruks- og matdepartementet (som fagdepartement) har ansvaret for gruppa, og det er departementet sammen med KS, KMD, SSB og fagdirektorater som fatter gruppenes vedtak. SSBs ledelse av faggruppa er mer operativ enn besluttsende, samtidig som SSB har et selvstendig ansvar for Norges offisielle statistikk.

Landbruks- og matdepartementet vedtok å benytte KOSTRA som hovedkanal for innrapportering og publisering av styringsinformasjon på arealforvaltning fra kommunene til staten fra og med 2005. Avgjørelsen må ses i sammenheng med overføringen av flere oppgaver på landbruksområdet til kommunene. Det er et mål å forenkle og modernisere offentlig forvaltning, bl.a. ved bruk av elektroniske løsninger, enklere regler og mindre detaljert styring. Gjennom kommunenes KOSTRA-rapportering på skjema 32 gikk en over fra rapportering på enkeltsaksnivå til rapportering på aggregert nivå på de områder som dekkes av skjemaet.

Retningslinjer for KOSTRA arbeidsgruppene arbeid gis av Samordningsrådet hvert år med et generelt mandat. Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KMD).

Mandaget for 2014 sier blant annet at arbeidsgruppene skal vurdere gamle/nye kvalitetsindikatorer, og at det skal rapporteres særskilt om dette arbeidet. På landbruksområdet oppfattes arbeidet med kvalitetsindikatorer som relativt perifert, og det er vanskelig å avlede entydige kvalitetsopplysninger ut fra opplysningene som hentes inn på skjema.

Funksjonskonto som arbeidsgruppa har ansvar for

Arbeidsgruppe	Ansvar for funksjonene
Landbruk	329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling

Funksjonskonto 329 ble opprettet i 2007, med virkning fra og med regnskapsåret 2008.

2. Oppsummering og anbefaling

Arbeidsgruppa foreslår ingen endring i spørsmålene på Skjema 32 – Kommunal forvaltning av landbruksarealer for rapporteringsåret 2014.

3. Evaluering av rapporteringen for 2013

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjema for 2013-rapporteringen ble utvidet med ett spørsmål under deling av eiendom etter jordloven i forbindelse med en lovendring som trådte i kraft 1. juli 2013. Det ble føyd til ett spørsmål under 5.2: - av disse innvilget av hensyn til bosettingen i området etter § 12 fjerde ledd.

Det var ellers ingen endringer i skjema.

3.2 Kontroller i skjema

Det er lagt inn automatiske summeringer i skjema der dette er mulig. Ved avkryssing for ja i ja/nei- spørsmålene åpnes de påfølgende spørsmål for utfylling. Svares det nei, åpnes ikke spørsmålene for utfylling. Dersom det unnlates å svare på de innledende spørsmålene, varsles dette med feilmelding.

Skjema lar seg sende inn med feil, men avgiver varsles om at det er feil i skjema.

3.3 Innsamling av data – rapporteringen for 2013

Til publiseringen av foreløpige tall 17. mars hadde 396 kommuner levert skjema, og ved publiseringen av endelige tall 422 kommuner. Fylkesmennene fikk oversendt tabellsett med foreløpige tall til kvalitetssikring av opplysningene for kommunene i sitt fylke, og SSB fikk tilbakemelding fra 10 av fylkene.

Det blir lagt ned et betydelig arbeid i å purre manglende kommuner. I slutten av april kontaktet seksjon 430 alle kommuner som ikke hadde levert skjema. Alle kommuner ble purret per telefon, og de ble fulgt opp med jevnlig telefonpurringer fram mot endelig frist 7. juni.

Tabellen under viser skjemainngangen i perioden 2005-2013, ved publisering 15. mars (foreløpige tall) og 15. juni (endelige tall).

Referanse-år	Kommuner i alt	Med svar, foreløpige tall	Svarprosent, foreløpige tall	Med svar, endelige tall	Svarprosent, endelige tall
2005	433	416	96,1
2006	431	352	81,7	428	99,3
2007	431	397	92,1	423	98,1
2008	430	371	86,3	425	98,8
2009	430	377	87,7	422	98,1
2010	430	376	87,4	419	97,4
2011	430	403	93,7	426	99,1
2012	429	397	92,5	422	98,4
2013	428	396	92,5	422	98,6

Ved publisering 17. mars 2014 manglet opplysninger fra 32 kommuner. Ved publisering 16. juni manglet opplysninger fra 6 kommuner. Tabellen under viser hvilke kommuner som ikke har levert skjema hvert enkelt år i perioden 2005-2013.

Referanse-år	Kommuner med manglende rapportering	Antall
2005	1145, 1260, 1264, 1265, 1266, 1439, 1532, 1545, 1572, 1742, 1849, 1850, 1856, 1874, 1928, 2004, 2017	17
2006	1264, 1620, 1836	3
2007	1238, 1438, 1439, 1534, 1818, 1834, 1859, 1928	8
2008	0904, 1418, 1430, 1438, 1854	5
2009	0828, 1245, 1438, 1547, 1812, 1849, 1856, 2027	8
2010	0211, 1145, 1245, 1266, 1430, 1438, 1511, 1703, 1849, 1874, 2027	11
2011	1145, 1438, 1856, 1860	4
2012	1438, 1620, 1662, 1860, 1917, 2011 og 2027	7
2013	0616, 1245, 1438, 1620, 1856, 1917	6

Det er 6 kommuner som ikke har rapportert for 2013. Jordbruksmessig var Nes i Buskerud (0616) den største av disse kommunene, med 15 400 dekar jordbruksareal i drift i 2012, og knapt 100 aktive jordbruksbedrifter. De 6 kommunene hadde til sammen 0,6 prosent av jordbruksareal i drift og 0,4 prosent av jordbruksbedriftene i landet.

Uten rapportering for 2013	Antall landbrukseiendommer ¹	I % av landbrukseiendommer i Norge	Antall jordbruksbedrifter	I % av jordbruksbedrifter i Norge	Jordbruksareal i drift	I % av jordbruksareal i drift i Norge
0616 Nes	491	0,3	98	0,2	15 400	0,2
1245 Sund	311	0,2	20	0,04	1 500	0,02
1438 Bremanger	545	0,3	90	0,2	10 900	0,1
1620 Frøya	400	0,2	49	0,1	8 200	0,08
1856 Røst	31	0,1	4	0,01	1 100	0,01
1917 lbestad	485	0,02	21	0,05	5 100	0,05
I alt	2 263	1,2	282	0,6	42 200	0,4

¹ Tall fra Landbruksregisteret som viser eiendommer med minst 5 dekar jordbruksareal og/eller minst 25 dekar produktiv skog

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Skjema 32 er opprettet i SSBs system for integrert databearbeiding (ISEE), og revisjonen er foretatt med verktøyet Dynarev. Det ligger kontroller i skjemaet som er til hjelp i revisjonsarbeidet. Det er enkelt å hente opp skjema som ikke er godkjente enda, og opptellingene som ligger i tilknytning til innkomst og revisjon er til stor hjelp for å holde oversikt over skjemainngangen og framgangen i revisjonsarbeidet.

3.5 Publisering

Ved publisering av endelige tall 16. juni 2014 manglet opplysninger fra 6 kommuner.

Det er foretatt endringer i nøkkeltallene fra 2012 til 2013 tilsvarende endringene som er gjort i skjema.

I KOSTRA publiseres tall fordelt på tjenesteområder for hver enkelt kommune/fylkeskommune. Det er et problem, spesielt i mars, men også i juni, at flere kommuner ikke rapporterer sine data tidsnok til at de kommer med i publiseringen. Frafallet gjør det vanskelig å si noe om verdien på nasjonalt nivå. For å bøte på dette er det for en del skjema og registerdata beregnet et anslag for verdien for de kommunene/fylkeskommunene som mangler data, slik at en kan presentere estimerte verdier på nasjonalt og regionale nivåer. Slike beregninger egner seg best der variabelens verdi ikke varierer mye fra år til år; og det er derfor ikke estimert nasjonale verdier på landbruksområdet.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon 329)

Arbeidsgruppa har følgende forslag til endringer i kontoplanen for 2014, en tilføyelse etter det siste ballpunktet:

- Administrasjon av landbruksforvaltning (personalansvar, rapportering, post/arkiv mv.)

I tillegg ønskes små justeringer av teksten, og endringer er markert med rødt nedenfor. Oversikten under viser endringer i forhold til beskrivelsen av funksjonskonto 329 i ”VEILEDNING TIL REGNSKAPSRAPPORTERINGEN I KOSTRA - REGNSKAPSÅRET 2013”

329

- Saksbehandling **og veiledning** etter jordlov, konsesjonslov, skogbrukslov, **og** odelslov, forpaktingslov og andre landbruksrelaterte lover.
- Forvaltning og kontroll av de økonomiske virkemidlene i landbruket, herunder produksjonstilskudd, miljøvirkemidler, skogfond, nærings- og miljøtiltakstilskudd **i skogbruket**, velferds- og erstatningsordninger mv.
- Arbeid knyttet til landbruk og jordvern etter plan- og bygningsloven.
- Saksbehandling og veiledning knyttet til landbruksrelatert miljø- og klimaarbeid.
- Førstelinje for næringsutvikling knyttet til investeringer i tradisjonelt landbruk og bygdenæringer (for eksempel småskala matproduksjon, grønt reiseliv, bioenergi, Inn på tunet og annen landbruksbasert tjeneste produksjon).
- **Plan-, Utviklings-** og tilretteleggingsarbeid for landbruk og landbruksbasert næringsvirksomhet, herunder **jord- og** skogbruk og økologisk landbruk, samt bygdenæringer.
- Arbeidet knyttet til sikring av en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, herunder klinisk veterinæravakt. Godtgjøring veterinæravakt.
- **Administrasjon av landbruksforvaltning (personalansvar, rapportering, post, arkiv mm.)**

Funksjonskonto 329 – Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling – ble første gang tatt i bruk i regnskapsåret 2008. Tabellen under viser hvor mange kommuner som har ført brutto driftsutgifter og korrigerte brutto driftsutgifter på funksjonskonto 329 i årene 2008-2013:

	Kommuner som har ført brutto driftsutgifter	Kommuner som har ført korrigerte brutto driftsutgifter
2008	332	286
2009	354	307
2010	357	320
2011	364	317
2012	383	335
2013	384	330

Opplysningene er hentet fra tabell 05065 i Statistikkbanken på KOSTRAS hjemmeside.

Det er stadig flere kommuner som tar i bruk funksjonskonto 329 i regnskapsføringen. Fortsatt er det imidlertid kommuner med et visst omfang av landbruk som ikke benytter seg av funksjonskonto 329. En analyse av utgiftsbehovet i kommunal landbruksforvaltning utført av Vista Analyse viste at feilføringer førte til at landbruksutgifter ble ført på funksjonene: 120 (Administrasjon), 320 (Kommunal næringsvirksomhet), 325 (Tilrette-legging og bistand for næringslivet) og 360 (Naturforvaltning og friluftsliv).

Analysen viste at de mest åpenbare forklaringene på feilføringene var: *Funksjon 329 er en «fersk» funksjonskonto.* I 2009 ble det innført en egen funksjonskonto for landbruk i KOSTRA. Landbruksoppgavene ble tidligere ført på funksjonskonto 325 (Tilrettelegging og bistand til næringslivet). Vår undersøkelse tyder på at 8,6 prosent av kommunene fortsatt fører landbruksutgifter på funksjon 325.

Forvaltning og tilrettelegging av næringsvirksomhet skal føres på tre funksjoner. Drift av kommunale landbrukseiendommer og skoger skal føres på funksjon 320, tilrettelegging for næringsvirksomhet skal føres på funksjon 325, mens arbeid knyttet til landbruksbasert næringsutvikling og nye næringer i landbruket skal føres på funksjon 329. Vår undersøkelse tyder på at 8,6 prosent av kommunene fører landbruksutgifter på funksjonskonto 325, og at 4,7 prosent av kommunene fører landbruksutgifter på funksjon 320.

Landbruksoppgavene løses sammen med andre administrative oppgaver. Mange kommuner har organisert landbruksforvaltningen på en måte som innebærer at de ansatte i forvaltningen også løser andre administrative oppgaver. For å føre utgiftene i KOSTRA korrekt må man fordele de ansattes lønnsutgifter etter arbeidsoppgavene. Resultatene tyder på at 5,8 prosent av kommunene fører landbruksutgifter på funksjon 120 (Administrasjon).

Grensen mellom landbruksforvaltning og forvaltning av natur og friluftsliv kan oppleves som uklar. Tilbakemeldinger fra respondenter på spørreundersøkelsen og samtaler med KOSTRA-arbeidsgruppen tyder på at en betydelig andel av kommunene har organisert tjenesteproduksjonen slik at landbruksansvarlige/-kontoret også løser natur- og friluftslivoppgaver. Flere landbrukskontor har eksempelvis ansvar for fisk- og viltforvaltning. Undersøkelsen tyder på at 8,6 prosent av kommunene fører landbruksutgifter på funksjon 360.

Som en del av dette prosjektet utarbeidet LMD, med innspill fra fylkesmennene og arbeids-gruppa for KOSTRA Landbruk, en mer presis definisjon av oppgaver som hører innunder kommunal landbruksforvaltning til KOSTRA-veilederen for 2014. Det er foreslått ytterligere presiseringer i veilederen for 2015.

LMD har utarbeidet en liste over samarbeidende kommuner. SSB vil se denne lista i sammenheng med landbruksrapporteringen og regnskapsrapporteringen for 2013, og vurderer om det er kommuner som fremdeles ser ut til å feilføre landbruksutgiftene.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i spørsmålene på skjema 32 for 2014.

6. Ønskede endringer i faktaark

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i faktaarkene for skjema 32 for 2014.

Arbeidsgruppa vil gå gjennom eksisterende nøkkeltall og indikatorer på neste møte i arbeidsgruppa våren 2015.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Systemet med utarbeidelse av kvalitetsindikatorer og indikatorer for universell utforming er utviklet for tjenesteområdene, og synes å passe dårlig for landbruksområdet. Selv om skjema 32 i prinsippet dekker tjenestekvalitet, er det vanskelig å avlede entydige kvalitetsopplysninger.

For alle indikatorene vil resultatene være avhengig av om en ser på utfallet for kommunen eller for den enkelte søker, og resultatene kan komme i konflikt med hverandre. Indikatorer med tvetydig utsagnskraft egner seg dårlig for formålet. Arbeidsgruppa mener at kvalitetsindikatorer ikke er relevant på området landbruk så lenge det ikke kan hentes ut informasjon om effektivitet på skjema 32.

8. Annet

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk ser det som svært viktig at det utvikles rutiner som kan erstatte kommunenes manuelle rapportering på skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer. Et elektronisk alternativ omfatter arealrapportering fra digitale planer og filuttrekk fra kommunenes saksbehandlingssystem.

KNNM-gruppa har fått midler fra KOSTRAs profilpott for å initiere og bidra i et prosjekt der målet er å få leverandører av saks- og arkivsystemer til å bygge inn mulighet for registrering av variabler og rapportfunksjonalitet i deres produkter som er tilpasset deler av den informasjonen det spørres om i KOSTRA-skjemaene 20 og 20Plan. Prosjektet SPARK har også inkludert behovene til KOSTRA Landbruk i sin kravspesifikasjon.

Det er i dag 5-6 store leverandører av saks- og arkivsystemer til kommunene. Spørsmål som funksjonalitet, filuttrekk eller som en tjeneste direkte fra kommunene til SSB, aggregert eller detaljert informasjon er eksempler på hva prosjektet må kartlegge og ta stilling til. Det er i prinsippet en standardiseringssak som har overføringsverdi for hele KOSTRA-området, og er særlig relevant for skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer.

Kultur, barne- og ungdomstiltak

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Skjema 17 samt funksjoner:

Kultur, barne- og ungdomstiltak	231 Aktivitetstilbud barn og unge 370 Bibliotek 373 Kino 375 Muséer 377 Kunstformidling 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg 383 Musikk- og kulturskoler 385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg 386 Kommunale kulturbygg 740 Bibliotek 760 Muséer 771 Kunstformidling 772 Kunstproduksjon 775 Idrett 790 Andre kulturaktiviteter
---------------------------------	--

Indikatorer for kvalitet:

Besøk i folkebibliotek per innbygger

Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger

Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger

Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner

Arbeidsgruppenen rapporterer til Samordningsrådet for KOSTRA

Medlemmer i arbeidsgruppen:

Sverre Miøen, Kulturdepartementet; Einar Saga. Barne-, likestillings- og inkluderings

Departementet; Melissa Edvardsen, Kommunal- og regionaldepartementet; Terje Halvorsen, Hamar kommune; Tom André Pedersen, Akershus fylkeskommune; Øyvind Stenvik Andersen, Kristiansand kommune; Anne Brit Thorud, Statistisk sentralbyrå; Liv Taule, Statistisk sentralbyrå; Cato Hernes Jensen, Statistisk sentralbyrå.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Ingen endring er gjennomført.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen har ikke foreslått noen endring.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Ingen endring av årets rapporteringsskjema.

3.2 Kontroller i skjema

Ingen kontroll, kun varsel.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Det største forbedringspotensialet for kommunene er å levere i tide, til første frist.

Mange kommuner leverer etter første frist, og har planlagt sen levering, noe som fører til at de ikke leverer. Det meste av tilgjengelig tid går med til purring på kommuner. Tid til purring går dermed i veien for annet arbeid.

Kommuner kontaktes under revisjon og ved purring på e-post og telefon. For de fleste som leverer sent, er det helt nødvendig med en telefon for å få inn tallene.

Eksterne data har for kino vært klart før første publisering.

Eksterne data folkebibliotek er 80% klart ved første publisering. Ved andre publisering er tall i hende slutten av mai, med få manglende folkebibliotek. Noen variabler er ikke fylt ut av alle som skal, slik som besøk.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Tallmaterialet har tusenfeil. Kommuner har problemer med å gjøre beregninger.

3.5 Publisering

Ingen problem med publisering.

3.6 Brukerreaksjoner

Ingen kommentarer til nøkkeltallene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen endring.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Ingen endring.

6. Ønskede endringer i faktaark

Ingen endring meldt fra arbeidsgruppe.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Indikatorer for kvalitet:

Besøk i folkebibliotek per innbygger

Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger

Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger

Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner

Ingen endring meldt fra arbeidsgruppe.

7.2. Annet

SSB ønsker at kommunene planlegger innrapportering av skjema 17 til fristen før første publisering.

SSB ønsker data av bedre kvalitet fra kommunene.

I neste runde vil GSI kunne leverer bedre tall til kulturskolestatistikken. GSI som har tall på elever på kulturskole endres i skjema for 2014/2015 for å gi presise tall til indikasjon på elever i grunnskolealder som går på kulturskole. utfordringen har vært at elever som går på kulturskole i annen kommune blandes med elever i alle aldre. Ny inndeling i skjema vises her:

Elever fra andre kommuner som deltar i interkommunalt samarbeid		
Kommune	Antall elever	Hvor mange av disse elevene er i grunnskolealder?

Til orientering: Folkebibliotekene reviderer egen statistikk, dette kan føre til at folkebibliotek hviler på KOSTRA for å hente økonomitall direkte, dersom inndelingen av økonomitallene er tilfredsstillende for folkebibliotekene. Det kan også være revisjonen vil føre til noen endringer i variabler i statistikken som publiseres. Arbeidet med forslag til revisjon er klart midt på året 2015. Det kan bety at det har konsekvenser for referanseåret 2015, det er mest aktuelt å fjerne variabler for 2015.

Kirke

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for KOSTRA-funksjonene

- 390 Den norske kirke
- 392 Andre religiøse formål
- 393 Gravplasser og krematorier.

Arbeidsgruppen har i 2013/2014 bestått av representanter fra:

Fagforbundet, Seksjon kirke, kultur og oppvekst	Trygve Natvig
Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA)	Betty Haga
KIFO (Stiftelsen Kirkeforskning)	Ida Marie Høeg
Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD)	Kristina Nicolaisen
Kommunal- og regionaldepartementet	Evy Tynes Johnsen
Kirkerådet	Per Tanggaard
Kirkerådet	Anders Backer-Grøndal Eide
Fornyings- administrasjons- og kirke departementet,	
Kirkeavdelingen	Kristian Kopperud
Drammen Kirkelige Fellesråd, kirkesjefens kontor	Hans Jørgen Paulsen
SSB ved Seksjon for offentlige finanser	Corretta Aluoch Arodi
SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk	Hossein Moafi
SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk	Liv Taule (leder)

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen har avholdt tre møter i arbeidsperioden siden forrige rapport. Ut over møtene har ideer og kommentarer blitt utvekslet over e-post. Skjema 28 – Årsstatistikk for Den norske kirke 2013 – ble endret på enkelte punkter. Innrapporteringen har gått relativt greit. Kirkerådet deltok i purringsarbeidet, og dette ga gode resultater. Til slutt fikk vi inn skjema fra alle sokn som utgjorde populasjonen for 2013, 1 235 sokn. Alle sokn hadde rapportert innen 6. mars og data kom med i den foreløpige publiseringen 17. mars. Tre nye indikatorer ble publisert i 2014; «*Deltakere på konserter og kultur arrangementer per innbygger*», «*Andel kirkeofringer til egen virksomhet*» og «*Medlemmer i tros- og livssynssamfunn i prosent av antall innbyggere*».

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen vil arbeide videre med utvikling av KirkeKOSTRA; blant annet mer relevante data som rapporteres via årsstatistikk-skjemaet. Videre skjema-utvikling og presisering av veiledning vil være sentralt på arbeidsmøtene.

Arbeidsgruppen avventer videre arbeid med gravferdssektorens plass i KirkeKOSTRA, herunder publisering av funksjon 390 Den norske kirke og funksjon 393 Gravplasser og krematorier hver for seg.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjema 28 – Årsstatistikk for Den norske kirke 2013. Noen endringer, blant annet flere gudstjenestetyper og spørsmål som gjaldt frivillige medarbeidere.

3.2 Kontroller i skjema

Skjemaet ser ut til å fungere greit, i og med at det har vært få endringer og kontroller ser ut til å fungere. Feltene hvor man svarer nei eller 0 (null), blir tilstøtende felt låst. Det er kontroller på obligatoriske felt (alle felt skal fylles ut). Det har ført til at man har måttet gå gjennom hele skjemaet og eventuelt svare nei i de feltene som man ikke har noen tall for. Kontrollene har kanskje vært litt for strenge i så måte i år, men på samme tid har man også unngått at noen spørsmål er blitt oversett (missing-verdier). Det er også logiske kontroller, hvor en feilmelding vil slå ut hvis den overtredes. Noen av kontrollene må imidlertid justeres til neste års rapportering, samt at dobbeltføringer på noen variabler er vanskelig å fange opp.

I skjemaet for 2013 ble det lagt inn fjorårsdata for noen variabler (de variablene som SSB publiserer), slik at oppgavegiver selv har mulighet til kontroll mot fjorårstall. Dette ser ut til å ha hatt positiv effekt. Samt at gjennomgående er soknene blitt bedre til å kommentere avvik i felt 12. Det letter revisjonen betraktelig.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Rapporteringsfristen for skjema 28 var 20. januar 2014, det samme som året før. Per 21.1 var det kommet inn 921 skjema, 74 prosent. Tidligere frist for innrapportering av årsstatistikken ble gjort som et forsøk 2013 i samarbeid mellom Kirkerådet og SSB. Formålet med tidligere rapporteringsfrist var bl.a. å få erfaring i om tidligere rapportering var mulig, bedre kvaliteten på data og om det eventuelt er mulig å kunne publisere tidligere (frigjort fra KOSTRA).

I slutten av uke 4 (25.1.) ble det sendt ut purring til om lag 110 fellesråd som omfattet 180 sokn, betydelig færre enn året før.. Purringen ble i første omgang sendt på e-post. Til publiseringen i mars hadde alle (100 prosent) soknene sendt inn skjema. Det er første gang det er oppnådd. SSB bruker nå betydelig mindre tid på purring. SSB har i år, som tidligere år, tilrettelagt for at det skal være mulig med direkte import fra kirkelige administrative systemer. Dataleverandøren(e) fikk i år god tid til å oppdatere ny årgang av skjemaet og vi opplevde ikke noen forsinkelser i forhold til importfunksjonen. Det foreligger ikke tall på hvor mange som har benyttet seg av denne muligheten, men inntrykket er at det er mange.

Eksterne data: Til marspubliseringen ble det hentet inn en fil med eksterne data fra Den norske kirkes medlemsregister, denne ble også benyttet til juni publiseringen. Til juni-publisering ble det også hentet inn en fil med eksterne data fra seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk (sysselsettingstall for kirken).

Kirkelige fellesråd: Fristen for innrapportering av regnskapsdataene for Kirkelige fellesråd var 15.mars. Per 20.3.2014 hadde til sammen 267 av de 417 fellesrådene rapportert bevilgningsregnskap til SSB. Det er sendt ut 2 purring, på e-post (i mars og april) og 2 purring (i mai og juni) via telefon. Dagens statistikk og nasjonale tall for Kirkelige fellesråd ble publisert 26.6.2014. (Det var publisert 397 av 417 bevilgningsregnskap og 395 av 417 balanser). Det er mulig å rapportere på et senere tidspunkt og innen 15. oktober før innrapporteringsportalen stenges for året. Regnskapene som er sendt etter publiseringsdato korrigeres og oppdateres i neste års publisering.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonssystemet ISSE/DynaRev ble benyttet for femte år på rad for årsstatistikken. I dette systemet er det lagt inn kontroller for å fange opp logiske feil, samt at vi har lagt inn sjekk/kontroller mot fjorårets tall på stort sett alle variablene. Systemet gjør det nå også mulig å se flere årganger på samme variabel. De fleste variablene inngår sjekken. Vi får feilmeldinger dersom avvikene er store (grenseverdier er definert). Dette systemet har fungert etter intensjonen i år. Soknene blir kontaktet etter hvert, per e-post eller telefon, for å hente inn manglende/feil opplysninger. Feil blir korrigert direkte i revisjonsrutinen i SSB. Mange sokn har blitt kontaktet, om lag 300 e-poster/telefoner. Det er tastefeil, data som mangler, data med store avvik fra året før osv. Men ikke alltid er de oppgitte verdiene feile, det er forklarlige avvik, særlig gjelder dette pkt. 11.3 i skjema (gaver). Det er tidkrevende og vanskelig å oppdage og rette feil i innkomne data. Det er også en del store variasjoner som har naturlige forklaringer. Mange sokn sender inn skjema flere ganger med korrigerende data. En viktig del av kvalitets-sjekken for dataene er at også fellesråd, prost, bispedømme osv. kontrollerer data ved innsending, og eventuelt ber soknene om å korrigere. Feilrettinger kan foretas helt fram til like før publisering som i år var 6. mai på bispedømmenivå.

Regnskap fra fellesråd og sokneråd i kommuner med bare ett sokn har blitt revidert, og de enhetene med mangelfull føring på særlige tilskudd fra kommunen ble kontaktet og tallene korrigert. Fellesråd med tall i 1 000 kroner ble også kontaktet og tallene har blitt korrigert. Enhetene som hadde benyttet andre ugyldige arter enn de gitte artene på funksjon 089 «Finansieringstransaksjoner», ble informert og tallene korrigert. Det er også blitt gjort revisjon og kartlegging av funksjon 045 «Barnehager» for å sikre at fellesrådene som eier barnehager skilte disse regnskapene fra funksjon 044 «Andre kirkelige virksomheter». Vi har i år brukt SAS-programmet til å hente ut tallene fra ISEE/dynarev, noe som har gjort revisjon enklere.

3.5 Publisering

Selve publiseringen gikk greit.

Nivå 2 - fire nye nøkkeltall

- Netto driftsutgifter, kirke (390, 392, 393) i % av totale netto driftsutgifter (tilsvarende faktaarket Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter).
- Deltakelse i konsert- og kulturarrangement per innbygger
- Kirkeofringer til egen virksomhet i prosent av totale kirkeofringer
- Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Dnk i prosent av antall innbyggere.

Nivå 3

- Konserter og kulturarrangement i regi av menigheten
- Deltakere konserter og kulturarrangement i regi av menigheten
- Konserter og kulturarrangement i regi av andre enn menigheten
- Deltakere konserter og kulturarrangement i regi av andre enn menigheten

Nasjonale tall, samt fylkes- og KOSTRA-gruppetall, ble estimert, både til mars- og junipubliseringen. Dette har blitt gjort i flere år nå og er blitt positivt mottatt. Synliggjøring av kirketallene i KOSTRA er blitt bedre da det er direkte link til Statistikkbanken fra «kirkesiden» http://www.ssb.no/kirke_kostr.

3.6 Brukerreaksjoner

Per 25.6.2014 ingen spesielle brukerreaksjoner. Men nøkkeltallene for kirken er interessante for media og ble gjengitt i flere aviser og radio. I flere år har det vært hyppig etterspørsel etter kirkedata og liknende område (tros- og livssynsstatistikk).

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har ingen forslag eller ønske om endringer i funksjons- og/eller artskontoplanene.

Men vi ønsker å se nærmere på presisering av teksten i veilederen for føringen på funksjon 390, 392 og 393.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring og forslag til endring i skjema

Arbeidsgruppen går inn for noen små endringer i neste års skjema, bl.a. i de tilfellene hvor det er få svar på et spørsmål, dette gjelder i hovedsak pkt. 6. Vi arbeider kontinuerlig med mer presis og tydelig veiledning. Endringene vil være klare tidlig høsten 2014.

6. Ønskede endringer i faktaark

I følge mandatet har arbeidsgruppen ansvar for regnskapsfunksjonene 390 Den norske kirke, 392 Andre religiøse formål og 393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier.

Som nevnt i tidligere rapporter vil arbeidsgruppen fortsette arbeidet med forslag om splittelse av funksjonene 390 og 393 i Kirke-faktaarket. I påvente av arbeid fra gravferdsutvalg avventes dette. Ønske om splittelse av disse funksjonene i publiseringen er også kommet fra kommunehold. Inntil videre henvises det til det generelle faktaarket, *Detaljerte regnskapstall, funksjonsfordelt*, hvor alle funksjoner vises separat.

6.1 Ønskede endringer

Hvilke endringer ønsker arbeidsgruppen å gjøre på området hva gjelder skjema og/eller filuttrekk, og hva er grunnen for ønskene.

Jf pkt. 5.1

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Systematisk spesifisering av hvilke nøkkeltall som er fjernet, og hvorfor.

6.1.2 Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppen har foreløpig ikke vurdert endringer i nøkkeltall på fagområdet kirke, bortsett fra splittelse av funksjon 390 og funksjon 393.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen gikk i fjor gjennom kvalitetsindikatorene. KirkeKOSTRA har 7 kvalitetsindikatorer og arbeidsgruppen fant at disse fremdeles er relevante og dekker feltet på en tilfredsstillende måte, gitt de data som eksisterer per i dag.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Kirkefaktaarket har ennå ikke tatt i bruk konsernfaktaark, men konserntall foreligger i tabell 05065: Kommune, detaljerte regnskapstall, driftsregnskapet funksjonsfordelt fra 2008.

7.3. Annet

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Tannhelsetenesta

1. Innleiing

1.1 Arbeidsgruppa sitt ansvar og samansetjing

Arbeidsgruppa for tannhelsetenester har ansvar for å halda oversikt over og gjennomgå rapporteringsordningane for fylka innanfor tannhelseområdet. Vidare har arbeidsgruppa ansvar for å vidareutvikla skjemastatistikken og vurdere bruk av register for innsamling av informasjon og presentasjon av informasjonen innanfor følgjande KOSTRA-funksjonar:

660 Tannhelseteneste - Fellesfunksjonar

665 Tannhelseteneste - Behandling

Skjema 43 *Tannhelsetenesta* dekker tenesterapporteringa for desse funksjonane. I tillegg nyttar ein SSB sine register for å henta inn talet på årsverk og befolkning. Det totale talet på eldre, uføre og langtidssjuka i institusjonspleie og det totale talet på eldre, uføre og langtidssjuka i heimesjuka-pleie blir henta frå IPLOS.

Arbeidsgruppa for tannhelsetenester inkluderer:

Trond Ekornerud, Statistisk sentralbyrå (leiar)

Anni Fretheim, Statistisk sentralbyrå

Marianne Moi, Buskerud fylkeskommune

Peter Marstrander, Troms Fylkeskommune

Jens Otto Ulseth, fylkestannlegen i Sør-Trøndelag/ Klæbu tannklinikk

Geir Fjerdingen, Vestfold fylkeskommune

Odd Sigurd Vegsund, Kommunal og moderniseringsdepartementet

Cecilie Mo Batalden, Helse - og omsorgsdepartementet Ragnhild Elin Nordengen, Helsedirektoratet

Linda Haugan, Helsedirektoratet

Aril Jul Nilsen, Den norske tannlegeforening

Marie Helen Hagle, Nasjonalt folkehelseinstitutt

Arbeidsgruppa har hatt to møte våren 2014.

1.2 Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Ramma for arbeidet til gruppa blir gitt av Samordningsrådet for KOSTRA kvart år. I tillegg er Helse - og omsorgsdepartementet, Statens helsetilsyn, Helsedirektoratet og andre avhengige av statistikken for å få innsikt i, halda oversikt over, samt halda tilsyn med den offentlege og private tannhelsetenesta.

SSB overtok ansvaret for innsamlinga av statistikk for tannhelsetenesta frå Statens helsetilsyn før rapporteringa for statistikkåret 2001. I hovudsak har innhaldet i Statens helsetilsyns tidlegare innsamling blitt vidareført. Samstundes har arbeidsgruppa arbeida for å betra statistikken og freista å redusera oppgavebyrda ved bruk av SSB sine register, samt annan statistikk samla inn i SSB, gjennom KOSTRA eller på annan måte.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Følgjande blir gjennomgått i rapporten:

- Evaluering av rapportering og publisering for statistikkåret 2013
- Forslag til endringar i skjema, rapportering og publisering for statistikkåret 2014

2.2 Arbeidsgruppa sine anbefalingar

Arbeidsgruppa anbefaler at arbeidet med å etablera kvalitetsindikatoren ”Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold” held fram. Helsedirektoratet og SSB må følgja opp dette med kommunane sine fagsystem i helsestasjonstenesta slik at ein kan starta å innrapportera på det i KOSTRA skjema 1 ”Personell og verksemd i kommunehelsetenesta”. Dette arbeidet bør skje i løpet av hausten 2014.

Arbeidsgruppa anbefaler også i år at SSB ser nærmare på estimeringsmodellane som ligg til grunn for dei førebelse personelltala 15.mars. Det har vore nokså store endringar mellom personelltala publisert 15.mars og 15.juni, både på nasjonalt nivå og for enkeltfylke. Det er ønskjeleg at denne differansen blir minska mellom dei to publiseringane.

Arbeidsgruppa anbefaler at arbeidet med å innhenta tannhelsesdata på kommune-nivå kan halda fram. Arbeidet vil mest sannsynleg starta opp med ein utreiingsfase i løpet av hausten 2014. Det er ønskjeleg at KOSTRA sitt innrapporteringssystem skal kunna danna grunnlaget for ei eventuell innsamling av data i framtida. Elles anbefaler arbeidsgruppa at dei blir orientert og involvert i dette arbeidet, både når det gjeld rapporteringsløyisinga og kva indikatorar som skal inngå i rapporteringa.

Arbeidsgruppa anbefaler at variabelen «Talet på personar som var planlagt ikkje innkalla i løpet av rapportåret» blir inkludert i faktaarket og statistikkbanktabellar på nivå 3 (grunnlagstal)

Arbeidsgruppa anbefaler at alle dekningsgradindikatorar skal bytta om på teljar og nemnar i framstillinga av tal på nivå 2 i publiseringa frå og med 2015-publiseringa. Dette vil gjera indikatorane meir i tråd med praksis innanfor andre (fylkes)kommunale tenestemråde generelt og andre helseområde spesielt.

Arbeidsgruppa anbefaler at spørsmål om tannhelsetenesta og meldingar til barnevernet blir inkludert i skjema 43 frå og med 2014-rapporteringa. Helsedirektoratet og SSB må bli einige om dei konkrete spørsmåla som skal inngå og ordlyden i desse i løpet av hausten 2014. Arbeidsgruppa vil bli involvert i arbeidet.

Helsedirektoratet følgjer opp journalsystemleverandøren (Infodoc/Microsoft) til «infodoc Plenario» for å dei til å etablera mogleighetene til registrering av talet på to-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta grunna orale forhold i løpet av hausten 2014.

Helsedirektoratet og fylkestannlegane følgjer opp arbeidet med å etablera ei brukarundersøking som kan vera felles og nyttast i alle fylka i løpet av hausten 2014/våren 2015

3.Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Det var ingen endringar i skjema 43 for rapporteringsåret 2013. Sjølv om det ikkje har vore konkrete endringar i skjema opplever SSB framleis ein feilrapporteringar under punkt 2, der ein spør om talet på undersøkte/behandla i løpet av dei tre siste åra for personar i gruppe B, i tillegg til 12- og 18-åringar. Feilrapporteringane kjem for det første av at rapportørane misforstår spørsmålet.

I staden for å rapportera kor mange av årets 12-, 18-åringar og personar i gruppe B som har vore hos tannlege i løpet av dei tre siste åra, rapporterer dei summen av undersøkt/behandla i dei tre gruppene for årets, fjorårets og for to år sidan. Fagsystema skal ha etablert ein rapport som gjer det enkelt å henta ut talet SSB

etterspør, men det kan verka som at ikkje alle fylka har denne funksjonaliteten, eller kjenner godt nok til den.

3.2 Kontrollar i skjema

Skjema 43 har enkelte logiske kontrollar. Desse gir oppgåvegevar beskjed om at utfyllinga ikkje er rett, logisk sett. Det er muleg å fylla ut feltet og senda inn skjemaet sjølv om desse kontrollane slår ut. Kontrollane ser ut til å fungera tilfredsstillande, og det er ikkje rapportert om problem knytt til kontrollane frå oppgåvegevarane si side. Samstundes ser SSB på moglegheitene for å få inn endå fleire kontrollar i skjemaet. Mellom anna er det ønskjeleg å få inn kontrollar som samanliknar med førre års rapportering. Det bør vera ei målsetjing å fanga opp mest mogleg feilrapporteringar på dette stadiet.

På grunn av IT-tekniske problem blei ikkje responssystemet nytta som ønskjeleg i år. Forhåpentlegvis er det oppe og går i løpet av hausten 2014, slik at det kan bli teke i bruk ved neste års rapportering og revidering. I fjor tok SSB i bruk det såkalla responssystemet etter fire år utan. Årsaka til at det ikkje hadde vore i bruk i nokre år kom av ei intern omlegging i SSB frå revideringssystemet Genrev til Dynarev. Det oppdaterte responssystemet kommuniserte tilfredsstillande med Dynarev då det blei brukt i fjor i samband med revideringa i tida mellom publiseringane 15.mars og 15.juni.

Meininga er at responssystemet skal gjera kontakten mellom oppgåvegevarane og SSB lettare. På grunn av at systemet er endra noko frå førre gong det var i bruk, må ein rekna med nokre barnesjukdomar dei første åra. Det verkar likevel som dei fleste oppgåvegevarane som har nytta systemet i fjor, har skjøna korleis det skal brukast. Det er forventa at systemet vil bli endå meir nyttig, og fanga opp endå fleire feilrapporteringar i åra som kjem. Tilbakemeldingane frå rapportørane i arbeidsgruppa er at ein bør freista å få responssystemet opp å gå att så raskt som råd.

Tverrgående revisjon har ikkje blitt nytta i revisjonsarbeidet i år. Det kjem i all hovudsak av at ein har teke i bruk eit nyutvikla revidering/editeringsprogram med mykje av den same funksjonaliteten. Det nye editeringssystemet gjer det muleg å køyra logiske kontrollar til revideringsføremål på alle innrapporterte variablar i skjema. Systemet kommuniserer både med Dynarev og responssystemet og gjer arbeidet med å fanga opp dei openbare feilrapporteringane lettare, samstundes som det i saman med responssystemet gjer det enklare å senda ut eventuelle feilmeldingar til oppgåvegevarane. Systemet har var til stor hjelp i fjor og vil etter planen bli nytta endå meir aktivt, når det er oppe og går att, i åra som kjem.

3.3 Innsamling av data (rapporteringa);

Skjema 43 blir rapportert inn av fylkestannlegane i dei enkelte fylka. Fylkestannlegane, på si side, hentar informasjon frå dei enkelte tannklinikane i fylka. Til 15.mars-publiseringa hadde alle 19 fylka sendt inn skjema til den gitte tidsfristen. Nokre fylke hadde manglande eller feil rapportering i delar av skjema, dette gjaldt særleg dei delane med dei nyaste spørsmåla i skjema (undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra og SIC-indeks).

Den manglande rapporteringa eller feilrapporteringa kjem i hovudsak av ein skilnad mellom fylkeskommunane når det gjeld kor lett dei kan henta ut dei naudsynte dataa til KOSTRA-rapporteringa frå fagsystemet Opus. Nokre fylkeskommunar har problem med tidsfristen før 15.marspubliseringa når det gjeld rapportering av tal i enkelte delar av skjemaet. Reint teknisk fungerte årets rapporteringsskjema tilfredsstillande både for oppgåvegevarane og SSB. Det blei ikkje meldt om problem frå fylkeskommunane når det gjaldt sjølve utfyllinga av skjema 43.

Det er framleis noko usikkerheit knytt til etterslep i skjemaet sitt punkt 2, om omfanget av den offentlege tannhelsetenesta. Dette har vore tatt opp til diskusjon i arbeidsgruppa tidlegare år og eit møte mellom Helsedirektoratet, SSB og fylkeskommunane for å utvikla ei felles forståing av omgrepsbruken i skjema kan vera nyttig. Dette har vore oppe tidlegare, men noko møte mellom dei relevante etatane har enno ikkje kome i stand. Arbeidsgruppa anbefalar at dette kan vera eit punkt på eitt av fylkestannlegane sine møte hausten 2014, der Helsedirektoratet og SSB blir invitert. Noko kartlegging blei gjort av deltakarar i arbeidsgruppa i fjor, men det er ønskjeleg at SSB, Helsedirektoratet og fylkestannlegane samarbeider om å følgja dette vidare opp hausten 2014. Dersom SSB og Helsedirektoratet skal delta på eit fylkestannlegemøte om denne saka er det mest føremålstenleg at det i framkant er utarbeidd eit forslag til endra rapportering.

Elles er det viktig å understreka at SSB er avhengig av at spørsmål knytt til registreringar i fagsystema (Opus og Nextsys) og rapporteringar i skjema 43 blir følgt opp av fylkestannlegane i samråd med SSN og resten av arbeidsgruppa. Målsetjinga bør vera å få til ei mest mogleg felles forståing av kva dei ulike omgrepa betyr og korleis pasientar faktisk skal registrerast ute på klinikkane. Det vil bidra til at kvaliteten på tala blir betre og meir samanliknbare på tvers av fylke.

Det er også knytt noko usikkerheit til datakvaliteten på dei tre kvalitetsindikatorane som blei publisert for fjerde gong i 2014. Dette gjeld "Delen undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra (12- og 18-åringar, samt gruppe B – psykisk utviklingshemma 18 år og eldre). Eit usikkert moment er at fleire fylkeskommunar misforstår spørsmålet, og rapporterer summen av undersøkt/behandla dei tre siste rapporteringsåra for dei tre ulike pasientgruppene. Meininga er at ein skal rapportera talet på personar i det inneverande rapporteringsåret som har blitt undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra. Denne misforståinga blir som regel fanga opp i revideringsarbeidet, men skaper unødvendig arbeid både for både SSB og oppgåvegivarane.

Eit anna usikkert moment er knytt til kor godt journalsystemet Opus justerer for inn- og utflyttingar av ein fylkeskommune i dei tre pasientgruppene i løpet av rapporteringsåret. Dersom alle som har flytta inn eller ut i løpet av året kjem med i registreringane blir talet på personar for høgt samanlikna med nemnaren som er talet på personar i dei ulike gruppene per 31.12 rapporteringsåret (henta frå SSB sin befolkningsstatistikk). Det kan føra til at prosentdelen i indikatoren "Delen undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra kan bli kunstig høg, og legg seg svært nær 100 prosent. Det kan føra til at indikatoren ikkje er eit godt mål på kvalitet, og ikkje gir relevant styringsinformasjon.

Arbeidsgruppa har drøfta moglege løysingar på problemet. Ei undersøking av Opus sin import av opplysningar frå folkeregisteret viser mellom anna følgjande:

- Folkeregisterimporten importerer alle nye pasientar til fylket i aldersgruppa 0-18 år. Importen blir køyrd årleg pr. 15. januar og 15. september, og registrerer difor alle endringar sidan siste uttrekk
- Det betyr at pasientar som har flytta internt i fylket framleis blir ståande som aktive pasientar, men med ny adresse.
- Pasientar som har flytta ut av fylket skiftar status til flytta/slutta, og det blir satt ny adresse
- Døde pasientar blir satt til status død

Arkivet for pasientar i Gruppe A (barn og unge 0-18 år) i alle fylke byggjer på ein import frå folkeregisteret, og diverse manuelt innlagte pasientar som er oppretta med namn, adresse og fødselsnummer (dette betyr pasientar som har flytta til fylket etter siste import pluss ev. ferierande pasientar som har motteke akuttbehandling). Pasientar i gruppe A som aldri har vore registrert i folkeregisteret i fylket, men som

likevel er oppretta som pasientar i Opus til dømes i samband med akuttbehandling, blir ikkje fanga opp av importen frå folkeregisteret.

Det er difor viktig at klinikkane har gode rutinar for å sjekka eigne lister slik at enkeltpasientar etter akuttbehandling o.l. straks blir satt til slutta. Omfanget av pasientar i gruppe A vil difor kunna vera litt/ubetydeleg for høgt. Arbeidsgruppa meiner likevel at dette vil ha liten statistisk betyding då dreier seg om eit lite tal. Det er likevel grunn til å gjera fylkestannlegane merksame på denne moglege feilkjelda i rapporteringa i rettleiar og eventuelt andre relevante fora til dømes fylkestannlegemøta. Arbeidsgruppa vurderer det samstundes slik at ein ikkje vil gjera noko med indikatorane i datainnsamlinga eller i publiseringa.

Arbeidsgruppa har òg drøfta kva definisjonen på undersøkt/behandla vakse betalande klientell bør vera. Per i dag finst det ikkje nokon klar definisjon i rettleiar og det er grunn til å tru at det kan vera skilnad i kva ulike tannlegar definerer som undersøkt/behandla og ikkje. I rettleiaren blir det oppmoda til at kvar enkelt tannlege sjølv må vurdere omfanget av behandlinga på kvar einskild pasient når det kjem til om han skal registrerast som ”undersøkt/behandla” (ferdigført pasient) eller registrerast ”innkalla, ikkje møtt”.

Dersom ein pasient skal registrerast som undersøkt/behandla heiter det seg at pasienten skal ha slutført ei behandling. Dersom pasienten ikkje fullfører skal han registrerast som innkalla, ikkje møtt. Fleire fylkeskommunar opplever at mange vaksne betalande fell inn under kategorien som ikkje fullfører heile behandlinga. I mange tilfelle er det snakk om pasientar som tek imot ei eller anna form for akuttbehandling, og kjem ikkje attende for å fullføra behandlinga. Utfordringa her er at dette kostar tid og ressursar for dei offentlege klinikkane utan at det kjem til syne i registreringane i KOSTRA skjema 43.

Det har ikkje lukkast arbeidsgruppa å utarbeida ein ny felles definisjon for undersøkt/behandla vakse betalande klientell. Det har tidlegare vore drøfta eit alternativ med tilleggsrapportering som gjeld vakse betalande klientell (gruppe F) som fangar opp kor mykje tid den offentlege tannhelseteneste bruker på gruppa. Det er mellom anna blitt drøfta om ein skal rapportera talet på timar brukt på denne gruppa. Arbeidsgruppa har ikkje kome fram til konkrete forslag, men vil arbeida med dette i løpet av hausten 2014.

Det er viktig å presisera at det å ha oversikten over alle som bruker den offentlege tannhelsetenesta er viktig, også dei vaksne. Ei rapportering som fokuserer på ressursbruken brukt på vakse betalande klientell bør uansett koma i tillegg til rapporteringa som finst i dag. Eit anna argument som talar for å følgja særleg nøye med på gruppe F er ein avslutta sak om i ESA (EFTA sitt overvakingsorgan) mogleg kryss-subsidiering i den offentlege tannhelsetenesta. Noreg har akseptert å endra finansieringsordninga og HOD skal i samband med dette senda ut eit høyringsnotat før sommaren om korleis dette skal innrettast i praksis.

Noreg har gått med på å endra ordninga med subsidierte tannhelsetenester i spreiddbygde strøk for vakse batalande klientell i den offentlege tannhelsetenesta. Dette er for å unngå kryss-subsidiering av tenester tilbydd i konkurranse med private tannlegar. Konsekvensen for den offentlege tannhelsetenesta vil truleg bli at den kommersielle delen må skiljast ut og synleggjerast betre i rekneskapen enn kva som er tilfelle i dag. Dei nye reglane skal etter planen vera på plass seinast 1. januar 2015.

Arbeidsgruppa har også drøfta problem knytt til å publisera indikatorar der det er forskjellig datakjelde på teljar og nemnar. I tannhelsestatistikken er prosentdelen i gruppe C1 og C2 (eldre, langtidssjuke og uføre institusjonspleie, og, eldre, langtidssjuke og uføre i heimesjukepleie) under tilsyn eit godt døme. Her er talet på personar under tilsyn (teljaren) rapportert inn via skjema 43 av fylkestannlegane,

medan talet på personar i gruppene totalt (nemnaren) er henta frå IPLOS rapportert inn av kommunane. I mange tilfelle fører dette til verdiar i publiseringa på over hundre prosent. Helsedirektoratet ønska med bakgrunn i dette at arbeidsgruppa skulle vurderer om ein burde gå tilbake til å rapportera begge desse tala i skjema 43.

Fylkestannlegane har orientert om at indikatoren slik den blir publisert i dag ikkje er optimal, og at det er avgrensa kor mykje den kan brukast som styringsdata. SSB har i denne saka understreka at det ikkje er ønskjeleg å gå tilbake til skjema-rapportering når talet føreligg i ei anna kjelde. Dette handlar mykje om punktet i mandatet til arbeidsgruppa der det står at ein skal unngå dobbelrapportering og halda rapporteringsbyrden for oppgåvegevarane så låg som mogleg. Arbeidsgruppa blei ikkje einige om å foreta noko endringar med desse indikatorene med det første, men heller følgja det vidare opp hausten 2014 og våren 2015. Målet bør vera å betra kvaliteten på tala slik at teljar og nemnar er meir samanliknbare og gir betre styringsinformasjon. Fram til dette vil ein halda fram med å henta tal frå både skjema 43 (teljar) og frå IPLOS (nemnar).

3.4 Arbeid/revisjon og kontroll

Etter 15. mars blei det gjennomført automatiske kontrollar, via det nye editerings-systemet, av dei innrapporterte tala. Kontrollane sjekkar samsvar mellom ulike tal og summeringar, og endringar frå eitt år til tidlegare år. Feilrapporteringar som har blitt oppdaga er blitt sende til dei aktuelle fylkeskommunane via e-post. Fylkeskommunane har så meldt tilbake om dette, og nye oppretta tal blei lagt inn i systemet før junipubliseringa. Det er difor grunn til å tru at feilrapporteringar har vorte retta opp tilfredstillande i år også.

Som nemnd under punkt 3.2 blei ikkje det nye responssystemet nytta i samband med revisjonen i år. Målsetjinga er å ta det i bruk igjen til neste år. For meir informasjon om det nye *systemet for revidering* (editeringssystemet) og responssystemet (tilbakemeldingsmodulen) sjå punkt 3.2.

3.5 Publisering

Publisering av tal 16. mars og 16. juni har fungert tilfredsstillande. Innføringa av eit nytt editeringssystem i 2013 har ført til betre oppfølging av oppgåvegevarane i revisjonsperioden frå den førebelse publiseringa i mars fram til publiseringa med reviderte tal i juni. IT-tekniske problem med responssystemet gjorde samstundes sitt til at fylka ikkje blei følgt opp like godt som i fjor. Kontakten i år har føregått på vanleg e-post.

Nasjonalt estimerte tal blei publisert for femte året. Dette er ikkje veldig aktuelt for KOSTRA tannhelse sidan alle oppgåvegevarane hadde rapportert tal til 16.mars-publiseringa. Dette gjeld både skjema 43 og personelltal henta frå register. SSB har heller ikkje i år teke imot tilbakemeldingar frå brukarar i samband med estimerte tal på KOSTRA tannhelse.

Når det gjeld SIC-indeks for 12-åringar blir det publisert eit vekta gjennomsnitt for landet og landet utan Oslo. På grunn av feilrapporteringar for enkelte fylke til marspubliseringa blei snitta ikkje publisert før ved den reviderte publiseringa 16.juni.

Arbeidsgruppa har drøfta om variabelen "Talet på personar som var planlagt ikkje innkalla i løpet av rapportåret" skal publisera i faktaark og statistikkbank på nivå 3 (grunnlagstal). Grunnen er å betre synleggjera kva som ligg til grunn for "Talet på personar under tilsyn i alt i løpet av rapportåret". Ved å publisera denne variabelen vil alle delsummane vera synlege på nivå 3. Variabelen blir rapportert inn under del 2 i skjema 43, og det skal ikkje vera ein stor jobb å for SSB å leggja til rette og publisera variabelen. Variabelen blir frå no av bli publisert på nivå 3 (grunnlagstal). Arbeidsgruppa ønskjer difor at variabelen «Talet på personar som

var planlagt ikkje innkalla i løpet av rapportåret» blir inkludert i faktaarket og statistikkbanktabellar på nivå 3 (grunnlagstal).

Arbeidsgruppa har òg drøfta framstillinga av dekningsgradindikatorane på tannhelseområdet i publiseringa. Det er ønskeleg å snu om på teljar og nemnar slik at det blir meir lik praksis som det er innanfor andre tenesteområde. I dag er dekningsgradindikatorane bygd opp slik at talet på innbyggjarar er i nemnaren medan talet på tannhelsepersonell er i nemnaren.

Døme på indikator:

$$\begin{aligned} & \text{Talet på innbyggjarar (teljar) / Talet på tannlegar (nemnar)} \\ & = \text{«Talet på innbyggjarar per tannlege»} \end{aligned}$$

Rett tolking av indikatoren blir då at jo færre innbyggjarar det er per tannlege jo betre dekningsgrad er det. Altså; jo lågare verdi, jo høgare dekningsgrad. Dette er motsett av kva som er vanleg framstilling av indikatorar av dekningsgrad. For andre område er tolkinga at jo høgare verdi, jo høgare dekningsgrad. Bakgrunnen for at ein har valt å framstilla tala på denne måten innanfor tannhelse er ikkje heilt klar, men truleg fordi dette har vore den mest vanlege måten å snakka om talet i tannhelsemiljøet. HOD føreslo at ein bytta om på teljar og nemnar i publiseringa av denne type indikatorar på nivå 2 i framtida. Dette vil gjera indikatorane meir standardiserte samanlikna med same type indikatorar innanfor andre helseområde, men òg innanfor andre (fylkes)kommunale tenesteområde. Arbeidsgruppa var samde i forslaget og anbefaler difor at dette trer i kraft frå og med publiseringa i 2015.

3.6 Brukarreaksjonar

Ulik innkallingspraksis for bestemte aldersgrupper i ulike fylke kan gjera det utfordrande å samanlikna tala. Fleire brukarar ønskjer at dette er noko helsemyndigheitene må sjå nærmare på i tida som kjem. Fleire ønskjer at det skal etablerast felles retningsliner for innkalling for dei såkalla indikatorårskulla (5-, 12- og 18-åringar) i heile den offentlege tannhelsetenesta. På denne måten ønskjer ein å sikra at tal som gjeld kariesførekost vil bli meir samanliknbare på tvers av fylke. Vidare meiner fleire at det vil gi eit meir dekkande bilete av tilstanden i dei bestemte aldersgruppene. Helsedirektoratet har desse innspela frå arbeidsgruppa med seg i det pågåande arbeidet med utvikling av rettleiar for tannhelsetenester til barn og unge. Fram til denne føreligg vil det ikkje bli gjort noko endringar i skjema eller rettleiar.

Ein gjennomgang av innrapporterte data viser at det er relativt store variasjonar mellom fylka når det gjeld delen som er undersøkt/behandla i dei ulike alderskulla (5-, 12- og 18-åringar). Ein konsekvens av ulik innkallingspraksis kan vera at det er problematisk å samanlikna kariesførekosten på tvers av fylka. Per i dag finst det ikkje særskilde retningsliner når det gjeld dette, og det er opp til kvar enkelt fylkeskommune korleis ein vel å gjera dette. Samstundes har helsemyndigheitene signalisert at det kan koma anbefalingar og rettleiingar på området i samband ny tannhelselov og rettleiar. Inntil vidare vil kartlegging av innkallingar halde fram som no, og vil i realiteten vera ei kartlegging av ulik praksis mellom fylka. Når ein skal samanlikna kariesførekost på tvers av fylke bør ein ha dette i mente.

Det er samstundes viktig å presisera at fylkeskommunane sjølve står fritt til å velja innkallingspraksis for alderskulla det blir rapportert kariesførekost på i skjema 43. Det er heller ikkje semje i arbeidsgruppa blant fylkestannlegane kva som er den rette vegen å gå.

Fleire oppgåvegivarar reagerer framleis på tolkinga av omgrepet etterslep. Arbeidsgruppa anbefaler at representantar frå SSB og helsemyndigheitene møter fylkeskommunane for å drøfta rutinar for registrering i journalsystem og

rapportering i KOSTRA. Eitt eige punkt på agendaen til eitt av dei årlege møta til fylkestannlegane har vore føreslått som ei muleg løysing på dette. Dette arbeidet skulle blitt følgt opp hausten 2013, utan at det blei gjort. SSB, Helsedirektoratet og fylkestannlegane vil difor følgja opp denne saka i løpet av hausten 2014/våren 2015.

Nokon oppgåvegivarar har også stilt spørsmål med årsverkstala henta frå register til den førebelse publiseringa, samanlikna med deira 2eigne" tal på årsverk for tannlegar og tannpleiarar. Dette har SSB freista å forklara oppgåvegivarane så godt som muleg via e-post. I tillegg blei det bli halde eit eige arbeidsgruppemøte i januar 2014 der registerbasert sysselsettingsstatistikk var hovudpunktet på dagsorden. Her haldt seksjon for arbeidsmarknadsstatistikk i SSB eit innlegg om korleis opplysningar blir henta ut frå ulike register, og korleis opplysningane så blir omgjort til tala i den publiserte statistikken. Det blei understreka viktigheita av å registrera rette opplysningar i dei ulike registera. Fylkestannlegane i arbeidsgruppa blei òg oppmoda om å ta dette med vidare på fylkestannlegemøte, og eventuelt invitera SSB til å koma å halda eit innlegg om temaet ved behov.

Personelltala henta frå register som blei publisert 16.mars 2014 viste seg å vere for høgt estimert i forhold til dei endelege tala som blei med i publiseringa i 16.juni 2014. I tillegg var det store endringar for enkeltfylke mellom den førebelse publiseringa og den reviderte publiseringa. Ein nedgang i dekningsgrada frå 2012 til 2013 ved 15.marspubliseringa blei endra til auke ved 16.junipubliseringa.

Samstundes er det knytt usikkerheit til om årsverk tilknyta dei regionale kompetansesentra for tannhelse bør reknast med i årsverkstala til fylkeskommunen som er vertskapet for sentra. Per i dag er det på grunn av ulik organisering av kompetansesentra mistanke om at enkelte fylkeskommunar (blant anna Troms) får registrerte for mange årsverk, noko som gjer det vanskeleg å samanlikna dekningsgrada på tvers av fylkeskommunar. Troms fylkeskommune følgjer dette direkte opp med seksjon for arbeidsmarknadsstatistikk når det gjeld dette.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønska endring

Arbeidsgruppa ønskjer ingen endringar på det noverande tidspunkt.

Samstundes har arbeidsgruppa drøfta erfaringar med ulik praksis og forskjellige rutinar for rekneskapsrapportering mellom fylka, og at rekneskapsoppsett og rekneskapsføring kan variera betydeleg. Det kan til dømes gjelda korleis IKT-tenester og andre støttefunksjonar, husleige for klinikkar og administrasjon, eigarskap av bygningsmasse eller leigekontraktar blir organisert, berekna og bokført i fylka. Ein konsekvens kan vera at ulik rekneskapsføring fører til problem med omsyn til samanlikning mellom fylka.

Arbeidsgruppa er einig i at funksjonskontoplanen med den funksjonsinndelinga som er i dag er ryddig og eintydig, og inneheld klare definisjonar og avgrensingar for kva som skal bli inkludert på dei ulike funksjonane. Funksjonskontoplanen dekker såleis alt når det gjeld rekneskapsføringa. Utfordringa er at kontoplanen ikkje fangar opp eller klarer å dekke organisatoriske skilnader mellom fylka. I nokre fylkeskommunar tannhelsetenesta sett bort nokre tenester til andre delar av fylkeskommunen, medan andre utfører dei same tenestene sjølve. SSB er kjend med at dette er ei utfordring for rapportørane på fleire KOSTRA-område, og at det gjer det vanskeleg å rapportera korrekt. Det er likevel vanskeleg å sjå at ei endring av funksjonskontoplanen vil bøta på desse problema.

Vedtaket i ESA (EFTA sitt overvåkingsorgan) om å endra finansieringa av vakse betalande klientell i den offentlege tannhelsetenesta kan på sikt føra til forslag til endringar i korleis ting skal førast i fylkeskommunerekneskapen. I tillegg vil ei revidert tannhelselov, som er under utarbeiding, føra til ønske om endringar i åra som kjem, men kva desse vil dreia seg om er det for tidleg å koma inn på, og vil vera avhengig av innretninga på den nye lova.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa ønskjer å inkludera spørsmål om tannhelsetenesta og meldingar til barnevernet i skjema 43. Bakgrunnen for forslaget er at Helsedirektoratet i tre år har bede fylkestannlegane om rapportering av meldingar frå tannhelsepersonell til barnevernet, og om talet på «varslar» som er sendt frå tannhelsepersonell til føresette. I fjor revurderte Helsedirektoratet rapporteringa, og i samband med dette ønska dei å sjå om kva som var mogleg å få frå SSB. Helsedirektoratet ønska informasjon om meldingar frå tannhelsepersonell i den offentlege tannhelsetenesta og samarbeid mellom barnevernet og tannhelsetenesta:

- Talet på meldingar frå Den offentlege tannhelsetenesta i kvart fylke
- Talet på tilbakemeldingar frå barnevernet til tannhelsetenesta i kvart fylke

Barnevernsstatistikken til SSB har per i dag ikkje informasjonen som Helsedirektoratet etterspør. Tannlege er ikkje ein eigen kategori av meldarar i barnevernssaker, men ei omlegging av barnevernsstatistikken frå og med 2013 gjer at tannlege blir ein del av kategorien "Lege/sjukehus/tannlege".

Helsedirektoratet var i etterkant av arbeidsgruppemøtet i fjor vår og orienterte arbeidsgruppa for KOSTRA barnevern om situasjonen og forhørde seg om moglegheitene for å splitta kategorien "Lege/sjukehus/tannlege". Tilbakemeldinga frå KOSTRA barnevern var at dette ikkje var mogleg i nærmaste framtid. Arbeidsgruppa for KOSTRA tannhelse ønskjer difor å oppmoda KOSTRA barnevern til å halda Helsedirektoratet orientert om eventuell utvikling i denne saka.

Sidan KOSTRA barnevern ikkje hadde moglegheit til å splitta kategorien "Lege/sjukehus/tannlege" haldt Helsedirektoratet fram med særreporteringa på dette området. På arbeidsgruppemøte i januar i år blei moglegheita for å innlemma desse spørsmåla i skjema 43 drøfta. Eitt av argumenta for å innlemma dette er at det er fylkestannlegane som rapporterer dette inn til Helsedirektoratet, altså dei same som rapporterer inn opplysningar i skjema 43. Det å samla alt i same rapporteringssystem vil gjera det enklare og mindre arbeidskrevjande. Det er elles eit overordna mål med KOSTRA å sjå på moglegheitene å samla all rapportering i same system, så langt det lét seg gjera og så lenge det er relevant styringsinformasjon. Tilbakemeldingar frå fylkestannlegane i arbeidsgruppa er at spørsmåla godt kan innlemmast i skjema 43.

SSB meiner det bør vera eit mål å samla all relevant informasjon i same rapporteringssystem. Vidare meiner SSB at informasjonen om tannhelsetenesta og tilbakemeldingar til barnevernet er hensiktsmessig å inkludera dette i skjema 43, så lenge det uansett vil bli samla inn andre stader.

Samstundes er det viktig å understreka at dersom det skal inkluderast må det bli gjort ein gjennomgang av spørsmåla og sikra at dette er opplysningar som fylkestannlegane kan skaffa til vegs utan at det er for tidkrevjande. Det er òg viktig å understreka at dersom spørsmåla skal inkluderast må tala det gir bli brukt som styringsinformasjon på anten nasjonalt eller fylkesnivå. Til sist kan det nemnast at SSB vil foreta ei vurdering av kvaliteten på tala som kjem inn før det blir teke stilling til om alle eller nokon av variablane/indikatorane skal publiserast i KOSTRA.

5.2 Forslag til endring

Arbeidsgruppa ønskjer følgjande endringar i skjema 43:

- *Arbeidsgruppa foreslår at spørsmål om tannhelsetenesta og meldingar til barnevernet blir inkludert i skjema 43 frå og med 2014-rapporteringa. Helsedirektoratet og SSB må bli einige om dei konkrete spørsmåla som skal inngå, og ordlyden i desse i løpet av hausten 2014. Arbeidsgruppa vil bli involvert i arbeidet.*

6. Ønska endringar i faktaark

Dei ulike faktaarka fungerer tilfredsstillande og arbeidsgruppa har ingen ønske om endringar. Det kan vera på sin plass å nemna at det kan vera utfordrande for brukarar å skilja mellom kommunekasse-faktaarket og konsern-faktaarket, og kva av dei ein bør bruka.

6.1 Ønska endringar

Eitt nytt faktaark for kvalitetsindikatorar i tannhelse blei etablert i 2009. Tre nye indikatorar kom inn her ved 15.marspubliseringa 2011. Til saman blei det publisert 7 kvalitetsindikatorar innanfor tannhelseområdet i 2014. Det er meininga at to til skal publiserast. Desse er det enno ikkje etablert rapporteringar på. Dei to kvalitetsindikatorane som står att å publisera, har det enno ikkje blitt starta med innrapporteringar for. Den eine heiter «Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold», og skal etter planen bli innrapportert via skjema 1 personell og verksemd i kommunehelsetenesta i løpet 2014. Helsedirektoratet og SSB vil følgja opp dette med fagsystemleverandørar til helsestasjonstenesta i kommunane. Denne vil med andre ord bli publisert tidlegast i 2015, for rapporteringsåret 2014.

Arbeidsgruppa ønskjer å innlemma variabelen ”Talet på personar som var planlagt ikkje innkalla i løpet av rapportåret” i faktaark og statistikkbank på nivå 3 (grunnlagstal). Grunnen er å betre synleggjera kva som ligg til grunn for ”Talet på personar under tilsyn i alt i løpet av rapportåret”. Ved å publisera denne variabelen vil alle delsummane vera synlege på nivå 3. Variabelen blir rapportert inn under del 2 i skjema 43, og det skal ikkje vera ein stor jobb å for SSB å leggja til rette og publisera variabelen. Arbeidsgruppa var samde i at variabelen frå no av kan publiserast på nivå 3 (grunnlagstal)

Arbeidsgruppa ønskjer at alle dekningsgradindikatorar skal bytta om på teljar og nemnar i framstillinga av tal på nivå 2 i publiseringa. Dette vil gjera indikatorane meir i tråd med praksis innanfor andre (fylkes)kommunale tenesteområde generelt og andre helseområde spesielt. Alle grunnlagstala vil vera tilgjengelege på nivå 3 (grunnlagstal) og dei tidlegare indikatorane på nivå 2 (nøkkeltal) vil vera moglege å attskapa her. I første omgang vil endringa gjelda følgjande tre indikatorar:

- Antall innbyggere per tannlegeårsverk
- Antall innbyggere per tannpleieårsverk
- Antall innbyggere per tannlegespesialist

Endringa vil skje frå og med publiseringa i 2015 og vil ha tidsseriar tilbake i tid.

6.1.1 Fjerning av eksisterande nøkkeltal

KOSTRA tannhelseområdet har ikkje fjerna nøkkeltal mellom 2013 og 2014-publiseringane. Samstundes vil nøkkeltala om dekningsgrad bli endra ved at teljar og nemnar byter plass (sjå meir punkt 3.5 og 6.1).

6.1.2 Nye nøkkeltal

Arbeidsgruppa held fram med arbeidet med å få på plass ytterlegare to kvalitetsindikatorar. Komande indikatorar der noko arbeid står att er:

- Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold
- System for brukarundersøkingar

Arbeidsgruppa for tannhelse har tidlegare år lagt fram ønske på arbeidsgruppemøte for KOSTRA kommunehelse om å innlemma spørsmålet om indikatoren ”Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold”. Arbeidsgruppa for kommunehelse gjekk etter ei e-posthøyring avslutta 21.januar 2012, med på å innlemma spørsmål om ”Talet på 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold” inn i skjema 1. Om spørsmålet blir innlemma f.o.m. 2014-rapporteringa er avhengig av om fagsystema klarer å få det på plass, slik helsepersonell får mulegheit til å rapportera på det. Helsedirektoratet og SSB følgjer opp dette arbeidet hausten 2014.

Arbeidsgruppa kjem også til å halda fram arbeidet med å etablera ei innrapporteringsløyning for indikatoren ”System for brukarundersøkingar”. Eit arbeid i regi av Fylkestannleganes arbeidsutval har påbegynt eit arbeid med å utvikla ein standardisert spørjeundersøking som omhandlar brukartilfredsheit. Helsedirektoratet og fylkestannlegane følgjer dette opp i løpet av hausten 2014.

6.1.3 Endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltal

Arbeidsgruppa ønskjer å endra følgjande eksisterande nøkkeltal:

- Antall innbyggere per tannlegeårsverk
- Antall innbyggere per tannpleieårsverk
- Antall innbyggere per tannlegespesialist

Desse vil bli erstatta med følgjande nøkkeltal:

- Tannlegeårsverk per 10 000 innbyggere
- Tannpleieårsverk per 10 000 innbyggere
- Tannlegespesialist per 10 000 innbyggere

Bakgrunnen for endringa er eit ønske om å framstilla dekningsgradstala på same måte som dei fleste andre tenesteområda innanfor (fylkes)kommunen generelt og helseområdet spesielt.

7. Anna

7.1. Kvalitetsindikatorar

I alt har det blitt publisert sju kvalitetsindikatorar innanfor tannhelseområdet så langt, og det er planlagd å publisera ni i alt.

Følgjande oppdatert liste over kvalitetsindikatorar blir presentert av Helsedirektoratet på deira heimesider våren 2014:

1. Delen undersøkt i den offentlige tannhelsetenesta siste tre år (12- og 18-åringar og Gruppe B)
2. System for brukarundersøkingar
3. Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold
4. Signifikant kariesindeks 12-åringar (SiC-indeks)
5. 18-åringar undersøkt/behandla med DMFT=0

6. 18-åringar undersøkt/behandla med DMFT > 9
7. Talet på innbyggjarar per tannlege
8. Talet på innbyggjarar per tannpleiar
9. Talet på tannlegespesialistar

Det er no to indikatorar som står att å publisera (indikator 2 og 3), og det blir arbeidd med å få på plass ei rapportering på begge desse to.

Alle arbeidsgrupper har i år fått særskild i oppgåve å gå igjennom alle kvalitetsindikatorar på sine egne område. Samanlikna med andre område publiserte KOSTRA tannhelse kvalitetsindikatorar relativt seint. Dei første kvalitetsindikatorane blei publisert i 2009 og ein er enno ikkje i mål med å publisera alle som i utgangspunktet er planlagt. Det er difor ikkje aktuelt på det noverande tidspunktet for arbeidsgruppa å vurdere å sløyfa nokon av dei allereie etablerte indikatorane. Det er heller ikkje aktuelt å endra på kva type kvalitet dei ulike indikatorane freistar å seia noko om.

7.2. Kommunal tenesteproduksjon - korleis få med hele bilete?

For KOSTRA-tannhelse er det tre fylkeskommunar som er organiserte i ulike fylkeskommunale føretak. Dette er Oslo, Rogaland og Buskerud. Ein gjennomgang av indikatorar som inkluderer utgifter viser forskjellar i tala for dei tre fylkeskommunane mellom fylkeskommunekassa- faktaarket og Konsern-faktaarket. Grad av forskjell ser ut til å variera mellom dei ulike fylkeskommunane etter kva organisering dei ulike har valt.

Arbeidsgruppa meiner framleis det vil vera lite hensiktsmessig å gjera endringar for indikatorar som omhandlar tenestetilbodet i fylket. Desse indikatorane har til no vore identiske i vanleg faktaark (fylkeskommunekassa) og konsern-faktaark. Arbeidsgruppa meiner at ein per i dag bør halda fram med dette.

Arbeidsgruppa ønskjer å følgja ekstra med på dei nyleg etablerte kompetansesentra innanfor tannhelse. Kompetansesentra er samarbeid mellom fleire fylkeskommunar og er organiserte som IKS. Følgjeleg vil desse vera lovpålagde å rapportera inn rekneskap. Det er venteleg at dette vil få konsekvensar for rekneskapstal for dei fylkeskommunane som er inkluderte i same IKS.

Per i dag er det særleg utgifter det vil vera relevant å fordela ulikt i vanleg- og konsern-faktaark. For personell og tenesteindikatorane vil det ikkje vera særleg hensiktsmessig med ei fordeling, sidan det ikkje er snakk om samarbeid med andre fylkeskommunar, så sant det ikkje omhandlar dei oppstarta kompetansesentra.

Arbeidsgruppa har drøfta om ein bør innlemma ei meir relevant rapportering i skjema knytt til gruppe F (vakse betalande klientell). Det har mellom anna vorte føreslått rapportering på følgjande:

- Talet arbeidstimar brukt på gruppe F
- Innarbeidde honorar på gruppe F (trekt frå tannteknikar)
- Innarbeida honorar gruppe F pr. time (trekt frå tannteknikar)

Noko av dette blir til dels fanga opp igjennom rapporteringa i fylkeskommune-rekneskapen. Samstundes kan det vera interessant å utvikla spørsmål som seier noko om kor mykje tid den offentlege tannhelsetenesta bruker på denne gruppa, og følgjeleg gir nyttig styringsinformasjon utover det som allereie finst. Arbeidsgruppa har ikkje fatta avgjersle om konkrete forslag til nye spørsmål eller nye nøkkeltal, men vil halda fram med å drøfta dette i løpet av hausten 2014 og våren 2015.

Eventuelle forslag til nye nøkkeltal vil bli melde inn til prosjektgruppa.

7.3. Anna

7.3.1. Nye data om tannhelsetenester for rusmiddelmissbrukarar

Frå KOSTRA-arbeidsgruppa for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane har det kome innspel om at det på sikt er ønskjeleg at KOSTRA tannhelse vurderer å henta inn nye data for å gi kunnskap om tannhelsetenester for rusmiddelmissbrukarar. I drøfting av innspelet på arbeidsgruppemøtet i fjor var det einigheit om at det kan vera aktuelt å sjå nærmare på moglegheitene for dette, og då gjerne i samanheng med vurdering av moglegheitene for å utarbeida tannhelsesdata på kommunenivå.

7.3.2. Tannhelsesdata på kommunenivå

På arbeidsgruppemøte i 2012 ønska FHI innspel om potensielle tannhelseindikatorar som kunne samlast inn på kommunenivå. Tanken var å etablera ei innsamling der dataa skulle inngå og bli publisert i FHI sine folkehelseprofilar.

Arbeidsgruppa fremja forslag om at indikatorane *DMFT>9 for 18-åringar* og *DMFT=0 for 5-åringar* kunne vera gode indikatorar for å seia noko om tannhelsetilstanden. Det blei likevel understreka at tal for desse indikatorane berre finst på fylkesnivå i SSB, og at FHI eventuelt måtte kontakta fylkestannlegane for å få data på kommunenivå.

Hausten 2012 var HOD i kontakt med både FHI og SSB om den vidare vegen for dette arbeidet. SSB informerte om at dei kunne bidra til innsamlinga på kommunenivå med to prosjekt: eit utreiingsprosjekt og eit innsamlingsprosjekt. Tanken var at ein så langt det lét seg gjera skal bruka KOSTRA som innsamlingskanal.

Utreiingsprosjektet må kartleggja om alle fylkeskommunane har moglegheit til å levera dette utan for mykje meirarbeid. I tillegg må ein sjå på moglegheitene for å etablera ei rapporteringsløysing i KOSTRA-portalen som ikkje fører til for mykje nyutvikling. Utifrå dette må ein fatta avgjersle om ein skal gå vidare med prosjektet, og starta å samla inn data (innsamlingsprosjekt).

Arbeidsgruppa har drøfta kva indikatorar ein slik innsamling på kommunenivå skal innehalda. Det har blitt understreka at ein ikkje har bunde seg til dei to indikatorane som hadde vore drøfta i arbeidsgruppa tidlegare (*DMFT>9 for 18-åringar* og *DMFT=0 for 5-åringar*), og at sjølv om ein går i gang med ei kartlegging av kva fylkeskommunane kan levera, så vil det parallelt bli moglegheit å drøfta kva indikatorar som er mest aktuelle og relevante.

Tidlegare har SIC-indeks for heile gruppe A vore føreslått som mogleg indikator. I arbeidet med kva indikatorar som veljast ut vil deltakarane i arbeidsgruppa vera sentrale.

8. Anna

9. Referansar

10. Vedheng

Videregående opplæring

1. Innledning

2.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa for videregående opplæring har for regnskapsåret 2013 hatt følgende KOSTRA funksjoner som ansvarsområde:

510	Skolelokaler og internatbygninger
515	Fellesutgifter og støttefunksjoner knyttet til videregående opplæring
520	Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevs oppgjør
521	Studiespesialisering
522	Bygg- og anleggsteknikk
523	Elektrofag
524	Design og håndverk
525	Restaurant- og matfag
526	Helse- og sosialfag
527	Idrettsfag
528	Teknikk og industriell produksjon
529	Musikk, dans og drama
530	Medier og kommunikasjon
531	Naturbruk
532	Service og samferdsel
538	Allmennfaglige studieretninger (gammel ordning)
539	Yrkesfaglige studieretninger (gammel ordning)
554	Fagskole
559	Landslinjer
560	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
570	Fagopplæring i arbeidslivet
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven
590	Andre formål

Fagdepartement i arbeidsgruppa for videregående opplæring er Kunnskapsdepartementet, som har delegert ansvaret til Utdanningsdirektoratet. Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og regionaldepartementet, fylkeskommunene (v/opplæringsregionene nord, øst (Østlandssamarbeidet) og sørvest), Vigo, KS og Statistisk sentralbyrå.

Per juni 2014 består arbeidsgruppa av følgende faste medlemmer:

Manju Chaudhary (leder)	SSB
Per Torstein Tuhus	SSB
Anne Brit Thorud	SSB
Hilde Hjorth-Johansen	Utdanningsdirektoratet
Irene Hilleren	Utdanningsdirektoratet
Sissel Ferstad	KRD
Jan Sørbo	KS
Trude Riple	Vigo IKS
John Evjenth	Sør-Trøndelag Fylkeskommune
Unni Kjeldstad	Rogaland Fylkeskommune
Ole Stian Søyseth	Finnmark Fylkeskommune
Ståle Wold	Rogaland Fylkeskommune

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Rapporten inneholder en redegjørelse for årets publisering, samt en beskrivelse av arbeidet som har vært gjort i arbeidsgruppa med hensyn til kvalitetsforbedring i KOSTRA. Det er publisert 14 nye indikatorer i KOSTRA videregående opplæring. Alle 14 indikatorene er en omgjøring av eksisterende omvalgsindikatorer i KOSTRA. I følge mandatet 2014 er arbeidet hovedsakelig kvalitetsforbedring av eksisterende indikatorer. Dessuten ønsker arbeidsgruppen bedre samsvar mellom omvalgs-/overgangsindikatorer publisert i KOSTRA og i Skoleporten, slik at brukerne ikke møter like indikatorer med ulike verdier. KOSTRA arbeidsgruppa nedsatte en ad-hoc gruppe for å utvikle indikatorer. De nye indikatorene med infoteksten er beskrevet i kapittel 3.5.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Kilder til KOSTRA data for videregående opplæring:

Elever:	Vigo sentralbase
	Nasjonalt vitnemåldatabase (NVB) og autorisasjonsregisteret for helsepersonell (HPR)
Lærlinger:	Vigo sentralbase
Søker/inntaksdata:	Utdanningsdirektoratet (ferdig reviderte tall basert på filuttrekk Vigo)
Regnskapsdata:	Kommuneregnskapet, fylkeskommuner og tilhørende særbedrifter
Personelldata:	Registerbasert personellstatistikk, SSB (hovedkilde: NAV Aa-registeret)
Befolkningsdata:	SSBs befolkningsdatabase

Grensesnitt for uttrekk av data om elever og lærlinger fra Vigo fastsettes i henhold til et organisert samarbeid mellom Vigo IKS, Utdanningsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Vigo sentralbase er den viktigste kilden for data om tjenesteproduksjon.

3.2. Kontroller og revisjon

Datagrunnlaget fra Vigo sentralbase danner også grunnlaget for SSBs utdanningsstatistikk, og SSB har et utstrakt samarbeid med Vigo IKS, fylkeskommunene og Utdanningsdirektoratet også når det gjelder kodeverk, kontroller, oppfølging av innholdet i suksessive fil uttrekk, og evaluering av innhentingsprosedyrer og datakvalitet. Gjennomgang av SSBs revisjon og kontroll av datagrunnlaget inngår i dette samarbeidet.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

SSB mottar hvert år individdata om elever og lærlinger fra Vigo sentralbase. For igangværende elever leveres foreløpige og endelige tall i november. Fagopplæringsdata leveres på nyåret. De siste årenes erfaringer tilsier at rutinen blir enklere og bedre, og en drar god nytte av det etablerte samarbeidet som er utviklet over flere år.

Data overføres via sikre løsninger over Internett, dette gjør datainnhenting og også tilbakemeldinger til fylkeskommunene enklere. Vigo IKS arbeider jevnlig med å informere fylkene i forhold til rapportering og kvalitetssikring av data som har gitt

resultater i form av at dataene generelt sett er blitt bedre. Arbeidet med å videreutvikle samarbeidet fortsetter.

Regnskapsrapporteringen oppfattes som av relativt god kvalitet, og regnskap er mottatt fra alle fylkeskommunene og alle fylkeskommunale særbedrifter. For reviderte tall er også svarprosenten for konsernene god, men den er lavere for foreløpige tall.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det er ikke et eget revisjonssystem for tjenestedata for videregående i KOSTRA. Data fra Vigo bearbeides av fagseksjonen i SSB og publiseres som en del av den ordinære utdanningsstatistikken, og gjennomgår omfattende revisjonsprosesser i forkant av dette.

Det ble også gjort revisjon av utvalgte regnskapsindikatorer i perioden mellom publiseringen av foreløpige og reviderte tall.

3.5. Publisering

Nye indikatorer fom 2014 publisering:

Overganger i vgo:

Andel elever vg1 studieforbredende utdanningsprogram i fjor som går vg2 i år:
Indikatoren viser andelen elever som startet i vg1 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de studieforbredende utdanningsprogrammene, som fortsetter i vg2 (inkluderer ev. vg3/lære) inneværende skoleår. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg1 studieforbredende utdanningsprogram i fjor som går vg1 på nytt:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg1 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de studieforbredende utdanningsprogrammene, som har foretatt omvalg på vg1 eller følger vg1 på samme utdanningsprogram inneværende skoleår. Omvalg på nivå vg1 innebærer at eleven følger undervisning på samme nivå i nytt skoleår, men på et annet utdanningsprogram. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg1 studieforbredende utdanningsprogram i fjor som ikke er i utdanning i år:

Indikatoren viser sum av andelen elever som startet i vg1 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de studieforbredende utdanningsprogrammene som ikke er i utdanning inneværende skoleår eller som er i utdanning inneværende skoleår, men ikke i vg2 eller vg1. Elever som er i utdanning inneværende skoleår, men ikke i vg2 eller vg1 utgjør en liten del av summen. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg1 yrkesfaglige utdanningsprogram i fjor som går vg2 i år:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg1 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene, som fortsetter i vg2 (inkluderer ev. vg3/lære) inneværende skoleår. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg1 yrkesfaglige utdanningsprogram i fjor som går vg1 på nytt:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg1 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene, som har foretatt omvalg på vg1 eller følger vg1 på samme utdanningsprogram inneværende skoleår. Omvalg på nivå vg1 innebærer at eleven følger undervisning på samme nivå i nytt skoleår, men på et annet utdanningsprogram. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg1 yrkesfaglige utdanningsprogram i fjor som ikke er i utdanning i år:

Indikatoren viser sum av andelen elever som startet i vg1 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de yrkesfaglige **utdanningsprogram** som ikke er i utdanning inneværende skoleår eller som er i utdanning inneværende skoleår, men ikke i vg2 eller vg1. Elever som er i utdanning inneværende skoleår, men ikke i vg2 eller vg1 utgjør en liten del av summen. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg2 studieforbredende utdanningsprogram i fjor, vg3 i år:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg2 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de studieforbredende utdanningsprogrammene som fortsetter på et vg3 som gir studiekompetanse inneværende skoleår. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg2 studieforbredende utdanningsprogram i fjor, omvalg i år:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg2 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de studieforbredende utdanningsprogrammene som har foretatt omvalg på vg2 innenfor retten til videregående opplæring, dvs. vg2 på nytt innenfor et annet programområde. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg2 studieforbredende utdanningsprogram i fjor, ikke i utdanning i år:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg2 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de studieforbredende utdanningsprogrammene som er i utdanning inneværende skoleår, men som ikke er i lære/vg3 eller har foretatt omvalg på vg2 eller som ikke er i utdanning inneværende skoleår. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram i fjor, i lære i år:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg2 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene som er i gang med lærefag inneværende skoleår. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram i fjor, vg3 yrkeskompetanse i år:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg2 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene som er i gang med vg3 som gir yrkeskompetanse med vitnemål inneværende skoleår. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram i fjor, vg3 studiekompetanse i år:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg2 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene som er i gang med vg3 som gir studiekompetanse med vitnemål inneværende skoleår. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

Andel elever vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram i fjor, ikke i utdanning i år:

Indikatoren viser andelen elever som startet i vg2 i Kunnskapsløftet forrige skoleår innenfor ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene men som ikke er i utdanning inneværende skoleår eller som er i utdanning inneværende skoleår, men ikke er i lære/vg3 eller har foretatt omvalg på vg2. Indikatoren omfatter både offentlige og private skoler. Elever med planlagt grunnkompetanse og voksne i tilpassede løp er ikke inkludert i populasjonen.

3.6 Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har ikke mottatt noe spesielle kommentarer knyttet til nøkkeltallene. Det er en positiv stemning i gruppa for de nye foreslåtte indikatorene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønskede endringer

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Ingen ønskede endringer

6. Ønskede endringer i faktaark

Ingen ønskede endringer

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen endringer i nøkkeltall i år.

6.1.2 Nye nøkkeltall

Ingen endringer i nøkkeltall i år..

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen endringer av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall i år.

7. Videreutvikling av KOSTRA**7.1 Arbeidsgruppa vurderer å utvikle følgende indikatorer:**

”Andel elever med spesialundervisning eller særskilt tilpasset opplæring” og spesialundervisning utgifter per elev i spesialundervisning med vedtak.

Oppsplitting av funksjon 560 skal hjelpe med å få fram spesialundervisning kostnader per elev som går på spesialundervisning. Vigo kodeverksgruppe har arbeidet med å bedre registreringen av elever med vedtak om spesialundervisning, slik at det skal være mulig å innhente tjenestetall med en tilstrekkelig kvalitet.

7.2 Opprydding i faktaarket:

Som nevnt i spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i mandatet for 2013 og i mandat 2014 skal arbeidsgruppa kritisk gjennomgå innrapportering og nøkkeltall i KOSTRA, med sikte på å redusere rapporteringsbyrden og antallet indikatorer.

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8974-3 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway